

& CO

oken

föl-

3 i

erg &

l & Co

Protokoll

för den

10de Januari och följande dagar 1883.

Merlo Arkiv

BOM, SVANBERG

Nederkalix

Utdrag ur dombock

10 januari och följande dagar 1883

risten mellan
Bom, Svanberg
och

Byman, Hummel

Utdrag af Domboken, hållers
å lagtima Högstämman med Neder-
Käls tingslag uti tinghuset i Flyr-
kostaden följande dagar 1883

Den 10 januari
Nr 189

Så Sedan Håradets Rätten till denna dag ut-
satt den fortsatta behandlingen af det under
Nr 176 här ofvan i domboken antecknade målet
emellan Handelsbolaget under firma Bergman
Hummel & Cⁿⁱ, Kärande, samt Handelsbolaget
Bergbom Swanberg & Cⁿⁱ och vice konsulen Johan
Lillström, Svarande, angående fordringsan-
språk m. m., så inställde sig nu vid utrop af må-
let å Kärande sidan delegaren i Kärande bola-
get Grasshandlanden och Riddaren J. A. Berg-
man, åtföljd och i rättegången biträdd af vice
konsulen J. A. Bergman f. o., samt för Svarande bo-
laget delegaren i detsamma Carl Bergbom och
för Lillström dennes förut begagnade ombud,
vice Håradshäfdingen Eiel Ingman, hvilken
derjemte förklarade sig vilja i rättegången biträ-
da Svaranden Bergbom.

Efter fördragning af protokollet för förra
rättegångstillfället ingaf Bergman ett skrift-
ligt anförande, som med deri åberopade belä-
gor hade följande lydelse:
Bemötande af Bergbom Swanberg & Cⁿⁱ Svarande

1883 - 41 -
1884 - 123 -
1885 - 164 krona

Under Rättens & Cⁿⁱ

till Söderkalix Håradets Rätt uttima ting den
10 Januari 1883.

Till Söderkalix Håradets Rätt!

Vi gå nu att bemöta Bergbom, Lvanberg & Co förklar-
ningar öfver vårt käromål. Bergbom, Lvanberg & Co
börja sitt anförande med beskrifning öfver till-
komsten af hvad de kalla "en liten ängsaffär"
och huru som de får "den lilla anläggningen" så
blygsamt såkte plats någonstades vid kusten. I
detta loftiga värf befrö de nu, på det skönings-
läsaste sätt, störde och trakasserade. Detta lå-
ter mycket vackert, men får att kunna fullt be-
döma halten af denna menlöshet, är det nödvän-
digt, att gå ännu litet längre tillbaka i tiden.
På skola vi kanske finna, att den ungdom, som nu
presenterar sig själf på så anspråkslöst sätt
och som friar så behändigt till martyrkronan,
redan hunnit visa en ganska betänkelig sinnesart.
Efter att nämligen, vid en enskild läroanstalt,
tillhörig den ene af bolagsmännens familj, rum-
nit någon underbyggdhet, gafs åt den ene af
de unge männen fästroendet att förvalta Björk-
fors egendom; den andre togs i vår firmas tjänst.
By kompani uppgjorde de unge nu den planen, att
bereda egen framgång i världen genom att förstö-
ra den egendoms framtid, hvars vård blifvit åt
den ene af dem öfverlemnad. Fastän egendomens
egare, vid behandlingen af sina underhåfrande

och skötseln af sitt jordagods, ledts både af
menniskovänliga och fästerländska grundsät-
ser, både nu missnåjehar befolkningen under-
blåsas och af de missnåjde elementerna bildas
en kompakt massa, som man kunde beherrska för
sina ändamål. Inte vid kusten, utan någonstä-
des vid vattendragen ofrånför Björkfors, exem-
pelvis vid Linkabasky, der skulle den vattensåg
anläggas, som förast kunde ge dräpslaget åt
Björkfors. I Skellefteå dalen, der var myck
ett gifvet, huru som man, utan pengar, utan möd-
samt förvärfvadt fästroende och erfarenhet, kun-
de fruntrolla kapital. Hvar behöfde blott lägga
an på okunnigheten, lättrogenheten, misstroen-
det och afundsjukan de olika ständer emellan.
Med lite bläck och penna skaptes ju bergens-
förbindelser, diskontabla papper och sådant
kara — inkassera vinsterna. Lådant var de unge,
äddes program, men deras idé såg föret några år
senare dagen, af andra tagen om hand och det un-
der namn af Kalix Ängs Aktiebolag. Emellertid
var terainer så förberedde och väl bearbetade i
Björkfors floddal, så att Kalix Ängs Aktiebo-
lag den fick sina flesta och mest fanatiska an-
hängare; det predikades heliga kriget mot de
otrogne. All genom loftliga medel söka förhin-
dra sådana planer utförande var både vår rätt
och vår pligt. För denna gång afvände vi olyckan

från allmogens hufvuden — men själve fingo vi, i
dessa ställe, pitta smellan. Då Bergbom, Tranberg
& f. följdes hindrades i att, "astårda associera sig
tillsammans med några andra personer" för en
saganläggning, som smänningom makat sig när-
mare kusten, men, i dess ställe, fått sina färre prin-
cipaler till delegare och förläggare, huru långt —
utropa Bergbom, Tranberg & f. — hade de ej nu tillmä-
tes gått oss! Hvilken lycka att få vara med på ett
hörn och bekanta den "lilla" lösättningen, hvar-
till, det dock behöfdes omsiden bortåt en half mil-
lion! Efter att pålunda tidigt och i avsevärt
hög grad missbrukat förtäende och slagit in
på allahanda breda vägar för att, snarast möj-
ligt, komma fram till lyckan, efter att på öarke
långs kusten, i Torne och Kemis floddalar och på
de utländska marknaderna genom sina skeppvin-
gar, med ett ord öfverallt, den något prämunde om
dem, skickat sig så att, till och med från predika-
stolen, varningsord utgått, efter att nästan haf-
va blifvit stätte i lithanien, hafva de nyligen
infär Hårabrädden öfverhugat sina färre prin-
cipaler med grofva förädeler, personer, som, med
alla sina meneskliga fel och svagheter, intintills
dock haft att glädja sig åt sina grannars och
handelsvännars aktning och utländningens
tillit, snarare till heder för den art, de haft
att verka. Härmed torde martyrkronan vara nå-

garlunda sänderplackad — och våra vederparter,
ämninstane icke för mer än vanliga dödliga stä-
på andra sidan om dombordet. Vi hafva intin-
tills mårt sysselsätta oss med inledningen till
Bergbom Tranberg & f. skrift. Vi gå nu, punkt för
punkt, att följa dem i fortsättningen deraf. Öke-
styrkta, afsejnta tillförlitelsen kunna med lätthet
hafas på hvarandra. Meklagligen kan vårt svar,
då det vill innehålla bindande bevisning, icke
bli så kortfattadt, som önskeligt vare.

Försäljningsomkostnaderne:

Till bevisande af våra påfäringars behärighet
intennades vid färre rättegångstillfällen föl-
jande handlingar:

N: 3 Under N: 3 extrakt ur våra böcker för åren 1872
1873. och ritsard deröfver till och med 1876, hvar-
af är vardet styrkt, att samma procentberäkning
blifvit gjord för Bergbom, Tranberg & f. som för
våra andra kunder, Transteins Intressenter,
Torsträsk Sägverks delegare, Lappträsk Sägverks-
delegare, Åreåfers Sägverksintressenter, jem-
tösunds ångsågsdelegare, P. S. Lampas & f. samt om
för de andra verk, hvar i sin helhet eller till
en del, vare intresserade samt att Bergbom, Tran-
berg & f. försäljningsomkostnader utgått såle-
des strichte efter arblatyleken i under N: 1 bilag-
de förlagskontraktet i sin andra & så lydande:
i procent provision samt om till agenter utbe-

6
talande provision samt ersättning af deras och
egna vanliga försäljningsomkostnaderna.
2: Under N: 20 extrakt ur Joh Lallströms försälj-
ningsräkningar för följande åren 1877-1880, ut-
gåfadt af verifieradt extrakt ur våra försälj-
ningsräkningar, hvaraf är bevisadt att våra om-
kostnader uppgå till något öfver 7% - precisast
7 3/16 - då Lallströms delmatt visa närmare ätta
procent öfver hufvud, eller (om det icke toges
med i räkningen, hvaröfver bestämmd utgift
saknas, näml. Odbergs rabattkostnader för 1878
och konsignationskostnaderna för 1879) cirka
7 3/4 %. Helt här öfver allegatet Litt A, hvartill
hänvisas. Af samma extrakt N: 20 är äfven bevisadt,
att Lallström, då han inkasserat fakturabelap-
pen, icke godtgjort samma ränta, som han å för-
lagt påfått, utan, för år 1878 gifvit en 1/10 procent
minre samt för åren 1877 och 1880, två 1/2 procent
minre, och har den sålunda tillkomma debite-
ringen icke endast gätt omkostnaderna å för-
säljningarna, utan som sagdt, fakturabelappren
i sin helhet.

3: Under N: 4 Mergbom Ivanberg & Co egenhändiga quit-
tenser för åren 1873 till och med 1876 hvarigenom
just de konto kurrenter erkännas som riktiga,
hvari våra försäljningsräkningar med sina
ifrågasättande omkostnader förekomma, och af
vilka quittensen - ensamt för sig - är fullstän-

7
digt bevisadt, att dessa omkostnader, icke en, u-
tan fyra särskilda gånger af Mergbom, Ivanberg
& Co blifvit färklarade såsom riktiga. Af quittat
för 1873 intas, såsom redan angifvit, att det
belopp som Mergbom Ivanberg & Co ej godkänna, är
en summa, Kr 12, 13 1/2 eller vårt vinstbelopp å
1872 års sågtillverkning, hvilken, enligt quit-
tats ordalydelse, färet påförd under benämning
1872 års tillökning å Wätskärmans Ångsåg till-
verkning, återfäres, och beröres färedes till der af
årets öfriga färhandlingar, utan äro våra om-
kostnader genom försäljningsräkningarnes
godkännande i konto kurrenter, äfven om, såsom
behörige, erkände. För 1876 fingo vi, såsom färet
sagdt, ej något reelt quitto, men hvad omkost-
naderna ärer, på gäller för detta år visserligen
de färegående quittenserna, då genom, under N: 20
åberopadt bevis, är styrkt, att omkostnaderna
för 1876 beräknades på samma grunder, som åren
färet. Öfrigt hänvisas vårdsamligen till
den omständligare behandling af denna punkt,
som under rubrik försäljningskostnaderna, i den
till Rätten inlemnade, utredningen af truten
med rederbarande, färekommer samt till alle-
gatet Litt B hvaraf stykkes att omkostnaderna
ingått i kto kurrenterna. I sammankommande
bedja vi på fästa uppmärksamhet på följande
färhållande. Då id måttidne färdadting, en

8
mot oss, af Mergbom, Swanberg & Co uttagen genstäm-
ning pådrades, kato vi inlemna en skriftlig in-
läga med anhängan, att på målet behandladt i
sammmanhang med själva hufvudkärnålet. Det-
ta vårt yrkande beströks då, likaså ock vid rätt-
gångstillsättet, då vårt kärnål färevär, att
under sammanande, att deras genstämningar
afhandlade något helt annat, som ej hörde till
detta mål. Till alla de till Rätten inlemnade be-
vis om att vårt yrkande, att på vår fardian hos
Mergbom, Swanberg & Co af dem erkänd och betald,
äfvén omfattar yrkande, att på erkände och be-
talde våra ifrågasvarande försäljningsomkost-
nader, hafva nu Mergbom Swanberg & Co själve
färsatt oss med ett nytt bevis som de åtminstone
ej själve borde kunna jäfva. I Mergbom, Swanberg
& Co försvars skrift behandlar nämligen punkten
nubrot - så tillräknandes, sedan inledningen
är slutad - just det genstämde ämnet, våra försäl-
jningsomkostnader. Huru genom är nu vardet
färsatt fullständigt bevis om att vårt kär-
nål och deras stämning mot oss vara samma sak
I sin skrift taga nu Mergbom, Swanberg & Co till
tals våra sågtimmer - leveranser. För det verk-
liga sammmanhang med dessa leveranser samt
huru om vi stälde till Mergbom, Swanberg & Co färs-
jagande de mest betydande medel för att tillfärs-
säkra Mätskärs när färsdelaktig och billigast

9
möjliga timmerfångst, är i vår färsämmande "Ut-
redning", såsom vi våga tro, på ett, för ämnet ut-
tömmande sätt, redogjort. Vi beströ derföre på
åberopa artiklarna Färlaget Finnska eller
Swansteins hygget, 1878 & 1879 är timmerleve-
ranser, 1879 & 1880 års öfverlåtelse af sågtim-
merkäpet å konkursauktion samt Mergbom, Swan-
berg & Co reklamationer kr 8,389.29 samt alla de
deri åberopade till Rätten inlemnade bevis om
riktigheten af våra uppgifter. Dock nödgas vi
att uppehålla oss vid Mergbom, Swanberg & Co färs-
jagande yttrande: "Mergman Hummel & Co påfärde oss
ett pris af omkring 4 kronor per stock, sedan de
för egen del urgallrat alla större träd". Sådant
vare fullständigt i Mergbom Swanberg & Co stil och
kan derföre ej med tygtnad färsigast. Under Nr 10 är
vardet färsatt Swansteins Intressenters af-
räkning öfver det ifrågasvarande finska hygget.
Genom samma är bevisadt: att Swansteins Intres-
senter och icke vi, för gemensam räknings besörj-
de hygget och flottningen; att Swansteins Intres-
senter och icke vi färsde bak och räknings öf-
ver kostnaderna; samt att Mergbom Swanberg & Co
själve erkänt dessa påfärings riktighet.
På af följer, att det var Swansteins Intres-
senter och icke vi, som vid hyggets utfärsande,
togo till hjelkar, hvad dertill syntes nödligt
och till sågtimmer, hvad dertill tjenligt var.

Vi motåga endast, hvad af Swanstein oss sär-
skildt meddelades och ingenting utgås af des
godtyckligt. Under N:o 11 är inlemnad redogörelse
öfver fördelningen af virket, hvilken fördel-
ning var baserad på Swansteins Intressenters
förenämnde räkning. Om Bergbom, Franberg & Co. till
väst af oss påfördes för kostnaderna, så var det
egentligen endast ett fullföljande af påförin-
gar, som varo af Swansteins Intressenters gjärde.
Af dessa handlingar inhemtas i öfrigt att bygg-
get på vår andel, allt som alls lyggick till 44,313
hjelkar och sågtimmer, hvaraf Wätskärsnäs er-
höll 35,289 stycken, kostande Nkr 122,633.33, fälte-
des 3 kronor 48 öre + stycke. Bergbom, Franberg & Co.
uppgift på priset till omkring 4 kronor + stock
är således ej så alldeles sanningsenlig. Med
fullt ut samma rätt skulle man kunna angif-
va priset till omkring 3 kronor + stock. Såsom re-
dan i utredningen är visadt belevo de 1874 af-
verkade 940 st. hjelkarne oss påförde efter pris,
som stälde sig öfverhufvud i ~~ca~~ 7 Nkr 50 öre + sty-
cke, samt de 1875 erhållne 385 stycken i pris af
något öfver 5 kronor. At den mening, hvari den
beskyllning, som nu sysselsatt oss, gäres, hafva
Bergbom, Franberg & Co. gifvit en färdan vänblund,
likasom skulle vi hafva tagit hjelkarne om
hand, utan att ersätta dessas högre värde. Me-
ris om motsatsen äro förbragte. Hvarst kom-

mer Bergbom, Franberg & Co. påstående, att de låto
sig af oss "landsfärvisas till Kemi ådal". Hvar
åter ett litet frieri efter att få anses såsom
färföljde askulder. Men hvar och en, som vill
gåra sig nödan att genomgå Wätskärsnäs rå-
thenstapen / bilaga N:o 6 / skall deraf finna huru-
som allhandas sorters trävaror af Bergbom, Fran-
berg & Co. köpts ånda från Lule, Råne, Kalix och Tor-
ne skärgårdar, efter Långis och Torne floddalar
och skogstrakterne deremellan och till och
med affärer inom Kalix elfs område egt rum. Om
Bergbom, Franberg & Co. genom skriftligt kontrakt,
förbundit sig att icke köpa virke i Kalix och
Långis floddalar, nog var det återstående områ-
det, inom faterlandets gränser, stort nog. Men
den itagna förbindelsen, i utbyte hwaremot
de fått våra pengar, fullgjorde de aldrig. Under
artikeln "kontraktsbrutt" är i vår utredning,
visadt och genom allegater bevisadt, att Berg-
bom, Franberg & Co. huserade öfverallt. Hvarst
bilägges ett bevis litt C af därvarande förvatta-
ren af Bjärkfors och tvenne andra personer om
att Bergbom, Franberg & Co. ärligen gjorde virkes-
köp i Bjärkfors floddal och för det virke, som
ej genast nedflötades, tillsågade de sig och an-
vände, utan vidare, stående upplagsbets i Bjärk-
fors mark. Och de personer, som blifvit offer för
deras ofärsynthet, dem tillnita Bergbom, Franberg

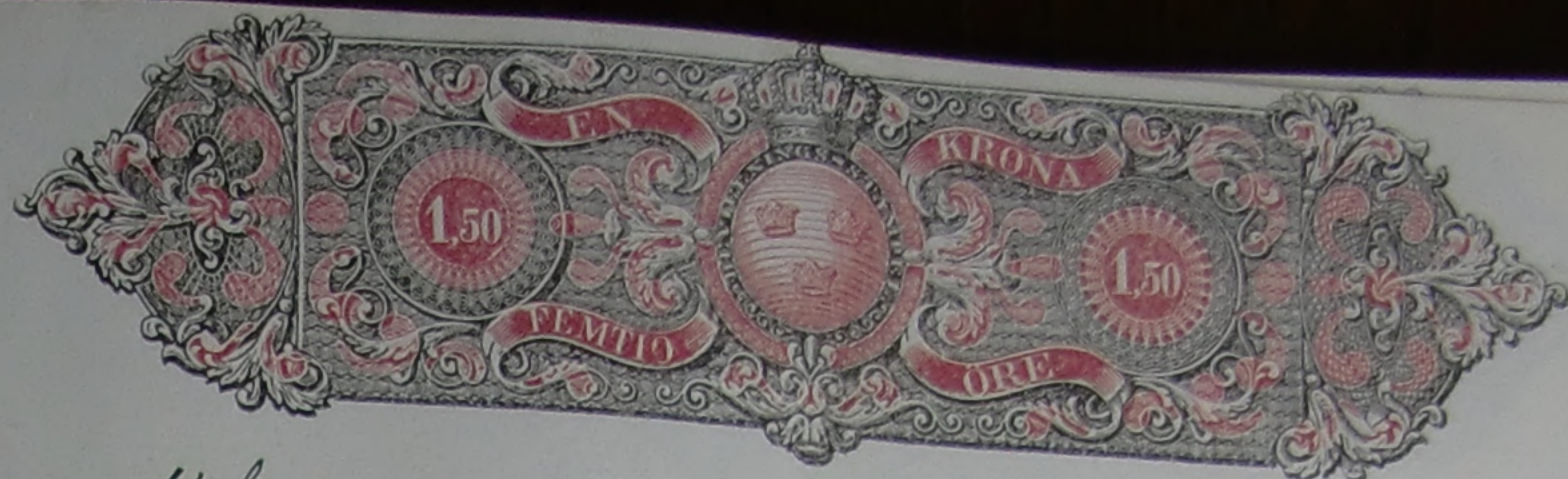
12.
och att hafva landsfärrist sig! Om den ena balags-
mannen i vår firma än må hafva gifvit frömma
färmaningar åt vederbörande, att ej gå ifrån bräst-
gånges tillväga mot våra grannar, hvad betydde
Bergbom, Lvanberg & Co sig om sådant tal, då de ej
aktade att bryta skriftliga kontrakter! Egna in-
tresset dref Bergbom, Lvanberg & Co att göra inköp
i Kemi och dermed hafva de allt härintills fort-
satt, emedan de funnit sådant med sin fjädel af-
verensstämmande. Detta är nu historien om den
härda landsflykten. Deltagandets tårar torde
ej behöfva utgjutas för Bergbom, Lvanberg & Co skull,
men huru ooberne och andra hafva haft det kan
vara orisat, ty nog låto vederbörande så kanse-
quent som möjligt afrika allt hvad som på des-
sas område fanns af nyttbar skog, och sedan pro-
cesser om ligriden. Nu förekommer en märkelig
tirad i Bergbom, Lvanberg & Co anförande: "Oaktadt
Bergman Hummel & Co stryppsystem, kunde vi dock
under åren 1872, 1873 och 1874 aftränga sågverket
en något så när rimlig behållning, men få kom-
- - - - - busen - Lundbladska huggget och deras
Bergman Hummel & Co förmåga att uppfirma rebe-
ker för präföringar". Att stryppsystem var i farten,
det var givet, men vederbörande ha glämt
bort hvem det var, som tillämpade det. Håll förut,
till Rättern inlemnad, tabell N: 5 är dock bevisadt,
bland annat, att Bergbom Lvanberg & Co pungslaga

13.
oss - och icke vi dem, år 1874, på Kr 545,000; att de,
år 1875, ännu hade i sina händer ett värt penninge-
belopp af ända till 460,000 kronor; afvensom att
de, under år 1876, förestade på vår strypp änuslitet
till, så att de, för en stund, fingo nytt siffran
till 605,000 kronor. Vi förmåda att Bergbom, Lvan-
berg & Co tala i bedräglighet, då de tala om strypp-
stens - och så göra också vi. Vid sådant förhållan-
de räkna vi på att en hvar, som lyss till oss, må-
te bekänna, att nog varo Bergbom, Lvanberg & Co mäs-
tare i konsten att stryppa folk. Hängen bland
allmogon, som haft någon utsigt, att under Berg-
bom, Lvanberg & Co presidium, få astärda associera
sig tillsammans med några andra personer" - såsom
det heter på konstspråket - torde nu med ej allt
för afundsamma blickar se på dem, som denna gång
räkade i misshugg. Meris för hvar Bergbom, Lvan-
berg & Co handhaft den tioåriga kursaförvaltnin-
gen förefinnes i under N: 6 förkommande Mät-
skärnas räkenskaper samt i den derpå grundade
tabell N: 19. och är förhållandet under rubrik
"Förslaget" i utredningen, närmare utveckladt.
På tio är ej ett are i afkastning, men väl 830 kro-
nor 91 cent beaktade. Och dock - förmåna Berg-
bom, Lvanberg & Co - att det lyckades dem att afträn-
ga sågverket färligast, ja aftränga, men såttit?
Såttit! det står utredningen bland annat under
rubrik "Prati - sedovisningarne" öfver Båtskärsnäs

14
Och bland mängden af bevis, som räkenskaperna
erbjuder, om detta säd att färderna, behöfves väl.
ej nu upptagas mer än Revisor Jönbergers ord/ke-
haga N:o II: "Tillverkningspriset för staf, cca 39:69 -
är upptaget till 80 Rp - således en tillkomst
vinst för året 1873 med 3680 Rdr." Lådan kallstäm-
mel toltas ej hert med hert pratt. Bergbom, Ivan-
berg & Co. vore i själva verket så mycket upptagne
af stryppsystemets tillämpning - sedan behand-
lingen på ars var undanstakad - i andra rummet
på sig själve, att det - färderna skiftesindustri
- ej var till för annat än egna halsbrytande speku-
lationer. En. memris divina dref omedvetet Berg-
bom & Ivanberg & Co., att i hertsinne göra sig af med de
penningar, som de inhäskade från skog som ej till-
hörde dem, utan Rättskärns Lågverks delegare.
Men Rättskärns äfrige delegare fingo näja sig
med att det i bärerne diktades frutt om vinster
som aldrig funnits eller funnas till. - Nu fartsät-
ta Bergbom, Ivanberg & Co. i sin skrift: "Såsom all-
mänt kändt medgingo priserne åren 1875 och 1876;
under dessa år hade vi färdmänen - emottaga - Lund-
bladiska hygget - - hvaraf färdem blef - balans."
O den man uppgifne förhållande angående det
stora prisfallet är riktigt, så är det väl klart,
att det var detta prisfall, som i första rummet
bidrog till färdert och ej färdmänen af att motta-
ga Lundbladiska hygget. Men vi äro i tillfälle, att,

15
till de många bevis, som ätfärdde vår utredning,
om hvar Bergbom, Ivanberg & Co., genom ytterlighet
af färdumlighet, vanskätsel och egennytta gör-
de färdert på verket till en nödvändig färd,
nufoga ett nytt, under L. D., transsumt i Rättskärns
när räkenskaper för 1875, 1876 & 1877 för Timmer-
flottning & Lågtimmer konto. Detta visar att
timmerflottningarne kostade Rättskärns
1875 19748:11
men sakade upp 1876 till . . . 40,953:12
hvar efter de åter medgingo 1877 . . . 19708:97
Talet kr 40,953:12 hafva vi här infattadt emellan
utgiftsprater för samma sak under året före och
året efter 1876. Beloppet är ju mer än dubbelt;
det kan ej bestridas, att färdant måste bero på
något förhållande, som icke är likaså "allmänt
kändt" som angifne prisfall, men hvilket förhå-
llande var minre tjenligt att angifva färdem en
väsentlig orsak till 1876 års färdert på Rät-
skärns. Vi hafva förvisning derom, att den
betydande summan kr 40,953:12, till sin väsentlig-
gaste del, representerar en misslyckad flott-
ning af sågtimmer i Kemi! Men detta färdiges
naturligvis. För Bergbom, Ivanberg & Co. ändamål
passar det, af dem så kallade, Lundbladiska hygget
bättre till köpphäst; och med oss låtas man nu
stå i bästa förstånd om att genom vilseledande
beräkning laga den verkliga ställningen! Vi

härde me kunna gå vidare, ända till den af Berg-
bom, Ivanberg & Co. kallade förberedande öfver-
sigtens slut. Endast en liten observation må gå-
ras. Med stor rännsigt förklarar Bergbom, Ivanberg
& Co., angående 1879 års förlust, till 95,056.21, att "be-
slaget delades i räknenskaperna på oss, Bergbom,
Ivanberg & Co. och Bergman Hummel & Co. på samma sätt,
som vi Bergbom, Ivanberg & Co. gjort, när verket lem-
nat behållning. Något längre med tillägg de: "se-
dermera har verket lemnat tillfredställande
behållning, både för 1880 och 1881." Härvid lag är
det att anmärka, hvad vi redan kända, att någon
behållning före 1879 aldrig egt rum, ty fingerade
behållningar göra ingen nytta. Hvad behållningar-
ne efter 1879 åter räres, så börja de att lifva
verkliga, men - hvad bättre - verkliga minst-belopp
-, dem behålla Bergbom Ivanberg & Co. alltid själve?
Vi åter garda, att våra vinstdelar af Bergbom,
Ivanberg & Co. eller deras förlagsman till oss utbe-
talas, så som andra människor pläga göra det.
På vi, tillfylla af bristande redovisningar,
trungits i vår konto - hurant upptaga 1880 och
1881 års vinster i kylvärderna i Båtskärsnäs,
likasom och 1881 års vinst i Lågverksrörelsen
efter tillfälliga orentliga meddelanden, för-
klara Bergbom, Ivanberg & Co. detta vara "samma-
gärta och fingerade summor." I Bergbom Ivanberg
& Co. äro fingerade summor en påtaglig verk-

lighet, men verkliga poster, förfallna till utbe-
talning, de stoppas undan i skrinet såsom om de al-
drig funnos till. Vi hafva nu att öfvergå till Berg-
bom, Ivanberg & Co. svaromål i vår stämning-ansö-
kan. I första punkten deraf förmåna Bergbom,
Ivanberg & Co., att vi yrkat på att få redovisning
öfver skeppningarne af "sägadt gods och sparrar"
Missförstånd. Vi hafva fordrat redovisning öf-
ver skeppningarne af hugget och handsägadt vir-
ke samt af Båtskärsnäs sågtillverkning hvaröf-
ver redovisning saknas. Detta yrkande återupp-
tages nu med anhängan att Bergbom Ivanberg &
af Hålands Rätten måtte, vid vite af 10000 kronor,
läggas, att, inom fjorton dagar efter den 10 janu-
ari 1883, till oss aflemna fullständiga redovis-
ningar;

1: öfver samtliga kylvärdsskeppningarne från Båts-
skärsnäs, deribland öfver de 1000 kylvär-
ne, som en gång lägo i bonen i Kemi (se bilaga till 1:a & 2:a)
2: öfver skeppningarne af hvad Bergbom, Ivanberg
& Co. kalla "kantingar"

3: öfver 1881 års sågtillverkning. I fall benämnin-
gen "kantingar" skul hafva fallit Bergbom, Ivan-
berg & Co. ur minnet, bifogas vidimerad afskrift af
1874 års Kallhjärvis skogsstyrelsens konto under
B. E. hvarjehanda förekommer i Kreditsidan: Bergbom, Ivan-
berg & Co., stulles affgift för 1431 kantingar (upp-
tagne i enskild räkning) i 5000 kronor 715.50

Obs!
Till hugget virke räknas, som ej äro temligen allmänt bekant, ej endast sparrar, utan äfven bjelkar. Eget nog hafva Bergbom, Ivanberg & Co som redan före 1877 skuggat tusentals bjelkar och under de senare åren, enligt Kalle Tullins projektions bevis, bilagdt under L. F., dermed fartsatt till ett antal af ända till 15,828 stycken bjelkar, ej lagt märke till att bjelkar också pläga vara huggna, likaväl som sparrar. Men nu hoppas vi hafva varit så tydliga i våra ord, så att vi ej vidare behöfva misförstås. Bergbom, Ivanberg & Co svarsmål i första punkten af vår stämning är dock för oss af stor betydelse i vår utredning, under rubrik "qvasti-redovisningarne öfver Wätskärsnäs", påstodo vi, att "någon af Bergbom, Ivanberg & Co till oss afgifven och af dem underskrifven redovisning hade vi knappast någonsin fått, återstod att bevisa detta". Bergbom, Ivanberg & Co själve hafva oss i att oss beviset i hand. De förmåla att redovisningarne hafva vi redan erhållit af vår egen revisor, Herr H. J. Gunningberg, således icke af dem själve. Det är dock Bergbom, Ivanberg & Co, som stå redovisningskyldiga till oss och icke revisor Gunningberg. Vidare få vi veta, att "får 1887, som var det sista afslutade året, är redovisning tillgänglig för dem, såväl som för oss i den -- på vårt, Bergbom, Ivanberg & Co, kontor liggande boken -- och så snart de, Bergman Hummel & Co, behåga svara

da revisor, så skola verifikationer tillhandahållas. Vi kunna icke göra bruk af dylika anvisningar att gå och söka upp Bergbom, Ivanberg & Co, utan fördrå att de, såsom redovisningskyldiga, i vårt, med Aktiebolaget, af vårt namn gemensamma, kontor i kyrkstaden, sina redovisningar aflemna och har detta ingenting att beställa med om vi finna godt att sända revisor eller inte. Nu komma vi till frågan om vårt vinsterbelopp i 1872 års, af oss inköpta Wätskärsnäs fågtillverkning, hvars ursprungliga belopp var Rkr 12.137:31. Under N:o 2. är redan till Håradsrätten inlemnadt faktabrevet, hvarigenom vi köpte denna fågtillverkning. Under Litt. G. bilägges nu extrakt ur våra böcker, som visar, att vi betalt hvad vi köpt, hvilket dessutom framgår af allegatet N:o 4. b. Bergbom, Ivanberg & Co eget qvitto, att alla våra ombyten till den dagen voro reglerade. Af allegatet N:o 4. c. inhämtas, att Bergbom, Ivanberg & Co, i 1873 års räkning blifvit för summan Rkr 12.137:31 påförd under benämningen "1872 års tilläkning i Wätskärsnäs ångfågtillverkning återfäres". Denna återfäring blifvöddningen af den anledning att beloppet, förskattens, mot det påräknade kontraktet, i följande års tillräkning, blifvit Bergbom, Ivanberg & Co, således provisio sett, godtgjord. Bergbom, Ivanberg & Co senaste qvitto innehåller misserligen en protest mot

präfäringens godkännande, men utan någon vid-
re betydelse, då icke ett enda skäl för samman-
afgifvande angifves. Dermedt ger oss detta quit-
to bevis på att vi för vårt vinstbelopp å 1872 års
fäktillverkning, Nr 12/13 f. 31 c, samt för deraf lö-
pande ränta, gjort vårt köp och dervid mötts
med en omötvärd vägran af Bergbom, Tranberg &
att samman konarera. Under Nr 1 är äfven förut till
Rätten inlemnadt förlagskontraktet, som visar,
att vi alltid hade optiionsrätt till Fäktill-
verkningen, således till den för 1873. Under Lit
H åter återkommas bevis om att 1873 års till-
verkning, likasom alla de senare årens, såldes af
oss under hand för Wätskärsnäs intressenters
gemensamma räkning och icke för vår enskiltan-
bartän nu underhandlingen mellan våra veder-
parter och oss innebär täppte om att de skulle
komma i åtnjutande af en extra godtgärelse af
Nr 12/13 f. 31. för det att de - utan ovilja och bråk,
fullgjorde sin kontraktsenliga skyldighet,
så lydde de sig likafullt ej det minsta derom.
Och huru var det, för, utan att taga något godkän-
nande af Bergbom, Tranberg & i vårt beagnande
af optiionsrätten för 1873, gjorde anteckningen
i våra böcker af denna godtgärelse? Ingen annan
än just Lällström. Vi voro den tiden i Stockholm
bofäste. Förut hade Bergbom, Tranberg & för att
bered oss till denna eftergift, ställt sig så om

kliga som möjligt. Rådsen gifve för klen behåll-
ning. Wätskärns visade också födelsera endast
en minut af Nr 6173:- eller på hälften Nr 3,081.50. Af
allegaten Nr 1, Nr 6 & Nr 7 inhemtas, att i Wätskärs-
näs trävaruaffär äfven ingick bjelkskeppnin-
gen derifrån samt att alla skogsköpi, som af Berg-
bom, Tranberg &, så väl före den 12. dec. 1873 som
efteråt eller med Bergbom, Tranberg & egna ord,
färdt till som hädanefter blifvit gjorde
eller komma att ega rum, skett och se för Wäts-
skärsnäs gemensamma räkning. Af bilagde U-
trakt Lit J af Bergbom, Tranberg & beskrif af den 23
jan. 1873 inhemtas, att "så angenämt det vare att
gå våra önskingar till mötes", måste Bergbom,
Tranberg & dock "härmed nämna, att vi omöjligt
kunna öfverlåta innevarande års tillverkning
till något bestämdt pris", och litet längre ned i
samma bref ställes till oss det smickrande ta-
let: "Och som vi mycket väl vet, att det finnes för
af Skarlands sågverksegare, som på ett så an-
seesfullt och betryggande fätt realisera si-
na varor som vi, så känna vi oss också tillförlä-
deraf dess mer betryggade om vi. Wätskärs är således
konstateradt, att Bergbom, Tranberg & sågrade
att öfverlåta oss 1873 års fäktillverkning, fe-
dar de lätit Lällström i våra böcker anteckna
dem färdt egare till vår vinst af Nr 12/13 f. 31 c men
gifve istället for valuta, följande tacksägel

se-ord: "men likaväl hafva vi ju all orsak, att tacka
H H för den tillräckning i pris, som H H behagat be-
gär utan att dertill enligt kontrakt vara förbun-
na". (Litt J). Af ekstraktet nr Bergbom, Lranberg & Co.
bref af den 14 Jan 1878 bitaga Litt K synes att för-
dant vinstbelopp för 1872 äfven var en verklig-
het, allt fastfarannde. Der förkommer den frasen:
"första året 1872, förutom öder förskiltat vinst
genom köp af tillverkningen Nr 6172". Såsom ytter-
ligare bevis på huru Bergbom, Lranberg & Co. hand-
lade i raka motsatsen mot hvad de talade och
mot skrifna förbindelser lifogas Litt I. Ex-
trakt nr Länströms telegraph af den 28 Mars 1874,
hvaraf inhämtas, att Bergbom, Lranberg & Co. förde
ett separat trävaru konto, hvori alla vinst
upptogs till deras enskilda framma. Länström
förklarar nämligen, att deras enskilda trävaru-
affär lemnar circa 13,000 förslidet, är - hoc est
1873 - detta - således 1874 - 20,000! Och för att best-
blanda dessa affärer från våra gemensamt e-
gande skogar, gjordes biktiga bakslut, såsom,
genom allegatet Nr 16 II och revisor Ljungbergs
bekanta anmärkning, att trävaror för 1873 upp-
tagits till sitt dubbla värde och ensamt en post
staf visade konstlad vinst af 3,680 kronor inhem-
tas. Af hvad som förbragts är således, angående
vinstbeloppet - 1872 års jägstillverkning, be-
visadt: att Bergbom, Lranberg & Co. vägrade, att lem-

na oss 1873 års jägstillverkning, att de vägrade
likaledes, att godtgöra oss för den vinst, som oss
tillkom på föregående års tillverkning att
de, som icke egde att göra några enskilda skogs-
köp, likafullt förde enskildt trävarukonto
och togad för sig en Wätskärsnäs tillhörig, verk-
lig, vinst af 13,000 Kronor; att de, i samma andetag,
ytterligare, till en liten tröst för oss öfver att
gå miste om vinstbeloppet Nr 12, 137: 31 och Nr
13,000 eller bemantla sina åtgärder, uppgjorde
ariktigt bakslut, såande en, imaginär vinst,
det året, af Nr 6172. Och alla dessa förhållanden -
läsas Bergbom, Lranberg & Co. såsom de ej existerade,
utan "hänvisas helt lakoniskt till Wätskärsnäs
bakslut för 1872, som visar, att deras - Bergman
Hummel & Co. - andel af detta års vinst utgjort en-
dast 3086 Kronor och 50 öre" - och hela argumentati-
onen i äfrigt inskränker sig till förklaring att
härefter prösteras på det kraftigaste Tredje
punkten af vår ftämning bestrida Bergbom, Lran-
berg & Co. på den grund, att, såsom de förmena Wätskärs-
näs hushållskostnader äro lika nödvändiga
för Lägaffärens bedrifvande, som arbetskostna-
derna. Det medgifves att hushållskostnader i
och för lifsuppehälle äro ett nödvändigt andt,
men det står ingenstädes skrifvet, att Pehr skall
betala för Pål hans hushållskostnader. Redan
i sin första revisionsberättelse, bitaga Nr 16 I,

gjorde vår revisor anmärkning emot påfärandet
af hushållskostnader, en påfäring, hvartill man
ej i minsta mån, var berättigad. Nog kan det för
Bergbom, Tranberg & Co synas beqvämt, att då de, huf-
vud belä, lefa och lefvat på vår bekostnad, äfven
påfäro oss för sina hushållskostnader direkt;
men, - dermed måste vara ett flut- & stugäende värt
yttrande i fjerde punkten, att kr 500:- genast utbe-
talas till den person, som redan i fem års tid blif-
vit sin fardran förhållen, jämte upplupen ränta,
sålunda försäkras med att det endast vare en-
ligt vårt Mergman Hummel & Co "färmenande" som
summan icke vare utbetald. Men fticst därefter
förklarar utbetalningen hafva utfärts på det
fätt, att ingen utbetalning alls egt rum. Det är
nog med att vi blifvit för summan påfärde - genast
jäsom vare den utbetald, och fardningsegaren -
istället för pengar, får han höra, att han står
Krediterad hos frarandernes färlagsman. Och
hvad färrmaningen att ej göra spekulationer för
egen del, då man står i ett visst tjänande förhål-
lande till oss, passer utmärkt väl i vederböran-
des mun. Personen ifråga bekläder en af de främ-
ste platserne inom vårt Aktiebolags styrelse,
står oss fäledes helt nära och har i fullständig
strid mot vederbörandes handlingsätt - troget
och nitiskt fullföjt sin bana. De vår bolags-
mans befattningar, hvilka man ej det minsta

brydde sig om, då fråga gälde att begra våra pen-
gar och våra skofar, hufvud punktligt ätlyddes
de ej nu, då det gälde något i samma råk för en
annan person, hvars penningar också vore bra att
ha, ehuru beloppet ej var så stort! Men som våra
verkliga befattningar, att beloppet var 500. jäm-
te derä upplupen ränta efter samma räntefot
som Lallström oss själva därför påfär, genast
till Herr C. Fr. Skerström måtte utbetalas, antag-
ligen icke ätlydas anhänga vi, att, utan afseende
på vederbörandes undanflykter, de dömas, att
sitt gäld afär dlyligen till honom betala på
sig Bergbom Tranberg & Co eller Lallström, den af
dem det gitter, och färete qvitta för oss. Hvad nu
fjerde punkten rärer, så föka Bergbom, Tranberg
& Co, som vanligt sin rädning i svepskäl eller
advokatyr. Nu passer det så väl att påstå
det lön af trävaror icke röra vår firma, utan
vårt aktiebolags. Her till bevisen! Och jämte fä-
ledes, under dit M. intyg att Aktiebolaget Berg-
man Hummel & Co, vid sina omlyten, aldrig haft
någon läpande räkning med Bergbom, Tranberg
& Co, hvareid de senare vid ärsolutet upptagits
jäsom gäldenärer eller fardningsegare. Ingång-
jäsom gäldenärer eller fardningsegare. Ingång-
na leveranskontrakter hafva skett på order af
delegarne i firmen Mergman Hummel & Co, så de tilli-
ka vore medlemmar i Aktiebolagets styrelse,
jämte för att i deras räkning med Bergbom, Tran-

berg & Co. upptagas. Det var tillräckligt fränt att
upprehålla en räkning med Bergbom, Franberg
& Co. utan att vi skulle förskilt ställa det för, att
vi skulle få arbetet fördubbladt. Hvad som till
Bergbom, Franberg & Co. således levererades på ett
eller annat sätt genom Aktiebolaget, skeddde för
vår risk och räkning och hvad som af dem inbe-
talades, tillfördes alltid vår räkning med Berg-
bom, Franberg & Co. Att Bergbom, Franberg & Co. ej
färdiga uppfattat våra ombyten bevisas vidare
af hosföljande transsumt under Litt II af Berg-
bom, Franberg & Co. räkenskaper. Der förkomma
såsom leverantörer af timmer m. m. vi, Bergman,
Kummel & Co. och icke Aktiebolaget af samma namn.
Under Litt O. biläggjes till sist intyg derom att
uppgiften det Bergbom, Franberg & Co. alltid på
öfverenskomna tider återställt lånte bjelkar
är färdiga, på samma gång som våra uppgif-
ter härutinnan bekräftas. Därut är desutom
bevisadt, genom hosföljande allegat Nr 27, att
vår förlust af "Gefina", tillkommer genom Berg-
bom, Franberg & Co. försammlighet, utgör Kr 2160. Där-
till upplupen ränta att dit tillföras. Härmed
tarde bevisningen i detta stycke öfver våra an-
ses såsom tillfyllest. Vi komma nu till Bergbom,
Franberg & Co. föraromål ä vår stämmings sjätte
punkt. Vårt yrkande, helt och hållet framkall-
adt af förändrernes oförsynlighet, att göra kraf

mot oss, der vi vara de lidande, gick ut derpå, att
Wätskärsnäs delegare borde - i stället för upp-
tagne 250 famnar ved - godtgäras för Ångaren
"Hls Stures" vedförbrukning med ytterligare
500 famnar om året eller Kr 1500.-, efter deras egen
beräkning af Kr 3: per famn. Föraromålet är baserat
på den uppfattningen af förhållandena, att vid i
Wätskärsnäs icke har något värde dess mer som
bränslet utgjorts af affall från fågen, som vare
helt och hållet värdefullt, och hvarest ytterligare
kostnaden, för att blifva det givne mätte göras,
derest såsom orden falla sig - "ej någon godhets-
fullt det tillvaratoge och sig till nytta använ-
de" - Vi behöfva ej gå långt efter motbevisning,
att ved i Wätskärsnäs, liksom i andra kustorter,
är fina penningar värd. Härjemte utiakt Litt P
af Wätskärsnäs räkenskaper för åren 1875 - 1880
för Weds konto. Deraf inhämtas, att, under år 1875,
inköptes huggen ved från skogen till betyd-
het af 773 famnar, kostande något öfver 3 kronor
per famn, (3 Kr 11 öre per fam) tillsammans Kr 2406: 31 öre.
Deraf såldes under året 214 famnar till öfver-
hufvudpris af 4 Kr. 74 öre per famn, för Kr 1014: 32 öre. Helt
resultat blef således en verklig vinst af 214 fam-
nar ä 1 Kr 63 öre med Kr 348: 52 öre. Härut emot Bergbom,
Franberg & Co. gamla praxis, att upptaga fågverk-
ets tillhörigheter till högre, ibland dubbelt
pris, mot hvad vederbörligt, för att bemantla de-

nas egen utplundring af gemensam egendom, af
skrefs nu ingen vinst. Vinsten var denna gång
verklig och sådan passade ej att låta komma i
dagen, mena Berglön, Ivanberg & Co, ty de hafva ju
medintressenter. Istället upptogs veden i in-
ventarium, 558 famnar, till för mycket lägre än
inköpspriset, som vinsten gjordes, och balans-
rades den, efter 2 kr 46 p famn, med ett totalvärde
af Kr 1370:98. Under år 1876 påfördes åter kost-
nader och räntor på veden, till belopp af Kr 230:
42 p; men det påldes 189 $\frac{2}{3}$ famnar, hvarför erhöles
Kr 940:25 p. Således; derest ej nya omkostnaderna
tillkommit, en behållning efter 1 Kr 63 p + famn
i 189 $\frac{2}{3}$ famnar Kr 309:15 eller om kostnaderna,
hvars behörighet vi ej kunna bedöma, afdrages
med Kr 230:42 p en liten netto vinst af Kr 78:73 p.
Denna vinst upptogs ej heller, inventariepris-
et minskades dermed. Af 1877 års räkenskaper
vill det synas såsom om man ej haft några ved-
ombyten alls. Men nog måtte någon lotarmurre-
 varit i vedtrafvarne och traslat till den li-
ka fullt, ty - fastän året förut derpå gjorts för
betydande arbete - nu måste arbete än nedlägg-
gas derpå och veden uppträffas och det kostade
32 Kronor. Under 1878 påfördes ytterligare ar-
betspengar med 42 Kr 38 p samt dessutom litet
ränta. Omellerlid påldes 163 $\frac{1}{2}$ famnar och derpå
skulle fått en liten behållning, om ej de åter-

kommande arbetspenningarne, derpå gjort in-
träng. Under 1879 påldes 43 famnar äfven med för-
tjänst, utan att någon sådan upptogs. Så påflöt
år 1880. Vid dess början fanns eller borde ättu-
stone finnas i lager 262 $\frac{1}{2}$ famnar ved. Hvarför
stannade den i en viss skata bedrifna vedhan-
deln af? Hvarför behöfde veden anträffas äfven
om ingen rårde vid den? Hvar togs vinsterna
i Veds konto för åren 1875, 1876, samt 1878 och 1879
vågen? Äfven om, ättuinstone delvis, obehöriga
omkostnaderna och räntorna tagas med i räk-
nen, skulle i Veds konto upptätt en skälig vinst.
Det var ej fråga om stort belopp, men det vardok
en verklig vinst; alla vinster, som vi intill 1880
fått med Berglön, Ivanberg & Co dela vara marke-
rade förluster. Vi hafva derför ej skytt besvä-
ret, att taga reda på hvart det bar af med dessa
vinster - Jo, veden, som kostade öfver 3 Kronor
och blifvit än dyrare genom arbetspenningar
och räntor, med. attes för småning om i pris till
1 Krona 43 öre + famn och nu knallades, i all tyg-
het 262 $\frac{1}{2}$ famnar ved om bord å en bogerångare,
som visserligen i sitt mannbärade visade ett
rättvådigt namn Skib Sture. Och redarne till
båten varo Berglön, Ivanberg & Co och J. Tälkström.
De förra vinsterna hade redan den stat bort. Den
lilla vedvinsten - den gick att föka upp de andra
i blåa rymden, den gick högstaflögen upp i rök.

Sins moralen af allt detta är visserligen den,
 att da Bergloms Lvanberg & Co, och Lallstöm behöf-
 va ved i Wätskärsnäs — då har ved der knappast
 något värde, men da andra människor behöfva
 den, så är den dyr nog. Och dyrast är den, ifall
 de andra delägarna i Wätskärsnäs behöfva någon
 ved; de, som med denna egendom ej hafva något
 att bettätta! Då kostar veden 8 kronor + famn,
 som synes af Bergloms, Lvanberg & Co till rätten
 inlemnade Konto-Kurant anno 1876 för 24 fam-
 nar bjätkved till Herr H. i 8 Kr, kronor 190. I ved-
 Konto för sagde år 1876, der de förskilta försälj-
 ningarne djest äro specificerade, upphär,
 märkeligt nog, utfyllandet af köparnes namn,
 då man malkas angifvandet af de 24 famnarna,
 som sålts till 8 kronor, då alla andra betalt 4
 i 5 kronor + famn, en enda 7 kronor. Måne menin-
 gen är att dens ögon, inför hvilka denna speci-
 fikation må komma, skola halka förbi notisen,
 utan att kunna förstå hvad den i verklighetens
 innebär? Af vår framställning är nu sådant, att
 huggen ved i Wätskärsnäs ovilkorligen har sitt
värde. Men der huggen ved har värde, der är ej
 heller ved af bakar värdefull, dess mer som der-
 till tages alltid det bättre af affallet och ej
 själva spinken. Och för att bitadkomma ång-
 båtsved af bakar, måste materialet förderså-
 gas, transporterats till för inlastning lämplig

kajbygggnad och der upptäfras och tackas. Vi
 kunna ej hvad dessa kostnader kunna draga till
 förskilt i Wätskärsnäs, men då Bergloms Lvan-
 berg & Co själve värderat baka=veden till 3 kronor
 + famn, se bilaga Litt Of. der priset är utsatt, så
 antaga vi, att denna kostnadsberäkning äro
stone ej är för hög. I så frarandene ej kunna af
 så del i vinsten i huggen ved, hvarå dock förskild
 räkning föres, ingalunda hafva de upptagit pri-
 set i den ved af bakar, som de själve förbrukat,
 så högt, att verksegarne derå skulle få någon
 vinst. Ved af bakar, duglig för ångbåt, måtte der-
 före i Wätskärsnäs vara värd 3 kronor + famn.
 I öfrigt bifogas härmed, Litt R. ritsord öfver den
 antagliga vedätgången för ångbåten "Sils Sture".
 Deraf framgår att vår beräkning af vedätgän-
 gen för "Sils Sture" ingalunda varit för högt
 beräknad. Härmed synes oss nu Bergloms Lvanberg
 & Co fraromål vara temligen noggrannt genduf-
 vet. Vi kunna dock ej underlåta att taga fasta
 på Frarandernes liberalitet att gerna fela det
 hvem som helst "godhetsfullt" tillvaratoge och
 sig till nytta använde" förvarande bränsl.
 Vi skola för framtiden använda egen ångare
 att utföra vår häft af bogseringarne i Wäts-
 kärsnäs, då vi desatona hoppas att få anse
 det af verkligt "godhetsfullt". Angående de för-
 menta resorna för verkets räkning hvarfär man

icke påfört någon ersättning, fänskränka de
sig fästerligen till att färflytta vederbäran-
de själve till och från sina beståder vid Katis
och samt besöka egna varustransporter och
befræringar af ved för eget behof från Båtskärs
ås. Vårt svar på Bergloms, Lvanberg & Co invänd-
ningar mot vårt yrkande i 7de punkten att utfä-
rta vårt fordrande belopp enligt aflemnad Konto
kurant, Kr 195.772.52 äre vi nu behäfra vi för till-
fället endast affatta oss helt kort. För hela
gidan af deras skrift upptagas nämligen endast
af resonnement i hufvudet, der vi ej hafva någon
anledning att mota dem. Ingenting i sak är an-
fördt - och således ingenting att vederlägga. Men
som Bergloms, Lvanberg & Co inlemnade en separat
afhandling, kallad "färteckning i Skilnader" i
våra räkningar, så få vi, till själva faken åter-
komma, då vi skola sammanföra bevisningen till
stödande af vår konto-kurants riktighet. Be-
räffande Bergloms, Lvanberg & Co försmål i 9^{de}
punkten, så innehåller det ej heller annat än
en viss quantitet ord, utan något bevisande inne-
håll. Deremot få vi värdsamligen hänvisa till
hvad vi nedan andragit i vår utredning under
rubrik "Kontraktsbrätt" samt till de deri såsom
bevis återopade allegatterne, ävensom vi hän-
visa till de många, nya bevis om brätt mot kon-
traktet, som genom de nu aflemnade allega-

terne äro vardne färbagte. Att slippa från en
sådan rad af ickeiligen begångna kontrakts-
brätt genom att ersätta oss i ett för allt Kr.
10,000 - borde äfven Bergloms, Lvanberg & Co inse vara
ett afantligt godt par. Vi hafva nu nägorunda
noggrant genomgått Bergloms, Lvanberg & Co för-
svarsskrift och hafva vi derifunnit en mängd
af årskända beskyllningar, men icke någon som-
helst bevisning. Deremot tro vi oss hafva bevi-
sat, att ej ett ord i hela skriften är sannt om
vi derifrån dock göra undantag för ett. Detta one,
hvad Bergloms, Lvanberg & Co utaf tvefel hafva
rätt är det, då de påstå att deras egen affärsverk-
samhet varit att betrakta som en gammal surdeg.
Deras slutord äro äfven märkelige. Efter att på
färsök bärresonnerat vår fordran af Kr. 195.772.
52 & få när som på Kr 54338.47, så tillfoga de "slut-
ligen" och upplysningsvis ännu litet extra låst
prat om denna måttliga återstod af skuldbelap-
pet. Och detta extra prat om att de icke ens våga
att till oss inbetala sin skuld, ty den skulle de
igenom smärre blifva större än mine, kalla Berg-
loms, Lvanberg & Co för så förräckt, att dem därför
borde tillkomma, i författare - honorarium jemt
upp denna återstod med Kr 54338.47. Som att hyad
Bergloms, Lvanberg & Co andragit Laknar Lamm
gens värde, så våga vi hoppas att Kungens Rätten
dervid icke skall gästa ringaste afseende. Med

upplifvande af de yrkanden, som vi i flämningen
 och här fönt gjort, på vi anhålla:
 1° att Bergbom, Swanberg & Co. åläggas att inom 14
 dagar från den 10 innerarande Januari månad
 hafva till oss aflennat fullständig redovis-
ning öfver 1881 års trävaruärelse vid Mät-
 skansnas samt kompletterat i inkompletta se-
 lar de föregående årens redovisningar deröfver.
 2° att Bergbom, Swanberg & Co. ådömas, att till oss
 utbetala Kr 195,772.52, enligt vår heto kurant jämte
 ränta à 6% och $\frac{1}{3}$ dels räntetillägg eller provi-
 sions-tillägg samt våra kostnader i målet en-
 ligt Rättens bepröfvande; bärandes dock här-
 från afgå, dels på lån till Bergbom, Swanberg & Co.
 kunnade, men under färlidet är återbetalde;
 trävaror samt, efter rättgångens början, gjord
 afbetalning af Kr 30,000.-, likasom och Kr 782.69
 eller vår hällt af stäf + "Kismeth", som Bergbom,
 Swanberg & Co. i färlagsräkning upptagit samt
 Bergbom, Swanberg & Co. utlägg af enskild natur
 för vår Hummel med Kr 2,225.- dock med af-
 drag för hvad, som må oss oafseet reglerandet
 af andra förmåre omhyten tillkomma på grund af
 från Bergbom, Swanberg & Co. och Lallström erhåll-
 nande redovisning öfver 1881 och 1882 års fäg-
 verksrörelse samt öfver 1880, 1881 och 1882 års
 bjelkskeppningar utöfver hvad vi redan pro-
 visionellt, i beist på dessa redovisningar, der-

för debiterat jämte derä beräknande omse-
 lig ränta såsom 2.

3° att Bergbom, Swanberg & Co. förpliktas, att till
 oss betala, en gång, det mångfaldiga gånger för-
 fallna ritet för kontraktloste af Kr 10,000. samt

4° att förete quitto öfver fullgjord likvid till
 Herr C. F. Åkerström i Nederkalix den 5 Januari 1883
 Bergman Hummel & Co.

samt. Lätt A. jämförelse emellan Herr J. Lallströms
 och våra försäljningsomkostnader.

Lallströms försäljningsomkostnader

Keppningsår	Försäljningsbelopp till			Totala omkostnaderna
	England	Andra utländska länder	Köpare inom öf.	
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1877	47,229.63	119,723.72		9440.59 ✓
1878	8717.-	121,217.44	17,787.22	13,417.46
1879	30,533.88	140,344.42	17,253.60	14,644.83
1880	61,858.14	109,242.51	458.59	11,513.20
	148,338.65	490,528.09	35,499.41	49,015.88

Hämtill här antagligen tillkomma:

för 1878 i och för Ölleups omkostnader Kr 700.-
 för 1879 omkostnader i konsignationslastene, 1355.17

2055.17
 51,071.05

Bergman Hummel & Co. försäljningsomkostnader

- såsom de blifvit Mätenskansnas belegg under
 1873-1876 påfärd - skulle hafva utgjort för ofran-
 stående försäljningar:

till England för Kr 148,338.65 2 5/8% Kr 8158.63

till andra utlän- ska öster till köpare inom eget land Där provision i Tillkommande Kost- nader	för Rk 490,528.09 " 35,499.41 Rk 674,366.15	a' $4\frac{1}{2}\%$ " $1\frac{1}{2}\%$ " 2%	Rk 22,073.76 " 532.48 " 13,487.32	48,905.32

Undertecknade hafva på anmodan granskat före-
stående jämförelse och dervid funnit att Lätt-
ströms omkostnader och försäljningsbelopp är
så med undantag för 2, 55:17 upptagne i enlighet
med hans försäljningsräkningar samt att den
gjorde uträkningen på detta belopp, hvartill om-
kostnaderna på dessa försäljningar skulle, i en-
lighet med Bergman, Hummel & Co, för åren 1873 till
och med 1876 Bergman, Ivanberg & Co, påfärde kost-
nader, hafva draget, är riktigt utfördt och hvarom
detta till bevis hemmas. Skeder Kåpse den 5 Januari
1883. C. O. Ljödning, C. Bröms

Wittna f. A. Berg. G. E. Wackman

Af de andra sidan gjorda jämförelser emellan
 J. Lallströms och Bergman, Hummel & C: försäljning
 omkostnader inhämtas att under det Lallströms
 samtliga utgifne kostnaden utgjätt till Kr
 49.015:66 samt hans ytterligare, icke utgifne,
 kostnader möjligen utgjort Kr 2055:17 samt skulle
 omkostnaderna på dessa försäljningar, beräkna-
 de efter de principer, som följdes vid afgifvan

det af försäljningsräkningarna till Bergbom
Lanberg & Co under åren 1873 till och med 1875, haf-
va uppgått till en summa af Kr 48,905.32 så följandes
skulle försäljningarna, om de oss besörjde, in-
galunda hafva blifvit dyrare, än Lättstråms, u-
tan tvekan något billigare. Seder Kalix den 5
januari 1882. Bergman Hummel & Co.
Litt B I Herrar Bergbom Lanberg & Co.

1872		Credent	
Dec	31	Per Contant för Båtskärsmåns skep	
		gade trävaror	54335 22
		d: ränta dera	885 97
	30/9	d: inventarie p ^l & bräder vid	
		Båtskärsmåns	23549 52
		d: pristillräkning i ofranstään-	
		de tillverkning	12137 31

		Saldo till 1873	124121 84
1873		Debet	
Jan	1	In Saldo från 1872	124121 84

Dec	31	" Cont 1873 ars tillräkning åter	
		färes	12137 31
		d: 1 års ränta	728 24
1873		Credent	
Dec	31	Per Båtskärsmåns försäknings räk-	
		ning af nya lagret	440516 13
		Saldo till 1874	222987 94

1872

Dec

Per. Contant för Båtskärsnäs skep

54335 22

para ^{os} trabalhos

885 97

1
L^o ranta derai

$$\frac{30}{9}$$

d: inventarie pluk & bräder vid

23549 52

Plätskärsmä

de pristilläkning i afanstäm

12.137 31

De tillverkning

Saldo till 1873

124/121 84

Present

1873

Jan

In Saldo från 1872

124131 8

Dec

" Cont 1872 års tillräkning åter

12132 3

2
fare

728 | 2.

de 1 års ränta

Expend

1873

De

Per Rätke²härnäs försämrings² rät

040516 12

ming af mya lagret

332.98719

Soldo line 1874

1874			<u>Debet</u>	
Jan 1	An Saldo från 1873		222,987	94
1874			<u>Credit</u>	
Dec 31	Per. Netto-provenne af försäljningsräkningen		159,300	-
	Balance etc		306,086	34
1875			<u>Debet</u>	
Jan 1	An Saldo från 1874		306,086	34
1875			<u>Credit</u>	
Dec 31	An Netto af Försäljningsräkningen		134,261	88
	Balance etc		320,679	06
1876			<u>Debet</u>	
Jan 1	An Saldo från 1875		320,679	06
1876			<u>Credit</u>	
Dec 31	Per. Netto af Försäljningsräkningen		99,800	-
	Balance Conto		177,532	36

Att förestående extrakter ur Herrar Bergman, Hummel & Co. Konto Kurant med Herrar Bergman, Franberg & Co för åren 1873 till och med 1876 äro riktigt gjorda samt att Bergman, Hummel & Co försäljningsomkostnader i och för realiseringen af Båtskärsnäs jägstillverkningar för åren 1873 till och med 1876 ingått i deras ofrånkända konto Kurant med Herrar Bergman, Franberg & Co afgifna kvitter-serne för åren 1873, 1874, och 1875 äfven omfatta erkännande af dessa försäljningskostnader, så erkännande förskeddoblogget tillkommit derigenom att förenämnde försäljningskostnader,

enligt bilagde äfven af oss verifierade de speci-
ficationer blifvit i försäljningsräkningarne
upptagne; sådant på vi härmed under sedlig för-
pligtelse intygga. Ueder Kalix den 5te Januarii
1883. A. W. Wackström. C. O. Ljödning
Egenhändiga namnteckningarne intygga: G. E. Bäck-
man J. A. Berg
Litt B. Försäljnings Räkning öfver Frankar &
Bröder af Båtskärsnäs Ängs ägs tillverkning
af nya lagret år 1873

Rd	155,806	59
Ranta	3,150	03
Rd	158,956	62

Omkostnader:

Accept & försäljns provision a £ 7158.99 1/2 R	
	125,981.46 a 5 1/2 % R 6,923.98
Dito	£ 26,239.08 R
	18,170.56 a 4 1/2 % R 817.68
Dito	£ 11,654.57 a 1 1/2 % R 174.82
	£ 126.17 1/2
Rabatt p. Lefir	1900.-
Dito p. da	
£ 17.7 1/2	
£ 60.-	
£ 18	
£ 18.15 R 4337.70	
£ 250.-	196.-
Andel i Telegrammer (utlandska)	560.-
£ i post & breffören	140.-

Ränta å omkostnaderna Rf 15,045.18 å 1 1/4% 269.18
 Vår provision å Rf 15,8806.59 å 2% 3116.13 18,440 49
 Detta provenne Rmt 140,516 13

Rätt transumeradt ur Hn Bergman Hummel & Co
 Original försäljningsräkning öfver Båtskärns-
 nas ångsågs tillverkning, intygga A. W. Bäckström
 & O. Ljödning

Egenhändiga namnteckningarne, intygga: C. E. Bäck-
 man & A. Berg

Försäljnings Räkning öfver Bankar & Bräder
 af Båtskärnsnas Ångsågs tillverkning år 1874

Kronar	176,744	21
Ränta	3,979	23
Kronar	180,723	50

Omkostnader

Accept & försäljnings prov m. m. £ 6915.15 1/2
 kr 123,792.22 å 5 1/2% kr 6808.57

Ita Tr 58,242.66 = kr 40,624.26 å 4 1/2% 1828.09

Ita " 12,327.79 å 1 1/2% 184.92

Vår provision " 116,774.27 å 2% 3554.89

Rabatt för Bare £ 30. --

" Miranda 27.19 1/2

" Wihingen 63.9 1/2

" Astria 15.17 1/2

" Agenturer 5.15 --

" Lydia 100. -- £ 243.1 1/2 4399.58

" Victoria Appoline Tr 5000. 3500. --

Andel i utländska telegrammer 650. --

Ita " prasto & kreflösen 149.95
 Ränta å omkostnaderna kr 21,000. -- å 1 1/4% 367.50 21,423 50
 Detta provenne Kronar 159,300 --

Rätt transumeradt ur Hn Bergman Hummel & Co
 Originalförsäljningsräkning öfver Båtskärns-
 nas ångsågs tillverkning, intygga A. W. Bäckström
 & O. Ljödning

Försäljnings Räkning öfver afskeppade Pan-
 kar och Bräder af Båtskärnsnas Ångsågs tillverk-
 ning år 1875

Kr.	146,140	77
Ränta	2,862	23
Kronar	149,003	--

Omkostnader

Accept & försäljnings provision m. m. å £
 1099.1 1/2 kr 19,783.57 å 5 1/2% 1088.10

Ita " £ 145,262.12 = 101,683.48 å 4 1/2% 4575.76

Ita " kr 24,673.72 å 1 1/2% 370.11

Vår provision " 146,140.77 å 2% 2922.82

Rabatt för Sunet Stannings £ 1.3 1/2

" för Lohra Douglas 15.10 --

Assurans för " 10.4 1/2

£ 26.18 1/2 å 15 484.55

Rabatt för Yana Yana 1874 för 1565. --

" för Vidlar 500. --

" Prindsesse Eugenie 1017.50

för 2882.50 å 700201.75

Rabatt för Thana 341.47

Sto Petre	1327- 4170.57	
Andel i utländska telegrammer	650.-	
Sto i porto & lösen	147.39p	
Sto i Herr Bergmans & agenternas reor	677- 1474.39	
Ränta i omkastnaderne 2 1/4 %	201.25	14803 ~
	Kr	134200 ~
Tillkommer för 3/10 to 445 fot i 3/4 to beräkning i 160 p p 880 p 80 p		
3/7 to B 97	80 p p 1037 - 7.49	61 88
		134261 88

Rätt transumeradt av Herr Bergman Hummel & Co
Original försäljningsräkning öfver Båtskärns
näs ängststielverkning intygga: A. W. Bäckström
& O. Sjöbäck
Försäljnings- räkning öfver Rankor & Bräder
af Båtskärnsnäs sägtilverkning afskeppade
sommaren 1876

Kronar	219619	85
Ränta	4200	74
Kronar	223820	79

Omkastnader

Accept & försäljnings provision m. m. i

8523.19% kr 153431.55 a 5 1/2 %	8.438.74
Sto i 72874.86 a 51765.35 a 4 1/2 %	2328.79
Sto i 14432.95 a 1 1/2 %	216.49
Var provision i kr 219619.85 p 2 %	4392.40

Kr 15376.62

Rabatter

fr Tordenskjöld 1875 fr 701.86

Widar	1500.-	
Kornen	285.88	
Pjærntaa	1577	
Klin	768	
Lovisa Bockman	225. per 5057.74 a 71 skr 3591-	
Venus 1875	Enf 113.64	
Ternen	706.38	
Jungfru Lucie	800. Rb 1620.02 a 88 p 1425.62p	
Pjærvikken	£ 14.99	
Eleonora & Lanho	11.96	
Assurans pr Mecoter	11.9/-	
rabatt	£ 133.-	
Assurans pr Dragen	211/9	
Monitor	275/2	
Hannah	75.-	
Lotta	512/0	
Adelphi	21619/8 a £ 50614/8 a 15-9193	
Liggelagar fr Andette Kr 75.-		
fr Ternem	99.58	174.53 14314.15
Andel i telegrammer (in- & utländska)		750.-
postporto & kreflösen		168.77
i Herr Bergmans & Agenternas reor		938.75
Ränta & omkastnaderne kr 27000 a 1 1/4 %	472.50	32020.79
		Nettoprovenne Kronar 171800 -

Rätt transumeradt av Herr Bergman Hummel & Co
Original försäljningsräkning öfver Båtskärns-
näs ängststielverkning intygga: A. W. Bäckström
& O. Sjöbäck

Lita C Undertecknad, som intill 1878 var färral-
 tare af Björkfors Lägerkessgöden för härefter på
 gåran intyga, att den Bergsom Ivanberg & Co
 under flere af de färgäende åren begagnade,
 utan derom hos mig gjord anmälan eller utver-
 kadt tillstånd, plats i Björkfors Ängesmark,
 i långt från säg och carps de logis, till upp-
 plats för virke, som de inköpt eller afverkat
 inom Björkfors floddal. Skederkalix den 23 Okt
 1882. Adolf Törnqvist.

Undertecknade för härefter vitsorda att Herrar
 Bergsom Ivanberg & Co, så som här afvan af Inspek-
 tor Törnqvist är intygadt, verkställt under upp-
 gifne tid afverkning af sågtimmer och sparrar
 inom Björkfors eller Långis is floddal samt att
 de begagnat uppplagsplats därför i Björkfors
 åker till den del, som virket ej blifvit deriskt
 till Långis nedflattadt. Skederkalix den 23 No-
 vember 1882. J. Nilsson Granin & Co. Insett Isnyråna
 byskändiga nämndeskrifvare intyga: M. Ode-
 ruford och Skederkalix och Björk och Skederkalix.
 Lita D Transumt av Båtekarernas räkenskaper
 för åren 1875, 1876 & 1877.

		Timmerflättnings Konto	Kredit	
1875				
Dec.	31	Per sågtimmer Konto: öfvertager mot. stående flättningskostnader	Kr	19748 11

		Timmerflättnings Konto	Kredit	
1876				
Dec.	31	Sågtimmer Konto: årets nedlagda flättningskostnader	Kr	40953 12
		Timmerflättnings Konto	Kredit	
1877				
Dec.	31	Sågtimmer Konto: öfvertager årets nedlagda flättningskostnader	Kr	19708 27

Rätteligen transummerat intyga C. Bruns & Co. Lj-
 ding

Lita E. Kattjärvi Skogsshiftens Konto Debet

1874				
Jan.	1	An Inköp af Forslunds skifte på 50 års afverknings tid	Kronor	1500 .
		Reskostnader till Håkala		21 25
		Inköp af Eskela skifte på 50 år		1000 .
		d. af Korhaka 2 1/2 pr 1/2		760 .
		Upplysten ränta		179 10
			Kronor	3460 35
			Credit	
1874				
Dec.	31	Per Sågtimmer Konto: stubbäresavgift för 935 st timmer i 0.15		234 50
		Bergsom Ivanberg & Co för 1431 kantingar upptagne i enskild räkning i 0.15		715 50
		Sparrars Konto: för 4126 st sparrar i 0.15		1031 50

Balance konto till år 1875

Kronor	1478	85
	3460	35

Rätteligen afskrifvit ur Herrar Bergloms, Lön-
bergs & bokslut, intygga: Lönbergs & Ljödning
L. F. N: 15. Utdrag ur Nederkalix Tullstations Journaler
för åren 1877, 1878, 1879, 1880 och 1881 afver
skippningarna af bjelkar och sparrar från Båts-
kärsnäs

Bjelkar			Sparrar		
	Stycken	Kubikfot		Stycken	Kubikfot
1877	600	11.650	1877	221	2.648
"	453	10.025			
1878	585	14.400	1878	301	2.631
"	670				
"	121	1.337			
1879	95	2394	1879	484	3844
"	89	1276	"	778	7166
"	824	22035	"	1720	15791
"	179	3251	"	127	1350
1880	68	2060	1880	3836	31275
"	236	4782	"	1172	11384
"	876	17844	"	1438	11723
"	206	5565	"	1889	15536
"	544	14858	"	1696	15542
"	463	13560	"	1207	11727
"	657	16464	"	733	7312
"	501	12779	"	1432	13983
"	414	8306			

	Stycken	Kubikmeter		Stycken	Kubikmeter
1881	981	611	1881	677	136
"	1547	857	"	5744	1170
"	944	501	"	998	247
1881	757	509	1881	761	204
"	607	388			
"	350	185			
"	843	384			
"	876	528			
"	362	252			
"	980	540			

Rätteligen utdraget betyggar: Nederkalix tull-
station den 26 Maj 1882. Gustaf Anderson. Tullsta-
tionen i Neder Kalix. sigill

Litt G. Herrar Bergloms Lönberg & Co. Debet

			Kronor
1872			
Dec. 31	An Kontant för Båtskärsnäs skeppa- de trävarar		54335 22
30/9	inventarie plkr & kräder vid Båts- skärsnäs		23549 52
	pristilläknung i ofrånstående till- verkning	90022 75	12157
	Saldo till 1873		124121 54

Litt Herrar Bergman Hummel & Co, i enlighet med före-
stående riktigt befunne transumt ur Bergman
Hummel & Co bokslut godkännt Herrar Bergloms,

48.
Lvanberg sb för Båtskärsnäs fågeltillverkning,
får 1873 och det oaktadt, vid avslutet haft ett
tillgodohafvande hos dem af kronor 124,121,84/-,
varder härmed vitsordadt. Nederkalix den 5te
jan 1883 C. Bröms C. O. Ljödning

Egenhändiga namnteckningarne, intygga: J. A. Berg
O. E. Bäckman

L. H. Undertecknade, som genomgått Herrar Berg-
man Hummel & Co böcker få härmed vitsorda, att
Båtskärsnäs fågeltillverkning får år 1873 af Her-
rar Bergman Hummel & Co sålts i detalj för Båts-
skärsnäs delegares gemensamma räkning samt
att Bergman Hummel & Co därför genom försälj-
ningsräkning redovisat. Nederkalix d. 5 Jan 1883
C. Bröms C. O. Ljödning

Egenhändiga namnteckningarne, intygga: J. A. Berg
O. E. Bäckman

L. J. Nederkalix den 23 januari 1873 - Herrar
Bergman Hummel & Co Stockholm.

Sträde af den 11 d, hvars innehåll ni nogsamt
bemärkt, hafva vi härmed att erkänna och villja
därför i ingetunda matsäga att icke de prisup-
gifter vi erhållit under att vi resonerat med at-
skilliga andra personer som icke sågverksrät-
else här kunna vara mer eller mindre öfverdrif-
na, hvad som också våra jämförelser måste
bli mer eller mindre osäkra, men så fullkom-
ligt hufvudlösa äro de icke, att verket lemnat

49
ett mycket bättre resultat om tillverkningen
realiserats för gemensam räkning äro vi fullt
öfvertygade, ty Wimmerström uttrycker dock sjelf
att om att medelpriset i Salmis fågeltillverkning
belöper sig till omkring 70 Rf pr standard, likaväl
hafva vi ju all orsak att tacka H. H. för den tillräk-
ning i pris som H. H. behagat bevilja utan att der-
till enligt kontrakt var förbundna.

— — — — —
Så angenämt det vore att uti alla möjliga afse-
ender gå H. H. önskingar till mötes, måste vi dock
härmed nämna att vi omöjligen kunna öfverlä-
ta innervarande års tillverkning till något be-
stämdt pris utan anse vi det vara bäst att rea-
liseringen sker för gemensam räkning, enligt
den först träffade öfverenskommelsen; i vår
tanke finnes det ju icke heller någonting natu-
rligare, för så vidt ett godt resultat skall vin-
nas, än att sågens tillverkning realiseras för
dess egares gemensamma räkning af de som hafva
med denna del af affärens skätsel att skaffa.
Men vi taga oss friheten att ytterl. åter komma
till frågan om realisering af Båtskärsnäs
årgåfvtillverkning, vi kunna icke fatta annat
än att ömsesidig belåtenhet bäst skall vinnas
med att Båtskärsnäs sågaffär öfver af H. H. skätsas
såsom ett i alla med oafghensamt intresse, ty
derigenom hafva vi ju också ett naturligare

50.
intresse för att upprätthålla ett måtligt förmåga
för dess skötsel i öfrigt; och som vi mycket väl
veta att det finnes få af Skarlands sågverks äga-
re som på ett så omständligt och betryggande
sätt realisera sina varor som H. B. så kunna vi
oss också tillförlitligt derutaf mest betryggande
med att åtnjuta den fördel som genom en försä-
kring direkt på utlandet genom H. B. försorg sker,
och skulle H. B. dermed finna sig belåtna enligt
de villkor vår ingångna öfverenskommelse om-
nämner så skulle detta för oss betyda en ny anled-
ning till att om möjligt försöka att i något afse-
ende kunna vara H. B. till någon tjänst, än ej på
annat sätt, så åtminstone dermed, att icke Båts-
kärsnäs skulle allt för mycket behöfva anlita
de 20,000 timmer som H. B. enligt öfverenskommelsen
äro förbundna att lemna; då vi ju äro öfvertygade
att timmerfångsten efter Kalix elfdal är väl
behöflig för H. B. sågar, belägna efter denna te-
rengr så skulle det alltid för oss utgöra ett näje
att, om möjligt, kunna undvara något af det om-
nämnda partiet.

Med största högaaktning. Bengtson & Tranberg & Co.
Rätteligen transsummerat intyg. S. E. Bäckman
C. O. Lyding
+ Lise K. Aderskalix den 14 januari 1878. Gross-
handlaren & Riddaren. H. B. Hummel. Stockholm

Meträffande tvisten om de af Eder under ärens
f. o. m. 1873 t. o. m. 1876. påförda försäljningsomkost-
naderna så bör ju denna rätt kunna biläggas,
då vi icke begära annat än att Båtskärsnäs till-
verkning under lika många år får realiseras
genom Herr Tällettröms eller vår försorg med rättig-
het att under dessa år påföra samma omkostnader.

Meträffande flera olika påminnelser dels till
oss och dels till Herr Tällettröm om skyldighet
för oss att betala vår enskilda skuld till Eder
så förstå vi icke hvad I dermed kunnen mena, ty
kontraktet mellan oss och Eder firma omfattar
ju icke annat än "vår Bergslom Tranbergs skuld"
hvilken skall betalas med $\frac{1}{3}$ del pr år under de för-
sta 3re åren efter kontrakttidens slut; detta o-
aktadt skulle vi ju mer än gärna om det vore oss
möjligt betala hela vår skuld genast men att
det icke så är kan väl icke undas under nu rå-
dande penningeförhållanden.

I Eder skrifvelse till Herr Tällettröm uttrycken
"Det skarpaste missnöje med Båtskärsnäs af-
fären och dertill finnes nog skäl om man jem-
för denna affär med dylika, vi mena, träffärer
som kunde göras för 10 eller 20 år sedan under
den gamla goda tiden, men jemföra vi Båtskärs-
näs med många andra som samtidigt tillkommit

52.
så torde saken gestalta sig på ett annat sätt
Wätekårsnäs ängsäg har ju ända utdeladt
till sina intressenter

första året 1872 / förutom Eder särskilda vinst
gen. köp af tillverkningen / 6172.

1873 31.693.64

1874 11.692.93

1875 7160.06

1876 000.-

1877 000.-

Kronor 56.719.61.

För att leringa denna affär på stabla fätter
igen har den Sällström tillrädt oss att, om det
kunde bidra till något angenämare förhål-
lande, låta alla under färb år gjorda skiftes-
köp ingå, äfvenså den p. k. Haukivaara-affären
försägd på dyborg, hvilken också lemnar något
i behåll, vi vilja med ett ord göra allt för att
komma derhän att vi icke må finna skäl att kl-
ga på oss såsom medintressenter, hvar för sig af-
ven skola ingå der på derest i på något annat
sätt aldrig på litet vilja tillmötes gå oss.
Den skilfvelse från Eder finna laterad den
29 maj ordas mycket om ett och annat hvar på
icke om ett litet att svara

Vi framdrifva nu i vinter cirka 2000 timmer
ifrån ett skifte som kostar 400 kronor och detta

53
skall också få bidra till att upprätthålla Wätekårs-
näs på det att vi icke må med fog kunna anse hand-
la samvetslöst gent emot Eder

Med största Högaktning. Bergbomsbrunnar & Co
Rätteligen transsummerat intygga: G. E. Backman. b.
O. Jöding

Lett I. Telegram N: 116 Ord 85. inlemnadt i Kallix den
25/3 1874. Hummel Stholm.

Bergbomsbrunnar ingå ej på fjölårs påfärningen

Deras enskilda träaffärer lemnar cirka 13,000
färlidet år, detta 20,000.

Sällström
Rätteligen transsummerat intygga: G. E. Backman
O. Jöding

Lett III. Undertecknade på härmed viderbilda att Ak-
tiebolaget Bergman, Hummel & Co icke har någon
löprande räkning med handelsbolaget Bergboms-
brunnar & Co utan hafva de omhytt, som på grund
af Herrar J. Hummels eller J. A. Bergmans aftal
med Bergbomsbrunnar & Co eller på grund af kon-
trakt mellan Aktiebolaget och Herrar Bergboms-
brunnar & Co egt nem, och tillfälligt hos Aktiebo-
laget moterat upptagits eller afvefärdats i räk-
ning med Herrar Bergman, Hummel & Co, hvar sin-
ledes Bergbomsbrunnar & Co i Aktiebolagets bär-

ker vid 1881 års slut icke förekomma, hvarken
 såsom fordringsägare eller gäldenärer - Nederka-
 lix den 5 Januari 1883. C. Ljödning. Fr Åkerström
 Egenhändliga namnteckningarne, intygga: J. O. Kivi
 Järvi. G. E. Bäckman
 Lit N. Transsumt af revisors utdrag ur vid
 Båtskärsnäs Ångsäg gjorda böcker

1878	Lågtimmer Konto Debet		
Dec 31	Bergman Hummel & Co, timmerleve- rings Konto 11 925 stycken	9 798	9
1879	Lågtimmer Konto Debet		
Dec 31	Bergman Hummel & Co, timmerleverans Cto 16 143 stycken	12 930	0
1880	Lågtimmer Konto Debet		
Dec 31	Åf Bergman Hummel & Co från Tane stf. 3347 stycken	2 219	0

Rätteligen transsummeradt intygga: C. Bröns Edv.
 Berg

Lit O. Undertecknade för händel vitsorda, att
 Herrar Bergbombrander & Co själve eller genom
 Herr Joh Lallström åtakilliga gånger hos oss
 gjordt framställningar att om möjligt söka red-
 oss förutan de bjelkar, som de ihälsn bekommit
 på den grund att de omöjliga ännu kunde de af
 Herrar Bergman Hummel & Co lånta bjelkane åter-
 ställa, hvilket under edsfärligtelse intygga

Nederkalix den 8 Januari 1883. Å Brattberg. O. F.
 Taube.

Undertecknad intyggar härmedelst under edsför-
 pligtelse att min broder O. F. Taube åtakilliga
 gånger sagt mig, att Herrar Bergbombrander & Co
 eller Herr Joh Lallström beedt, att vi som utgall-
 rade bjelkar till skeppning skulle göra allt
 möjligt för att få ut stora bjelkar nog till
 skeppningen, som det vare omöjligt för Herrar
 Bergbombrander & Co att ännu återställa de af
 Herrar Bergman Hummel & Co till dem lånte bjel-
 kar. Nederkalix den 8 Januari 1883. F. A. Taube.

Att Herrar Å Brattberg, O. F. Taube och F. A. Taube,
 egenhändigt underskrifvit sina namn, intygga
 på en gång närvarande. G. E. Bäckman C. Bröns

Lit P. Transsumt ur Båtskärsnäs räkenskaper

1875	Med Konto	Debet	Tammar		
	Under året är inköpt af diverse personer		773	2052	31
	Rodo Humman för Stabbäres af- gift			272	
				81	50
	Upplypne räntor				
		I. ma	773 1/2	2406	31
	Med Konto	Credit	Tammar		
	Färsält till diverse personer under året		214 1/2	1035	33
			558 3/4	1370	28
	Balance till år 1876				
		I. ma	773 1/2	2406	31

1876	Med Konto	Debet		
Jan 1	Balance Konto från år 1875, inventarium	558 2/3	1370	9
Juni 1	Trakter, arbetspengar etc genom Lutz Frankberg		946	17
			2	
Juli 31	Arbetspengar		82	21
Dec 31	Ränteskrifning 1370.98 à 6%			
	<u>S. ma</u>	558 2/3	1601	40

1876	Med Konto	Credit		
Juli 11	Försäkt till Matinkheiki	30 3/4	131	25
Dec 31	do J. E. Lindqvist	7	28	
	do Pet Johansson	51	204	
	do	5	25	
	do	24	192	
	do	16	48	
	do	40	200	
	do	16	112	
	Balance Konto till år 1877 inventarium		369	661
	<u>S. ma</u>	558 2/3	1601	40

1877	Med Konto	Debet		
Jan 1	Saldo hos Bergman Hummel & Co från 1876	330.58		
	do Bergman Frankberg & Co	330.57	369	661
Juli 31	Till G. Lindqvist för uppteckning af ved på Bodön		32	
	<u>S. ma</u>	369	693	11
1877	Med Konto	Credit		

Dec 31	Balance Konto till år 1878 inventarium	369	693	15
	<u>S. ma</u>	369	693	15
1878	Med Konto	Debet		
Jan 1	Balance Konto från år 1877 inventarium		369	693
			15	
Okt 5	Kassa, arbetspengar enligt extrakt		48	38
Dec 31	Ränta à 48.38 à 5%		2	43
	<u>S. ma</u>	369	743	95

1878	Med Konto	Credit		
Dec 31	Kassa, sålt till "Norra Sverige"	45	174	53
	do do Christin Sandström	18 1/2	46	25
	Balance Konto till år 1879 inventarium		305 1/2	523
	<u>S. ma</u>	369	743	95

1879	Med Konto	Debet		
Jan 1	Balance Konto fr år 1878, inventarium		305 1/2	523
	<u>S. ma</u>	305 1/2	523	17

1879	Med Konto	Credit		
Dec 31	Kassa, försäldt	43	147	25
	Balance Konto till år 1880, inventarium		262 1/2	375
	<u>S. ma</u>	305 1/2	523	17

1880	Med Konto	Debet		
Jan 1	Balance Konto, inventarium fr 1879		262 1/2	375
	<u>S. ma</u>	262 1/2	375	23
1880	Med Konto	Credit		

Dec 31. Kassa till ängaren 'Kils Sture'

26 1/2 375 21
375 21

Rätteligen transumeradt; intygga: C. O. Ljödning. C.
Bröms.

Litt G. Extrakt ur Båtskärsnäs räkenskaper
för år 1877

1877	Bräddtillverknings Konto	Kredit
Jan 9	Kassa - - - - -	=
	L 250 fannar red till ängaren "Kils Sture" a 3 kr	750
	= - - - - -	=

Keder Kalix den 23 September 1879. C. J. Jönberg
Revisor.

Rätteligen extraheradt; intygga: C. O. Ljödning. C.
Bröms.

Litt R. Undertecknad, befälhafvare a bogserän-
garen 'Kalix', får härmed, under edlig förpligtel-
se, på begäran afgifva det vittnesord, att enligt
min åsigt, den ärliga redatgången för hvarvan-
de bogserängare 'Kils Sture' väl kan vara större,
men ej mindre än 750 fannar red af bakar;
detta desto mer som de bogseringar, hvartill 'Kils
Sture' användes, afse transporter på temligen
länga distanser, då redatgången alltid är stö-
re, och bakaveden uti Båtskärsnäs i allmänhet
plågar vara då, hvilket förhållande ytterligar-
re förklarar redatgången. Keder Kalix den 5 Jan-
uari 1880. P. Lemström

Vittna: G. E. Bäckman C. O. Ljödning

Efter järedragning, hvaraf svaranderne får det
närvarande ändrat vill förtä uppmärksamheten
vid det under bilagan N:o 20 fönt intagna utdrag
af Bergman Hummel & Onis försäljningskontna-
der, hvilket utdrag enligt svaranderne förmen-
nande vare riktigt, ity att icke allt som in-
vecklade på procenttalet uti detsamma intagits, ut-
tan alla de poster, hvare högre procenttal be-
räknats, blifvit ur utdraget uteslutne, påpe-
kande svaranderne särskildt, att i original-
räkningarna, hvilka af svaranderne nu förted-
des, provision a försäljningar i 2 beräknats
efter fem och en half procent, äfvensom i detsamma
intagits ränta a omkostnaderna a en och tre
grat procent, hvarom utdraget intet innehåller,
att vid sådant förhållande det procenttal, som
utdraget afverklufund utvisade, helt naturligt
blifvit betydligt lägre, än det i verkligheten
 varit, samt att förtä utdraget vare riktigt
och utan all betydelse, vid hvilket förhållande
 svaranderne ansäga sig ega skälig anledning
att bestrida riktigheten af jämförel af öfrige,
a närande sidan återopade bilagor och utdrag-
 Bergman jämförelde härå, att som han icke vill
vidhålla, det bilagan N:o 20 vare fullständig och
fullt riktig, han icke vidare vill återopade den
 samma såsom något bevisningsmedel.

60.
 Beträffande den under bilagan till A. i kårans
 denna skrift återopade "jämförelse emellan
 Herr J. Laurtios och Bergman Hummel & Co för
 försäljningsomkostnader" förklarade sig svarande
 denne icke kunna till riktigheten godkänna
 densamma uppgifvande Belghem att af svaranden
 nu äfven upprättats ^{en} jämförelse i angifna
 hänseendet, hvilken icke öfverensstämde med
 Kårande belagets och hvilken var af följande
 lydelse:

Sammariskt sammandrag af Herrar Bergman Hum-
 mel & Co Försäljnings-Räkningar för Båtskärsmäs-
 sängsäg, jemte beräkning öfver därför hafda för-
 säljningskostnader under nedanskifne år

1873			
Försäljnings-Räkningens brutto be-			
lopp utgår	Kronor	155,006 59	
Åtgär rabatter		6,096 20	149,710 39
<u>Omkostnader</u>			
Commission per "Erika" £ 6. 11/10	Kr.	118 65	
Agentprovision i £ 7158. 1/9 d a 5 1/2 %		6928 98	
D ^o Tres 18,178 56 a 4 1/2 %		817 68	
D ^o Kr 11,654 57 a 1 1/2 %		174 82	
Agentssor £ 16. 15/-		157 50	
Telegrammer & porto		700 -	
1 3/4 % ränta i omkostnaderna		269 18	
Egen provision 2 % i Kr 155,806 59		3116 13	12,282 94
Kr 12,282 94 utgåra 8 24 % af A ^{tes} försälj-			

ningsbeloppet Kr 149,710 39
 1874

Försäljnings-Räkningens brutto be-
 lopp utgår

Åtgär rabatter

Omkostnader

Kommision i Sändningen till Hanchin
 Kaari Kr 72 23

Agentprovision i £ 6915. 15/10 d a 5 1/2 % Kr 6808 57

D^o Tres 58,242 06 a 4 1/2 % 1828 09

D^o Kr 12,327 79 a 1 1/2 % 184 92

Egen provision 176,744 27 a 2 % 3534 89

Andel i telegrammer 650 -

D^o Porto & brefflören 149 95

Ränta i omkostnaderna 1 3/4 % 367 50 13,596 15

Kronor 13,596 15 utgår 8,05 % i brutto för-

säljningsbeloppet Kr 168,948 19

1875

Försäljnings-Räkningens brutto

belopp utgår

Åtgär rabatter

Omkostnader

Agentprovision i £ 1099. 1/9 d a 5 1/2 % Kr 1071 0

D^o Tres 145,262 13 a 4 1/2 % 4575 76

D^o Kr 24,673 70 a 1 1/2 % 370 11

Egen provision 146,140 77 a 2 % 2922 82

Andel i telegrammer 650 -

D^o i Porto & lören 147 39

J ^r J. A. Bergmans & agenturer 677.-			
Ränta på omkostnaderna 1 1/4 %	201.25	10.632	43
Kronor 10.632.00 utgör 7.49 % på detta försäljningsbeloppet. Nr. 141.970.20			
1876			
Försäljnings-Räkningens brutto belopp utgör	Nr. 219,619 85.		
Högst rabatter	14,311 15.	205,305 70.	
Omkostnader			
Accept & försäljningsprovision på			
£ 8523.19 1/2 % 5 1/2 % 10 8,438.74			
L ^r L ^r 2 1/2 % 72,894.86 2 1/2 % 2,328.99			
L ^r L ^r 1 1/2 % 14,432.95 1 1/2 % 2,164.94			
Egen provision	4392.40		
Andel i telegrammer	700.00		
Porto & brefflösen	168.77		
J. A. Bergmans & Agenternas resor	938.75		
Ränta på omkostnaderna Nr. 27,000 1 1/4 %	472.50	17,706 64.	
Kronor 17,706.64 utgör 8.62 % på detta försäljningsbeloppet. Kronor 205,305.70.			
Sammandrag af Herr Joh. Lärstoms Försäljnings-Räkningar för Västerås när sagtillverkning samt beräkning afver derför hafda försäljningskostnader			
1877.	Mäklar Courtage etc.	Försäljnings räkningens beloppet	
Fartygens namn			

Louise Hillman			
Mina	90 79	14924 77	
Hemmet	120 61	19890 94	
Gouverneur	96 47	15,703 05	
Loqueneis	46 14	7313 90	
Linnea	40 60	6558 36	
Maria	75 54	12,381 78	
Ljofröken	32 42	5,193 67	
Printus	27 93	4280 14	
Charlotte	47 92	7775 01	
Andreas	93 53	15,378 76	
Prithiaf	64 29	10,340 09	
Donatus	20 86	3268 24	
Sarah Himmelsberg	74 35	12,182 65	
Högskolan	22 56	3551 44	
Resolut	65 13	10,645 44	
Carl L.V	115 39	19,105 78	
Försäljningsräkningens brutto belopp utgör	64 13	1099 16	10481 - 178977 -
Högst rabatter			11892 48 167,074 52
Omkostnader			
Mäklarcourtage etc	Nr. 1099 16		
Agentprovision	4231 65		
Egen provision	3317 08		
Postporto & telegrammer	792 50	9,440 39	
Kronor 9,440.39 utgör 5.65 % af detta försäljningsbeloppet			
Nr. 167,074.52			

1878.		Mäklar em- tage etc	Försäljningsräk- nings belopp	
Jylland		38 61	6060 84	
Paul Adrien		122 16	19.984 18	
Gunilla		67 77	10.918 76	
Rapid		52 76	8.417 97	
Pietro		46 55	7.383 86	
Hasefruen		15 97	3.889 26	
Sivah		12 10	1.806 95	
Swift		103 23	16.994 88	
Clara Josefina		69 36	11.018 27	
Langen		46 97	7.619 40	
Alpha		45 75	7.242 16	
Siirus		67 29	10.840 85	
Trastad		112 34	8.717 -	
Agnes		65 08	10.637 40	
Wijnhandel		44 15	7.149 88	
Uller		40 96	6.618 17	
Trilling		64 17	10.15 22	10.318 92 155.618 75
Försäljnings-Räkningens				
Netto belopp utgår			155.618 75	
Åtgår rabatter			8023 26	147.595 49
Behömmar J. P. Ekman				
Factura			858 16	148.453 65
Omkostnader				
Ofvannstående Mäklar- cutage		1015 22		
Agentprovision till Od- berg			3382 20	

Abenius & Co	874 -		
L. B. Ketscher rese till Hull	1156 40		
Agentprovision till G. W. Petersson	617 75		
Egen provision	2954 43		
Telegrammer & porto	1071 -		
Omkostnader en särskild specification	1146 14	12.217 14	
Kronor 12.217.14 utgår 8.23% af Netto försäljningsbeloppet			
Kronor 148.453.65			

1879

Fartygens namn

Mäklar cutage	Försäljnings räkningens belopp
Urania	67 27 11.004 42
Hoppet	39 51 6.374 59
Maria	34 32 5.512 50
Cecilia	63 02 10.127 25
Skandia	54 69 8.907 15
Florentine	46 35 7.516 44
Dagmar	48 66 7.901 44
Iserda	20 03 3.129 40
Lördaren	20 65 2.238 53
Albert	55 01 3.959 35
Therese	57 55 9.221 38
Sandöen	45 23 6.495 79
Deur de Maria	36 25 4.000 20

Union	37	40			5855	11
Venskabet	71	33			11,513	29
Duke of Northumberland	29	94			4781	64
Lola	67	95			8,449	94
Lauko	38	62			6229	02
Alma	13	33			2013	05
Elina	104	77			16,821	26
Linnea	49	71			7875	08
Bonafide	92	91			15,109	35
St. Johannes	50	83			7930	60
Lotta	29	51			4709	66
Hauthandel	41	85			6579	22
Sigrid Elisabet	21	05			3299	11
Hanna	10	35	1192	12	1814	55
Försäljnings-Räkningens brutto belopp utgår			190085	84		
Åtgär rabatter			4897	80	185,188	04
<u>Omkostnader</u>						
Omkostnader, Maklarskur tage enligt afvinstående färdteckning			1192	12		
Agentprovision till Ödberg						
Fus	3,662	68				
G. W. Petersson						
"	3326	55				
27/190	6989	23	5025	25		
Egen provision			3080			
Posto & telegrammer			1384	45		

Resekostnader till utlandet
 Monar 12,272,65 utgår 663% af
 Netto försäljningsbeloppet
 Monar 185,188,04

	1590	83	12272	65
1880.				
Partygens namn				
Dylgia	6	05	799	35
Hercules	20	88	3272	78
A. C. L.	58	89	9606	13
Cartor	86	27	14170	25
Noctus	13	77	2086	35
Maria	10	54	1667	08
India	15	20	2309	12
Veritas	170	69	28240	99
Tyne	9	87	1457	84
Ellida	12	35	1849	23
Gefa	8	19	1156	05
Laura	76	54	12547	47
Santos	39	12	6311	44
Treden	121	02	19961	20
Hesperus	279	33	31679	69
Leonard	139	05	20335	58
Alf	107	27	17670	49
Primrose	5	65	743	65
Carl Palmingren Luleå				
Försäljnings-Räkningens	1181	13	458	59
			176503	28

heltt belopp utgår		Kronor 176 503 28
Afgår rabatter	Nr 4296 -	
Assurans för kost & fraktkoster	820 69	5116 69
		Kronor 171 886 59
<u>Omkostnader</u>		
Ofranstående Mäklarscutage	1181 18	
Agentprovision till G. W. Petersson	5023 25	
" Thomas Schuy	1042 18	
Egen provision	3404 51	
Porto & telegrammer	706 57	11 357 49
Kronor 11 357 49 utgör 6.62% af		
Heltt försäljningsbeloppet		
Nr 171 886 59		

	Mäklarscutage etc	Försäljnings Räkningens heltt belopp
1887.		
Fartygens man		
Arthusa	93 90	2573 92
President Harbitz	120 20	3304 20
Oyngre	22 20	3492 49
Linnea	91 43	2505 45
To Vinner	" "	3844 58
Thora	" "	2824 02
Pomona	44 16	7151 74
Arthusa	" "	3706 59
Stitto	27 70	4424 70
Ferrara	288 62	47727 77

Olav	93 23	15 331 -
Jenny	106 88	8617 47
St Mathens	105 71	3979 77
Susanna Thrift	39 43	6363 90
Carl	23 62	621 60
Thora	273 18	2575 73
Stella	16 67	2567 28
Stabat Mater	19 52	3011 83
Agnes Linck	61 46	1950 30
Freda	295 83	1733 54
Försäljnings Räkningens		11 339 70
heltt belopp utgår		137 113 84
Afgår rabatter till Werner & Nilsen	Nr 5870 70	
" G. W. Petersson	1355 63	7226 33
		Kronor 129 887 51

<u>Omkostnader</u>		
Agentprovision till Werner & Nilsen	Nr 2522 22	
" G. W. Petersson	1428 18	
Egen provision	2540 -	
Telegrammer & porto	698 54	
Mäklarscutage	1733 54	8922 28
Kronor 8922 28 utgör 6.87% af		
försäljningsräkningens heltt		
belopp Nr 129 887 51		
Total-Sammandrag af Herrar Bergman Hummel & Co		
travaruförsäljningar för Vätekårens ängsäg		
	Kronor	
år 1873	1042710 59	

1874	168,948	19
1875	141,970	20
1876	205,305	70
	665,934	48

Försäljnings omkostnaderna här för beräknade efter Bergman Hummel & Co medelpolis 8.10% utgåra Kronor 53,940.69.

Försäljnings omkostnaderna efter 6.80% hvilket Herr J. Lallström i medeltal utgåra 45,283.54

Således efter den sednare beräkningen ett lägre belopp af 8,657.15
Total Sammanlag af Herr Joh Lallströms tre varu försäljningar för Västerås

	Kronor
År 1877	167,074 52.
" 1878	148,453 65.
" 1879	185,188 04.
" 1880	177,386 59.
" 1881	129,887 51.
	801,990 31.

Omkostnaderna här för, skulle enligt Bergman Hummel & Co påföring 8.10% utgåra Kronor 64,961.20.
Herr Joh Lallström påfört " 54,218.16

Således ett lägre belopp af Kronor 10,743.06
Nederkalix den 30 Dec 1882. Bergman Franberg & Co och anhöll i anledning här af Bergman om vittnes förhör med Makthållarna C. Sjödning och Carl Brönne vilka, gjäfvisse hemnade och befunne, aflade

vittnes eden, om hvars rikt de erinrades hvarsefter de särskildt hörde, sammanstämmande intygade, att de på aflagda eden toge riktigheten af det utaf dem i Bilagan Lüt A tecknade intyg Vidkändt

Svaranderne förklarade härefter, att enär enligt deras förmenande den omständigheten huruvida Lallströms försäljningskostnader varit billigare eller dyrare än Bergman Hummel & Co icke vare af beskaffenhet, att på sakens utgång inverka, de för det närvarande och till riksdagen ville erkänna riktigheten af den under Bilagan Lüt A uprättade jämförelsen.

Svaranden Bergström ingaf härefter ett skriftligt anförande, som med blifvid fogade bilagor hade följande lydelse:

Till Nederkalix Härads Rätt
Innan vi gå att visa samma förhållandet med allt, det Herrar Bergman Hummel & Co i sin inlagan beröra, vilja vi blott nämna, att samma inlagas synes utgåra ett mästarpref på förmåga att söka måla framt till hvitt och svart, när det på bekräftes, samt den största och mest beundransvärda skicklighet att framställa både directa och indirecta osanningar, men dock gifva dessa förtter en sådan lysande uttryckel, att de trots till fula inmandome, för den i verkliga förhållandet önnigde taga sig rätt skapligt uti Bilagan är

72
särdeles beundransvärd i afseende angifna syfte,
men liden dock af ett väsentligt fel nämligen
det, att den är byggd på synnerligt lås och ohä-
bar grund, som alldeles icke tål att belägas af
sanningen. Leverans Kontractet om tillverk-
ningens N:o 26. Vb: Bil, N:o 2. Tillkomsten af detta ko-
ntract, dateradt den 30 December 1871. är också en
följd af Herrar Bergman & Co:s skicklighet i afseende
omfamnade händelser. Tillgången dervid var
som följer: Sedan förlagskontractet väl och var-
kert var underskrifvit, begärde Herr Hummel
för att utmåla hvilken förtäfflig sak det skulle
vara, att få öfverlåta tillverkningen åt hans
firma till bestämdt pris betecknande mycket
fördelen af att veta bestämdt på förhand hvar-
man har för sin tillverkning; men när vi icke
riktigt vill ha höra derpå, sade han af rent ut,
det hans bolagsman Herr Bergman, hvilken då
var i Stockholm, fann sig mycket missnöjd af-
ver att enligt förlagskontractet, hvilket de af-
ven själva påtrugat af behöfva redovisa
inför oss öfver realiseringen af Västerås och
tillverkning; åtminstone nu för första året
ville han slippa detta; och thuf tje deraf vil-
ke Herr Hummel tillräda oss, att nu till en be-
gär vara så tillmätas gäende som möjligt. Vi
ansågo dock priset för lågt och öfverräddade der-
före emot så mycket som möjligt, men Herr Hum-

73
mel. ville lägga af på hjertat, "Riks daler 36 250 Runt-
förlora på att vägra viljara Herr & Co: verkligens
skan härutinnan, men "gå vi åter int derifrån!
gag kapa, att hålla Eder skadelösa ifärth af
sultattet blifver dåligt med det pris vi nu lysak-
Tillfölje af allt detta och ännu mer emed-
han påstod att vi gjorde honom en tjänst dermed
"ty annars får jag ingen ro för Bergman" sade han
då lät vi då öfvertala oss till att begä denna
förlust, hvarfär vi nog allaredan fått sota till-
räckligt. Då vi emellertid efteråt erfaro, att vi
genom att öfverlåta tillverkningen till Berg-
man, Hummel & Co. kommo att lida en kännbar förlust,
enär det pris, Bergman Hummel & Co: duför betalade,
betydligt understeg det pris, vi Hummel erhö-
derst tillverkningen försäls på annan hand,
tillåto vi oss göra Bergman Hummel & Co: uppmärk-
samma härpå och gjorde anspråk på att erhålla
godtgörelse för denna förlust. Bilagan N:o 1. a. b. c. -
Bergman Hummel & Co: fann, på sätt de förval uti sin
inlaga erkänna, skäligt bifalla vår begäran att
till oss afstå sin vinst på denna coup, samt godt-
gjorde oss derför med Kronor 12, 137:31 hvilken sum-
ma dock utgör endast en ringa del af den verkli-
ga vinsten på denna affär. Det vilkas, som Berg-
man Hummel & Co i sin inlaga uppgifva kapa varit
fästadt vid detta deras tillmätas gäende finnes
icke i deras till oss afderom aflämnade bref af den

17
17te Januari 1873 Bilagan N: 2. Och har något slikt
villkor ej heller någon sin fastställt och af oss
antagits; och då Bergman Hummel & Co. icke på sätt
de uti sin inlaga påstå, på grund af bestämme-
lsen i Contractets af den 30de December 1871 andra
punkt, varit berättigade att emot vårt samtycke
afstå vår andel af Båtskärsnäs tillverk-
ningar, enär Contractet uttryckligen föreskrif-
ver att såskild afrensning skall be-
träffas, hafva Bergman Hummel & Co. icke haft rätt-
tighet att återföra summan i 1873 års räkning,
derför att vi vågrade vidare sälja vår andel af
tillverkningen åt dem; med anledning deraf
var det och som vi deremot på det kraftigaste
protesterade, med den påföljd att summan
af dem ännu för andra gången af godtgjordes i 1873
års räkning. Men vi gå nu ut på att bevisa Bergman Hum-
mel & Co. uppfyllt det förhållande, som de själva i sin
inlaga erkänna sig hafva gifvit afseende till det
att till oss afstå hela den vinst, som för dem
uppstod sedan de realiserat tillverkningen
till i utlandet erhållbart pris. Tillverkning-
en intill den 30 September uppgick till cirka
1450 Standards; dessa realiserade Herrar Berg-
man Hummel & Co. till ett medelpris af cirka 50 Rdr
Rmt per Standard och efter Contractet som de på-
trängade oss, utgör medelpriset cirka 55 Rdr, så-
ledes Bergman Hummel & Co. vinst 25 Rdr per Stan-

18
dard, utgör för 1450 Standard Riks daler 36 250 Rmt.
Hafva då Herran Bergman Hummel & Co. verkligen
till oss afstått denna vinst? Nej långt derifrån!
De hafva, på sätt nedanför skall visas, till oss
afstått endast en ringa del deraf, men detta sak-
adt hafva Bergman Hummel & Co. nu i 1880 års räk-
ning debiterat oss enskildt för ofrånstående
12 137 R. 31 öre jemte ränta deraf från 1872 eller för
en summa af tillhånga omkring 20 000 kronor. En-
ligt fördraget af den 30 Dec 1871. hade
Bergman Hummel & Co. förbundit sig, att till Båts-
skärsnäs leverera 20 000 timmer till det pris
som timret kostade dem själva. Uppfyllelsen
deraf skedde på det sätt, att de år 1872 leverer-
ade 7802 stycken timmer från Kalix, hvilka, enligt
hvad vi hade oss bekant, kostade dem öfverhufvud
cirka 80 öre per stack, efter hvilket pris vi äfven
fäst upptaga partiet, enär vi icke erhölet något
sammandrag från deras böcker, som visade medel-
priset på timmer från Kalixelfven. Vi utfyllde
derför priset här för till 80 öre per stack hvil-
ket för 7802 stycken går
Rmt Rdr 6241.60
Från skärgården levererade Bergman
Hummel & Co. 4374 stycken mycket smält uted
och gammalt granthimmer, som var in-
köpt år 1868 och kostade dem högst 50 öre öfverhufvud
red, efter hvilket pris vi äfven utfyllde summan med. 2. 187. —
Sålades summa för af dem levererat timmer Rmt Rdr 8488.60

Bil Nr 16 Men när Bergman Hummel & Co skulle uppfylla sitt gifna löfte att till oss afstå den vinst som uppnått, när de på utbudet realiserat Båtskärmås tulverkning, så uppfylldes detta löfte på det viset, att de utfyllde skärgårds timret till 1 Rdr per stk
Rdr 4374.-
Samt Kalietimret efter 1 Rdr 37 äre gr: stk med " 10 688.74
Rmt Rdr 15,062.74

hvarfrån afgår förrestående summa
som är hvad tiuret Rostade Lem " 8428:60

Således en vinst af timret af Rdr Rmt 6634.14
Den tilläkning utöfver Rcontracts priset, som
Bergman Hummel & Co lemnade på tillbrukningen
var Rmt Rdr 12,137.31

af hvilken summa de färdt fän enskild " "
räkning tagit fän sig afvarestående " "
vinet a tankar " 6634.14

återstår således för verkets räkning Rmt Rdr 5,503:17
Huru mycket har nu enskildt kommit af sin
del af detta stora barmhertighetsverk? Detta
visas ju klart af det föregående. Enär vi godt-
gjörda verket för lagde tillräkning och de själf-
va blifvit godtgjorda går häftan af den lilla
behållning, såsom derigenom visade, så blifver
ju resultatet, att vi som dock under 1½ års tid
arbetat med allt mitt för affären, jingo häftan
af förestående 5503 Kronor 17 öre som utgår, så-
vitt vi kunna räkna Kr 2751.58½ öre. Detta var

om det stora tillmätas gälden efter att hafva
durat oss på sätt som framgår af det afven an-
gärda. Och till säga på allt detta hafva då Berg-
man Hummel & Co, såsom förut nämnts, i räkning för
1880. påfört oss enskildt omkring 20,000 Kronor
såsom straff för att vi icke allt fortfarande
ställt dem i tillfälle att ärligen få begå samma
rackra handling. Detta är nu enligt deras höga
rättsbegrepp, "skick och sed, rätt och billighet";
men vi kunna icke annat än protestera emot den-
na. deras uppfattning af "rätt och billighet" samt
yrka att Bergman Hummel & Co åläggas att i sin
sin räkning afföra den verket engång tillräkna-
da summan, deraf Bergman Hummel & Co engång
redan bekommit hälften, afven som lera beräknad
ränta. Bergman Hummel & Co äro äfven pårädda
att i sin inlaga Kalla det för Kontraktsbrott,
att vi icke ärligen till dem öfverlätit till-
verkningen. Till hvad resultat skulle man för
resten hafva kommit, om Bergman Hummel & Co
de fått hvarje år upprepa samma manöver att
medliden af gunst och nåd beritja oss en tillök-
ning af Relt 2.75.58% åre och för hvarje sådan
barmhertighets gerning efteråt tacera oss för
Kronor 20,000. Ja i sanning till ett mycket betänk-
ligt resultat. Ett ännu större saldo än de nu
hafva i sin räkning, hade blifvit följden deraf.
Försäljningskostnaderna

Enligt ofrån övergnade förlagskontrakt af
den 30 december 1871. hade Bergman Hummel & Co.
åtagit sig / deras bilaga N:o 1) realisera "Båtskärs-
näs tillverkning" mot tillgodosijntande af 2 pro-
cents provision, förutom till agenter utgående
provisioner och egna vanliga försäljnings-
kostnader. Detta åtagande hafva Bergman Hum-
mel & Co. fullgjort på det sättet, att de i stället för
till agenter utgående 2% debiterat verket för
det i Engeströms mynt försälda 5 1/2% samt i Trans
4 1/2% utan att på något sätt verifiera dessa
anförda försäljningsprovisioner. Bil N:o 2.
Bergman Hummel & Co. bifoga i sin bilaga N:o 3 ett
utdrag ur deras handelsböcker hvåremed de vilja
styrka att deras vanliga försäljningskostna-
der vare lika med hvad de påfört af. För dem
tyckes detta bevisa allt för af Herrens intet.
Förhållandet dermed är följande: Bergman Hum-
mel & Co. debiterade i verkligheten alla de verk,
både sina egna och deras, hvilkas ombud de åta-
git sig att vara, ofrånstående agentprovisio-
ner, samt godtgjorde ett i sina handelsböcker
upplaggt provisionskonto för beloppet. Detta
konto påfördes sedan för alla i verkligheten
till agenter utbetalade provisioner, skilnaden
emellan debet och kredit uppgående till mycket
stora belopp, hufvudsakligen deras enskilda ^{privat} affärer.
Men icke kan man väl med ringaste skäl kalla

en sådan bakfäringsmanöver för vanliga om-
kostnader. Uttrycket omkostnader förutbätter
väl, enligt vanligt språkbruk, en utgift, som blif-
vit i verkligheten gjord, ty i annat fall skulle
det för att icke missförstås uti kontraktet bär-
heta "egna fingerade omkostnader". Med uttry-
cket egna vanliga försäljningskostnader för-
stås enligt vårt förmenande sådana utgifter,
som nödiga reskostnader för försäljningen
telegrammer, postporto, mäklarkostnader, resek-
stämpel etc, så dermed icke kan äroftas någon
extra vinst för Bergman Hummel & Co. utöfver den
betingade försäljningsprovisionen. Vidare
påstå motparterna att vi alla är utom 1876 varit
nöjda och belåtna med af dem beräknade försälj-
ningskostnader, detta är dock icke förhållan-
det utan hafva vi tvärtom upprepat gånge
protesterat derymot, utan att dock kunna med
våra protester förmå dessa Herrar att ändra
sina moteringar hvårföre vi vid sistnämnde
års slut, var nödsakade återföra Honor 23560
såsom riktigt debiterade försäljningskost-
nader, detta dock approximativt beräknadt.
Att motparterna debiterade sina egna verk
gamla omkostnader, synes af icke heller inverka
något på denna sak, så det nu är jämfallet, att
jädant skett endast, för att lättare kunna till-
skansa sig så stor vinst som möjligt från de verk,

der de haft medintressenter, utan afseende på att
ett slikt sätt att "skärta upp" andra just icke kan
räknas till de hederligaste. Förestående de andra
anfördt för att vederlägga matparternas andra
gälden i deras inläga hvilket allt kommer att
männare utredas i vårt vid rätten ankännigjarna
da Rådomål emot dessa Herrar.

Förlaget

I denna punkt om de matparterna med en viss för
Kärlek, om de stora penningbelopp vi skulle haf
va afpressat dem under Kontraktstiden. I an
ledning häraf vilja vi här endast anmärka att
omordade penningbelopp lemnats af matpar-
terna fullkomligt frivilligt, samt påpeka att
äfvär deras egen andel af förlaget är inberäk-
nad i de belopp som det af dem åberopade ex-
tractet, bilagdt under St: 5 angifver, hvadan de ej
torde hafva ringarte orsak, till att genom denna
uppställning söka visa de orimliga penningbe-
lopp, hvormed de besprungit af. Om matparterna
under vilka är lemnade af ossa förlag om hvad
som hörde till jägdriften, så fäcker sig af sig
sjelft att detta var förestående af deras eget
intresse; derförom hafva vi förutom förlagskon-
tractet af den 30 December 1871, andra äfvär ens-
kommelse der de förbundit sig lemnat nödigt
förlag för affären af arman art är på affären.
Det står att vi aldrig med våld afpressat

våra matparter några penningar. Vidare hafva
Herran Bergman Hummel & Co i denna punkt fram-
kastat beskyllningar om att vi använt deras pen-
ningar till vår enskilda nytta, samt, från gemens-
amt egande skogs skiften tagit de bästa träden
för enskild räkning till bjelkar och handelsåga-
de plankor. Dessa sanningslösa beskyllningar
gå vi på det bestämdaste tillbakavisar; och få vi
för öfrigt rörande de i denna punkt omordade
förhållanden hänvisa till hvad vi längre fram
under rubrik "litverkes affärer" komma att
framhålla.

Räntefoten i Bergman Hummel & Co räkning
Förlagskontraktets andra punkt bestämmer
tydligt att räntan skall beräknas till 6%. Herr
Bergman Hummel & Co kunna tolka denna bestäm-
da och tydliga förskrift annorlunda än rent af
ofattligt; åtminstone måste de föret visa att
denna öfverenskommele är på något sätt an-
nollrad och en ny träffad, hvorigenom vi skulle
hafva förbundit oss erlagga högre ränta än 6%.
Att Bergman Hummel & Co äga rätt bestamma rä-
ntefoten på de penningar de utlåna till andra,
vilja vi vist icke bestida, men att de sedan en-
ga rättighet att godtyckligt påföra sina gäl-
denärer hvad ränta de behaga och detta traste-
mat aftal, vilja vi dock betriffla, ty egde verkli-
gen Bergman Hummel & Co en slikt rättighet, fästa

de fäkerligen icke underlåta att, begagnande
sig af rättä ögonblicket, påföra sina gäldenär-
er minst 100% ränta. - Om synes det vara klart att
någon högre räntefot i vår skuld rimligtvis
icke kunnat komma i fråga, utan vårt uttryck-
liga medgifvande; då dermed matparternes ge-
kande om högre ränta utan slikt medgifvande
icke betyder något. Det hade ju stått Bergman
Hummel & Co. fritt att af oss uttaga sin fordran
och disponera den på annat sätt, hvarigenom
de kunnat erhålla högre ränta. Detta hade vi
nit deras rättighet. Men som det varit vår skyld-
ighet att betala skulden, men sådant hafva
Bergman Hummel & Co. icke gjort, utan låtit sin
fordran innestå; och detta kan ingalunda
göra laga skäl för defamme att nu fordras
högre ränta på sin fordran, än vi utfärdt oss betala
och gällande lag medgifven. Till hvad pris Ber-
man Hummel & Co. hade sina i affären placera-
genningar, är en fråga på hvars besvarande vi
icke kunna inlåta oss; dock känna vi till att ge-
ningar under denna tid synnerligast de för-
sta åren, voro förhållningsvis låtta att
skaffa, samt räntefoten låg, i förhållande till
vad den blef de första åren af sjuttio-talet.
Bergman Hummel & Co. enskilda räkning hafva
icke någonsin debiterat högre ränta än 6%. Den
af Bergman Hummel & Co. till styrande af mota-

sen återopade bilagan N: 16 IV utvisar endast
att 8% ränta blifvit beräknad för Västskärns
gemensamma förlag för verkets driftande efter
det Herr J. Lärström enligt öfverenskommelse
med både Bergman Hummel & Co. och oss blifverkets
förläggare (Se Bergman Hummel & Co. bilaga N: 17) och i
sagde öfverenskommelse betingade sig 8% ränta.
I egenkap af verkets försäktare hafva vi, som
af konow emottagit medlen och därför haft att
redovisa, påfört alla räntebärande Con-
to samma ränta, som han påfört oss. På grund här-
af hafva oss Bergman Hummel & Co. blifvit godt-
gjorda 8% i sitt Förlags Conto (Bilagan N: 14) på
den summa, hvormed deras egen förlagsandel
vid årsslutet öfverstegit deras häft i verkets
inventarier och skapskiften; men vid 1878 års
slut, när inventarierna uppgingo till så högt
belopp, att Bergman Hummel & Co. på sin andel blef-
vo skyldiga 3061 Mk 38 öre, så påfördes icke deras
förlags Conto under följande år mera än 6% ränta
på detta belopp, så att samma Conto blifvit
godtgjort 8% när Bergman Hummel & Co. derå haft
fordran, hvilket allt synes af oss återopade
bilaga N: 14. Frågas då hafva vi trätt granlagen
huru för nära härvidlag?

Tincka eller Transteinskygget

Enligt för återopade Kontrakt af den 30 dec
1871 skulle Herran Bergman Hummel & Co. till oss ha

verera 20000 timmer till hvad de kostade dem
sjelfva med tillagga räntan. Menningen var
att detta timmer skulle levereras från Kalle
elf, men genom förbiseende af oss vid Kontra-
kets utskrifning, erhöles detta en sådan lydelse
att Herrar Bergman Hummel & Co kunde tolka det
så att de egde leverera timmer kvarifrån som
helst och till hvilka priser som helst blott de
anskaffade antalet. För att nu fullgöra detta
Kontrakt träffade de aftal med Transteins
Sägverksegare om delaktighet i en skogsaffär
som disponenten Sundblad afslutat med Fin-
ska staten. Transteins Sägverksegare anbe-
sände utdrifningen under åren 1874, 1875, och
1876. Deraf erhöles vi de mindre träden till säg-
timmer, de gröfre träden, duglige till bjelkar,
behöllo Bergman Hummel & Co för egen del. Sågon
fullständig afslutning och redovisning öfver
hygget erhöles först i mars 1877, då vi erhöles
Bergman Hummel & Co uppdrag att samma räk-
skaper revidera. Tillfölje deraf kunde de tim-
merpartier, som vi bekommo under åren 1874 och
1875 endast sättas ett approximativt värde.
När vi på våren 1877 afslutade våra räkenskaper
för 1876, hade vi af bekant hvad hela hygget
kostade, samt uppgjorde då enligt Bergman
Hummel & Co uppdrag för delning öfver Kostna-
derna emellan de olika deltagarna i affären.

och visade sig dervid att Bergman Hummel & Co
hade att påföra Transteins Sägverksegare för
brist i levererad Kubikmassa 1679 Kronor 79 öre
och för oriktigt beräknad ränta i den finska
staten utbetalda stubbären tillhopa Kronor
816:03 öre. Vidare uttröntes att de bjelkepartier,
Bergman Hummel & Co bekommit, blifvit under de
föregående åren upptagna till för köpt Kubik-
massa, hvarföre i dessa partier skulle tillräk-
nas för 1874 Nr 197:40, samt för 1875 Nr 989:29 öre för
att dessa bjelkar skulle blifva satta samma
pris i förhållande till deras Kubikmassa
som det af oss erhöles på timret. Som större
till bjelkar dugliga träns öfver per Kubikfat
hafva ett förhållningsvis högre värde än min-
dre endast till sågtimmer användbara träns, så
funno vi af förantätna att ytterligare be-
lasta de af Bergman Hummel & Co erhöles värde,
fulla bjelketräden med Nr 2572:35 för att deras
pris skulle blifva proportionerligt med det
pris för hvilket vi godtgjort Påtekärensås såg-
timmer Conto, då vi år 1873 använde 257 stycken
store sågtimmer till bjelkar. De af Bergman
Hummel & Co erhöles bjelketräns skulle bli Kom-
ma att Kosta Nr 956 öre pr stycke, öfvervärde
af oss användes store sågtimmer blifva godt-
gjorde verket efter ett pris af 10 Kronor per
stycke. Bil 7a Herrar Bergman Hummel & Co påte

ende att vi, genom att hafva godkändt deas Com-
to Courant för åren 1874 & 1875 äfven skulle hafva
godkändt de under dessa år utfyllda priserna
å Transteinstimret bestrida vid hället och hället,
ty huru skulle några bestämde priser i detta
timmer vara Kända 1874 & 1875, när de öfver affä-
ren förda räkenskaperna först den 16 Mars 1874
blefvo oss företedda och fördelningen af Kost-
naderna på den af de olika delegarne erhållna
Kubikmassan först derefter kunde verkställas.
Det förvånar oss på det högsta att matranterna
relat belatta svagheten af denna punkt, genom
att grunda sitt påstående rörande denna sak
på ett erkännande, som ju rimligt vis icke kan
hafva någon gemenskap med hela denna affär.
Den af oss, i den af Bergman Hummel & Co. åberopade
bilagan N:o 10, gjorda anteckning innehåller
endast erkännande att sammandraget öfver 1/3
del af Kostnaderna är riktigt och öfverens-
stämmande med Transteins böcker jemte der-
till hörande verifikater men der endast icke nå-
got rörande slutligviden, hvilken var beroende
af den omständigheten huruvida en tredjedel
af riket verkligen erhållits. Att detta icke var
fallet visas uti den af Bergman Hummel & Co. åber-
opade bilagan N:o 30, som utgör en afskrift af
och fortsättning på bilagan N:o 11.
Silvirkessaffärer

Den träd af ofamningar som genomlöper hela
Bergman Hummel & Co. inlägg är alltid gäsfat och
klumpigast, men på samma gång mest tatten och
ohälsbar på de ställen, der den genomgår hilt-
virkeskapitlen. Innan vi gå att belysa denna
fråga, vilja vi företsätta några korta anmärk-
ningar i anledning af Bergman Hummel & Co. i den-
na punkt gjorda andraganden. Först tillåta vi
oss fråga hvad Herrar Bergman Hummel & Co. haf-
va att skaffa med omfånget af våra bjelk och
plankstolksaffärer. Vi för vår del veta af icke
få under Bergman Hummel & Co. kuratel och anse
oss hafva full anledning tillräda Bergman Hum-
mel & Co. att egna sin dyrbara tid och fäst snille åt
egna affärer. Vidare vilja vi påpeka, att Bergman
Hummel & Co. vid bedömandet af vår bjelk affärs
omfattning lätit på ett, om ganska ringa skärpa
i andrömet vittnande sätt missleda sig af Ve-
derkalix Tullstations bevis öfver skeppningen
af bjelkar och sparrar under åren 1877-1881, hvil-
ket bevis upptager dessa års skeppningar icke
från Båtskärsnäs utan från hela distriktet;
och slutligen få vi förklara, att Bergman Hum-
mel & Co. påståenden derom att vi skulle hafva
användt för gemensam räkning köpt timmer till
vår enskilda nytta, liksom påfäst Båtskärs-
näs sig några kostnader för våra enskilda
bjelkaffärer, är en ofamning af nedrigaste slag,

fullt värdig den person hvars hjerna fartrat
den samman. I förlagskontraktet af den 30de Dec
1871 finnes, för såvidt vi kunna fästa icke den
ringaste betydning till någon slags förbindel-
se - i hvarken vår eller Bergman Hummel & Co. sida
att icke göra enskilda affärer oaktadt vi vare
medintressenter i Båtskärsnäs ångsåg, men våra
motparter tyckas dock vilja tolka dens inne-
håll så, att, när vi en gång hade underskrifvit
detta papper, hade vi på samma gång förbundit
oss, att för all framtid förblifva deras Mafvan.
I 4de punkten som berör sågens skötsel heter
det visserligen, att för en omsorgfull skötsel
af det hela, äfven som för skötseln och aflar-
ningen af Bergman Hummel & Co. andel i sågtill-
verkningen och bjelkarna ega Bergman Tranberg
& Co. att af oss Bergman Hummel & Co. vid hvarje års
slut utbära ett årligt arvode af 1000 Rdr Rmt.
Orsaken, hvarför bjelkarna här nämnes, var den
att Bergman Hummel & Co. hade på våren 1871 med-
oss utgjort Köp om 40,000 Kubikfot = 266 2/3 stan-
dard bjelkar, hvilka vi tillsammans med Herr
F. O. U. Nordberg i Tarna utköpt på Sjö marknad,
hvilken plats är belägen 4 mil norr om Umeåborg.
Pålag 5. Dessa bjelkar kunna icke hemskaf-
gas och skeppas sommaren 1871, utan vinterlag-
rades i Båtskärsnäs för Bergman Hummel & Co. räk-
ning; och med anledning deraf förbundit vi oss

att för samma arvode, som vi sjelft skulle haft al-
lenast för skötseln af det hela förande sågen,
samt skötseln af dess tillverkning, afskuggning,
äfven sköta Bergman Hummel & Co. aflartning af
de 266 2/3 Standards bjelkar, som de af oss och Herr
Nordberg inköpt och hvilka då quarkägs för deras
räkning i Båtskärsnäs, afsedda att skeppas
sommaren 1872. Innan vi nu gå vidare vilja vi
för att för den i förhållandena oivrigt tydli-
gare förklaring till detta sammanhanget med
de af Bergman Hummel & Co. omordade tillverksaf-
färerna, nämna att dessa affärer hafva bedrif-
vits på olika sätt under den tid Bergman Hum-
mel & Co. voro våra förtäggare och under tiden,
sedan förlagskontraktet med dem gick till än-
da och Herr J. Lillström började förtäga vår af-
fär. Vi hafva således att undela tiden för den-
na historia i tre olika perioder. Den första om-
fattande tiden från och med 1871. till och med 1876 under
hvilken tid Herrar Bergman Hummel & Co. voro vä-
ra förtäggare och vi jemväl alltid åt dem för-
sålde det bilade riket till bestämmt pris med
undantag af sparrarne hvilka ingingo i såg-
tillverkningen. Den andra perioden omfattar
tiden från 1877. års början till och med den dag
som i dag är, och under hvilken tid Herr J. Lill-
ström förtägt vår affär.
Redogörelsen för första perioden

90.
Enligt kontrakt af den 17de Mars 1873 (se Bergman Hummel & Co. bilaga N: 12) försålde vi till Herrar Bergman Hummel & Co. 300 Standard plankstokkar, att påföljande sommars för deras näring levereras, samt vid sidan af fartigg i Båtskärsnäs hamn. Med Herr Bergman Hummel var på sätt af bilagde bref af den 17 Nov 1873 (Bil N: 6) synes afslutadt, att dessa plankstokkar skulle af oss anskaffas på det sätt, att vi skulle köpa upp eller utdrifva från skogskiftena så mycket sågtimmer, att vi deraf kunde bilda af lamp-liga dimensioner hvad som erfordrades till plankstokkar. Detta gjorde vi; leveransen uppfylldes, och Bergman Hummel & Co. godtackrefvo oss i sin räkning för det belopp hvartill leveransen uppgick enligt kontraktet. Den 15 Nov samma år (se Bergman Hummel & Co. bil N: 12) försålde vi ytterligare till Bergman Hummel & Co. 300 Standard plankstokkar, som på ena handa förvärfvades och påföljande sommars för Bergman Hummel & Co. räkning levererades vid sidan af fartigg i Båtskärsnäs, hvaremed motparterne varo nöjda, samt därför i enlighet med kontraktet godtackrefvo samt contat. Vid begge de tillfällen, när dessa afvarnande plankstokkar affärer uppgjordes, var särskildt så afslutadt med Herr Bergman Hummel, som å sin firmas vägnar uppgjorde och undertecknade kontrakterna -

71.
att den skilnad - ehvad den blefve till minst eller förlost - som uppstod emellan tillverkningens pris och det pris, Herrar Bergman Hummel & Co. till oss skulle betala skulle tillfalla oss såsom ersättning för vårt arbete med affären; och att deremot den skilnad, som uppstod emellan det pris Herrar Bergman Hummel & Co. till oss betalte och det, hvartill varan kunde redovisas i ritlandet, skulle tillfalla den såsom ersättning för deras besvär. Hvad nu Bergman Hummel & Co. hafva för mening, med att så godt som på hvarje sida i sin långa inlägga tala om våra plankstokks affärer. Är icke godt att veta. De synas med synnerligt intresse söka utforska hvad vi möjligen kunnat förtjena på denna affär; och detta troligen i den vackra afsigten, att göra anspråk på andel afven i denna vinst. Vi fråga dock hvilken annan än Bergman Hummel & Co. skulle ens kunna sätta något sådant ifråga, att sedan de nemligen köpt plankstokkar och bjeltkar af oss i afsigt att derpå förtjena och vid uppgörandet af denna köp vinst icke lagt fingrarna emellan, utan först givit oss priset så lågt som möjligt - sedan ifrågasätta, huruvida det afven icke kunde låta göra sig att köpa något af den lilla behållningen, vi möjligen kunnat hafva på affären. Det tyktes som skulle Bergman Hummel & Co. anse oss

för deras fullkomliga lifegna; men vi kunna
 möjligen erkänna detta vara förhållandet, och
 om möjlighet förefinnes, så skola vi väl söka
 na enbart att vägra sin Konund i denna ingåen-
 da afundvärda ställning. Skulle det nu vara
 motpartens verkliga mening att erhålla del af
 den förtjönt vi haft i denna affär, så hänvisa vi
 till deras af oss återgälda belopp 1873. Deri står
 det nemligen icke försom i leveranskontraftet
 om tillverkningen för 1873, att vi till dem sålde
 vår andel deraf utan hela partiet, och dessa
 plankstakekontrafter utgöra således en bekräf-
 telse på det af oss omförmälda, med Herr Hum-
 mel ingångna aftalet, som innebär, att vi icke
 hade något vidare att skaffa med afta nämnde
 Herrar, än att på angifna sätt leverera och så-
 lunda i vår sida uppfylla Kontrafterna, och de
 på sin sida att i enlighet med Kontrafterna betala.
 Hade icke meningen varit denna, utan hälften
 af plankstakekontrafterna ansetts tillhåra Bergman Hum-
 mel & Co., så skulle ju, efter vår mening, äfven i
 plankstakekontrafterna hafva stått att vi
 till Herrar Bergman Hummel & Co. sålde vår hal-
 vandel af berörde plankstakepartier, ty det fö-
 ller stänkbart att Bergman Hummel & Co. skulle haf-
 va af oss tillhandlat sig hvad den förtjönt tillhå-
 ra. Men nu återstår att visa hur mycket samning
 som ligger i det påståendet, att vi godtyckligt

godtgjort sågtimmer Conto för de plankstakekon-
 trafter som bilades af sågtimmer, samt ihuruvida såg-
 relsen lidit några något. Endligt afverenskom-
 mede med Herr D. Hummel hafva vi godtgjort
 sågtimmer Conto för 1873 med Rdr 150 per stycke
 för de 5598 stycken som af detta års timmerköp
 bilades i Skathjärvi och Skärgården. Där uppstår
 ju af sig sjelf den frågan hvad kostade timret
 i Skathjärvi och Skärgården. Se här ett sam-
 mandrag deröfver:

Uppköp i Skathjärvi inclusive flottning till Lär- vis om H. Nilsson 5745 st	Rdr Rmt 3920.95
från Lappträsk, Fjüksön & Långön 13381 st	3266.11
Stubbören	6375.83
Flottningskostnader enl. O. Anderssons redo- visning	2311.58
Om eget arbete	236.—
Till flottning från Lärvis till Balckars- näs till L. J. Lindqvist	436.50
5% ränta på R. 16446.97	822.34
Således för 19.226 st timmer	Rdr Rmt 17269.31
För de 5598 stycken, som vi af afväntande par- ti bilade till plankstakekontrafterna hafva vi oaktadt me- delpriset derför utgjorde endast 90% dels äre godt- gjort sågtimmer Conto (Rdr Rmt) efter 1 Rdr 50 äre Rmt per stycke med Rdr 8397 Rmt, som väl är och alltid varit synligt i sågtimmer Conto Credit för år 1873. Frågas då hur denna affär fördyrat	

sägthinner Conto? Håfra Bergman Hummel & Co skä-
 tte sina insinuationer? År 1874 levererades det
 ti plankstokkar som ofvan öfvergrade Kontract af
 den 15 de November bestämmer; och för de 1800 plank-
 stokkar som bilades vid Rajsajoki af sägthinner
 är sägthinner Conto Bil 76 godtgjort med 4 Kron-
 nor per stycke eller Kronor 7200 för 1800 stycken.
 Efter Rajsajoki präptes detta år 8145 st sägthinner,
 hvilka inclusive flottning efter käckens
 Kostade Kronor 16,366.46

Flottningskostnader från käcksmyn-
 ningen till Kemi " 6396.25
 Moattagnings och bogseringskostnader
 högt beräknade 75 öre per stock 6008.75
 5% ränta å Kr 28,771.46 1438.57

Kronor 30,210.00

Här således ett medelpris af 3 Kr 71 öre per stock.
 I skärgården inköptes och utdrefs under samma
 år 20179 stycken sägthinner, som tillräknadt ränta
 och stubbören kostade Kronor 24,885.47 öre utgå-
 ande Kr 1.23 öre per stock. För 2203 stycken, som
 vi här af bilade till plankstokkar, hafrå vi godt-
 gjordt sägthinner Conto 1 Kr 50 öre per stycke Bil
 76 I Kattjärvi bilades afren 1431 st plank-
 stokkar hvar för Kattjärvi skogsskiftens Conto
 godtgjordes i stubbören 50 öre per stycke oaktadt
 medelpriset för stubbörerna der ej var högre än
 25 öre se Bil N: 8. Likaledes bilades från Bräckt

skiftet 325 stycken plankstokkar, hvar för detta
 skiftes Conto godtgjordes med Kronor per stycke
 oaktadt medelpriset ej var högre än 25 öre.
 Se Bilagan N: 8. Alla de plankstokkar, vi skiep-
 pat förutom ofvan angifna partier, blefro di-
 rectt inköpta af leverantörer. Upplysningens
 vilja vi till slut på denna historia nämna, att
 legge dessa affärer, som uppgjordes med motpar-
 terne under år 1873, äro de enda plankstocksef-
 färer, vi gjort. Men hvad har författaren till
 motparternes inlagor för mening, då han låter
 påkänna, att dessa affärer fortgick under hela
 den tid, vi gemensamt egt Båtekärens ång-
 såg? Måne det icke är för att gifva en gran-
 nare färg åt hela framställningen och derige-
 nom så mycket lättare kunna gå folk att sätta
 tio till hans fraser. Och måne han icke har
 samma mening med allt hvad han talar om
 ljettskeppningarne? Vi äro derom öfvertyg-
 de och gå därför att redogöra för

Båtekaffärerna

Förutom de 266% stands, som vi försålde till
 motparterna våren 1871 och för hvilket parti
 är redogjort i början af detta Kapitel sålde vi
 ytterligare till dem, under deras förlagstid
 (se Bergman Hummel & Co Bilaga N: 13) cirka 2500 sty-
 cken ljetkar att levereras fritt vid sidan af järn-
 tyg, i Båtekärens, första öppet natten på fö-

jande summare. Leveransen fullgjordes och be-
statning erhöles enligt Kontraktet. Däremot
hafva vi ingen ting hört om den affären, för-
än vi nu erhållit Bergman Hummel & Co respekti-
tive inläga, der de äro nog djurfva, att låta på-
skina, att dessa bjelkar skulle vara anskaffa-
de på sågörselens bekostnad. Men sådant en-
nållertid icke är fallet torde af det följande
tydligare framgå. När ofvannämnda Kontrakt
af den 15 Nov 1873 uppgjordes, hade vi redan till-
sammans med Herr F O U Nordberg i Tärnå i
maj månad samman köpt 2360 st bjelkar
(se Bil. Nr 5) hvilka vi och under summarens
lopp hade transporterat till Båtskärsnäs. Rester
af det parti vi följande till dessa Herrar för-
satt anskaffades åter på det sättet, att 25%
stycken af oss i Kemi inköpta sågtimmer be-
räddes till Bjelkar. Oaktadt dessa 25% timmer
af oss inköpts färdighuggna och således otrifvel-
aktigt kunnat af oss efter godtfinnande använ-
das, betraktades vi dock, emäs de köpts jemte en
mängd för Båtskärsnäs afsedt virke besam-
ma såsom en gemensam tillhörighet, samt
godtgjorde Båtskärsnäs sågtimmer Conto der-
för med 10 Kronor per stycke eller tillhupa Kro-
nor 2570. Och torde häraf tydligt nog framgå
aförskändheten i Bergman Hummel & Co parti-
anden att vi varit af med deras bjelkar, utan att

derför behörigen godtgöra sågörselen. Bilagan
Nr 7a. Några andra Bjelkaffärer, än de här of-
van relaterade hafva vi icke gjort under tiden
från och med 1871 till och med 1876; och frågas
derför hvad Bergman Hummel & Co kunna mena
med sitt skulder om Bjelkaffärer, gjorda på be-
kostnad af gemensamt egande skogsstycken?
För vår del tro vi att detta är utslutande
tillkommit genom ett inre behof hos inlagssör-
jattaren, att vanställa samma förhållandet,
måjligen äfven i afseende att dermed förvilla
i saken öfvergifdes; egendomligt skulle det
dock vara erfara, om dessa påståenden äfven
utan rodna skulle kunna vidhållas af den
respektive firmans andra bolagsman. Han
känner dock otrifvelaktigt till att dessa affä-
rer beskrifvits precis på det sätt, vi ofvan an-
givit och Conto Meeta med Herr F O U Nord-
berg i Tärnå. Härvid torde äfven böia påpekas
att vi alltså afseende af rättigheten att göra
timmer Köp äfven för enskild räkning, ehuru
vi utfört af att icke under tiden från och med
1872 till och med 1876 göra några slags Köp af trä-
varor från Kalix och Bjelkfas elfvens flodde-
lar, och att det således stått af fritt att äfven
under nämnde tid från alla öfriga trakter,
samt, efter 1876 års utgång, hvarest som helst
köpa timmer för enskild räkning, samt använ-

da det köpta timret efter eget godtfinnande.
Men vi återgå till de 25 stycken, som bilades till
bjuvkar af i Renni inköpt sågtimmer. Håfva vi
trädt grannligheten för våra när vi godt-
gjordt för dessa 10 Kronor pr stycke? När mot
partens utgallat bjelkestrån ifrån det Tran-
steinstimmer, som de levererat till Båtskärs-
näs, få hafva de - hvilket de äfven i sin egen
inläga erkänna - godtgjordt för 1325 stycken en-
dast Kronor 9.015.8 öre eller cirka 6 Rkr 80 öre per sty-
cke. Frågas då hvilken har visat mera grann-
lighet i sitt handlings sätt de eller vi? Oss sy-
nes det som det skulle hafva visat Rökhet om
Bergman Hummel & Co iakttagit tyrtuad i denna
punkt. Men eftersom de icke tyckas låta gen-
sig, utan nu väckt denna fråga, så yrka vi, att
de måtte skyldigkännas att i likhet med oss
godtgöra för sina 1325 stycken efter 10 Kronor per
stycke eller ytterligare Rkr 4.234.19 öre. I sin inläga
fråga Bergman Hummel & Co hvarest 1000 bjelk-
strån skulle hafva tagit vägen, hvilka finnes
antecknade såsom inventarium i 1875 års såg-
timmer Conto. Den enkla förklaringen på den
na för dem, såsom de vilja låta påskina, släp-
pa gåta än, att de blifvit i Båtskärsnäs uppsäg-
de till gröfre plankdimensioner såsom 3 x 11 tum
och 3 x 9 tum eller den dimension, hvartill de bäst
passade. I berörde Sågtimmer Conto för år 1875

finnes upptaget såsom inventarium i Renni
21.522 stycken timmer, hvar af circa 1000 bjelkestrån
ä 2.98 Kronor 64.098.56. Denna anteckning gjordes
endast för att för våra medintressenter an-
gifva samma förhållande att ibland detta parti
fanns omkring 1000 stockar, hvilka voro så sto-
ra, att de kunde användas till bjuvkar, om man
så ville; Men som inga bjuvkar, blefva sålda
att skeppas påfärdande är, få uppslagades äfven
dessa stora stockar till plankor och afskeppades
under form af hufvudsakligast 3/11 tum plankor
med fartygen 'Eleonora', 'Georg', 'Lauko' och
'Hermann' allt enligt Bergman Hummel & Co egen
försäljningsräkning. Ett inlägs författaren
framställt denna insinuation gent emot sitt
 eget, lättre vetande derom äro vi fullt af-
tyggade. Bilvirkens affärer under den tid Bern
& Sällström varit vår förläggare omfattande tiden
från och med 1877 äro följande t. o. m. den dag
som i dag äro. Men 1877 & 1878 gjordes inga an-
dra bilvirkens affärer än ifrån gemensamt ega-
de skogs skiften, hvarfär dessa affärer under jag-
de är också ingingo i sågverken, hvilket allt
visas af Båtskärsnäs räkenskaper, hvilka af
matparnes revisor äro behöfven reviderade.
År 1879 köptes åter i Sjö tillfammans med Bern
Sallberg (se Bil N:5) 1080 stycken bjuvkar och för
att komplettera detta parti bilades af under

100
äret af oss inköpt sågtimmer 150 stycken hvar
före vi oaktadt icke heller dessa timmer rättel-
gen utgjort Båtskärsnäs intressenters gemensam-
ma tillhörighet, af enahanda skäl, för som rörande
de följande anförda 257 stycken sågtimmer blifvit
vi nämnda - godtgjort sågtimmer Conto med
8 Kronor per stycke eller 1200 Kronor; (se Bil. N:o 4)
och toges nu det billigare sågtimmerpriset för
dessa är i betraktande, så torde 8 Kronor, fullt
matvara 10 Kronor under de är, matvarerne
togs hjälptjän af Transteins timret, för hvilka
de dock godtgjort endast Kronor 6.80 äro. Men
1880 och 1881 hafva vi gjort hjälpkaffärer Conto
Medta med Herr J. Lillström, utan att dertill
använda ett enda stycke af för gemensam räk-
ning inköpt virke; och kunna vi således icke
fatta hvad Bergman Hummel & Co dermed hafva
att skaffa.

Sparrhyggerna

Som dessa delvis beklifvits ifrån för gemensam
räkning inköpta skogsstycken, så har icke heller
någon skoppning för vår enskilda del deraf
gossin egt rum, utan har alltid den behållning
som sparrhanteringen gifvit, gått in i såg-
ren, derigenom att Bräckers Conto blifvit godt-
gjort för behållningen, och matvarerna så-
lunda alltid erhållit sin hälft deraf, hvilket
att synes af Båtskärsnäs reviderade räkensk-

101
per. Af allt det föregående rörande bilviks-
affärerna är fullständigt visadt att så snart
något bilvike tagits från gemensamt egande
skogsstycken hafva matvarerne deraf fått sin
rättmätiga andel; och detta veta de mycket väl,
oaktadt de i sin inlaga orda vidt och bredt
om att vi tillskansat oss enskilda fördelar ge-
nom att för enskild räkning använda gemen-
samma tillhörigheter, men till detta sitt kretande
hafva de ingen annan grund, än den gamla van-
liga, att om möjligt medgöra och nedvärta oss.
Med genomläsandet af våra värda matvarers
inlaga kan man icke annat än häpnad af för-
dran öfver huru långt orsakar och aförsyntheten
kan gå. Lå till exempel efter att hafva öfver-
ensett en inlaga under N:o 7 med rubrik patent och
hvilket papper blef oss delgifvet den 30 Maj 1877 så-
ga de: "Och innehållas deraf huru som vi utom
mat andra missbruk - fått förmåad anledning
för då löpande skoppningsväret, att göra inlaga
mat deras sjelftagna patenträtt, att utvälja
från gemensamt egande skogsstycken de bästa
träden för enskild räkning till Bjelkar och hand-
sågade plankor, samt låta de mindre eller ska-
dade träden få karaktär af sågtimmer för Båts-
skärsnäs. För vår del äro vi att innehållet af
denna så kallade patent är sådant att Bergman
Hummel & Co; om de egt någon slags rättssak

helst hade velat undvika att vidröra de saker,
hvarom denna protest handlar. Hvad var väl
saken till protestens tillkomst annat en ren iska
öfver att vi tillsammans med Herr J. Lärström
öfverköpt köpa egen ångbåt, så att Bergman Hum-
mel & Co. icke längre kunde handtera oss på sitt van-
liga, omenskliga sätt med priset för timmerbogs-
ringarne. Båtskärsnäs beaktat för år 1877 visar
bått huruvida de hade orsak att göra inläga
emot oss för att vi "för enskild räkning utvalde
de bästa träden till bjelkar och handsågade plankor".
I det beaktatet framgår tydligt att vi godtgjort
särskild för hvarandra en af den beaktning,
som bjelkar och handsågade plankor hvilka to-
gas från för gemensam räkning inköpta skogs-
skiften beräknade afvansade år - Le Bilagan Nr. 17
I protesten frikalla de sig vidare från deltag-
ande i de extra kostnader, som kunde drabba
verket genom att den af oss inköpta ångbåten
icke var lämplig för timmerbogsring; är då
det i Herrar Bergman Hummel & Co. ögon extra
kostnader, att vi med vår ångbåt lagrerat öfver
279,000 timmer till Båtskärsnäs för något öfver
10 öre per stock billigare pris än de själva be-
terat under den till deras ångbåtar lagrerade.
Slutligen frikalla motparterna sig i återge-
de protest att för då köparens skrymning är
deltaga i några rabatter. Hatten och lekaffen

heten af detta deras beteende hoppas vi skall va-
ra klar för hvarje rättänkande människa. För
vår del hafva vi gjort, hvad vi kunnat, för att
undvika de utländske Köparnes reklamationer,
men detta oaktadt hafva de icke kunnat för
Båtskärs skrymning, mer än för andra verk,
helt och hållet undvikas. Skänne icke Bergman
Hummel & Co. fått vidkännas rabatter för skrym-
ningar från andra verk, hvori de haft del? Med
säkerhet veta vi att så är färdhållandet! Kanke
de vilja vara så goda och visa sina försäljnings-
räkningar för alla de verk, hvilka skrymningar
af dem själva skattas ^{år 1877: skattas ut af utgått} speciellt afslutbarhet då
icke skall visa sig vara större än vår. Medel-
priset per standard för Båtskärsnäs skrymning-
gar 1877 utgjorde cirka 107 Kronor, sedan rabatter
och omkostnader afgått, och enligt Herr Hum-
mels egen utsaga till oss, samt hvad vi deputerat
hafva oss bekant så realiserade Bergman Hum-
mel & Co. Karlsborgs tillverkning samma är till ett
medelpris af cirka 95 Kronor per Standard. Vi
kunna därför icke annat än ytterligare uttryc-
ka vår förundlan öfver att icke vara motparter
speciellt i detta händelse fallna, att de tränga
att rättskänsla och vanlig grundlaghet under
fåtterna, när de ens kunna med så mycken er-
farenhet, som de ega sätta ifråga att frikalla
sig från att deltaga i några rabatter.

Redovisningen öfver Båtskärsnäs
 För Båtskärsnäs Räkenskaper hafva vi enligt öfver-
 enskommele med våra värda medintressenter upplagt
 en särskild bok, hvori alla de Conto, som våra
 gemensamma affärer, finnas upplagda. Den-
 na bok afslutas årligen och har varit tillgäng-
 lig för Bergman Hummel & C. när de behogat,
 hvaför den och tidtals varit utlennad till dem.
 Vidare hafva de under åren från och med
 1873 t. o. m. 1880 årligen skänkt sin för deras
 öfriga verk engagerade revisor H. J. Ljungberg
 för granskning af Båtskärsnäs Räkenskaper.
 Räkenskaperna för åren 1871 & 1872 hafva
 icke på vårt kontor reviderade, utan fick re-
 visor sig tillse ända Båtskärsnäs bok till Räk-
 nea från Bergman Hummel & C. kontor,
 och den alla originalnoteringar och veri-
 ficater för denna bok finnas på vårt Kon-
 tor, samt af lätt begripliga skäl icke kunde
 derifrån utlennas, så som också revisor till
 det resultat att han för dessa är saknade
 verificate; och detta var ej underligt. Till
 vad på revisors anmärkingar öfver nämnde
 års räkenskaper, afgåro vi genast förklaring
 deröfver, som synes af Bilagan N:o 9 och dermed
 tycktes våra medintressenter under lida tiden
 varit nöjda, till de nu i sin inbaga bänja
 söka beakta skugga på vår bokföring i anled-

ning af hvad deras revisor då yttrade. Sedan
 har revideringen verkstälts på vårt kontor och
 tillfölje deraf har revisor alltid kommit till det
 resultat att han nödgats för alla åren från o. m.
 1873 t. o. m. 1880 uttyga, "att Räkenskaperna varit
 ordentligt verifierade". Hvad revisor under
 dessa år haft att anmärka, har alldrig varit
 annat än en och annan fannsak, som till exem-
 pel, att Lagsverkslista icke blifvit färdig för häs-
 tar, hvilket vi ansett onödigt, emedan de för verket
 inköpta hästarne alldrig användts till annat än
 för verkets räkning. Vi återöpa därför revisors be-
 rättelser för afren angifne tid, samt bedja tillika
 att få höra honom personligen såsom vittne i
 målet Se Bil. N:o 10 a. b. Beträffande matparternes
 anmärkning mot våra påföringar af löner,
 arvoden, hushålls kostnader, skjutsar, resekostna-
 der, utekylder, fattighjelp etc. så förefalla dessa
 för sundt förnuft minst sågdt löjlige. För våra
 värda matparter vi skola få alla arbeten verk-
 ställda för intet? eller anse de att vi skola
 för det pittoreska förvaltningens 1000 Kronor
 betala dem själva. De borde dock sga mera en
 farenhet än så af hvad ett sågskes omkostna-
 der uppgå till. Som vi äro nödsakade anskaf-
 fa timmer behofvet från långt aflägsna träk-
 ter både utom och inom eget land, vid vatten-
 drag, der den skapaste konkurrens är rådande

100
de, så är det en gifven följd att man måste vara
tillrägs både biträda och rent om ens intressen
icke skola försämmas. Att rekostnader med
den dessa förhållanden uppgå till ansevärliga
belopp är en gifven sak. Det är en lätt sak
att inne på Kontoret blandra den eller den
utgiften, men att i praktiken anskaffa tim-
merbehofvet för ett sågverk är en annan,
synnerligast för den, som ej är så lyckligt be-
tad som till exempel våra motparter, hvilka
hafva sina andra verk vid utloppet af ett
skogriket vatten drag utan all konkurrens. Kan
de Bergman Hummel & Co hafva att bekämpa
endast en ringa konkurrens, så skulle de ge-
nast få erfara en betydlig ökning icke alle-
nast i rekostnader, utan äfven i många
andra omkostnader, men oaktadt de tro be-
fräde från all konkurrens, tro vi af med sä-
kerhet veta att deras omkostnader, hvad löner
och arvoden beträffar, äfven i förhållande
till skeppningarnes storable öfverstiga våra.
Alla de påföringar vi gjort, hvad namn och
beskrifningen de hafva må, äro för verkets
räkning utlagda och genom för revisor för-
re teckna verifierade till sina belopp behörigen
stypkita; och äro vi villiga låta opartiska per-
soner ytterligare genomgå och granska rik-
tighet af desamma. Med de affärer, vi ha

101
drifva samtom sågverksnärken, hafva Berg-
man Hummel & Co egentligen icke något att
skaffa, men märkligt nog, så har det i verklig-
heten gestaltat sig så att de äfven deraf hafva
dragit en betydlig fördel. En gifven följd af
timmerköps och sågverks är att på en mängd
intertäande fördingar af allmog, både af
arbetare och timmerleverantörer och hvaraf all-
tid en större eller mindre del förloras. Deraf
hafva nog Bergman Hummel & Co såväl som an-
dra trävaruhandlare erfarenhet, och därför haf-
va de och väl förtänt att göra af, som skatte
om alla timmerköps och liquidat alla arbets-
kostnader, till syndabokar för alla de för-
luster, som på osäkra fördingar uppstått i
och för verkets drifande. Har det någon gång
varit fråga om denna sak, få hafva vi alltid
fått höra att vi förtjerna på vår handel så pass
mycket att vi böra ända åtminstone kunna
hålla af skadeslösa, oaktadt dessa förluster
drabba af ossant; Och hafva vi för fridens
skull hitills alltid påfört verket ett öre för
dylika förluster. Några af de omkostnader, som
Bergman Hummel & Co uppräknat och hvarför
vi påfört, såsom skjutsan, stallets omkostnader,
utskylden, fätighedsdrag etc etc med den insin-
nerande frågan huru mycket deraf här drab-
ba våra enskilda affärer? höra icke till våra

706.
enskilda affärer utan till de Conto som den-
för belifvit påförda. För våra enskilda affärer
äro vi särskildt beskattade och betala därför
belöpande utskylden, Om Bergman Hummel
änse Båtskärns utskylden för höga, hafva de
haft tinfälle deräfter besvara sig hos vederbö-
rande myndighet. Någon bestämningssätt
äfter hvar våra enskilda beståder skola vara
belägna hafva vi aldrig tillerkänt Bergman
Hummel & Co; lika litet hafva de att skaffa med
de derinvid uppförda upplagsmagasiner, samt
med den varuaffär, som derifrån bedrifves. För
den händelse Herrar Bergman Hummel & Co i
verkligheten vilja hafva klart för sig hvilken som
är syndabock för de omkostnader, som här-
ra af vår varuaffär, så skola vi med största
nöje stå dem till tjänst, om de blott behaga
beröka vårt Ronto. På förhand kunna vi
dock nämna att vi kalla denna syndabock för
Handelsomkostnads Conto och icke såsom
de "en liten såg". Vidare sägen den värde in-
lags författaren "allt allt hvad präskrifvas kunnat
bli till och med deras enskilda statthäst är
placerad på Båtskärns". Med skäl kan
man fråga hvilken har berättat Titulus detta?
Ingående visas det af Båtskärns räk-
skaper, ty deraf inhämtas, att de tvänne häs-
tar, som under ärens löpp belifvit för verkets

107.
räkning, inköpta, också belifvit försälda, och ve-
derbörande Conto därför gottgjordt. Såsom be-
vis på att det varit verkliga hästkreatur och
icke fingerade kan anföras att de efterlemnade
i Båtskärns räkenskaper tvänne afkomlin-
gan, försälda under namn af föl åren 1874 &
1877 för tillsammans 155 Kronor. Beträffande
den af Herrar Bergman Hummel & Co omnäm-
da i Båtskärns jemte andra småaker pla-
cerade Kaffepannan, så hade vi en kulan höst-
dag för flere år sedan det näjet att på göra
den värda inlags författaren oersäkrat till
Båtskärns, hvornär han lät sig väl smaka
en kopp af innehållet från den för gemensam
räkning inköpta Kaffepannan. Han har såle-
des i princip gillat att denna, på sednare ti-
der såsom nödvändig ansedda gjes äfver finnes
på Båtskärns. En satts jernvigt & måtkål
hafva inköpts för Båtskärns materialbod
af det enkla skäl, att de äro behöfliga vid upp-
räkning af jern, talg, aljor etc etc samt uppmät-
ning af balk och öfriga materialier. Och i
inköpspriset för dessa inventarier på Herrar
Bergman Hummel & Co finnas sig att deltaga så-
som delegare i verket. Den affären upple-
ma räntan hafva vi debiterat näte och jemt
hvad den kan vara med angifvande af tiden,
så godt sig göra litet; men om möjligt är det

göra ränteberäkning för hvarje summa i en
sådant affär, en stor del af utläggerna göras till
personer enligt afräkning successivt under hela
året. Vi vilja beklaga dess del af utläggerna som
ingår i Lågtimmer etc. Under Oktober och Novem-
ber månader, ibland till och med tidigare, be-
gynna förskotten utgifvas till det Kommande
årets leverantörer, och därmed fastsättes sedan
till leveransen är fullgjord, eller timret ut-
tunnadt hvilket vanligen inträffar i April.
Af leverantörerna erhåller man alltså någon
räntegodtgörelse, utan betinga de sig, alltid
räntefria förskotten. Vidare utgå alla arbetskost-
nader under hela året och utbetalas i små belopp.
På alla dessa otaliga summor skulle man då be-
höfva göra en särskild ränteberäkning. Huru
dessa skall lösa sig är för oss nästan ofatt-
ligt och i praktiken tillämpas det icke vid något
verk, alltså minst af Herrar Bergman Hummel
och själva, der de förestå utläggerna. Vi hafva
derför gått tillväga på vanligt sätt vid för-
delning af räntan, så att vi beräknat den
medeltid, hvarunder beloppet för de olika Con-
ton blifvit utlaggda samt därpå grundat rän-
teberäkningen. Det hela har sedan Kontroll-
beräts i vårt Interesse Konto. Upplysningarna
gå vi dock nämna, att sedan vi påfört vår
särskilda Konto efter alldeles samma beräkning

vanligen återstätt ibland rätt betydliga sum-
mor, som vi fått påföra vårt särskilda konto och
förlust Konto, hvarom Herr Ljungbergs revisions-
berättelser närmare upplysa. Bil 10a Innan det-
ta Kapitel avslutas beröfva vi ytterligare på här-
visa till samma Bilaga Nr 10 hvaraf synes att
revisor funnit alla påförda utgifter behörigen
verifierade.

Omkostnaderna

Huru hvad vilja då våra matvarer komma till
med alla sina bidrag rörande denna sak och
innehållande föregifna sammandrag på om-
kostnader under olika rubriker såsom Stallens
omkostnader, Löner och arvoden, Uttiyllder, Fat-
tigheidslag etc etc? Jo de vilja blott påstå
verkliga fakta, ty att de hafva en sådan me-
ning beröas bäst deraf att de icke kunnat
tillåta sig göra dessa sammandrag riktiga, u-
tan hänfört t. ex. under rubrik Stallens omkost-
nader inköpt af två ämne hästar, för hvilka vi
debiterat Råtekärsnäs Inventarie Konto när de
inköptes, och krediterat samma Konto, när de
försäldes. En af arbetarne, vid namn C O Rön-
beck, var under den tid, verket hade egna häs-
tar, engagerad mot årlig lön att på flitigt
som möjligt använda hästarna i timmerkör-
ning, körslor af stäfvirke m m under vintrar-
na samt att öfren under vintrarna skära de

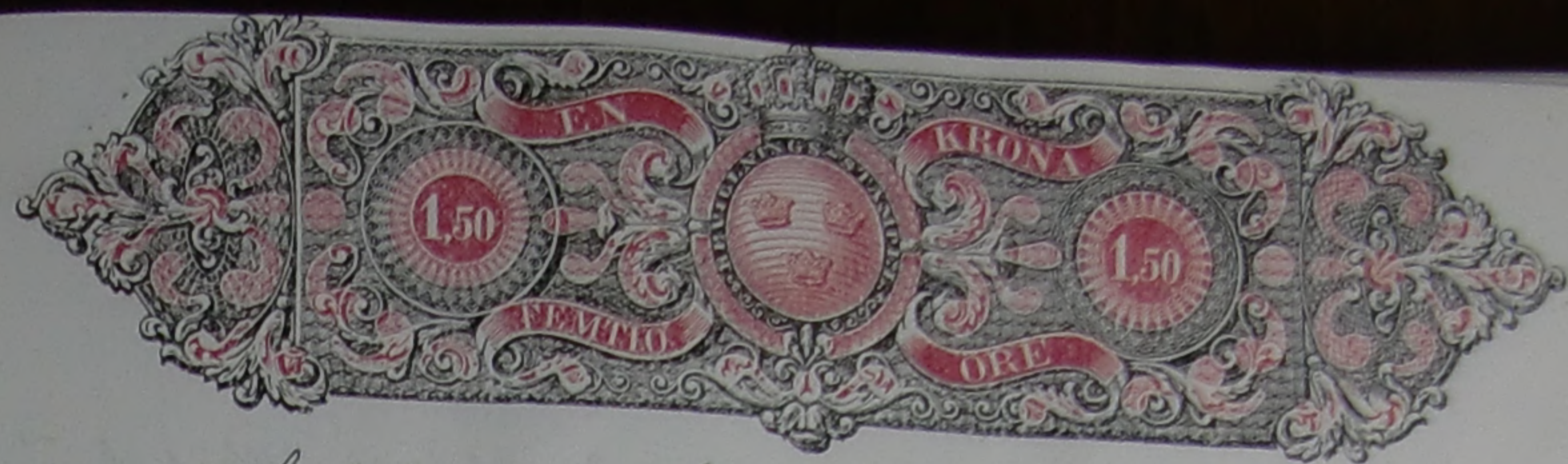
härta. Under sommaren arbetade han på platsen alla dagar för verkets räkning. Denna arbetares åsikt om hafva och Herran Bergman Hummel & Co. fäste helt och hållet på räkenskaper för stallet, allt blott naturligt vis för att ransställa saken. Under rubrik Löner och arvoden hafva de hänfört likt och olik, såsom lön till arbetaren Jakob Lindgren, hvilken första åren han var i Båtskärsnäs hade lön för hela året, enär han utom att vara stäfsägare afven hade sig ålagdt att fila och ställa beladen vid stäfsågen, hvilket den person, som är både sägställare och Maskinist icke medhann den tiden begge sagerne samtidigt vara igång. Sedan afvan-nämnde Lindgren icke mera behöfdes för att tillika hafva något slags afverinsende, har han haft samma betättning som andra arbetare. Vidkommande sammandraget afven "reskostnader" så är afven detta gjort för att ransställa i räkenskaperna förekomma dessa summor specificerade och det får man se på att en del af hvad Herran Bergman Hummel & Co. i sitt sammandrag hänfört under rubriken "reskostnader" är och kallas i räkenskaperna strandarrende, hushyra för flöttningsfärd, skjutsor för flöttningsredskaper, skjutsor för flöttningsförmän och timmertunnor etc. etc. Bilagor till att reskostnaderna måste delvis delvis är nog tem-

meligen naturligt, då, såsom förut är nämnt, man måste vara tillrägs tidigt och sent för att gent emot den skarpaste konkurrens lefva sina intressen, samt ibland har att resa till Konvioniska 30 mil, eller fram och åter 60 mil men det borde ju varit lätt för Bergman Hummel & Co. att låta reskostnader vara reskostnader strandarrende vara strandarrende, hushyra vara hushyra o. s. v. isynnerhet som reskostnaderna äro nog höga ändå. Af det afvan sagda synes tydligt framgå, att våra motparter uterbuktade lagt på att drifva osanningar. Se Bilagor till Med Båtskärsnäs hushållskostnader tyckas Bergman Hummel & Co. hafva mycket att berättala; afven dessa äro i räkenskaperna specificerade, och liksom alla andra påföljningar till utgifter för verkets drifvande på sätt vi nedan vil förna rättegångstillfället framhållit. Att det vid denna aflägsna plats och vilkorligen nödvändigt att hafva hushåll det inser enbart; och detta finna afven Bergman Hummel & Co. men som de tyckas påföra gjort till sin särskilda utgift att rent afstrunga af, så att vi icke skola kunna lefa och göra rätt för af, få hafva de afven tillatt på att i enklid räkning påföra af för hälften af Båtskärsnäs hushållskostnader. Vi besträffa dock till hvande tänkande menniska att afgöra, hurvida så lant

117
beteende, kan vara med någon slags billighet
förenadt. Herrar Bergman Hummel & Co. menar
synes ju tydligen vara, att vi böra betala för
att få arbeta åt dem, ty nemotstågligen blifver
detta fallet, äfven med 1000 Rkr förvalttararvode,
om - vi enskildt skola Korthålla biträden, re-
presentera verket för förbiressande, emottaga
skypare på vanligt fackligt sätt etc etc. Men
icke nog härmed! Våra matpranter hafva icke
heller ansett nödigt att godtgöra oss för nå-
got förvalttararvode från och med 1879 års in-
gång, trots de väl veta att vi för verkets räk-
ning vintrarna igenom snart sagdt varit till
vägs i skog och mark för att hagskrapa ver-
kets timmerbehaf dels från Kemis och dels längs
både svenska och finska sidorna af Tanneälf-
ändan upp till Abmoniumiska samt på våra
sjelfva traskat med i flöttingarne. Under
somrarna har vanligen den ena utaf oss haft
att uppehålla sig, dels i Kemis dels i Haparanda
för timmeremottagning och den andra
onskått lastningarne i Båtskärsnäs, jemte
alla aflönningar för såväl sågpersonalen
som brädgårdens arbetarne, och detta med ett
enda Kontorsbiträde, hvars lön här varierat
emellan 400 och 800 Kronor. Se Bil N: 11. - Berg-
man Hummel & Co. såväl i lag som i räkning
visa tydligt att all den ersättning de ämnat

118
gifva oss för vårt arbete med skätseln af de-
rab hälft, i sjelfva verket, icke alls är någon
ersättning. Revisor Ljungberg anmärker i sin
revisionsberättelse för åren 1871 & 1872 att vi hafva
präferat 757 Rkr 12 öre för som Korthåll för machi-
nysättare, byggmästare medff samt desutom
i hushållskostnader 515 Rkr. Detta kommer
sig blott deraf, att han förbisett, det beloppet
757 Rkr 12 öre var utgifvet 1871 såsom Korthåll för
byggmästare machinysättare. Kopparslagare
medff, som vid sågbyggnaden måste användas,
beloppet 515 Kronor åter består af 1872 års hushålls-
kostnader för verkets räkning. Se Bilagan N: 9
Med tabellän Bil N: 18 vilja Herrar Bergman
Hummel & Co. visa de, såsom de uttrycka sig, e-
norma sågningss och lastplatskostnaderna, som,
enligt deras förmenande, skulle vara en bidra-
gande orsak till det dåliga resultat, som verket
hemmat. Nog är det väl temmeligen genom-
skådligt, för hvar och en af hvad beskaffenhet
sådana påståenden äro. Ett sågningss last-
platskostnaderna vid ett mytt verk alltid fal-
la sig dyrare än på en alldeles plats är en gif-
ven sak, liksom blifva kostnaderna, alltid rela-
tivt dyrare vid ett mindre verk, än vid ett
större, och detta af det enkla skäl, att många
utgifter äro samma om verket är större eller
mindre. Detta oaktadt hafva dock onskatna-

denna vid Båtskärsnäs hållit sig inom samma
gränser som vid andra verk. Dessa ^{arbets}utgifter, ha
va vi ej heller förbundit oss utföra till något be-
stämt pris utan endast så billigt som möjligt
och vi våga betriffla att ens Bergman Hummel
sjelfva kunnat utföra dessa arbeten billigare
under samma förhållanden. Upplysningssvis
kunna vi dock nämna att från och med 1873 års
ingång äro ganska betydande Kostnader med-
laggda på platzens förbättring, hvilka arligen
ingått i verkets driftkostnader, såsom beris
hvarför kan anföras att år 1877, när vi hos
Kongl. Majt sökte hamnrätt för Båtskärsnäs, vä-
derades de dithills gjorda Kajbyggnaderna till en
mindre än 17,000 Kronor, och tillföljde deraf erhö-
ll vi också rätt att af hvarje i hamnen lossande och
lastande fartyg uppbära samma grundpremningar
nemligen 16 are per ton, som Herran Bergman Hum-
mel & Co för Karlsborg. Af dessa 17,000 Kronor, hvilka
deringsmännen år 1877 intygga vara helle för lågt
än för högt beräknade, äro på verkets anläggning
kostnad utdebiterade endast Kronor 2,228.68 äro
hvilket allt synes i räkenskaperna under rubrik
"Kajbyggnaads Konto"; resten har ingått i de årlig-
ga tillverkningskostnaderna. Dessutom ser bräd-
gårderna numera mycket ansevärda ut än
den första åren efter det Båtskärsnäs anlades, de
är nu genomskuren af barrar kors och tvärs

af hvilkas anläggningskostnader det märta drab-
bat den ärliga tillverkningen. Att dessa kostnader
nu böija återgäldas med ränta berisas af det för-
hållandet att 1881 års tillverkningskostnader redue-
cera sig till Kr. 13.40 per Standard, detta kommer sig
hufvudsakligast af, att plattsen numera böijas
vara färdigt ordnad på ett ändamåls enligt och
beqvämt sätt, hvilket åter har till följd att bräd-
gårdsarbetena lifva så mycket billigare. Thuru
allt synes specifikt i Båtskärsnäs räkenskaper,
kunna vi ju nu särskildt härmed lemna en liten
förklaring öfver hvarför tillverkningskostnaderna
år 1877 synes vara bland de dyrare åren. Detta
kommer sig för det första deraf att lastningskost-
naderna för från föregående år ingånget in-
ventarilager drabbade för det märta detta års
tillverkningskostnader, enär till 1880 utgående in-
ventarium ej var mer än 420 Standard, och för
det andra befunnas af vid 1878 års slut upptagne
inventarium 600 Standard liggande vid Ekfors,
hvars flottnings, bogserings & upplagskostna-
der drabbade 1877 års tillverkning & skeppningskost-
nader. Beträffande den post på 930 Standard,
som Herran Bergman Hummel & Co i sitt Kapitel
om ombkostnaderna uppgifva hafva blifvit stän-
ken, ja förhåller sig dermed sålunda att någon
"styckning" näst inte egde rum, utan var stycke-
tallt af hvarje dimension vid 1878 års slut be-

stämmt uträknadt, såväl vid Båtskärsnäs som
Ekfors; men att detta inventarium vid skepp-
ningen 1879 lemnade 280 Standards mindre än be-
räknadt var är beklagligen sant och härledas
deraf att de i Båtskärsnäs upptagna 1100 Standards
varf till en stor del sågade af det timmer Aktien
bolaget Bergman Hummel & Co levererade härstems
1878 och hvilket timmer var så ruttet, sprucket
och gammalt, att det vid sorteringen lemnade en
många vakeplankor, samt derutom var till sina
längder så kort, att tillverkningen icke på långt
när utföll med den medellängd hvartill den
vid 1878 års bakslut var beräknad. Äfven i detta
omkostnadskapitel framställa Bergman Hum-
mel & Co åter den oförskända ofamningen, att
de stora träden från skiftena användts för an-
dra ändamål, samt att detta skulle vara or-
saken till det dåliga resultatet. Detta klingar
ju rätt lera för den som ej känner till saken
men för den, som vet att det är en lögn,
måste det ju förefalla vederbörligt. I samtliga
om bilverket, hafva vi visat att alla de bjel-
kar, som någonsin bilats af det virke, som
inköpts till sågtimmer, bestå af 257 stycken un-
der år 1873 för hvilka sågtimmer Conto beifvit
godtgjort med 10 kronor per stycke och af 100 st
år 1879 för hvilka vi godtacknifvit samma Con-
to med 8 kronor per stycke. Hur det var med

plantor och barken som endast ifrågakommer un-
der 1873 & 1874 hafva vi ju äfven visat i vår före-
gående afhandling om bilverket af hvilket att
tydligt framgår att Bergman Hummel & Co an-
färanden i detta fall ovillkarligen äro smär-
deras egen inre öfvertygelse. Hafva nu dessa 257
bjelkproter om 257 & 100 st betalda af oss med 10 Kr
& 8 Kr per stycke, för mycket kunnat försämma
sägaffärens resultat, huru mycket mera då de
1325 st bjelkar som Herrar Bergman Hummel
& Co urvalt från Transteins timmer och för hvilka
de endast betalde 6 Kr 80 öre. Skog måste det af
en hvar kunna uppfattas och genomskådas af
hvad beskaffenhet deras påståenden äro här-
innan. Under rubrik rörande omkostnader
na återopå Herrar Bergman Hummel & Co äfven
sin tabell Bil St: 19, hvilken endamål är att
visa det dåliga resultatet, som Båtskärsnäs äng-
sägaffär gifvit, när 1879 års mycket omordade
förbruk af skogen ifrån de vinstutdelningar
affären gifvit. Om ej våra motparter vid upp-
sättandet af oframmannda tabell haft samma
afrikt som vid uppsättandet af alla sina af-
liga för det måste oiktiga sammandrag, på
synes oss, som både de äfven hafva upptagit
1881 års behållning, på hvilken de förlören
vår erhålla nygift och för hvars hälft deras
Förlags Conto under den 31/12 1881 är krediteradt,

men de kunde ju icke tillåta sig sådant em-
det icke då hade kunnat visas en balance af
Kronan 8,291.91. Öre utan i stället blifvit ett öf-
skott af Nr 11.780.69, hvilket visas af vår bilaga Nr 1.
Det är rätt egendomligt att finna det Herrar
Bergman Hummel & Co vid upprättandet af
sin bilaga Nr 19 icke hade reda på någon vinst
för 1881, men när de utskrefva vår räkning,
då intogo de i den sammans debet 12,000 Kronor
såsom deras andel af 1881 års vinst, hvarom de
då tyckes ega Rännesdom. Se Bil. Nr 12. Det
märkes ju af allt att det dåliga resultat-
som i alla andras ömdömen är en omdöme-
lig följd af stora Konjunktur omväxlingar, som
intäffade, sedan denna affär började - är
den käpphäst hvar på Herrar Bergman Hum-
mel & Co med särdeles förkärlek rida, för att
derigenom kunna blanda af och måjligen
få något skenbart stöd för de förklaringar,
de ställt på af. På tal om resultatet, säga
de då till sist "och detta har tillkommit, utan
att Påtekårsnäs delegare gjort någon för-
lust på Konkursen eller dylikt", ja tänk
hvilken märkvärdighet! Och en ännu mer
värdigare sak är att Herrar Bergman Hum-
mel & Co utan att hafva gjort förklaring på
Konkursen ^{och dylikt} hafva såsom styrelse
för ett visst ^{Konkurs} ^{aktiebolag} eller en million för

Aktiegarne, men nu nog härnär, vi återkom-
ma till närmare redogörelse för resultatet
i Kapitlet om Skeppringarne. Herrar Berg-
man Hummel & Co påstå till sist att det då-
liga resultatet skulle bevisa att vi icke eg-
nat verket en omsorgsfull skötsel. Vi våga be-
strida detta deras påstående, emedan vi äro
fullt medvetna om att vi gjort vårt bästa
i alla afseenden, så långt vi förtått, dere-
mat er kämma vi villigt att vi icke äro i be-
sitning af så stort förtärande, som vissa
personer påstå sig hafva, men detta rå vi icke
för.

Skeppringarne

Emot denna del af förvaltningen hafva
Bergman Hummel & Co mycket att anmärka,
med hvilken befogethet skola vi här medan
säka visa. Att Påtekårsnäs tillverkning
lika litet som Karlsborg tex. har kunnat und-
gå rabatter är gifvet; detta beror dock på
många andra förhållanden, än de, som kun-
nat tillskrivas skötseln. Detta är icke heller
för Bergman Hummel & Co obekant. En
väsentlig orsak till att Köparne jordra ra-
batter är det mindre tåna tillstånd hvori
plantorna blifvit inlastade. Om man då
har otur att skälla regnig väderlek un-
der den tid, fartygen äro under lastning, så

står det icke i menisklig förmåga att af-
hjelpa detta; det enda man dervid kan göra
är att låta fartygen vänta till tjenligare vä-
derlek inträffar. Men detta är äfven förenat
med så stora kostnader, att det icke kan
i stort användas. Att vi dock dervidlag gån-
hvar som varit möjligt visas af hvad vi der
för under ågrensamman är betalt i vänt-
ningspenningar till i Båtskärns lastande
fartyg. Det skulle vara rätt intressant jem-
föra rabatter såväl från Båtskärns, som
Herrn Bergman Hummel & Co. åfuga verk;
icke tror vi dessa vara högre från Båtskärns
än från de andra, ty enligt hvad som förut
när, läser t. ex. Raskborg städes haft sin de-
ga andel af detta goda. Herrn Bergman Hum-
mel & Co. gå i sin delaga, afseende nog, så långt
att de säga det Båtskärns tillverkning till
följa af det släliga skick, hvori den repre-
senterade, hade svårighet att finna Köpare. Detta
beviset för matsattren är dock att vi ända
sedan 1877 hafva de flerta ären sålt varorna
till samma Köpare. I det afseendet är äfven
rätt betecknande hvad en kind, som tillika
är en af Londons större träfirmor, Herrar
Philip Levi & Co. skrifver i det afseendet Öst
N:o 13 De säga neml. att de med förvaring
erfarit att vi skeppat en del af vår tillverk-

ning med Luleå Angoniskeri Aktie Balags
märken hvilken redhare tillverkning enligt
deras förmenande skulle vara vår på mycket
underlägen. Luleå Angoniskeri Balags till-
verkning är dock avsedd för en af Skarbot-
terns rangtillverkningar. På mycket samman-
ligger i Herrar Bergman Hummel & Co. an-
draganden rörande skeppningarna och vi ä-
ro öfvertygade om, att bevekelsegrunden
der till varit endast slakhet, samt öfrigt att
för utom saken stände Rasta skugga på af-
skälunda på sken af skäl för ett skam-
dalösa beteende. Det tyckes dock såsom skel-
le Bergman Hummel & Co. i egenskap af med-
intressenter bära känna att om någon för-
lust uppstår på en gemensam affär, hafva de
samma skyldighet att i likhet med hvad de
gjort med vinsterna äfven motera förlusten i
vår enskilda räkning, ehuru på motsatt side,
nemligen i Credit, men något sådant synes
icke till. Står det ett år blef förlust vilja de
undankomma denna genom att påstå det vi icke
på ett omsorgfullt sätt skötte verket eller och de
regerom att söka rädda den på verkets förlä-
gares. De det då endast Båtskärns som
lemnat sina egne förlust, när stora konjunktur-
omslag inträffat. För vår del känna vi till fle-
re andra affärer, som förhållingsvis lemnat

128.
ännu större förlust. För att uppräknas några
af dessa affärer så kunna vi ju först nämna
sådana affärer hvilkas förluster numera äro
temmeligen allmänt kända och äfver hvilka
affären Bergman Hummel & Co utöfvat chefska-
pet. En sågaffär, som heter Juntäsund och
der Bergman Hummel & Co liksom varit de
bestämmande rörande skötseln, lemnade redan
1875 53,000 Kronors förlust och det derpå följ-
jande året 17,000 Kronor, för tiden efteråt
kunna vi icke resultatet, men bekant är
att affären drifvits i mycket liten skala hela
tiden sedan 1876. Haparanda Export Aktiebolag
hvar Herrar Bergman Hummel & Co äro
stora aktieegare lemnade 57,000 Kronors förlust
för år 1878 248,000 Kronor för 1879 40,000 Kronor
för 1880 samt 40,000 Kronors förlust för 1881.
Luleå Ångsnickeri Aktie Bolag började med en
million Kronors tecknad Aktiekapital; och
det torde väl vara temmeligen allmänt be-
kant att detta bolag, hvars styrelse Herrar Berg-
man Hummel & Co varit, gjort så stora förluster
att aktierna nu mera icke anses äga något vär-
de. Båtskärsmåns affär har arbetat under
samma ogynnsamma ^{konjunktiva} förhållanden, som de
här ofvann uppräknade, samt dess utom haft
att kämpa mot Bergman Hummel & Co ständ-
ga trakasserier, utan att likväl komma till

129.
fullt samma olyckliga resultat. Aktiebolaget
Bergman Hummel & Co fann sig föranlåtet att år
1879 af dem, som bildat bolaget tilltränga sig
100,000 Kronor, hvilket belopp afskrefs på inwen-
tarierna. Men nämne då detta var tillräckligt.
Skej vist icke! Ty lärsta besväret för att nämnde
Aktiebolag år 1879 förlorade deputton flera hundra
tusent Kronor, äro att detta bolag ej heller
sedan kunnat lemnas sina delegare någon
vinst utdelning, utan nätt och jämt sånta,
varierande emellan 3 och 6 procent; och detta
oaktadt de varit befriade från all Konkurs,
samt Konjunkturerna efter 1879 hela tiden varit
rätt goda. Och oaktadt bolagets styrelse genom
stafning i bokföringen sökt dölja denna förlust
för profana ögon, har den dock varit känn-
bar för vederbörande aktieegare genom den
klara vinst utdelningen.

1878 & 1879 års timmerleveranser från Kalix elfdel
Detta kapitel tillhör våra affärer med Aktie-
bolaget Bergman Hummel & Co och kommer att
besvaras i sammanhang med Rättsmålet emot
detta bolag.

1879 & 1880 års öfverlåtelse af sågtimmer inköpt i
Kalix Ångsags Aktiebolags konkursmassas auktion

Lika med föregående punkt.
Våra Kontraktaktningar i timmerleveranserna
Tillhöra liksom varit Rättsmål mot Aktiebo-

laget Bergman Hummel & Co.
aftalet med Herr J. Lallström och underteck-
nade vid äreslutet 1879.

Detta aftal var sådant, hvad särskildt af be-
träffar, att det stannade vid att på Bergman Hummel & Co.
kontor i Stockholm den 20de Oktober hafva
begärt och erhållit pralängation med betaltning
af vår skuld till dem, hvilket visas af Bilagan N:14
 Någon tid efter hemkomsten från Stockholm, an-
höll Herr Lallström, att vi skulle afgifva skriftliga
förelag för framtida nyppgärelse med Herrar Berg-
man Hummel & Co. Detta nyppgärelse i stanta hakt
och förelag deri bland annat, att emot det vi
icke köpte timmer eller andra trävaror efter
Kalie & Djörkfors vattendrag skulle, om vi på öns-
skade, vår skuld enligt våra böcker få ännu mer
ras under loppet af tio år och löpande med 6%
ränta; vidare skulle Herrar Bergman Hummel & Co.
förbinda sig att själva, utom hvad de hade in-
i verkets förlag förlägga den årliga driftkostna-
den med 80,000 Kronor hvaremot vi årligen var
skyldiga utbetala den belifvande vinsten. Men
hvaremot hade Bergman Hummel & Co. åtskilligt
anmärka, hvadan vi ytterligare försökte till-
mötesgå dem med att medelt tillägg, till
förut afgifvit förlag erbjuda dem en del af
af den förtjänst, som möjligen skeende blif-
visses affärer skulle komma. Men afven detta

för af i högsta måtto ofördelaktiga förslag re-
fuserades; och i stället visades ett annat pro-
jekt affattadt på att ingen människa med
sundt förstånd den den icke ville för att fram-
tid gifva sig, till slaf åt Bergman Hummel & Co.
Kunde inga derpå. När vi vägrade att ingå på
deras fördrag i Kontrakt projektet, träffa-
des åter nytt muntligt aftal med Herr Lall-
ström, dervid han lafvade att såsom till förene
förlägga deras verk ^{anord}het, jemte det han tillika
var vår förläggare emot att, på enahanda
sätt som förut, sga att på bäst möjliga sätt
realisera verkets tillverkning och därför tillgodo-
njuta 2% provision förutom till agenter utbeta-
lande provisioner och andra Kostnader; att ett
sådant aftal träffats bekräftas af Bilagan N:15
Det i Stockholm träffade aftalet om pralon-
gation med vår skulds gäldande blef dock
oberoende af projektkontraktets förkastande,
gällande emot vårt muntliga löfte att icke till-
vidare köpa timmer efter Kalie vattendrag hvil-
ket bekräftas af deras erkännande rörande in-
lösen af ytterligare lemnad accept Bilagan N:14
Oaktadt Bergman Hummel & Co. alldeles upphävt
med sina trakasserier emot oss, hafva vi dock
på alla nyttänkliga sätt och vis sökt gå dem
till mötes. Beträffande blivisses affärer, så
hafva vi, fastän de icke antaga vårt skriftliga

128.
förelägg, likväl lätit dem erhålla hälften i all-
den förtjänst, som uppstått på sparandeprün-
garne ~~huru~~ vi dertill ingen skyldighet haft.
Widkommande åter lyjelkaffärerna, så hafva
de en gång förkastat förelagst om $\frac{1}{3}$ del delakti-
ghet i dessa affärer och därför hafva vi beaktat
vit dessa affärer under åren 1880-81 och 82 skilj-
da ifrån sågrärelsen och komma därför alldeles
att dela med Herrar Bergman Hummel & Co. må-
got af den lilla behållning som denna affär
hemmat. Våra motparter tyckas hafva en märk-
värdig beaktelse för, att först efteråt vara
kloka. De befara nu att vi möjligen haft
någon liten förtjänst på dessa affärer och tyck-
na det då vara alldeles naturligt, att de bö-
erhålla del deraf, samt delitera af helt enkelt
i enskild räkning därför 6000 Kronor per år-
kallande denna summa för deras andel i å-
rets lyjelkförtjänst. Tack för allt arbete
demed undfagna de såväl Herr Sällström
som af med skamlösheter och ovett i långa bär-
Förutom vårt till Kontrakt afgifna förelägg, jän-
te tillägg, hvilka legge Bergman, Hummel & Co.
i afskrift bifogat under Nr: 25 b.c. hafva de ytt-
terligare en bilaga under samma Nr d, som
de afven kalla för Bergleens Bränlery & Co. prom-
issa och hvarmed de antagligen vilja säga gä-
troligt, att vi skulle lofvat dem 8% ränta. Men

129.
de ätkommit denna kapp är ett bland de
mest mystiska förhållanden, vi sett. Alltid haf-
va vi hemmat någon sådan kapp till våra mot-
parter; det är hvad vi veta men möjligt är ju att
någon sådan kalkyl på lediga stunder gjorts,
och man beräknat huru det skulle falla ut, om
man skulle ingå på att betala 8% ränta; men
hvad de hafva med dylika våra kalkyler - om
ens kalkylen är vär - att skaffa är bra svårt
att förstå. Men kan det väl utgöra något slapp
beris på att vi skulle hafva ingått på att betala
dem 8%, ty kalkylen utan underskrift, kunna
ju fabriceras i oändlighet; och skola sådana
papper tilläggas egenkapen af beris, kunna
ju hvilka gälskap som helst belifva lagliga
och med dem fästas. Skulle denna kalkyl wa-
ra skriven af oss, så hafva antagligen våra
motparters hittat den i pappersborgen eller
annat liknande ställe. Slutligen vilja vi er-
innra att motparternes samtliga andraganden
i denna punkt grunda sig utslutande på för-
skilda förlager till Kontrakter, hvilka förla-
ger allidig blifvit af saksägare godkända och
bekräftade och hvilka således ej äga den ringaste
beetydelse, iföljd hvare af Bergman Hummel & Co.
å dessa förlager byggda beitelatt af sig sjelf-
samla.
1879 års realisering af Bäckkänsnäs tillverkning

Bergman Hummel & Co andraganden i denna sak, äro åter af den art och beskaffenhet att icke allenast förväntat af utan rent af gjord alarm, och väckt hvarje redligt tänkande af färsman till de allvarigaste begrundanden. Den frågan tränger sig genast på den tanken: Är vårt affärslif sådant, att samvetslöshet skall spela hufvudrolen? Hvad vi för vår del hafva att svara på denna sak är intet annat än att vi tillåte verket på vår del lemnade af 47,000 kronors förlust dock måste finna af i botten och kunna icke skylla någon viss person för den saken, utan de olyckliga tidsförhållandena, ej allenast under 1879 utan äfven under flera föregående år. Skulle någon människa ha för påbörjas ansvaret, så vore det våra medlemsrenter, som präckade på verket det acerbata dyra Transitinstimmet. Att denna förlust för oss såsom nyförfattare var allra mest kämbar tor jag naturligt, och hade ej godt beskedt sedan lemnat af, hade total ruin varit en gifven följd. Den köpf åter som Herrar Bergman Hummel & Co uppställes rörande sin förlust speciellt på att tillverkningen realiserades 1879 är rent af ett skalkstycke. Den värda inlagsförfattaren kommer genom sin utomordentliga ifver att vänta på saken, till det resultat att verkets förlust speciellt genom 1879 års realisering, istället för

att realiseras först 1880 - var icke mindre än 179,386 kronor 21 öre, men enligt vårt förmenande och äfven enligt hvarje afartisk, af anskan af villad människas begrepp ställer sig saken på följande sätt; 1879 års sheppningar 2.811. Stands utgåöra enligt 1880 års försäljnings pris kr 89.08 p. Stands kr 250,403.88

hvarifrån skall afgå det pris som erhöles 1879

168,055.039

Skilnaden emellan 1879 & 1880 års priser sättes 82,358.49

Derifrån afgår ytterligare

1° Ett års ränta å 1879 års försäljningsräkning å 6% kr 19,085.32

2° För 420 Standards utgående, inventarium medrätt med kr 25.87 10857.40

3° Bör afräknas minst 10% på hela det värde, hvantill ingående inventarium från 1878 var upplaget, ty att trävaror som redan legat ett år om de ytterligare skola ligga ett år försämmas mycket till sitt utseende detta torde vara hvarje praktisk person väl bekant. Ingående inventarium från 1878 var kr 159,051.73 10% dela kr 15,905.17

4° Arbeta kostnader med annan stapling täckning ett lät härbärda. 1500.-

5° Verkets förlust 1880, genom att

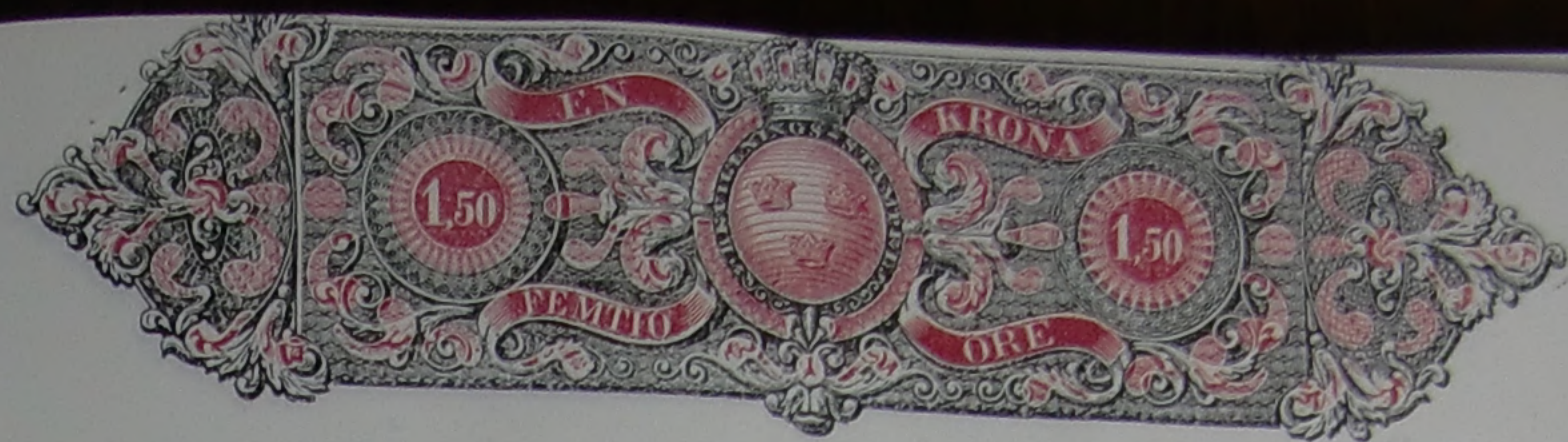
då sakna vara arbetare hvilket "
 blifvit en gifver följd, om ej ver-
 ket diifvit 1879 och folket därför "
 lemnat platen beräknas till " 6,500.-
 6° Brandpremier " 3500 48,343.89

återstår således Kronor 34,014.60
 Skänfrån bör afven ytterligare afgå alltid må-
 gott för den större procent batterisvinke, som in-
 gick i 1879 års skeppning, än i hvad som skepp-
 des 1880, enär ofvantaendeberäkning är gjord
 under föutsättning att 1879 års skeppning var af
 lika god beräkningshet som 1880 års, men detta
 var dock icke fallet. Ofvantaende Nr. 34,014.60
 är således den summa, som i lyckligaste fall hade
 kunnat besparas för verket i sin helhet genom att
 icke realisera tillverkningen 1879 utan låta den gro-
 liggja till 1880. Töntom att det är lindrigt det
 sagdt smuttrigt handlat af våra värda mat-
 parter att anställa rättgång emot verkets för-
 läggare med yrkande om hans förpligtande att
 ersätta förlusten, så är det rent af ofattligt hur
 förnuftiga människor och de till gamla affär-
 män kunna vara tanklösa nog att uppretella
 och offentliggöra sådana beräkningar som de
 res ifrågasättande, om den är ansevärd förlust
 genom realisering 1879. Enda förklaringsgrund
 den här till är att den värda författaren till
 våra matparter insaga icke tilltar någon annan

än sig själv ega förmågan att tänka och förty-
 tuor att alla af honom framställda påståenden
 vare de än allmog så oförnuftiga som helst, skola
 obetingadt antagas vara faktiska, af det enkla
 skälet, att de utgöra ett förtro af hans snille.
 Men vare sig nu förlusten på 1879 års försäljning
 är större eller mindre, så kan det icke hjälpas, allvar-
 gjordt i bästa mening af verkets förläggare, det är
 hvad vi med visshet sata, och vi för vår del hade
 lemnat honom inskränkt rätt att uti ifrågasätt-
 rande fall handla efter bästa öfvertygelse, att den-
 stund vi icke egde förmågan att med någon på-
 kerhet skada en i framtiden, och derigenom kom-
 ma till någon misshet om prisernas stigande el-
 ler fallande till ett kommande år. Att det em-
 der alla omständigheter afven om tillverkning-
 gen realiserats 1880 måste blifva förlust på det
 inventarium, som gräläg på 1878 är klart all-
 denstund priset hvori detta inventarium stod
 icke var mindre än 108 Kronor per Standard, när
 i betraktande toges att inventariet var 280
 Standards för högt upptaget genom i kapitlet
 om ankastna derna relaterade förhållanden.
 Men sedan våra värda matparter i sin inbill-
 ning (eller kanske försök att inbilla andra)-
 kunnat derhän att deras andel af 1879 års för-
 lust skulle uppgå till ej mindre än 89,673. Nr. 10 år,
 så inskränka de sig till att säga att Nr. 89,673.10

var väl på betalning för att af Bergman & Co. få i gengäld ett par väl klingande fraser. I den värda inlagsskrifvarens tanke är visst detta fördelat väl dagligt, synnerligast därför att det är en afhandling härnäst Bergman & Co. som ju afven synes vara medvetna, ty hvarföre skulle de ej ha påfört af i enskild räkning för de vinstutdelningar som verkets hemmat under åren 1880-1881? Och denna påföring ha de gjort oaktadt de veta att de en gång fått betalt för dessa vinstutdelningar, derigenom att vi insatt dessa belopp på deras förlagskonto, der de mer än väl behöfas, såsom synes af Bilagan Nr 4. Likaledes borde de veta att de icke tagit ett steg för dessa vinstutdelningars inarbetande, men väl gjort, hvad de kunnat, för att motverka det någon behållning skulle blifva på affären. Att Bergman & Co. inordna sig själva alltid reserverat som så, om vi också ingenting förtjena på vår andel af Båtskärsnäs så gär detta ingenting, blott icke Bergman & Co. förtjena något, så är detta alla redans åtminstone en indirect förtjänst för oss; detta bekräftar sig af följande förhållanden. Meddela verkets gaf mycket liten eller ingen förtjänst, utan snettligen förlust, hvilket först afkreps 1877, då tege Bergman & Co. hemmat, men sedan verkets började hemma 20 à 30,000 kronor per år och möjligen

innehavande är 40,000, då först båda Bergman & Co. fundera på att detta inte duger, därför att vi då också möjligen förtjena något hvilket tyckes vara dem en styggelse. I det följande gäende af detta kapitel ha vi visat att den förlust, som de åberopade verkets, särskildt genom att sälja tillverkningen 1879 i stället för 1880 endast var R. 34,014.60 öre hvadan framgår, att deras hälft deraf icke kan utgöra mer än R. 17,007.30 öre. Den summa hvormed 1879 års förlust enligt bokfört afvärtigen den afven angifna, hade under alla omständigheter förtjänat, afven om realisering af dessa varor skett först 1880. Hvarad orsak ha de då Bergman & Co. till det påståendet att de, för ett par vackra fraser af oss, betalt afven 89,000 kronor? Ingen förnuftig åttioåttioåring, utan är detta påståendet, lika med deras afviga andraganden, blott för att afven innebära andra, som gränssar till det otaliga. Det faktiska är att vi arbetat in åt våra värda motparter under tiden efter 1879 års utgång inemot 50,000 kronor, och det utan att de själva därför tagit ett steg. Efter vår och, vi kallar det, afven enligt andra svenskars förmening, är detta dock något annat än ett par väl klingande fraser. Om och Hjälp. Detta kapitel berör också utslutande våra affärer med Aktie Bolaget Bergman & Co. hvarföre det kommer att bevaras i må-

156.
det mot detta belag.

Reklamationer över för högt pris å hyllke-
per Dorthumberlapp 1879. Lika med föregående.
Våra reklamationer enligt räkning å Monre 8388:29.
Punkten A. af detta kapitel är bevarad under
rubrik "Ironsteinsbyggget". Punkten B. De orin-
ligt högt nyttagna bogseringskostnaderna för
Ternen, Moarita och Frithioff eller Nr. 225 berättar
af det skäl, att antingen skola dessa kostnader
betalas af fartygen eller också af deras befrak-
tare; som icke tydligen nyttgjufvit destinationsar-
ten vi hafva stundom dermed ingenting att
skaffa. Punkten C. Rabatten per "Ternen" Nr. 374:68.
Detta fartyg lastade i Båtkärnsnäs, såväl af Båtkärnsnäs
skärsnäs Intressenters gemensamma lager, som
af Bergman Hummel & Co. enskilda, hvilket från an-
dra platser diskaffades. För Båtkärnsnäs an-
del af rabatten äro vi påförda i 1876 års försäl-
ningsräkning. Det belopp som nu dyker upp
är antagligen rabatt på den del af lasten, som
var af Bergman Hummel & Co. lager och hvarför
Båtkärnsnäs i deras ågon var tämlig synbar.
Vi hafva därför anledning fortfarande beräk-
na denna påföring till dess Herrar Bergman
Hummel & Co. verkligen visa att beloppet utgör
rabatt å de sprakar, som skeppades med detta
fartyg af Båtkärnsnäs eget lager. Punkten
D 1874-1876 års Bogseringskostnader och måg-

157.
om Angaren Stils Sture. För Herrar Bergman Hum-
mel & Co., hvilkas ångbåtar under afvar Angifna
tids besöjde timmesbegeringar till Båtkärns-
näs var detta den tiden en verklig guldgruva.
De mest orimliga bogseringspriser utpressades;
vi vara nödsakade betala, emedan det vid
den tiden icke fanns andra ångbåtar att tillgå.
Men för 1876 års bogseringar hade Bergman
Hummel & Co. tillfogat ett på ifrån det vanliga
afrikande belopp att vi vero nödsakade att
deraf bertrida ej mindas än 830 Kronor. Skul-
le våra motparter tillåta oss att påföra sam-
ma bogseringspris per stöck som de få må ju
verket betala afven dessa 830 Kronor. Vi hafva
alldrig bertridit Bergman Hummel & Co. rätt att
bestamma det pris, de fordras för sina ångbåtar
bogseringar, så länge dess hållit sig inom
rimlighetens gränser, men emot afvar angifna
belopp hafva vi grundade skäl protestera, em-
dan deras bogseringar för 1876 dermed öfverstiga
ej allernast det mågatsämliga rimliga, utan af-
ven hvad de påfört under föregående år, och
som bogseringspriset icke var på förhand afven
enkonnit, så få motparterna årliga sig med
hvad dom tal tilldärmer dem. Bergman Hum-
mel & Co. uppställda jemförelse emellan det af
oss och den påförda bogseringspriset, äro ett
tydligt försök att göra de mest orimliga sa-

170
der tråliga, och under sina derwid gjorda spe-
kulationer komma de till slut, till en Båtskär-
näs ångsag, påförd järnsvarf. Vi vara hösten
1878 enke med Herr Hummel, att den järnsvarf,
vi för enskild del derför ut köpt, skulle på
som nyttig och behäftig för verket detsamma på-
föras. Att Bergman Hummel & Co. till sist tiden
vid sina ångsagar varit utan denna, för dylika
och nyttiga arbetsmaskin, länden blev ingalunda
da till någon förtjänst ty vi hafva erfarenhet
af att denna priset väl betalas sin kostnad. Sedan
denna svarf öfvertogs af Båtskärnäs Intressen-
ter, har den icke använts till några repara-
tioner för Sture, eller under alla förhållanden
icke mera än att detta icke kan jämföras med
de tjänster, den gjorde verket, medan den ännu
var vår enskildas egen dom, och hvarför vi icke
ens tänkte på att debitera verket. Priset för
det bränsle, vi påfört vår ångbåt anse äfven
Bergman Hummel & Co. vara alldeles för lågt. De-
emot anmärkes det vi alldrig angifvit det båts-
påförd bränslet i famnar, utan endast an-
gifvit det samma till ett värde, som vi ansett
fullt tillräckligt för betäckande af de derför
utlaggda kostnader. Att beräkna priset per
famnar å det bränsle, som bagerbåten använder,
till det högsta möjliga, som för några få fam-
nar kan behållas af de stora ångbåtarna för de

171
platser, som anlitas af sådana, anse vi icke
rimligt; rättare torde väl då vara att beräkna
det värde sådant affall i verkligheten har. Vid
Båtskärnäs som icke anlitas af någon större ångbåt,
saknar detta bränsle ett värde och flera hundra kronor må-
ste alligen utbetalas för att i sjön begäfra just sådant
bränsle, som Herman Bergman Hummel & Co. påfatta i så högt
värde; tillföljt deraf hafva alla, som sådant änska, full-
komlig frihet att vid verket utan betäckning afhämta som
må finnas affall, som användes till bränsle för Sture.
Vi anse derför att det pris vi påfört ångbåten är mer
än tillräckligt, samt att verket derigenom har stor för-
del. Dessutom anmärkes att vi skulle hafva påfört
ända till 1500 kronor eller 31 öre per stök för bogsering af
ett timmerparti till Nyberg. Det är en gifven sak, att
bogseringspriset måste rätta sig efter måfångden. Detta
parti 5833 stycken bogserades från Kemi till Nyberg,
och äfven om priset derför skulle vara 31 öre per stök,
så anse vi detta icke alls orimligt, ty vi hafva i år
betalt 25 öre från Kemi till Båtskärnäs för det
timmer, vi låtit andra båtar bogsera, men nu är
förhållandet att i summan 1500 kronor ångas äfven
bogseringen från Nyberg till Båtskärnäs af de plan-
ter, som båtarna och båtarna, som det ifrågasättande timret,
efter försäkring, lamma de, äfven som bogsering af tom-
gränsar från Båtskärnäs till Nyberg, det detta
upskattas till minst 500 kronor, och torde således af-
ven denna påföring låta jämföras med Herman Berg-

138
ser troliga, och under sina dervid gjorda operationer komma de till slut, till en Båtkärens
nås ångsag, påförd järnsvarf. Vi vara hösten
1878 enkl med Herr Hummel, att den järnsvarf
vi för enskild del derför ut i köpt, skulle på
sitt nyttig och behäflig för verkets detsamma
föras. Att Bergman Hummel & Co. till sist till
vid sina ångsagar varit utan denna, för dylika
och nyttiga arbetsmaskin, händes blev ingalunda
den till någon förtjänst ty vi hafva erfarenhet
af att denna priset väl betalas sin kostnad. Sedan
denna svarf afverkats af Båtkärens Intressen-
ter, har den dock användts till några reparat-
tioner för Sture, eller under alla förhållanden
icke mera än att detta icke kan jämföras med
de tjänster, den gjorde verket, medan den ännu
var vår enskilda egendom, och hvarför vi icke
ens tänkte på att debitera verket. Priset för
det bränsle, vi påfört vår ångbåt äro äfven
Bergman Hummel & Co. vara alldeles för lågt. De-
emot anmärkes det vi alltså angifvit det båt
påförd bränslet i famnar, utom endast an-
gifvit det samma till ett värde, som vi ansett
fullt tillräckligt för betäckande af de derför
utlagda kostnader. Att beräkna priset per
famnar å det bränsle, som båtens använder,
till det högsta möjliga, som för några få famnar
man kan behållas af de stora ångbåtens för de

139
platser, som anlönas af sådana, anse vi icke
rimligt; rättare torde väl då vara att beräkna
det värde sådant affall i verkligheten har. Vid
Båtkärens som icke anlönas af någon större ångbåt,
saknar detta bränsle alltså och flera hundra kronor må-
ste alligen utbetalas för att i sjön bepröfa jätt sådant
bränsle, som Herman Bergman Hummel & Co. påfatta i så högt
värde; tillfölje deraf hafva alla, som sådant önska, full-
komlig frihet att vid verket utan betalning afhämta som
må finnas affall, som användes till bränsle för Sture.
Vi anse derför att det pris vi påfört ångbåten är mer
än tillräckligt, samt att verket derigenom har stor för-
del. Dessutom anmärkes att vi skulle hafva påfört
ända till 1500 Kronor eller 31 öre per stök för bogsering af
ett timmerparti till Nyberg. Det är en gifven sak, att
bogseringspriset måste rätta sig efter måttlängden. Detta
parti 533 stycken bogserades från Kemi till Nyberg,
och äfven om priset derför skulle vara 31 öre per stök,
så anse vi detta icke alls rimligt, ty vi hafva i år
betalt 25 öre från Kemi till Båtkärens för det
timmer, vi låtit andras båtar bogsera, men nu är
förhållandet att i summan 1500 Kronor ångas äfven
bogseringen från Nyberg till Båtkärens af de plan-
ter, som beattens och betades, som det ifrågasatt timret,
efter försäkring, lamma de, äfven som bogsering af tom-
gränsar från Båtkärens till Nyberg. Att detta
upskattas till minst 500 Kronor, och torde jämföras af
den denna påfästing till jämföras med Herman Berg-

man Hummel & Co påföringar. Vidare hafva Herrer Berg-
man Hummel & Co såsom skäl för sina oinliga bogse-
ringspriser framhållit, att de till bogseringarna an-
vänt öfvermå, väl underhållna båtar samt för-
gifva att den af af inköpta ångbåten varit af utel be-
skaffenhet. Vi tilltro icke den värda inlagsskrif-
tarens besitta den mekaniska insigt, som fördras
för att ledöna detta förhållande; men vare hvar
huru som helst, så svarar dock såsom ett oem-
sägligt factum, att vi med vår reda ångbåt
verket till vid Båtkärsnäs förekommande bogse-
ringar, utan att den ringarte skada derigenom
turkynadats verket, samt för betydligt lägre pris
än Bergman Hummel & Co för sina bogseringar för-
färd. Motpartens andande om våra öfvermå
ångbåtar synes vara minst sagt lägligt, och af
ingen betydelse i denna sak, ty ingalunda be-
räknas priset för bogseringar efter bogserbåten
större eller mindre öfvermåhet, utan efter det
arbete, som är förenadt med bogseringen. Att
vi bogserat ett större antal timmer än Bergman
Hummel & Co det är nog sant, men detta är deras
egen sak. Det var en ren groar när vi efter o-
lyckliga framställningar, ändtligen kunde
få någon af deras båtar för att verkställa bog-
seringar och då vanligen med uttryckligt vilkor
att vid beständigt lid vara hemma annars äro
vi olyckliga. Huru det gick med bogseringarna

det rörde sig dem, derför måste en mängd bogse-
ringar verkställas genom varning, hvilket är orsaken
till att Bergman Hummel & Co bogserat på mycket
mindre stycketal; men när det var fråga om att
debetera, då togs sig stycketalet i beaktning utan
summan uppskufrades till det näst möjliga. Vi-
dare återgå Bergman Hummel & Co under bitagan
nr 309 ett af af gjort sammandrag, enligt hvilket
de af den verkställda bogseringarna endast skulle
utgå 28 öre per stak. Detta sammandrag är så
hållbara oriktigt, att vi måste ytterligare till Berg-
man Hummel & Co är 1876 utelåda till 2942.50, med
hvilken summa vi 1875 föröket på med ett bog-
seringspriset. Detta belopp, motadt i 1876 års
räkning blef af förbiserende uteglänadt, när ofan
nämnde sammandrag gjordes. När detta belopp
nu tillägges, belifver medelpriset för af Herrer
Bergman Hummel & Co båtar verkställda bogse-
ringarne öfver 28 öre per stak i stället för 18 öre,
hvilket utgår medelpriset efter våra påföringar.
Såttligen kunna vi icke komma oansmätt Berg-
man Hummel & Co till denna punkt framkallade
påståenden, att de i mera eller mindre grad färd
Kontribuera till de årliga reparationerna på vår
enskilda ångbåt. Detta påstående är lika falskt
som för af kränkande, och för vi i anledning der-
af påstå att Bergman Hummel & Co ålägges styck-
ta räktheten af dessa sina beskylningar, samt

146.
förbehålla af själfrättighet att genom rättnings-
utreda halten af desamma i Föräfrigt vilja ni
prätekta huru som det ligger nära till hands att an-
taga det Herrar Bergman Hummel & Co. äro vana
att själfrätt använda sina medintressenters gemens-
amma egen dom till sin enskilda nytta, så de på-
lägga vilja prätekta andra, samma mindre behö-
va de betecknande.

Vår löpande räkning med Herrar Bergman Hum-
mel & Co. & Co.

Att för oss få en med dessa Herrar likställning
räkning, har naturligtvis varit omöjligt. Det
har icke stått i mänsklig förmåga att följa med
alla deras af och påföringar af både likt och olika.
Ena året hafva räkningarna kunnat vara nära
nog lika, men så hafva de hittat på någon split-
terig påföring, hvilket gjort att våra räkningar
glutligen blifvit himmelsvidt skilda. Af dessa
Herrar hafva vi ibland för samma år erhållit
lit ända till trene Conto Excerpter, alla slut-
tande på mycket olika belopp. Huru man med
sådana personer skall kunna hafva lika räkning-
gar är af omöjligt att fatta. Vidare yttra de
sin inlägga påttal om vår löpande räkning om
en förlagsfordran, på R. 106.666.95. Hvad som kan
vara meningen med ordet "förlagsfordran" härvid-
lag, är svårt att förstå, ty samma förhållande
är att hälften af Båtskärsmåns förlag vid 1878 års slut

443
uppgick till ofram angifna summa och derpå voro
Bergman Hummel & Co. i fört förlags Conto skyldiga
till oss R. 3.061.38 öre, emedan de icke insatt i
förlaget mera än R. 103.605.07 öre, hvilket allt fyres
af deras förlags Conto Bilagan Sk 4. Att hvad de
saga rörande vår löpande räkning är idel ofan-
ningar; Och vi hafva derutom i vår tillfälliga
inlemnade skiljningsräkning vid förra rättegångs-
tillfället visat af hvad beskaffenhet deras löpande
räkning är.

Herr J. Tälbströms försäljningsräkningar
I detta Kapitel gå Herrar Bergman Hummel & Co.
så långt i oförståndet, att vi för vår del måste
erkänna oss sakna ord för att därför uttrycka
vår afsky. Bårjan af kapitlet utgör en Klagovise
öfver att icke af Herr J. Tälbström hafva erhållit
örliga redovisningar samt en insinuation och
undran öfver hvad skäl Herr Tälbström kan haf-
va haft till att ej hafva öfverlemnadt försäljnings-
räkningarna, medan allt ännu var i färdigt
minne. Hvad vi veta och öfver hvad den af
motparterne själfrätt engagerade revisorn intygat,
det är att Herr Tälbström ärligen kunnat specifi-
ca försäljningsräkningar och ej allenast detta
utan öfver fullständigt verifierat sina för för-
säljningen hafda kostnader, hvilket Herr Berg-
man Hummel & Co. allidig gjort, under den tid, de
omluserade försäljningarna. Att icke Herrar

179.
Bergman Hummel & Co. för än i sitt lidne maj
månad, behagade sjelfva se på dessa räkningar
tonde väl rimligtvis kunna läggas kvarken af
Her Lättström till last. Vi bifoga härjente
bilagan N:o 10 a. b., utvisande reviderade Her L.
bergs uttalande för hvarje år om Her L.
försäljningsräkningar; Och torde detta utgöra
tillräckligt bevis för att dessa funnits till
och granskats. Vidare återkomma Bergman Hum-
mel & Co. till 1879 års försäljningar; Arera här vid
och bredt öfver att det såldes dimensioner, som
icke funnas, och vilja naturligtvis härmed låta
märkna att detta var något alldeles oerhö-
rdt för i denna värld inträffat. Att
det af 3 x 9 tum och 2 1/2 x 7 tum kom att fattas
en liten del det äret är beklagligen sant, men
det märkvärdiga är, att sådana förhållande
minstone under föregående år icke varit alldeles
ovanligt vid motparternas eller deras Aktiebalan-
ser i Karlsborg. Det är allmänt Kändt, att så-
dana dimensioner fattats, dessa sågats särskilda
samt inlastats i fartygen direkt från sågen.
Orsaken att sådant kom inträffa var icke heller
svårt att förklara. Försäljningarna göres huf-
vudsakligen under föregående vinter; Och er-
der man endast känner dimensioner och gra-
dite på den del af skyrningen, som finnes i
inventarierna, så är ju lätt att beräkna utfallet

444
af det ännu osågade timret till för mycket af en
dimension och qualite och för litet af en annan.
Af denna enkla orsak är det, som det vid Bå-
tearsnäs också någon gång inträffat, att det
blifvit för mycket af någon dimension och för
litet af en annan. För att förekomma allogen-
heterna häraf är det också som Bergman Hum-
mel & Co. anskaffat särskilda stora grämar och
jakter, för att under skyrningstiden transpor-
tera det felande från en plåt till en annan.
Hvad Bergman Hummel & Co. yttra under denna
rubrik om försäljningskostnader, rabatter fiköp
etc. etc. är lidnigast sagt ett nonsens; det fak-
tiska måste väl få tala och det är att försäljnings-
kostnaderna under de år, Her Lättström realiserat
Båtearsnäs tillverkning, skulle hafva stigit till
10,743 Kronor obö högre belopp, ifall han följt
Bergman Hummel & Co. system att påföra, hvilket
ovederbörligen framgår af Bilagan N:o 3. Att mot-
parterna hade i verkligheten mindre anskatnader
än Her Lättström, som endast följt en turenk-
ning, är alldeles säkert, men stället hafva
de i medeltal påfört 100 procent högre kostnader.
Deras anföranden att det icke för dem lät sig
göra att påföra de verkliga utläggerna är blott
propaganda, ty de få af sina agenter vid årslutten
i likhet med annat folk, oidentliga anskatnad-
räkningar; Och det torde icke vara främre för

Bergman Hummel & Co att verifiera sina an-
mär, än hvad det är för Herr Tälthörn genom
att låta försäljningsräkningen utföras af agenter-
nas räkningar. Hvad matparerna anföra rörande
bjuvsköppningarna, vinst deraf etc. etc. synes af va-
ra af sådan beskaffenhet, att det icke behöfver
annat bemötande än, att de hafva alldeles intet att
skaffa med våra bjuvsköppningar och deraf
hänflytande vinst, hvar af vi ej utgått af betala
någon andel till dem. Med sin bilaga N:o 20 vil-
ja matparerna visa det Herr Tälthörns om-
kostnader skulle hafva börjat med 2% och slut-
tat med 6 ända till 10%; Och i slutet af samma
bilaga hafva de ett slags sammandrag, hvarmed
de söka visa, att deras omkostnader icke skulle
hafva öfverstigit 7 1/2%. Och synes det, för det icke
borde vara tillätet att utan något komma
inför domstol med sådana utgifter, hvilkas
tveetydiga beskaffenhet ovädersägligen visar sig
vid jämförelse med af af återrapport bilagan N:o 31.
I afbrammande bilaga N:o 20 hafva Bergman
Hummel & Co afriktligen icke angifvit den pro-
cent de påfört i omkostnader för den del af
tjänstverken, som försålts i Engeströms mynt, och
medan de derför beräknat 5 1/2 procent, eller en
procent mera än för det i Francs realiserade.
Det förmanas af att Bergman Hummel & Co icke
tagit steget fört ut och i sitt sammandrag angifvit

nit endast hvad realiserats i Francs, ty då provi-
sionen derför beräknats endast till 1 1/2 procent, så
hade det af dem sålunda upprättade, falska sam-
mandraget, kommit att visa ett för dem ännu för-
delaktigare resultat. Med sådana papper, som
ifrågasarande bilega för ögonen, har man full
anledning betvivla riktigheten af samtliga de
afhandlingar, hvilka Bergman Hummel & Co åter-
kopat till styrkande af sin ifrågasarande talen,
ty det synes af sannolikhet, att personer, hvilka
i ett fall tillåta sig upprätta oniktiga samman-
drag och transumpter, som de sedan fört Rätten
för styrkande af sina sådana utgifter icke em-
derlåta att begagna sig af samma knep, så ofta
behöfvet sådant påkallar och deras egna intressen
dessa fördra.

Kontraktskratt

Att detta Kapitel hafva Bergman Hummel & Co.
med förvänsansvärd tvärsäkerhet funnit det
vara ådaga lagdt att vi uti icke mindre än
tre-tion skilda punkter berott emot afverenskom-
merna i Kontraktet af den 30 December 1871. Af
vem här gifver sig Herrar Bergman Hummel & Co.
förmåga att utskilja hvad som är ådaga lagdt
och icke ådaga lagdt på ett lysande sätt till kän-
na. Vi våga dock beröda, att vi i någon af
de angifna punkterna berott emot Kontraktet;
och glämn att närmare skänkskida beskaffen-

beten af de, såsom ådagalagda nyppgifna
Kontraktbrätten.

Första brättet gäller de 8 i Kontraktet i det
vi skulle hafva förvägrat Bergman Hummel & Co.
deras "företädesrätt" till sågtillverkningen, och de
för första året derä utfallna vinsten. I detta första
Kapitlet af sin inlaga hafva dock Bergman Hum-
mel & Co. erkänt förakt att de jäu afventaga hela
första årets tillverkning, för och fått de nypplevit
den derä utfallna vinsten. Att Bergman Hummel
& Co. sedermera i enlighet med vår derom gjorda an-
hållan "af godhet" afstoda till af en del af denna
vinst, kan väl ingalunda räknas såsom något
Kontraktbrätt af vår sida. Skrifvaren af Berg-
man Hummel & Co. inlaga synes här i ifvean att
få vårt fyndaregister så långt som möjligt, all-
deles hafva fångat det hvad han fönt för sam-
batiskt omordade.

Andra brättet åter hänför sig till Kontraktets 4te
§ och rulericeras följande: "Genom att fiska
om fiskeröfver och skogsafvenkningarne till
enskild fördel på Bäckströms debyares bekost-
nad". Rättsheten af denna beskyddning hafva
vi i det föregående granskat; och tro vi det
derigenom vara fullt utredt, att densamma
utgör en afvenning, lika falsk, som betecknande
för den person, som utslutit den.

Tredje brättet, hänförande sig till samma §

gifves hertå deruti att vi "försunnat" fågtillverk-
ningen och aflastningarne samt skippat rå
och orderstundlig vara". Lärst vi kunna förte
hafva Herrar Bergman Hummel & Co. icke vittills
kunnat visa att vi skulle hafva låtit den ringa-
ste försannlighet i afvån antyddas afvandes kom-
ma af till last; men tvärtom torde det vara "å-
dagalagdt", att vi med all möjlig nit omberäijt
fågtillverken och aflastningarne. Beträffande
låten frysningarne af rå och orderstundlig vara,
för den det icke förvåna någon, att vi bortat
de varar, som funnits att tillgå, samt att na-
turförhållanden inträffat, som förorsakat att
afven vi någon gång varit nödsakad att skippa
rå varar. Något brätt emot Kontraktet hafva
vi dock icke derigenom gjort af skyldiga till.
Fjärde brättet, afven hänförande sig till
samma §, skulle åter hertå deruti: att vi an-
vändt, "verket tillkommande bjelkar till enskild
vinning". Förande detta förmenta Kontraktbrätt
bedja vi på sinna att alla af oss till enskild
vinning" använda bjelkar varit af enskildt
tillhörige och att verket icke egt något att skaf-
fa med desamma; och att således Bergman
Hummel & Co. påståenden i denna punkt är
fullkomligt grundfalskt. Af enahanda art
som näst föregående är afven påståendet, rö-
rande det förte och rätta Kontraktbrättet

eller att vi skulle hafva "ett enskildt gagn om
landtagit delegarne i verket på mångfaldiga
andra sätt de fördelar, delegarne tillkommit"
samt behörigen belastat verket, alla möjliga
vara enskilda Kontraktens "ett något färdigt, för
dessa påståenden innehåller, har till dato icke
blifvit på minsta sätt styrkt, eller ens gjort som
något; Och torde Bergman Hummel & Co. afven
förgäfvat sig anstränga sin förmåga att leda
dessa påståenden i överis.

Sjunde Kontraktets berättelse skulle, enligt Bergman
Hummel & Co. förenande, bestå delvis i att vi af-
lämnat ofullständiga eller felaktiga redovisning-
ar. Omständigt Kontraktet, för vilket vi kunna för-
na, icke innehåller ett enda ord rörande vår
skyldighet att till Herrar Bergman Hummel & Co.
aflemna någon slags redovisning, och ännu min-
dre förskrifver huru beskaffade dessa redovis-
ningar borde vara, hafva vi dock ansett det höra
till god ordning, att låta Herrar Bergman Hum-
mel & Co. genomse och granska de af oss färdiga Räk-
enskaps angående räkande böcker och räkenskaps-
per, hvilka vi färdigt på fullständigt och samvett-
grant som möjligt färdigt med behöriga verifi-
ker styrkt. Att dessa räkenskaper möjligen
icke i alla afseenden varit färdiga och upprättade
enligt det af Herrar Bergman Hummel & Co. färdig-
da bokförings sättet och den till nöjes, är en

sak, som vi ej rå för enär de icke till oss aflem-
nat något Belägg för bokföringen; och som
vi afven färdigt försäkt ställa oss Bergman Hum-
mel & Co. meddelande råd och anvisningar beträf-
fande vår bokföring till efterrättelse, synes oss
påståendet att vi på afven antydda sätt brutit
mot Kontraktet, vara, framt färdigt, obefogadt
Vidare skulle vi för det ättande hafva brutit Kon-
traktet genom att ej på förskrifvet sätt betala
vår skuld. Uti Kapitlet om 1878 och 1879 års färdig-
timmerleveranser från Kalle Floddal, hafva
Bergman Hummel & Co. själva erkänt, att den
i Kontraktet bestämda färdiga afbetalningen i
vår skuld blifvit år 1877 behörigen fullgjord.
Bergman Hummel & Co. ifrågasättande påståen-
de synes således äsyfta de afbetalningar, hvil-
ka förordt verkställes under åren 1878 och 1879. Be-
träffande åter dessa afbetalningar för vi, vi,
med uppräpande tilländel af hvad vi till det för-
gående framhållit, ytterligare anföra. Efter det
vi om åren 1878 på auktion inför Kongl. Skatt-
Befallningshafvande i Luleå inköpt ett parti
af 40,000 stycken trä efter Kalle Floddal, samt
Herrar Bergman Hummel & Co. för oss ytterligare ett
missnöje afven att vi gjorde skogsköp i sagde
Floddal, låta vi nämna af att till Skattebalaget
Bergman Hummel & Co. hvars stycke utgjordes af
delegarne i firman Bergman Hummel & Co. afte-

152
det förbundade inköpta timmerpartiet, emott det som
beställdes Aktiebolag förband sig att för undvika-
de af konkurrens, till oss leverera 20.000 timmer. I
sammanhang härmed förbundade vi oss att icke
under lagde oss göra några skogsköp efter Kalle
elf, emott det att Herrar Bergman Hummel & Co
utfärte sig att icke under året göra anspråk på
någon vidare betalning af vår skuld till dem.
Dessa inbetalt vi dock under år 1878 omkring
38.000 kronor. Denna afvärens-kommelse följade
åter om våren 1879 och förbundade vi oss derigenom
att ej göra skogsköp efter Kalle elf och ej heller ge
ra några anbud på Kalle Ängsö Aktiebolags
virkeslager, som Kort därefter skulle å auktion
försäljas, mot att Aktiebolaget Bergman Hummel
& Co ångra åtag sig till oss leverera 20.000 stycken
fäktimmer samt förmån Bergman Hummel & Co
lemnade ytterligare prolongation med betalning
af vår skuld till dem. Och enär vår maktlöshet
att på förskrifvet sätt betala vår skuld
föleddes härvidt af särskilda afvärens-kommelser
hvarigenom vår skyldighet i detta afseende
blifvit upphäfd, samt härvid ytterligare kom-
men att verkliga beloppet af skulden vid 1876 års
utgång icke ens ännu är utredt, torde Klarlaga
framgå, att vi icke ens i detta afseende gjort
oss förfallna till Kontraktserätt. Och få vi till
stykande af ofrånstående uppgifter återgå betala

153
gorna 1874. För det nionde hafva Herrar Berg-
man Hummel & Co behagat säsonkrätt emott Kon-
traktet påbörja oss att hafva efter år 1872, då Björk-
fors Sågverksägare utfärte sig till eget inköpspris
leverera ett nioft parti timmer till oss, detta oak-
tadt upptäckta i Björkfors vatten drag säson spe-
culanter. Denna Bergman Hummel & Co uppgift
saknar dock liksom de flesta af deras åfraga påstå-
enden, all faktisk grund, såvitt dermed icke å-
syftas tiden efter år 1876, då det emellan oss och
Bergman Hummel & Co den 30 Dec 1871 upprättade
Kontraktet upphärdt att vara gällande, ty därför
innan hafva vi icke gjort några virkesköp efter
Björkfors elfdal. Dermed hafva vi efter Kontrakt-
tidens utgång gjort följande virkesköp åfrån från
Björkfors elfdal, men dessa köp kunna väl
icke betraktas säson några krätt emott Kontraktet
som då upphärdt att vara gällande. Uti följande
punkt finnes det tionde Kontraktserätt angifvit
påbörja att vi år 1872 eller 1873 inköpt skogskif-
fel i Wänafjorden inom det område, der vi för-
bundit oss att icke göra några virkeshandel i
med förmåjelse hafva vi att erkänna riktigheten
af Bergman Hummel & Co uppgift rörande det i
denna punkt omnämda skogsköpet, men vilja
derjemte hafva anmärkt, att denna deras uppgift
är den enda med samma förhållande åfräns-
stämmande af all, hvad de i detta kapitel framställt

Oraktadt det således vid färdte påseendet kunde
synas för, som om vi dock skulle hafva gjort af
förfarna till bratt emot Kontraktets 3 §, såga
vi dock bestride att sådant skett: Och vilja vi
för utredande här af upplysa om rätta förhål-
landet rörande detta skogs köp. Efter det för-
skilda hemmans egare i Wänerfjorden år 1873 af-
af till färd utljudet sina hemmans skogs skifter,
men vi anföte af vara af bestämnelsen i § 3 af
det med Bergman Hummel & Co den 30 december 1871
upprättade Kontrakt förhindrade att inlåta af
nte af från sagde skiftes köp och därför afslagit de
gjorda anbudet, gjorde vi hos Herr J. Lättström
hvilken vid den tiden representerade firmam
Bergman Hummel & Co på denna ut- framställning
om faken; och träffades därefter med Herr J. Lätt-
ström i hans förklarade egenskap sådant af-
tal, att vi skulle af afklarade skogs skifter i
Wänerfjorden i vänt man in köpa så många
som möjligt, samt att det derifrån erhållande
mikt, skulle tillkomma Bergman Hummel & Co
och hvilket lämpligare kunde köras till Karlsborg
skulle tillkomma Bergman Hummel & Co och den
del deraf, som lämpligare kunde försas till Bäte-
skärsnäs, skulle komma af till goda. Då vi se-
dermera efter uppgörandet af denna afverens-
kommelse med Bergman Hummel & Co skulle
uppgöra köpen med hemmans egare, kunde

endast ett sådant, nemligen med Jak Berg, på
till stånd, hvaremot med de öfrige skogs egare
icke kunde träffas afverenskommelse om prisen.
Och emedan det såunda in köpta skiftet var be-
lägt för att tillfört från det samma omöjligen
kunde försas till Karlsborg, men därefter be-
gränt kunde släpas till Bäte skärsnäs, kom
tillfört Bäte skärsnäs intressenter till goda och för-
sägades i Bäte skärsnäs. Men för ifrågasättan-
de skogs köp således verkställes efter särskildt
af tal derom med Bergman Hummel & Co torde
vi icke derigenom hafva luntet afverenskommel-
sen i Kontraktet, utan Bergman Hummel & Co påste
under derom vara obefogade. Och för vi till styr-
kan af dessa våra uppgifter återgå till lagom
§ 16. Det under elfte punkten beskrifna Kon-
traktets betydet består deruti: att vi år 1874 in köpt
Näthjärvi skogs skiftet, som utdels till Björkfors
flöddal, och upplagt mikt till och med i Björkfors
flöddal verksegares ånbackar med elfteanden och
det mitt för ögonen, för att Sparrhagarne kun-
de varnas från haggärdens. Hvaruti det för-
menta Kontraktets betydet enligt denna punkt egent-
ligen borde bestå är för af omöjligheten att in-
køptingen måste Bergman Hummel & Co dermed
isöfva spelfra skogs köpet, eller den omständigheten,
att mikt utdels till Björkfors å, eller att
mikt upplades på Björkfors ånbackar eller att

egaren af herrgårdens Björkfors kunde varken
springshögarne. Vi för vår del kunna dock icke
finna att något af de angifna tillgångarna
innebära något Kontraktskräft. Beträffande
först själva köpet af Stathjärvi skogs skiften, för
håra dessa skogs skiften ovedersägligen tillhåll
något vattendrag, och således till det område, hvar
ifrån vi men icke Bergman Hummel & Co, enligt
Kontraktet, hade utslutande rätt till skogs köp.
Vidkommande åter rikets utdrifning till och
nypläggande i stränderna af Björkfors å, för
signed Kontraktet icke innehålla några förbehåll
för att slatta skogsprodukter i jagade å, och
heller några bestämmingar om de platser, hvar
est vi ej finge nyplägga vårt rike. Likaså för
man i Kontraktet förgräns efter leta några få
skiften om hvarnåra herrgårdens egarens ögon
vårt timmer finge komma. Att vi af särskilda
skal framslått några hundra springar, belade
af det från Stathjärvi skiften afverkade, till
tiotusen uppgående timmerpartier till Björkfors å
i stället för att utdrifva desamma till Stathjärvi
eller Låvits bäck, hvilken är den naturliga flotta
ningsleden för Stathjärvi skiften, som är belägen
på dubbelt längre afstånd från Björkfors än
från Låvits bäck, lorde således och då skogen,
jäsom af en nämndes strifvelaktigt här till
Låvits vattendrags område, icke kunna betraktas

176
jäsom något kräft emot Kontraktet. Dermed torde
Bergman Hummel & Co försäkra, att gifva afven denna
vår åtgärd utresandet af Kontraktskräft vara minst
fagde fullt samt kunna tjena jäsom ett exem-
pel på Bergman Hummel & Co ifriga bemödande
att framsätta allt i en skrift och falsk dag. Så
som det talte Kontraktskräftet såkna Bergman
Hummel & Co att vi "börjat rikets köp utan hejd
efter Björkfors vattendrag, för att intet förtä Björk-
fors sågverkssegare åfrigt, om att göra ett speciellt
aftal med oss att till vår disposition afverlita
Rorika eff". Med ifrågasättande rikets köp åter
förhåller sig således att vi under den tid, Kon-
traktet af den 30 December 1871 var gällande, eller
allt intill utgången af år 1876 icke inköpt en
enda stock efter Björkfors å. Dermed hafva vi
efter år 1876 utslutande våra skogs köp afven till
Björkfors ådal. Men som vi varit dertill fullt
berättigade, enär vår befogenhet att drifva rik-
tes handel afven efter detta vattendrag efter år
1876 icke varit genom några aftal inkränkta,
kunna vi icke finna, att angifna rikets köp ut-
gjorde Kontraktskräft och ämba vi ej heller i fram-
tiden underlita att köpa trävaror efter såväl Björk-
fors som Rorika effrar om blott vi finna dylika
köp vara för oss förmånliga. Det beaktande och icke
omnämnda påte hvarensom vi, enligt Herrar
Bergman Hummel & Co sagt, kräft emot afven.

kommer i kontraktet framställes sålunda
att vi: "sedan man förut, att det illa lönade
mödan, att undandraga Barna Björkfors sägen
des småttimer, forts att att köpa spargan." Afven
vid uttänkande af detta Kontraktet, att synes för
fattaren af Herrar Bergman Hummel & Co. inläga
helt och hållet hafva gjort, att Kontraktet af
den 30 December 1871 upphörde att gälla med ut
gången af år 1876. Afven som att ^{vi} icke därefter ge
nom något slag ömsidigt aftal afsagt afbrä
rättighet att göra hvilka som helst slags och tim
merköp efter Björkforsell, ty före utgången af
sist sagde år hafva vi redan varit nämnde, icke
köpt en enda stack från Björkfors ädal, hvad vi
äro därefter gjort har icke något att skaffa med
Kontraktet och rör ej heller Bergman Hummel & Co.
af hvad afven i detta kapitel framhållit, torde
således öfvertygigt framgå huruform det alls icke
är "adagialagt" att vi gjort af förfallna till någ
ra slags berättelse om förverkliga och afven som
mekerna i det emellan Herrar Bergman Hum
mel & Co. och af ingångna Kontraktet af den 30 Decem
ber 1871, men att deremot de af Herrar Bergman
Hummel & Co. förebruna Kontraktetsbrutten icke
kunna betraktas såsom några verkliga sådana
hvad Herrar Bergman Hummel & Co. föräfrigt i
detta kapitel omredat rör utslutande Herr
g Sallström, hvilken icke läser underlåta att afgifva

berättande derä. Men huru har allt detta kunnat
ega rum? På man genomtärer samt när
mare granskar innehållet af Herrar Bergman Hum
mel & Co. till Håradets Rätten vid sednast samman
trädet inlämnade andragande, framställer sig o
sökt den frågan: huru kunna personer, som vilja
räknas till hederligt folk, tillåta sig slicka sned
spräng som de, hvilka Herrar Bergman Hummel
& Co. deruti låtit komma sig, till last? Man finner
nemligen huru som författaren till inlägget som
utgör en planmesigligt hapemidd Redja af afan
ningar - öfverallt sökt genom en mängd betydel
slosa praser, hapdiktade historier, samt berättligt
uppretadade och grundlösa Kalkyler, vanställa samma
förhållandet för att följunda kunna gifva sina
andraganden och yrkanden sken af rätt. Ja man
finner dervid till och med att författaren till inlä
gget icke betygt att till styrkande af sina afan
stående begagna färdkilda sammandrag
och transunter af handlingar, hvilka oaktadt
de blifvit af hards biträden till riktigheten styrkte,
dock befinnas vara riktigt sammandragna och
transumerade, tydligen afsigt att lifamma
skola utgåna falska bevis för gammalt lösa på
stående och följunda vilseleda vederbörande
granskare. Man häpnar häröfver och frågar o
miltkorligen: Skall sådant också utstå näst
få ega rum? "Gållda lå lag och rätt ej är i vår

184
lyggd! Vi får väl del äro afvetygade om
att framt på denna sista fråga icke kan lifva
annat än jakande och i öfverflykten med-
lägga vi för denna gång perman. Skeder Kalie
den 30 Dec 1882. Bergman, Tranberg etc.
samt Bil till Transeum. Stockholm den 10 Dec 1882
Herrar Bergman Tranberg etc. Skeder Kalie.
Sedan vi från kontoret i Kalie nu erhållit en un-
gefärlig öfversigt af hvad som under detta år från
Kätkarsnäs skeppare samt gravligger af hvad som för-
gats t. o. m. den 30 Sept anse vi tiden vara inne
att afhandla frågan om tillverkningen. Of synes
att beloppet af tillverkningens värde intill September
månads slut, uppgående till nära 80,000 riksdaler,
beorde föranleda ett godt resultat af jagens verk-
samhet. Hvariet kommer värdet af hvad som för-
sagas intill årets slut, värdet i den tillverkning
som uppkommit under de trene sista månaderna
här i vår tanka upptagas i enlighet med detta år
kontraktspriser, emän de priser hvilka vi nu äro i
tillfälle att beställa denna under nästa år en god för-
tjänst af hvad som inventeras för att ingå i kom-
mande årets tillverkning. Som det ständes utgjort
vår önskan att alla de personer som arbeta till-
sammans eller för oss skola i möjligaste mån kän-
na sig belåtna i oss med sin verksamhet, vilja vi
i så måtto gå Eders önskan tillmötes i afseende
i framställningen om någon tillökning af förbruk-

na årets kontrakts priser, att för den hufvudsakliga
delen, eller circa 570 standard, som tillhöra af del-
ningen 7 tums skall tilläggas 5 shilling per stan-
dard, eller, hvilket utgör ännu större tillökning
en riksdaler per talft 3/4 tums 14 fots beräkning för
allt som tillhör af delningen 7 tums. — — — — —

Högaktningfullt Bergman Hummel & Co
Rätteligen transeumeradt intygga: Eiel Ingman
M. Johansson.

Bil till Transeum. Skeder Kalie den 29 Dec 1882

Herrar Bergman Hummel & Co Stockholm
Skeder af den 10de Dec hvars innehåll vi noggrant
bevärat hafva vi att härmed tacksammeligen er-
känna, samt lifoga härjente uppgift öfver Kätkarsnäs
Lingsågs resultat för den tid densam-
ma varit i verksamhet, och hoppas vi att den
na uppgift skall vara riktig, för såvitt det icke
blifver någon ändring i de priser vi utfyllt för
ditt från Kalie och Skärgården erhållna tim-
ret, såvitt som för timmerbaseringen från Ham-
hinkari. Från Kalie hafva vi erhållit 7800 st.
timmer i 80 öre Rp 6.94.60, från Skärgården mest
gammalt och smält granthimmer 4374 st i 50 öre
Rp 2.187. Ängfartyget Kalie för 11 resor till Ham-
hinkari i 75 öre per resor 825 Rp. Beskrifvet i
vårt sågtimmer Conto uppgår till 187 63 öre per fot

efter hvilket pris vi påfört för circa 48,000 st.
 timmer, hvar af 12,000 är Kemistocker, dessa korta
 3 R 62 öre per ft. - & fråga om pris ä det timmer
 som erhålls till Båtkärnan af Idert nyppkär taga
 om af friheten erinna, att det från Kallix var tillstått
 re delar smält och afren gammalt och marktyg
 get och det från skärgården utgjordes af de 4,000 st.
 som år 1868 inköptes af Lidenäs och från Saksunds
 Bågtillverkningen efter den 30 de September hafva
 vi nypptaget till 60 R per Stands oaktadt med
 priset för den till 44. försällda nyppgår till en
 dast 56.50 med tillägg af de 3,000 R 44 bekräftat
 beritja i pristillräkning; då derutom är att an
 märka det att bland tillverkningen efter den 30 Sep
 tember finnes omkring 50 Stands prima kvalité,
 men oaktadt detta så belifva dock resultatet
 sådant som bifogade nyppgift visar. - Då vi
 erhålla orden att säga 1/4 timmer fråga vi afren
 täfte om, att för dessa särskildt erhålla netto
 försäljnings priset, som af Hrn Håggström ut
 räknades och nyppgafs utgjöra 13 R och 45 öre per
 Talfst 14 fot för tertia kvalité, efter hvilket pris vi
 tagit af friheten uträkna quartiet, ty vi erhålla
 ingen nyppgift från Kontoret på de afriaga qua
 litéerna, dock bekräftade 44 omnärka det kvali
 téerna överensade mycket mer än tertia. Att de
 faller sig hårdt, att under cirka 1/4 år hafva arbet
 tat med den ifreri vi gjordt och i öfrigt gym

samma konjunktur förhållanden, är ju naturligt,
 synnerligt som vi äro medvetna om, att ifall
 verket belifvit godtgjort ett pris lika med andra
 verk här på arten, så hade det hemmat en netto
 behållning af omkring 25,000 R. Sedan vi erhå
 lit nyppgift & det pris Skellefteå Singsägs Aktie
 Bolag erhållt för sin tillverkning år 1871 få hafva
 vi påfört att uträkna tillverkningen för den
 1^a September, hvarvid vi kommit till det resul
 tat att summan då skulle uppgå till 85,000 R
 till af blef dock sagt att det pris kontraktet upp
 taget var samma som Skellefteå Bolaget erhållit

Med utmärkt Högaaktning. Bergbom, Cronberg &
 Afskriftens riktighet bestrykt. Elie Ingman
 All Johansson

Bil 12 Afskrift. Kalkyl afren Båtkärnan Singsägs
 Affärs ställning, sådan den var kamres Delt

1872				
Dec 29	An 48,000 st. Lågtimmer försälad Romar			78,240 -
	under året 1873			
	Lågneksomkostnader sub spe			
	afication	17586 01		
	Lärningsomkostnader	4196 58		
	Timmerbydragning	225 13		
	För plankor & botten från Lidenäs	900 22		
	Ranta i verkets anläggningar			

Kostnad 40,000 Kr a 6%	2,400 -	
Lärningskostnad för inventa-		
relagret för 30 ^{de} Sept a 30 ^{de} p. Talft	750 -	25,997 90
Minut		6058 18
	Kronor	170,296 08

Credit

1872			
Dec. 29.	Per Försäljningspris för under	Kronor	
	äret afskeppade varor Kr	54,633 40	
	Tillräkning a 1/10 p. Talft för 3/4 to		
	ordligt brev af den 10/12 72	3,000 -	
	Försäljningspris för Inventari-		
	lagret till den 30/9	23,130 01	80,763 41
	Inventarium sågadt efter den		
	30/9 401. Stands Plankor, Bat-		
	tens & Bräder a 60 Rf	25,860 -	
	Plankor & Bräder till Sagbygg-		
	naden för	2,000 -	
	10 Stands Stäf a 50 Kr	500 -	
	Prisskillnad a 34 1/2 p. 4/6 to	1172 67	29,532 67
		Kronor	170,296 08

Denna Kalkyl är bifogad vårt brev af dagens da-
till Herrar Bergman Hummel & i Stockholm
Nederkalix den 29 Dec. 1872 Bergman Lvanberg &
Kädeligen afskrifvat intygga. Eliel Engman
Johansson

Pat. N: 2, Transmitt Stockholm den 11 Januari 1873
Herrar Bergman, Lvanberg & Nederkalix.

Pat. N: 12 Eder skrifvelse af den 29 Decemb 1872 jemte deruti om-
nämndes handlingar hafva ingått. Orsaken till att re-
sultatet af första ärets sågriklare icke blef så godt
som man hade önskat ligger ingalunda i de or-
saker I uppgifvit, utan förnämlikt i 2de hufvud-
orsaker, nemligen 1ste att kemittimret blef för dyrt,
och 2de recumblo uti höga sågning och skeppnings-
omkostnader. Hvad kemittimrets dyrt beträffar,
så kunde det väl svärigen i någon högre grad
hjelpas, och med de priser som nu betingats för
tillskrifningen, är denna slägenhet häfd, förut-
satt att priset icke ytterligare af betydelse höjes,
men att få sågning och skeppningsomkostnader
na nedåtta borde utgöra Eder högsta omsorg.
Mycket leerar och på huru I bakfäst alla de kost-
nader, som under äret nedlagts på byggnader
och plattrens förbättring. Emellertid komma vi
på inga villkor medgifva att priset i vårt tim-
mer utsättes på slump till ett belopp som ovil-
korligen lemnar af stor förlust. Det timmer
som verhältits från Kalix är precis så dant vårt
timmerlager. Öfverhufvud utfaller, ty icke den rim-
gaste gallning egdes rum vid sammanbindnin-
gen af de flottar som bogserades till Båtskärsnäs,
och måste priset på detta timmer upptagas så
dant som det vid, eller efter uppgörandet af
räkenskaperna för 1872, med tilläggade räntor
och kostnader, står uti, hvarken mer eller min-

1877.

Henric Bergman Hummel Ab: Förtägs Konto för Räk-
skärsnäs Debet

1878

December	31.	den Indel af till 1879 utgående Forlag		
"	"	" enf Båtskärsmåns Balance conto		
"	"	" bestående af:		
"	"	" hälften i Kemi Skogskeftens Conto	6.093	38.
"	"	" " i Kattjänni dito	2587	42
"	"	" " i Luleå dito	100	
"	"	" " i Wanafjärds dito	280	
"	"	" " i Sirknäs dito	222	

"	"	"	D	i Kurajärvi	dito	7000	"			
"	"	"	D	i Bärskärs	dito	869	18			
"	"	"	D	i Lågtimmer	Conto	10,500	"			
"	"	"	D	i Sparrars	Conto	255	"			
"	"	"	D	i Neds	Conto	261	58			
"	"	"	D	i Materialiers	Conto	2047	73			
"	"	"	D	i Høsttimmer	Conto	106	50			
"	"	"	D	i Bräders	Conto	80,415	86			
"	"	"	D	i Stäfs	Conto	1928	04	106,666	95	
"	"	"						106,666	95	

1878

Kassa							Konkur.	1883-84
Januari	1	Per	Saldo andet i nytt Fælles fraar 1877				10832	45
"	"	"	dudel af ingående Fælles enf Bæl					
"	"	"	skærmās Balance C ^t den 3/12 1877					
"	"	"	bestående af:					
"	"	"	Hæften i Henri Kogskiftens Conto			8,422	85	
"	"	"	I i Katjåwi ditto			3062	42	
"	"	"	I i Wänapjerds ditto			280	.	
"	"	"	I i Lulea ditto			100	.	
"	"	"	I i Liknäs ditto			350	.	
"	"	"	I i Kurajärvi ditto			1950	.	
"	"	"	I i Juaklengi ditto			3745	18	
"	"	"	I i Kuonio ditto			310	50	
"	"	"	I i Läptimmmu Conto			52057	12	
"	"	"	I i Skyborgs Forsämrings Conto			700	.	
"	"	"	I i Bränders Conto			13795	.	
"	"	"	I i Skafs Conto			3750	20	

Abs Räkta 8% på afkräftående saldo från 1877
 har af misstag i våra böcker blifvit godtgjardt Herrar
 Bergman Hummel & Co:s enskilda räkning, med 867.59
 hvilket upplysningsvis anmärkes. Beloppet är i 1882.
 års räkning återfart och detta konto godtgjardt med
 upplupen ränta
 Herrar Bergman Hummel & Co Lärlags Konto för Räk-
 skärsnäs Debet

Credit

1879.		Per		Andel af indgående Tælling med			
Januar	1.			Båtekårsnas Balance Conto der			
"	"	"	"	3/12 1878 bestående af:			
"	"	"	"	Hælfte i Renti Skogsejendoms Conto		6093	35
"	"	"	"	" i Lottjærns ditto		2537	40
"	"	"	"	" i Luleå ditto		900	"
"	"	"	"	" i Vänersborg ditto		350	"
"	"	"	"	" i Skövde ditto		232	"
"	"	"	"	" i Kurajärvi ditto		1000	"
"	"	"	"	" i Långtimmer Conto		10500	"
"	"	"	"	" i Sparvare Conto		255	"
"	"	"	"	" i Wado Conto		261	35

"	"	"	D: i Materialiers Konto	2047 73		
"	"	"	D: i Bärskärs Skogsaffärs k ^{to}	869 44		
"	"	"	D: i Hestimmer Konto	106 50		
"	"	"	D: i Bräders Konto	80415 86		
"	"	"	D: i Skäfs Konto	1928 04	106 666	95
Kronor				106 666	95	

Herman Bergman Hummel & Co Färlags-Konto för Bärskärsnäs Debet

1880.						
Decemb. 31	An	Andel af till 1881 utgående Färlag och Bärskärsnäs Balance Konto bestående af:				
"	"	"	Halften i Licknäs skogskeftens Konto	50 "		
"	"	"	D: i Kemi dito	5378 88		
"	"	"	D: i Kattjärvi dito	2087 41		
"	"	"	D: i Wanaffjers dito	280 "		
"	"	"	D: i Luleå dito	50 "		
"	"	"	D: i Kurajärvi dito	1000 "		
"	"	"	D: i Bärskärs dito	785 43		
"	"	"	D: i Lickula dito	2197 16		
"	"	"	D: i Bräders Konto	9631 40		
"	"	"	D: i Skäfs Konto	4550 "		
"	"	"	D: i Sparrars Konto	5375 "		
"	"	"	D: i Lästimmer Konto	3167 05		
"	"	"	D: i Materialiers Konto	1711 07	36 251	50
"	"	"	Saldo andel i nytt färlag till 1881		36 227	50
Kronor					72 479	00

1880.						
Januari 1	Per	Saldo andel i nytt Färlag från 1879	Kronor	19599	16	
"	"	"	Andel af ingående Färlag och Bärskärsnäs Balance Konto den 31/12 1879 bestående af:			
"	"	"	Halften i Kemi Skogskeftens Konto	6093	38	
"	"	"	D: i Kattjärvi dito	2087	41	
"	"	"	D: i Wanaffjers dito	280	"	
"	"	"	D: i Luleå dito	100	"	
"	"	"	D: i Licknäs dito	222	"	
"	"	"	D: i Kurajärvi dito	1000	"	
"	"	"	D: i Bärskärs Skogsaffärs k ^{to}	939	81	
"	"	"	D: i Lickula Skogskeftens Konto	3142	17	
"	"	"	D: i Sparrars Konto	481	50	
"	"	"	D: i Weds Konto	187	96	
"	"	"	D: i Bräders Konto	13955	"	
"	"	"	D: i Skäfs Konto	3975	"	
"	"	"	D: i Lästimmer Konto	2350	"	
"	"	"	D: i Materialiers Konto	1697	39	36 294 40
"	"	"	Ränta i 8% på ofranstående Saldo		1567	25
"	"	"	Bräders Konto godtgör halften i arto Minut		15017	34
Kronor				72 479	06	
Herman Bergman Hummel & Co Färlags Konto för						

Bätskärsmå

1881					
December 31	Per Andel af till 1880. utgående För- lag enl. Bätskärsmå Balance				
"	"	Conto bestående af:			
"	"	häftet i Länns Skogssektens Conto	50		
"	"	" i Luleå dito	50		
"	"	" i Wanafjärds dito	280		
"	"	" i Kemi dito	5378 88		
"	"	" i Kattjärvi dito	2087 42		
"	"	" i Kurajärvi dito	1000		
"	"	" i Alkula dito	2191 16		
"	"	" i Bärskärs dito	557 17		
"	"	" i Bräders Conto	60576 25		
"	"	" i Stafs Conto	2283 39		
"	"	" i Sparans Conto	4821		
"	"	" i Lågtimmer Conto	3649 15		
"	"	" i Materialiers Conto	1964 68	84909 10	
"	"	Saldo andel i nytt Förlag till 1880		579 64	
		Kronor	85,488 74		

Credit

1881					
Januari 1	Per Saldo andel i nytt Förlag från 1880	Kronor	36,227 56		
"	"				
"	"	Andel af ingående Förlag enligt Bätskärsmå Balance Conto			
"	"	den 31/12 1880 bestående af:			
"	"	häftet i Länns Skogssektens Conto	50		

Debet

"	"	" i Kemi dito	5378 88		
"	"	" i Kattjärvi dito	2087 41		
"	"	" i Wanafjärds dito	280		
"	"	" i Luleå dito	50		
"	"	" i Kurajärvi dito	1000		
"	"	" i Bärskärs dito	785 43		
"	"	" i Bräders Conto	9631 40		
"	"	" i Stafs Conto	4550		
"	"	" i Alkula Skogssektens Conto	2191 16		
"	"	" i Sparans Conto	5375		
"	"	" i Lågtimmer Conto	3161 15		
"	"	" i Materialiers Conto	1711 07	36451 50	
December 31	"	Godtgöres för arätt påförd ränta ta a Bärskärs Skogs affär 1880	75 18		
"	"	Ränta a 8% i ofrånstående Saldo	2898 20		
"	"	Bräders Conto godtgår häften af änto vint	10036 50	13009 68	
		Kronor	85,488 74		

Nederkallie den 31 Dec 1881. Bergbom Franberg & Co.
Herrar Bergman Hummel & Co: Förlags-Conto för
Bätskärsmå Credit

1881					
Januari 1	Per Saldo andel i nytt förlag från 1881	Kronor	579 64		
"	"				
"	"	Bergman Hummel & Co: enskildarens ring godtgår ränta i förlagsfor- dian d 4/79	867 39		
"	"	3 ^{de} års ränta dera i 8% med ränta			

på ränta			225 27	2092 12
Andel af ingående Förlag enligt				
Rätskärns Balance B: den 31 ^a				
dec 1881. bestående af:				
häftet i Linnäs Skogs skiftens Conto	d:	50	00	
d: i Luleå	d:	50	00	
d: i Wänersborgs	d:	280	00	
d: i Kemmi	d:	5378	88	
d: i Sattjärvi	d:	2087	42	
d: i Kruvajarvi	d:	9000	00	
d: i Alkula	d:	2191	16	
d: i Pörsbörs	d:	557	17	
d: i Bräders Conto		60576	25	
d: i Låfs Conto		2283	59	
d: i Sparrens Conto		4821	00	
d: i Lågtimmer Conto		3649	15	
d: i Materialiens Conto		1964	68	84907 12

Bil 5 Transumt. Huv FOU Nordberg Tärneå Credit

1871				
Maj 31	Per Uppköpt i Lj 1788 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		7747	12
1872				
Maj 31	Per Uppköpt i Lj 286 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		1731	78
1873				
Maj 31	Per Uppköpt i Lj 2860 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		23768	12
1874				

Maj 31	Per Uppköpt i Lj 1004 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		6640	
1875				
Maj 31	Per Uppköpt i Lj 1947 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		7782	57
1877				
Maj 31	Per Uppköpt i Lj 954 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		3913	20
1879				
Maj 31	Per Uppköpt i Lj 1080 st Bjelkear Skonar			
	inberäknadt frakt till Røytå		4166	78

Nederkalic den 30 Dec 1882. Bergkom, Tranberg st
Rätteligen transumerat betygga Elise Ingman
Albert Johanson

Bil 6 Transumt. Nederkalic den 17 Nov 1873
Huv Bergkom Tranberg & C: Skaparanda

Min mening var emellertid, att med anledning af
gårdagens uppgörelse, synnerligast den om plank
stakar, vana blev att iakttaga all den försigtig
het och grannlagenhet mot andra säjressegare,
som är nödvändig för att ej ständigt drucka på
grannsannjan; hvarjehanda väl torde bemärkas, att
handeln med plankstakar för säjressegare i all
mänhet, således jernväl för Eden sjelfs, är mycket
färlig. Det bör därför säljas sådana plattor för
uppköps af plankstakar, der handeln med dessa inte
menligt inrättas i ofrånvarande afseende. För

Stycken	Rönar	a

		Ar		
Mars	3.	Byggsköpt gum Luit Nilsson i Kattjärvi	5745	3920 95
		" Utdiifvet från Lappön	5427	1356 18
		" " " Fjüksön	5538	1314 77
		" " " Långön	2416	595 16
		" Skulleören för 13,381 st från ofvanstående holmar		6375 83
Juni	15	" Flottningskostnad enligt Ol. An-		
		" dersons redovisning		2211 58.
		" Der sammens eget arbete		436 -
		" Flottningskostnad till C. Lindqvist		
		" för ofvanstående 5745 st timmer		436 50
		" 5% ränta i ofvanstående Nr 16. 446. 97.		822 34
		" Medelpriset för ofvanstående timmer		
		" går 70/3 dels öre		
		<u>Credit</u>		
1873				
Dec.	31	Per Bergbom, Långberg sk: godtgära		
		" för bilade till Rankstokar		
		" från Kattjärvi och skärgår-		
		" den	5595	5597 -
		" - - - - -		
		" - - - - -		
		" - - - - -		
		" - - - - -		
		" Bergbom Långberg sk: godtgära		
		" för bilade till Ljellkar i 10 st	257	2570 -

1874

Kathjervi Skogskeftens Konto		Monar	9060
Jan	1	Dr: Köpesumma för Torslunds skifte med afverkningssätt på 50 år	1500
		Reskostnader till Wajakala	21 35
		Enköpt af Lerkelä skifte på 50 år	1000
		d: Karbakka d:	760
			179 10
Dec	31	Uppräpnen Ranta	Monar
			3460 35

1874

Credit			
Decemb	31	Per Lågtimmer Konto godtgår stubbären för 958 st a 25 öre	234 50
		" Spanars Rte d: 4126 " 25 "	1031 50
		" Bergleens Tranberg & Co godtgåra stubbären för 1481 Plankstoc-	
		kar a 50 öre	715 50
			9478 50
		Balance Konto	Monar
			3460 35

Kredittalis den 21 December 1882 Eliel Engman
Olof Johansson

Nr 9 Till Herrar Bergman Hummel & Co!
Med anledning af Herr C J Ljungbergs revision berättelse öfver revidering af Båtskärsnäs bokföring
få vi härmed afgifwa följande förklaring:
Å Revisors förra anmärkning rörande sättet
för bokföringen hafwa vi att till förklaring af
gifwa det vi för år 1871 saknade särskild bok
hvarföre vi endast öfverlämnade en afskrift

de Canton som berörde gemensamma affärer, hvilket öfwen gillades af Herr Hummel med tillägg,
att vi borde anskaffa särskild bok hvari samma
Canton skulle ärligen inskrifwas; i öfverensstäm-
melse dermed hafwa vi tillfälligt följande Båtskärs-
näs boken, men finna nu att den revisor haft
mycket att anmärka hvarföre vi för vår del gerne
andra bokföringsättet enligt revisors uppställning
blott hwar för den samma mera tydlig, så att den
blefver för oss begriplig. Å revisors anmärkningar
från oss med på 4 rörande beristande verificatio-
ner samt besorgenheten för åtakilliga finnas
utskrifning få vi förklara: innan revidering
af Båtskärsnäs boken förkom, anhålla vi å ledet
Konto det Herr Ljungberg måtte beordras att
verkställa revideringen å vårt Konto, der vi
sjelfva finge tillhandahålla alla original no-
teringar, som berörde Båtskärsnäs, såsom perso-
ners afskrifningar etc; men när Herr Ljungberg
icke infann sig hos oss, få hafwa vi af detta be-
grifliga skäl icke velat för Herr Ljungbergs
några framlägga de böcker hvari våra enskilda
affärer visat, utan önska vi att hvar och en som
seke har dermed att skaffa må undgå att föga
ringaste del eller moti ledande. Emellan vi fun-
nit det vara för mycket fördelaktigt att hafwa
egna dragare hafwa vi anskaffat sådana, samt
förfärdigt verket för deras föder, men någon särskild

107.
dagsverkslista för dragarna hafva vi icke fått,
att vi enligt revisors förmanande skola hafva
präfart hvilket förval tho till egna hästar som skjut
sar med defamma, haggas vi icke skola gånna
mågon förklaring. Hvad aflönning och kosthöll till
Bokhållaren August Swanderz beträffar, hafva vi
ansett oss hafva fullt skäl att därför präfara Bäte
skärsnäs, emedan vi utan biträde omöjliggen kunna
förvalta verket som anbesörja timmer
nyppköp och flottningar både när och fjerran och
om vi skola hålla hushåll wid jägarens hela året
om för bokhållaren, samt betala hans lön för
räcker vi icke värt förvaltningens de till, derom
tom taga vi oss friheten förtä Eder nyppmärksam
het derpå att vi icke äro belastaadt jägertimmer
Conto med ett enda öre för den tid af vintern och
våren som vi lefwat på egen matstök i Kemi der
man på de flesta ställen icke kan få köpa mat,
wid betraktandet här af tyckas oss att dylika
anmärkingar äro högst obefogade. Vi meta
väl att i den af Eder revisor anfärda punkten
af vår öfverenskomme bestämmes visserligen
icke om vi skulle hafva ett eller flere biträden,
men vi förmodade att det alltså kunde vara
Eder mening att vi skulle sköta detta alldeles
utan något biträde, mycket mindre att vi själfs
va skulle betala de biträden vi komme att behöf
wa. För präfärdt viore till Byggnästare och mästare

108.
chirurgisättare medfl. under 1871 hafver I färdt er-
hållit specific räkning. För saldo af ränta å 1871
hafva vi tillaledes redogjort med specific, räkning
den 31 December 1871. För öfriga räntors utdebitering
hafva vi följt en af Herra Hummel godkänd
när, neml. att sedan vi präfärdt våra egna affä-
rer att den ränta som den rättvisligen drab-
bar hafva vi få noga som möjligt fördelat
ränte saldot på de olika Bätekärsnäs Conton.
Herrskärsnäs i Bätekärsnäs för år 1872.
Rdr 515 å 17 är något helt annat än viore till
Byggnästare styck 6. Påfärda resekostnader
till Kemi under året äro i vår egen hufvudbok
specificerade men sammanlagda i en summa vid
utskrifningen af Bätekärsnäs boken. Hvad bodö
hemmans afkastning beträffar, få erhållas derifrån
endast cirka 15 skindor hö hvaraf jägställaren be-
kommer ett Raso der och återstoden nyppfardas åt
verkets dragare, och medan Herra Hummel önska
de att något särskildt Conto icke skulle göras för
Bodö utan hemmanet i sin helhet präfärdt ver-
ket få hafva vi icke godtgjort hemmanet för någ-
ra stularen för derifrån frandisfua 1489 styck jäg-
timmer under 1872. utan endast präfart jägertimmer
Conto frandisfuingkostnad för nämnde antal
timmer att vi i stycket 6. Nalunn nypptagit stycke
talet. Hvad slutligen den värda revisors slut
repränt beträffar, få tilläta vi oss derom nämna

att enligt vår ämte Runna räkenskaper färas fullt
konligt riktiga utan något skaf om de också icke
är färdiga pverist efter revisars händer. Sederhalix
den 31 December 1873 Bergman, Ljungberg & Co.

Bilagans nr 10 a. Herr C. J. Ljungbergs Revisions berättelse
öfver Båtskärsnäs Ängsängs räkenskaper för år

1876

Transsumt.

De felaktigheter som Revisor upptäckt äro alla
rättade uti 1878 års bokslut. Räkenskaperna äro
ordentligt verifierade. Revisionskostnaden, med
deruti inberäknad andel af skjuts från Rönneå till
Båtskärsnäs Ängsäng och åter 75 Kronor, har jag af
Herr Johan Lillström i Kärbyn uppleurit. Sederhalix
& Båtskärsnäs den 23 September 1879 C. J. Ljungberg
Revisor

Rätteligen transsumerat betygga: Eliel Ingman
Ab Johansson.

Herr C. J. Ljungbergs Revisions berättelse för
år 1877

Transsumt.

Räkenskaperna äro ordentligt verifierade.
De felaktigheter som Revisor upptäckt äro rättade
i 1878 års bokslut. Revisionskostnaden med

deruti inberäknad andel i skjuts från Rönneå
till Båtskärsnäs Ängsäng och åter har jag af Herr
J. Lillström i Kärbyn uppleurit med 75 Kronor.
Sederhalix & Båtskärsnäs den 23 September 1879 C. J.
Ljungberg Revisor

Rätt transsumerat betygga: Eliel Ingman Ab.
Johansson.

Herr C. J. Ljungbergs Revisions berättelse öfver
Båtskärsnäs räkenskaper för år 1878

Transsumt.

Räkenskaperna äro ordentligt verifierade.
Alla felaktigheter som äro upptäckta äro nu
rättade uti detta bokslut. Revisionskostnader
med deruti inberäknad andel i skjuts från
Rönneå till Båtskärsnäs Ängsäng och åter, har jag
af Herr Johan Lillström i Kärbyn uppleurit med
75 Kronor. Denna Revisions berättelse tillika
med 2de Båtskärsnäs Ängsängs Kapitalböcker äro
aflemnade till Herrar Bergman Hummel & Co.

Sederhalix den 30 September 1879. C. J. Ljung-
berg Revisor

Rätteligen transsumerat betygga: Eliel Ingman
Ab Johansson

C. J. Ljungbergs Revisions berättelse öfver Båtskärsnäs
Ängsängs räkenskaper för år 1879

Transsumt.

Werksegarnes hela förlust för året utgäres af
95.056 Kronor 21 öre, deraf deltagar:
Bergman Hummel & Co. Färlags Konto med 47.528.10
Bergman Franberg & Co. " 47.528.11
95.056.21 öre

Att denna förlust blifver gifven följd, då ingå-
ende Inventarierna stodo werksegarna till
höga priser och försäljningarna på utlandet
ej kunde realiseras annat än till ovanligt lå-
ga priser, ja har flertalet af werksegare fått
det förgäfliga nöjet att erfara stora förluster.
Herr Johan Sallströms försäljningsräkningar
äro Controllerade och utgåra likhet med hvad
räkenskaperna utvisa.

Inga missförfaringar eller andra felaktigheter
har i räkenskaperna förekommit.

Revisions arvudet för detta bokslut med der-
ute inberäknad lön och i resekostnader från
Bodtnäs försäkrings och åter, har jag af Herr
Johan Sallström upptecknat med tillägg fem /85
Kronor gittes.

Med denna berättelse medföljer afskrift ut-
af bokslutet som är öfverensstämmande med

Bergman Franberg & Co. födda enskilda böcker hvilka
äro ordentligt verifierade. Följande den 12 April
1881. C. J. Ljungberg Revisor

Af denna berättelse har Bergman Franberg erhållit
ett exemplar och Bergman Hummel & Co. ett exem-
plar. C. J. Ljungberg

Rätteligen transsummerat betygga: Eliel Ingman
och Johansson

Herr C. J. Ljungbergs Revisions berättelse öfver Bät-
skärsmåns Ångsågs ränskaper för år 1880.

Transsumt:

Afskrift beifogas utaf 1880 års bokslut i likhet
med Bergman Franberg & Co. födda kapitalbesk som
är öfverensstämmande med deras enskilda rä-
nskaper, hvilka äro ordentligt verifierade.

Herr Johan Sallströms försäljningsräkningar
äro granskade och riktigt befunne, samt äro
öfverensstämmande med hvad ränskaperna
upptager.

Alla arbetslistor extrakter och verifierade från
Bergman Franberg & Co. enskilda böcker äro Con-
trollerade och utgåra hvad bokslutet angifver
i hvarje konto. Bergman Franberg & Co. har för-
revisat Revisor sitt enskilda bokslut för å-
rets räknelseräkning och utvisa deras Interne
konto att alla räkningar som i bokslutet förekom-

mer äro der likstämningt upptagna, och utt
de efterfäkt jamna beräkningsgrunder för sina
egna affärer, då vid äro flert en rante-färd
upptäkt af 590 Kronor 95 öre som belägnit affärd på
Minst och Färdest Renta -

Revisions arvadet med deruti inberäknad andel
i resekostnader från Bodträskfors sågverk och
äter har jag af Herr Johan Edström uppburet
med ättiofem 185/100 kronor, grutteras. Filips kong
den 14 April 1881. L. J. Jönberg
Rätteligen Hans Jönberg, intygga: Udel Jönberg
M. Johansson

N:o 106 Afskrift Sammandrag öfver Bätstämning
Sjögårds Färsäljnings Räkning för år 1877

	Floriner	Trans	Sterling	Summa Kronor
Fartygens manar				
Louise Willman		20815 58		14924 77
Alma		27706 05		19892 94
Wenus		22023 92		15703 05
Louvenier		10165 29		7313 90
Le Laquerie		8895 77		6427 17
Linnea			685 11 10	12381 73
Mouria		7223 47		5193 67
Tjufstaken		5961 20		4280 14
Phintus	5216 11			7775 01
Charlotte	10225 24			15375 76
Andreas		14502 23		10340 07
Frithioff		4548 70		3268 24

Donatus
Sarah Humphreys
Hoppet
Result
Carl XV

				675 14 8	12182 63
				195 4 10	2557 44
				590 8 7	10645 44
				1060 5 1	19105 78
				14397 05	10481
15441	35	136239	24	3207 5	178845 83

Omkostnader

Agentprovision
Hörsfärsäljningsomkostnader
Herr J. Sallströms egen provision

Kronor	3404
	1099 16
	3317 03
	7820 24

Enligt hvad Herrar Bergman Hummel & Co.
påfärd i färsäljnings omkostnader under de
föregående åren skulle dessa i detta års färsälj-
ningsräkning utgå:

Utländska Omkostnader

För Trans 136 239,24 a 4 1/2 % (res 6130,77 a 7 1/2 % = 459,58)
" Floriner 15,441,35 a 4 1/2 % = 694,86
" Sterling £ 3207,57 a 5 1/2 % = 176 7/10 = 18 1/2 = 3575,17 5594 01
Herrar Bergman Hummel & Co. egen färsälj-
ningsprovision 2 % a kr. 178845,83
Hans från afgår Herr J. Sallströms af sin speci-
ficerade färsäljningsomkostnader
Skilnad för högt beräknadt af kronor 2000
Hvad till kommer af desamma för högt beräknad kronor
a Trans 136239,24 a 1/100
" Sterling 3207,57 a 5
" Floriner 15,441,35 a 1/100

Kronor	
	3576 90
	7820 24
	4358 69
	160 35
	15441 1677 15

Att afskrifningarna vid Båtskärensås järn år 1877
är i likhet med Johan Sallströms afgifna järnsäl-
ningsräkning som instämmer med hvars denna
räkning upptager - Sallström upptagna omkostna-
der, agentprovision, Vexelfärfäfningskostnader och
hans egna provisioner är afven i likhet med färfäf-
ningsräkningen. Bergman Hummel & färfäfnings-
räkningar upptager de angifne beträkningarne
som i förstående finnes angifna på utländska
omkostnader. Båtskärensås den 25 Augusti 1877. E.
J. Engberg Persson.
Rätteligen afskrifvit betyg. Uel Ingman M.
Johansson

Bil. N: 11. Extrakt ur Båtskärns² Bakslut² för
åren 1871—1880.

Stallets Omkastnader

Inköpt foder för 2 hästar
Häbengningsbeträder i Bodö hem

In
Lower:

Län till Bäckhällaren Aug Franberg
1871

1874.

Resekartnader

Stallets omkastnader

Inkasprits går 2^{ne} hantlar

Arbetspengen går året till 60 Rönne
Läck

Foder för hästarne

Inköpt en släde

Doner & arvoeden

Län till Bakthållaren Aug. Tranberg

Arvode & provision till jeh Berg-

man Rista för timmerköp

Lån till det Nilsen som timmer-

tummare & flottningssjerman

Får arbete under året till jag lind-

per arbor
Igreja

Läkare av vete & medicin

Utskylder

Utskyden
Kronar & Kommunal-Utskyden

totalier för sägen & Radoⁿ hem

pastorale f. man

Fattigvårdsafgift

Gallegos 010

Hushållskostnader

Mr Johansson

Kosthåll under den tid han åtnjöt läkarvård efter att ha fått afspat sin ena arm

Kläder

1/4 års Kosthåll till de Berglin

1875

Resekostnader & skjutsor för timmertummar samt egna resor

Stallets omkostnader

Töder åt 2te hästar jämte inköp af div. Kärbon

För arbete till C O Rönnebeck

1875

Löner & arvoden och mediciner

Lön till Ant Kilsson såsom timmertummar & flöttningsfärmare

arvode till Joh Risto för utdrifning & provision för timmerkäyr

Lön till Bakkehallaren Aug. Lundeberg

Utskylder

Krono & Kommunal Utskylder

Pastoralier

Ratelön för Bodö hemman

Klockarlön för d.

Fattigvårds afgift

Hushållskostnader

32 50

53 91

75 -

676 25

650 -

1000 -

1000 -

700 -

367 09

30 91

42 50

3 60

277 45

1577 90

161 41

149 32

1326 25

2700 -

832 50

2048 71

Mr Johansson kläder för Johannas barn, distriktsfattig

1876

Resekostnader

Under året för timmertummar, flöttningsfärmare samt egna resor vid timmerkäyr & flöttningar

Stallets omkostnader

Töder för hästarne samt inköp af Kärbon

För arbete till C O Rönnebeck

Löner & arvoden

Lön till Ant Kilsson som timmer-

tummar och flöttningsfärmare Krono

Lön till Bakkehallaren August Lundeberg

Läkararvode

Läkervård för en arbetare, som skadat sig vid sågen

Apotheksräkning

Utskylder

Krono & Kommunal utskylder

för sågverket

Prestutskylder för Bodö hemman

Ratelignid

Fattigvårds afgift enligt uppgiften längden

485 -

700 -

1000 -

820 -

25 -

30 50

90 75

562 21

8 62

5 00

352 91

415 51

67 -

990 94

1185 -

1766 25

730 50

19%

J. Lärström
Till Wärdmästar Dahlgren
Hälsningar

Resekastnader & skjutsar

Loner & arvo den

Arvode till timmertummaren	0000 -
Anton Nilsson	
Lön till Bokhållaren Fredr	400 .
Frankberg	

Arvode till H. E. Lindgren	775 -		
1 ^e till Erik Bergman för timmring	500 -		
2 ^e flöttningsfärdman 2. år	50 -		
för arbete till J. A. Lindgren	30 -		
J. A. Lindgren 1. år	50 -		
Joh. Eric	100 -		
Arvode för Hellebaviken	58 50		
Arvode till Byggnäst Backman	16 70	2980 20	
Apotheksräkning			
<u>Utskylder</u>			
Krono & Kommunal utskylder	180 91		
Pastoralier	24 24		
Fattigvårds afgift	74 05	279 20	
<u>Hushållskostnader</u>		1281 84	
<u>Albert Johansson</u>			
Kläder	43 20		
Kosthåll för 2. år	125 -	168 20	
Johannes barn		68 03	
1879			
<u>Resekostnader & skjutsor</u>			
skjutsor för timmertummarare hus- hyror, arbetskostnader med stämp- ling & timmring samt egna resekost- nader uppgår till		1289 21	
<u>Stallets omkostnader</u>			
Foder för hästarna	281 60		
för arbete till H. O. Rönnebeck	392 13	673 73	
1879			

Löner & Arvoden

Lön till timmertummararen S. N. Nilsson	800 -		
Arvode till J. O. Nivijärvi för 2 ^{de} år som biträde såsom tolk vid skogsköp etc.	500 -		
Lön till Bokh. Fredr. Frankberg	400 -		
För arbete till J. A. Lindgren	50 -		
Till J. Stord för ombudskap vid Steder Öfver Tärneå Stads Räte för inteckning af skogsköp	924 83		
Provision för timmeköp till Edv. Harni	75 -		
1 ^e till Joh. Eric	25 -		
1 ^e , Rob. Bergman	214 28		
Läkarearvode	41 -		
Apotheksräkning	83 64	2313 75	
<u>Utskylder</u>			
Krono & Kommunalutskylder för Sägränsken & Bodö	202 67		
Pastoralier	18 45		
Ratelön för Bodö hemman	40 -		
Fattigvård dag till Västarna enligt debiteringslängd	975 60	436 70	
<u>Alb. Johansson</u>			
Kläder för Johannes barn		64 17	ar
1880		28 65	!
<u>Resekostnader:</u>			
Timmertummarare, flöttningsfärdman och egna resekostnader, samt hushyra			ägs

för flöttningsarbetare, jemte stämp-
lingskostnader m. m.
Löner och arvoden

Anten Nilsson som timmertummar	900	-	2596	18
flöttningsfärman	100	-		
arvode till Ark Bergman	650	-		
Provision för timmerköp till Joh Risto	250	-		
Provision till Rob Bergman	50	-		
" " Littman	520	-		
Lön till Bakl. Fr Swenberg	82	25		
Läkarearvode	47	90	2600	15
Apotheksräkning				
<u>Uttakylor</u>				
för sågverksärelsen samt för Modö	174	60		
hemman	40	-		
Kotelön för Modö				
Fattigvårds afgift enligt debiterings-	158	29	372	89
tämgd				
<u>Alla Johanson</u>				
Skader under året			965	41

Skederkalix den 3 Jan 1882. Berglenn Franberg & Co
Bilagor Nr 12. Tabell öfver Båtskärsnäs sågverks-
affärs resultat för åren 1872-1881.

För år	Tjänster	Tärluster
1872. Tjänster	6172	99
" " 1873 d.	31693	64
" " 1874 d.	11692	93
" " 1875 d.	7160	06

" " 1876 ingen tjänst				
" " 1877 " "				
" " 1878 " "				
" " 1879 Tjänst			95056	21
" " 1880 Tjänst	30	054	68	
" " 1881 d.	20	072	60	
Saldo utgående fjärtjeningen			11770	69
för de tio åren			106826	90
Konar			106826	90

Skederkalix den 22 Dec 1882 Berglenn Franberg & Co
Del Nr 13. Transumt. London den 25 Okt 1882.
Herr Joh Lillström Skederkalix

Egentliga afsigten med närvarande är dock
att förfråga om följande offert från Philip.
Leri & Co för färdtjänsten mellan Skederkalix
är skulle konvenera Eder, nemd - - - - -
allt fritt ombord - Philip Leri & Co hafva genom
mig köpt öfver 1100 Standards från - - - - -

fä att han är en kund, både värd att rekommendera
och att taga vara på. Han prefererar
Edert gods framför Bergman Hummel & Co och
förmådder det honom, att, som han hört, skina
mera ej skrypar självständigt, utan låter Eder
vara sågas nybländad i Luleå Snickeri åsags

202
Bolags och andra tillverkningar
Med utmärket Högaktrung Thomas Sistrup
Rätteligen transumeradt intygga Eliel Ingman M.
Johansson

N:o 14. Afskrift. Herrar Bergman Franberg & Co. hafva
till oss afseendat tvänne accepter i tillfär-
mans Remittio Turen /50,000/ kronor betalbara
p: 3 mf och utstälde af Aktiebolaget Bergman
Hummel & Co. till våra order, men som mytt af-
tal ännu ej träffats om vårt mellanvarande,
så utfärta vi oss att själva låta infria dessa
af Herrar Bergman Franberg & Co. med utlemnade
accepter. Stockholm den 20 Oktober 1879 Bergman
Hummel & Co.

Afskrift. Af Herrar Bergman Franberg & Co. hafva
vi denne dag emottagit en accept af dem i
vår vaxel för Kr. 25,000 i 3 mf från idag dragen
till H. Bergman Hummel & Co. order att betalas
i Rylands Enskilda Bank, hvilken vaxel såsom
endast varande en accommodations vaxel vi
förbinda oss att själva låta infria utan betal-
nings skyldighet för acceptanterna. - Nederkalix
den 4 December 1879 för Aktie Bolaget Bergman
Hummel & Co. för Ang. Bergman

Afskrift. Som vi af Herrar Bergman Franberg & Co.
emottagit 2de accepter i af Aktiebolaget på
sagde Herrar till våra order dragna vaxlar
den ena Kronor 15,000 och den andra i Kronor 20,000

203
båda p: 3 mf från den 4 April 1880 betalbar Sveriges
Riksbank Stockholm, så få vi härmed förklara
att Herrar Bergman Franberg & Co. icke hafva i nå-
gon som helst betalnings skyldighet för ifrågava-
rande vaxlar, som skola tjena till omsättning
af en dylikt vaxel i Kr. 20,000, utan så vi att i
färfallotiden den infria. - Nederkalix den 24 Mars
1880 Bergman Hummel & Co. för John A. Bergman för
Afskrift. Som vi af Herrar Bergman Franberg & Co.
emottagit deras accept i af Aktiebolaget
Bergman Hummel & Co. i dessa till våra order
utställd vaxel i Kronor 20,000 p: 3 mf från 22^{de}
betalbar i Rylands Enskilda Bank så få vi
härmed förklara att Hr. Bergman Franberg & Co.
icke äro skyldiga att denna vaxel, såsom en-
dast utgörande en accommodations vaxel, in-
fria, utan äro vi förbundna att den samma i
färfallodagen infria. - Nederkalix den 7 Maj 1880.

Bergman Hummel & Co. för John A. Bergman för
Afskrift. Att vi i och för omsättning af Hr. Bergman
Franberg & Co. accept i Kr. 20,000 ff. den 4 Juli i Sveri-
ges Riksbank emottagit deras accept i Kr. 15,000 p:
3 mf från 30de betalbar i Sveriges Riksbank samt
att såsom Herrar icke äro skyldiga att denna va-
xel, i dess egenskaps af accommodations vaxel,
på färfallodagen infria, utan äro vi förbund-
na att den samma infria, sådant vaxel här-
med erkändt. - Nederkalix den 19 Juni 1880 för Aktie

204
Balaget Bergman Hummel & Co. fr. Åkerströms
Joh. d. Bergman för
härmed erkänna vi att vi af Herrar Bergman
Lvanberg & Co. emottagit en accept i N:o 20.000.- för
3 mf från Januari 1880, att af oss användas i och
för omsättning af en af oss i Riksbanken förut
diskonterad, jagde Herrars accept i N:o 25.000.- för
20 Januari 1880, och som denna vaxel endast är en
från accommodationsvaxel på förtä Herrar Bergman
Lvanberg & Co. i någon som helst betalningsskyldighet
för densamma utan ega vi att samma
vid förfalltiden infria. Nederkalix den 23 Dec 1879
Bergman Hummel & Co.

Rätteligen afskrifvet intyga Eiel Engman
M. Johansson

N:o 15. J. A. Bergmans promemari till J. Lallström
Afskrift. P. No.

Öfverlåtelsekärsmåns ega vi hälften och ega vidare
gården hos de andra intressenterne för hela
deras del, en gård som borde med gämnas
äret hafva varit gulden, men ej belifvit det.
Om inga konsiderationer af adlats art hålla
tillbaka, borde väl denna omständighet ha någon
betydelse om ett ärende rörande sågverket bör
afgöras enast vår vilja eller icke. Dertill
kommer att emellan J. L. och oss träffats bestämt
aftal att J. L. skulle förlägga Öfverlåtelsekärsmåns
för i år med beland annat bestämt vilkor att

205
inga skogs- eller timmerköpr finge göras i
Kalix eller Bfs. - Afgjordt har endast lemnat
sinne lång tid aftalet bör omfatta. Således
tyckes detta ärende vara för i år afgjordt och
ej behöfva vidare arda. N:o 72 80 J. A. B.
Enligheten med originalet besanna. Eiel Engman
M. Johansson

N:o 16. Transumt. Nederkalix den 11^e Mars 1873.

Herrar Bergman Hummel & Co. Stockholm.

Skade af den 8de pte jemte telegrammet af den 1de Mars
hvars innehåll vi nogsamt bemärkt, hafva vi att
härmed tacksammat erkänna.

Skiftesköpen i Wänåfjorden

Innan J. A. Bergs skifte derstädes af oss inköptes
uppgjorde vi med Eder Herr Lallström sålunda
att vi skulle inköpa så många skiften som möj-
ligt af Wänåfjordsbarna, med vilkas att all den
skog som är så belägen att den kan köras till
Lappbäcken skulle vara för Öfverlåtelsekärsmåns räkning
och det öfriga för Carlberg hvad nu Bergs skifte
vidkommer så Kares timret derifrån direkt till
sågverken, och derigenom har en väl behäflig till-
ökning erhållits i för rintersågningen erforder-
ligt timmer, vi äro derutom trängna förändriför
minst 3000 timmer från Nodö hemman denna
vår.

Mr. Johansson
 Bil. N: 17. Transumt Juaksengi Affärens conto Debet

1877		<u>Credit</u>		
Dec	31	Per	_____	Kronor
		"	_____	
		"	_____	
		"	_____	
		"	Hylsings Försäkrings Konto	
		"	godtgör vinst	3547 79
		"	Balance Konto.	
		"	<u>Inventarium:</u>	
		"	586 ffr 7, 8, 9 almars Handelsäga	
		"	de Bankor i 12 KR	6432 -
		"	4 års afverkningens rätt till 2 ^{ne}	
		"	skiften i Jocksems circa 3000.	
		"	stammar	1058 27
				7490 27
				Kronor 17820 27

[illegible]

Bil 18. Transumt. Broder Lällström.

Jag hörde att Risto var på Närbyn i går och
kanske han är kvar i dag. Jag förlitar mig med
säkerhet på det godhetsfulla bestämde löfte att
uppgåra med mannen till högst 2000 Kronor jag har
ingen annan tingsakt och hoppas slippa saken un-
der mina återstående dagar. Du känner väl hur
oskyldig jag är i denna sak och hoppas jemväl
att du sednare tillser att Bergman icke får un-
danhaga sig att deltaga hälften med mig och en-
ligt ditt eget medgifande och med & såsom firman
den tiden var. Din tillgifne P. Hummel 12/9 80
P. S. Jag hade så varit glänt att omärda det

208

Var hederlig icke färglön att stån för ett erkän-
nande af Risto att målet mot mig är medlagdt
för att intennas vi Tinget genast så att ingen
protocollstösen behöfver betalas. De D. & L. ädome-
da pligterna skulle mig påföras. Wänner D. & L.
Vidimeras Eliel Ingman All Johansson
Transmitt. Hederkalis den 1. Septembeer 1877
Herran Bergman Lånberg & Co. härstädes
Till svar i Herr Lånbergs förfrågan förre krefskrif-
varens afresa till Luleå rörande insättandet af
en ytterligare ram i Båtskärmås Ångsäg så för
vi efter Lårens öfverläggning der om härmed till-
kännagifva, att vi med förtadt afseende i den
färdel som vinnes genom att Runna under för-
sommarens hastigare försäga ett större timmer-
parti hvaraf produkten Runna under samma år i
torrt skick afskeppas, äro villiga att deltaga i
halfra Kostnaden för en sådan färån dring-
Vi göra oss förvissade om att förändringen i
sin helhet utfäres på det mest ändamålsentliga
sätt och så billigt som möjligt

Bergman Hummel & Co.
Vidimeras Eliel Ingman All Johansson

209

Bill 19. Afskrift. Af Herran Bergman Lånberg & Co.
har jag den 1re Augusti år 1880 för D. Hummels
räkning uppburit Frå Tusen /2,000/ Kronor, samt
ytterligare under den 31re December 1881. Likaledes
uppburit af Bergman Lånberg & Co. för samma
Herr D. Hummels räkning Frå Hundre /200/ Kro-
nor utgörande ersättning för mina hafda Kost-
nader i vid Hederkalis Håradts Rätt ankängi-
gjorda rättegång emot Herr D. Hummel, hvilka
begge summor härmed qvitteras. Lappträsk den
11 November 1882. Joh Bergman Risto
Mittna: L O Isström Långträsk (Bom) Fredrika Kauppsula
Bom -

Afskriften riktighet beestyrka: Eliel Ingman
All Johansson

Bill 20. Att Herr C. F. Åkerström står krediterad
i Herr Joh Låströms böcker för Kronor Fem-
Hundre /500/ utgörande hans andel af afträdes-
summa för timmer leveranse kontrakt med L.
Kariniemi, intyggas härmed på begäran. Heder-
kalis den 14 November 1882. Aug Lånberg.
Derjemte ingaf ombudet Ingman i sin hufud-
mans vägnar följande skrift:
Till Hederkalis Håradts Rätt.
Emedan Herran Bergman Hummel & Co. behagat
tillägna min ringa person en icke betydlig
del af sitt till Håradts Rätten vid senaste ting
intennade andelagande och deruti fökt fram

270
ställa mina gäranden och kätanden i denna sak
uti en skrif och flatak dager, finner jag mig vara
färdig att i Nothet hemöta dessa framställ-
ningar, under uttrycklig förklaring att jag icke
är sinnad inlåta mig i några ardstider med
Herrar Bergman Hummel & Co, med dreten som jag
än att färdana illa löna mödan och endast för
dröja ärendets rättliga afgörande. Såsom jag
redan fört varit i tillfälle att framhålla träf-
fades den 7 Februari 1877 emellan Herrar Bergman
Hummel & Co och mig sådan öfverenskommelse att
Herr Bergman Hummel & Co till mig öfverlåta försäl-
ningen för året af Båtkärsnäs trävaru-fabrik-
tarium och hvad form af årets tillverkning kunde
skeppas med undantag af stäptillverkningen,
att på bäst möjliga sätt realiseras emat det att
jag förband mig att tillhandahålla det nödiga
färlaget för hela sågverken för året äfvensom
åtog mig att af inkomsten för Herrar Bergman
Hummel & Co andel i tillverkningen till Herrar
Bergman Hummel & Co vid årets slut inbetala hvad
en tredjedel af förstnämnde Herrars skuld
med utplupen ränta kunde öfverstiga netto-
värdet af den utaf Herrar Bergman Hummel & Co
försälda stäptillverkningen. (Se den af Bergman
Hummel & Co under ledagan N:o 9 återpräde af-
verenskommelse). Efter det den sålunda öfver-
enskommen Kontrakts tiden till ändagätt fört

271
redovisning öfver försäljningarna aflemnats
å Bergman Hummel & Co Kontor hvarst densam-
ma sedermera blifvit af Herrar Bergman Hum-
mel & Co utredde revision Herr J. J. Jungberg granskade,
sakte Herrar Bergman Hummel & Co förhåll mig att
fartfarande granska såsom verkets färläggare
på enahanda villkor som fört nämnde af-
verenskommelse af den 7 Februari 1877 innehåll.
För att på mycket som möjligt tillmätas gå den-
na Herrar Bergman Hummel & Co önskan för-
klarade jag mig vara villig fartföra med färlä-
ggarskapet för Båtkärsnäs, dock under ut-
tryckligt villkor att jag icke vidare kunde an-
svara för betalningen af Bergman Hummel & Co skuld
hvarst emellertid, på sätt Herrar Bergman Hum-
mel & Co jämväl uti sin inlagan synes medgifva,
inbetalts den under år 1877 till betalning förfall-
na andelen, utgörande en tredjedel af hela skulden
härmed förklarade sig Herrar Bergman Hummel
& Co nöjda och i enlighet härmed fartföra jag att
färlägga hela verket och realisera dess tillverk-
ningar; och har jag, såaktadt något särskildt
Kontrakt derom icke upprättats, dock på grund
af såväl muntliga som skriftliga öfverenskom-
melser, träffade med Herr D. Hummel, hvilken
städse omhändertager firman Bergman Hummel
& Co angelägenheter, med hvilka andre bolags-
mannen Herr J. Bergman fört och innan

denna rättegång bejats icke tagit någon be-
fattning, fortfarit att förlägga Västerås
sågverk och realisera dess tillverkningar ad
intill närvarande tid. Då Herrar Bergman
Hummel & Co i slutet af år 1879 yttrade önskan
att med Herrar Berglenn Tranberg & Co ingå god-
villig afverenskommelse rörande sina mellan-
varande och derjemte få en uppgörelse för
framtidla verksamhet till stånd, uppsatte jag
ett förslag till uppgörelse och Kontrakt samt
lämnade detta jemte ett af Herrar Berglenn Tran-
berg & Co i enahanda syfte upprättadt Kontrakts-
projekt afvensom ett dertill senare gjort tillägg
till Herrar Bergman Hummel & Co. Dessa Kon-
trakts-förslagen konvergerade dock icke sistbe-
mälde Herrar, utan uppsatte de i stället ett
motförslag. Detta motförslag, hvilket, enligt
hvad Herrar Bergman Hummel & Co uti sin be-
lästa uppgifva, skall vara uppsatt på "basis
attaf de förra afverenskommuelserna", men
dock i själva verket befinnes vara himmelsvidt
skildt från såväl föregående afverenskommu-
els som våra upprättade förslagen, var em-
ellertid af sådant beskaffenhet att det speci-
ellt vis - å vis mig, ville åhvälva mig en hel
mängd skyldigheter utan att tillerkänna
mig några som helst rättigheter, och, beträffan-
de Herrar Berglenn Tranberg & Co, af ungefär en

nahanda beskaffenhet. Följden af uppgörelse-
företaget blef alltså den att jag, oaktadt jag
stodse gjort hvad jag förmått för att besörja
Herrar Bergman Hummel & Co uti deras sträfan
att få affären med Berglenn Tranberg & Co upp-
gjord, ansåg mig ej kunna ingå på Bergman
Hummel & Co förslag till Kontrakt, hvilket för-
slag förtj af mig liksom afven af Berglenn
Tranberg & Co refuserades. Emellertid fortfar
jag, oberörd af det misslyckade företaget till
ny uppgörelse emellan Bergman Hummel & Co
och Berglenn Tranberg & Co, med mitt förläggarskap
för hela Västerås såg, för hvads döfrande
Herrar Bergman Hummel & Co allt sedan år 1876 icke
utlagt ett enda öre. Att Herrar Bergman Hum-
mel & Co detta oaktadt uti sin inläga kunna
påstå att jag åtagit mig betalningen af
den del af Berglenn Tranberg & Co skuld till dem,
hvilken förfallit till betalning under åren 1878
och 1879, afvensom att jag skulle hafva godkänt
vilkoren i deras omöblade Kontraktsprojekt
samt nuintligen förbundit mig att efterleva
bestämmelserna deri liksom om Kontraktet
varit ingånget och genom sammskrift under-
tecknadt, förvänar mig på det högsta; och
nödgas jag beläga att författaren till Berg-
man Hummel & Co inläga låtit till den grad
hänföra sig af begäret att framställa mig såsom

en person, den der saknade all heder skänsla
och sålunda nedsätta mig uti allmänhetens
ömdöme, att han icke velat för sig att me-
delst uppenbara osanningar krydda sin
anlaganden så ofta pådant, i saknad af
verkliga bevis, varit af nöden. Jag beklagar
dessa emedan jag för visso vet, att den skugga
han härigenom velat kasta på mig, återfaller
på honom sjelf, ty sanningen låter icke glöcka sig.
Uti sin inlaga hafva Herrar Bergman Hum-
mel & Co i kapitlet om 1879 års försäljning af
Bätkärnsås påtillsverkning påstått att jag
icke fullgjort mitt åtagande att förlägga
Bätkärnsås sågverk samt sökt beliggöra
dessa påståenden genom en Räknel över de dem
tillhöriga medel, hvilka under år 1879 utgjorde
hafva stått till mitt förfogande. I anledning
hvaraf tillåter jag mig på min sida förelägga
en Räknel, som utredder huru stor del af de
uti Bergman Hummel & Co Räknel upptagna
summor i verkligheten stått till mitt förfö-
gande, och gestaltar sig denna sålunda:
Bergman Hummel & Co andel af Bätkärnsås
förlag den 31 December 1878 bestående dels af
färdigpågad tillverkning och dels af skogs-
skiften styck upptaget till kronan 103.605.57
100 stycken lätta småbjelkar kron.
na upptagas till

600. - 10 104 205.57

Skarifrån skall afdragas: Bergman
Hummel & Co andel i oafverkade skogskif-
ten m.m. som ju hvarken under 1879 eller
sedan kommit till mitt förfogande Nr. 8.458.94
Nr. 48.34 är per ftandards för 735 standard,
som utgjorde Bergman Hummel & Co andel
af det standardtal, som 1878 års inventa-
rium i verkligheten, efter skedd patering,
lemnade; dessa 735 stand: voro nemligen
upptagna till Nr. 108.12 är per stand: men
kunde icke realiserat till mer än Nr. 59.75
är hvadan en skilnad af Nr. 48.34 är per
stand: uppstår utgå

Nr. 35.589.90

De timmeiparter hvarom Bergman
Hummel & Co i sin inlaga anda, denna
parten på 11925 stycken, den andra på 13873
samt den tredje parten på 3,823 stycken,
betaltas alla af mig under sommaren af-
vensa bjelkorne med Skarhumberland,
hvilket allt synes af bilagan Nr. 1 utgörande
afskrift från mina handelsböcker, och utvi-
sande att jag vid årsslutet hade en fardam
af Bergman Hummel & Co enkelt, hvilken
affär från ofranstående på Nr. 2975.79
Bergman Hummel & Co andel af den 1878
utgående inventarium som utgår med
afdrag af skogskiften

2224/57/1067205.90

Kronan 34 996.00

216
Detta är nu det belopp som af Bergman Hummel & Co medel under sommaren 1879 genom realisering af Båtekårsnäs tillverkning kommit till mitt förfogande. Af de genom Inspektör Högberg utlagda diverse förskott har icke ett enda öre kommit Båtekårsnäs till godo för år 1880. De båtens, som Herrar Bergman Hummel & Co ordnade, blefva återställda i sin naturliga sammanhang. Jag ser i betraktande att jag får att hjälpa Herrar Bergman Hummel & Co att ersätta penningar för de affärer, som af dem själva sköttes, lemnade mitt namn bland annat på veckor till icke mindre belopp än 60000 Kronor, samt på Kontant tid till dem lånade Kontanta penningar, så torde deraf framgå att de själva icke förträdde Båtekårsnäs förlag under 1879 med någon annan värd summa utan lämnar nog det mesta gått ut från mig, hvadan det också torde vara mindre underligt om jag under sådana förhållanden icke skulle hafva funnit mig bjudt att för Herrar Bergman Hummel & Co lägga ut med allt för stora summor, utan att på indraga något, synnerligt som det var alltså bekant huruvida Herrarnas ställning då var, trots deras stora resurser, ganska kritisk. De 30000 Kronor, som Herrar Bergman Hummel & Co annamman såsom utgående rest i ammortering af Bergman Långberg & Co skuld är en summa, med

217
hvilken jag icke haft att skaffa, emär den samma ej kommit mig till godo på orsak att Herrar Bergman Hummel & Co själva berijade Bergman Långberg & Co uppskof med betalningen af denna skuld, såsom ersättning för det de afstod från timmerköpet efter Kalix elf. Vidare hafva Bergman Hummel & Co uti samma Kapitel påstått att den hufvudsakliga förlusten, som under år 1879 drabbade Båtekårsnäs Intressenter, tillkommit derigenom att jag icke frågade efter priset, som jag betingade för sågtillverkningen, endast jag fick in en del kontanter till egen bekvämlighet. Huruvida detta påstående är sant eller icke torde lätteligen kunna slutas af följande omständigheter, nemligen:

1/ att trävaruprisen på den utländska marknaden under år 1879 i allmänhet voro ytterst låga, hvilket ju äfven Herrar Bergman Hummel & Co synas erkänna.

2/ att värdet i från år 1878 ingående inventarium vid Båtekårsnäs var upptaget så högt, att det pris, som vid realisering kunnat för tillverkningen erhållas, icke skulle, äfven i händelse för pågången skett under de mest gynnsamma konjunktur-förhållanden, hafva uppgått till det satta inventarietsvärdet.

3/ att Båtekårsnäs Intressenter, äfven i händelse 1878 och 1879 äro tillverkning realiserats följt

under denna försäljning år 1880, dock skulle haf-
va kommit att lida en förlust, uträknadt till
omkring 20 kronor per standard, emär 1880 års
tråvarpriser med riktig summa understego
det värde, hvartill inventarierna från 1878 voro upptagna
40) att medelpriset för den af mig år 1879 försäl-
da tillverkningen från Båtskärsnäs ingalunda
understiger men öfverstiger, jag vågar påstå detta,
öfverstiger medelpriset för de af Herrar Bergman
Hummel & Co själva under samma år sålda till-
verkningar; samt.

50) att största delen af de utaf mig utsagde
är gjorda försäljningar verkställdes i samråd med
en af delegaterna i firman Bergman Hummel & Co Herr
P. Hummel.

Herrar Bergman Hummel & Co hafva jemväl uti
sin inlägg framhållit huruom jag borde utver-
ka mig deras befullmäktigande att sälja deras
andel af inventarierna under upptaget
inköpspris samt slutligen gjort en beräkning
af den förlust, som drabbat dem genom denna
försäljning. Beträffande först det ifrågasatta
befullmäktigandet, så borde det vara onödigt
utspåra, att jag på grund af ingånget aftal
hade mig omhändertadt att på bästa möjliga sätt
realisera Båtskärsnäs tillverkning. Att jag
utom detta hade borde utverka mig något sär-
skildt befullmäktigande kan jag inte påstå; och

torde äfven detta Herrar Bergman Hummel & Co
förmående vara utan betydelse, synnerligast
då man betänker att försäljningarna, på sätt
ofvann nämnts, till största delen verkställdes i
samråd med Herr Hummel. Vidkommande an-
ter den af Herrar Bergman Hummel & Co gjorda
Beräkning öfver den förlust som genom 1879 års
försäljning tillskyndats Båtskärsnäs Interren-
ter, så finner ju enhver vid första granskning
att densamma lider af, förutom andra, ett
högt väsentligt fel nemligen det att den
summa, som bär lagifva verkliga förlusten,
deri upptagits dubbel. Men vare sig att för-
lusten styrkes vara större eller mindre, hafva
Herrar Bergman Hummel & Co att därför skylla
endast sig själva, emär de anförtrode försälj-
ningen af tillverkningen åt mig, som enligt
hvad de numera trode sig hafva funnit icke
varit vären detta förtroende, och ej heller
lätit mig veta att med försäljningen borde
uppskjutas till dess gymnasier förhållanden
inträdde; jag för min del har efter bästa för-
stånd och samvete sökt fullgöra det mig lem-
nade uppdraget. Utli kapitlet om Kontrakt-
terott hafva Herrar Bergman Hummel & Co till-
 eget besvarande framställt frågan huru har
i Särskildhet till det meddeligen han under
tecknade öfverenskommelsen af den 7 februari

1877, och än vidare, huru har han hållit den muntliga, enligt förtedda promemorian, träffade aftalet af nyåret 1880" och vid besvarandet af dessa frågor efter en mängd omvägar kommit till den slutsatsen att jag med ett ord bestritt uti fullgörandet af svaret sagdt, alla åtagna förbindelser. Jag anser det icke löna mödan att punkt för punkt bemäta författarens af Bergman Hummel & Co inlagda härnär gjorda andraganden, utan inskränker jag mig till att endast göra några korta anmärkningar rörande dessa.

1:) Synes författaren hafva förgätit - eller kanske hellre låtsat förgäta - att öfverenskomelsen af den 7 februari 1877 upphörde att gälla vid samma års utgång.

2:) Har författaren likaledes låtsat vara i o-kunnighet om att jag icke åtagit mig att ansvara för betalningen af den andel utaf Bergman Hummel & Co skuld, som förfärligt till betalning under åren 1878 och 1879.

3:) Har författaren varit i tillfälle att när förhelat ä Herrar Bergman Hummel & Co konton taga kännedom om samt granska öfver som låta derifrån afhämta de af mig årligen aflemnade försäljningsräkningarne.

4:) Har författaren glömt att Herrar Bergman Hummel & Co utsedde revisor Herr C. J. Jung-

berg vid sina revisioner granskat öfver dessa försäljningsräkningar.

5:) Har Herrar Bergman Hummel & Co intet ett skaffat med den af mig och Herrar Bergman Hummel & Co bedrifna hjulk affären.

6:) Har det af författaren af inlagan på vidt och brett omordnade muntliga aftalet af år 1880 aldrig ingåtts

7:) Kunnat de af Herrar Bergman Hummel & Co till stöd för deras andraganden iberopade förslagen till kontrakt, såsom utgörande endast förslag, de der aldrig blifvit af vederbörande saksägare godkända och med underskrifter bekräftade icke tillerkännas den ringaste betydelse, samt

8:) Mötte tyvärr hela den af inlagsskrifvaren i dessa Kontrakt-projekter för kostligt uppförda granna byggnaden, såsom uppförd på allför dålig grund af sig sjelf ramlade jemte sjelfva grundens slutligen hafva öfver Herrar Bergman Hummel & Co, såsom jag förmodar till mitt besvarande, framställt följande naiva frågor. Med hvad rätt jag, i händelse det mycket omordnade aftalet af år 1880 icke ansågs vara gällande, disponerat Bergman Hummel & Co andel i Båstakärnäs och dess tillbehör; med hvad rätt jag påfört Bergman Hummel & Co mina omkostnader och försäljningsprovisioner; samt med hvad rätt jag för mig tagit

en tredjedel af bjelkeförtjensten. I de två första af dessa frågor svarar jag, hett enkelt: med den rätt mig tillkommit i egenskap af förläggare för Båtskärsnäs, emär jag icke äta git mig att förlägga verket och realisera dess tillverkning utan en motsvarande rättighet att få disponera samma tillverkning samt tillgodoräkna mig försäljningsprovision samt den vanliga provisionen till agenter samt andra nödiga kostnader. Svaret på den sista frågan åter tyder: med den rätt, som enhvar äger, att fritt och utan behörigt intrång af andra personer disponera öfver den vinst, som enhvars redliga arbete lemnar, emär i frågansvarande bjelkeaffär utgå Herrar Bergblom Lvanberg & Co och min enskilda, med hvilken Herrar Bergman Hummel & Co icke hafva något att skaffa. Härmed tror jag mig hafva lemnat det väsentligaste af de oaktliga uppgifter rörande mina utgånder i denna sak, hvilka Herrar Bergman Hummel & Co låtit uti sin inlägg inflöta; Hvar Herrar Bergman Hummel & Co i öfrigt deri anförut afrensom författarens af inlagan mot min person riktade exclamationer, anspelningar och insinuationer synas mig vara af den beskaffenhet att desamma kunna komma förtä för författarens egen räkning. För öfrigt får jag i alla upprepa mina vid senaste sam-

manträdet till Håradets Rätt inlemnade skriftliga andraganden. Skederkalix den 9 januari 1883. J. Lallström. Jemte deri återopadt, på lydande
Utdrag ur Joh Lallströms Handelsbok
Bergman Hummel & Co

1879				
Jan	1	Sm. Saldo från 1878	13116	05
1879				
		Per - - - - -		
		" - - - - -		
Dec.		" för timmer till Bergblom Lvanberg & Co	21458	68
	31	Saldo till 1880.	2978	19

Rätt utdraget bekräftar: Gustaf Ohman Kämde man
Eliel Ingman -

Efter jämförning hvaraf Bergman i sin sida, ytterligare ingaf följande skriftliga anfärande.
Bemötande af J. Lallströms svaromål, till Skederkalix Håradets Rätt intima ting den 10 jan 1883.

Till Skederkalix Håradets Rätt!
Vi gå nu att lemnata Herr J. Lallströms svaromål i våra stämmingsprotokollen. Detta Lallströms svaromål går ut på att visa hur som vi - med begagnande af hans egna, i hans skrift förekommande, kraftuttryck - personer, som göra anspråk på benämningen förmåttiga, dock föflöt inblända honom i denna oblika och allaredan sagdligt ryktbara process mot Bergblom Lvanberg & Co. Oaktadt rättegången alldeles icke rör mig me-

nar Tällström", som icke haft något att skaffa
med saken, blygga vi icke att "helt fräckt och mot
bättre vetande, indraga honom deri". Men så bar
de detta också "fär erärdeliga tider varda ett bevis,
huruom vi velat hvärfva på fardna aff ärs vän-
ner våra egna förluster". Vårt "smilrika yrkande,
utan grund och konsekvens, ett vanskapligt fester,
går ut på att ger gas et nefas, det här betydde utan
val af medel, anfatta en ofärvillig man, lycklig"
att tillfälligt leva i frid med hela världen, kanske
dock icke - med sig själv. Men "strids-handelken
är kartad och med balda ord tages den nypr-"
"Omunkad sanning" kommer att under tårer in-
gen rankas. Tällströms äras dag är kommen.
Han skall visa för världens ögon med hvad för
yrkerygg han under sitt hela lif haft och ännu
har att göra med - han, sig själv nog, nu som förr.
Endast sådana medeltids riddare, som smut-
sat med sitt sköldmärke utesfater de allmänna
stråkvägarne, kunde hafva fört sådant språk,
då de trädde fram på arenan. Stora ord fylldes
väl då för än idag - lesten på högstämsta
tankar och lesten på det lagna mannamod,
som endast en rätvis sak kan skänka. En för-
tidens Konung, Croesus, så var hans namn, satt en
gång, omgifven af smickrande vänners tal, be-
sinnad icke minst af sig själv och Karakistans
väl bestod. Nu frågade han en dag en färitsk

man, hvem är "lycklig" som jag? Vi kända svaret.
Sjelfgjorde män äro stundom mensklighetens bär-
ste, men - för svaga karaktärer talar lyckans tär-
ningskast endast sjelfbedrägeriets språk. Innan
vi nu börja med ett närmare genomgå svaromå-
let, nödvändigt att säga än ett ord för att bely-
sa ställningen. Tällström var en gång delegare
i vår affär - omständigheterna hade det så be-
ställt. Detta förhållande och allt hvad som der-
fjänt passerat och beredt Tällströms fästkomit, be-
kräfter visserligen ej den ihågkomma, som står
utan den gamla sanningen: vi behöfva alla bra-
randras hjälp. Men för oss kan det ej vara lik-
giltigt huru den person bär sig åt, som en gång
uppträdde med anspråk att vara vår balagsman!
För att slippa blygga äfver den persons beteende,
som en gång stätt oss nära och nu med ofär-
synte vederparter gjorde gemensam sak, ljödo
vi Tällström, till obehagligheters undvikande,
de mest föacila vilkor. Men ju mer väste mo-
det! Tällström stod nu vid Karavägen, stödd på
sin goda laus. Mellan trene världens goda gäl-
de valde. A ena sidan: att vara minnestrogen
mot de förhållanden, genom hvilka man kommit,
dit man kommit; bibehålla umgängesvän-
ner; levara eget rykte fömt lespara sin egen
heroder den offentliga skammen af de mest
klundervärda handlingar; allt detta likväl på-

radt med tillfälle att, på ett ofärdigt sätt, själv
vinna betydande ekonomiska fördelar. I andra
sidan: att i lyckligaste fall, med stora risker
och äfventyr, vinna något mera penningar, men
detta dock - endast på föga hedrande sätt genom
att för enskild del behålla den skogspark, som
han nyss, såsom förläggare för Berglön, Lvanberg
och Båtskärsnäs, åtminstone till hufvudsaklig
del, inköpt för Båtskärsnäs räkning. Vid valet
hvarfär "stikka handen i barmen"? Det senare
alternativet - det vare obestidligen det bästa
för att bli ännu mer "lycklig" och sedan har
i världens ögon, oberoende handbakt, man
sätter sig för öfver allting! Offret af ädlare kän-
slor, äldre förbindelser, broderns anseende, en
måra stående äldnings råd - som saker för den,
som aldrig processar - annat än i rättas ögon-
blicket, just nu! Vi äro nu inne på arenan,
men hvar är motståndaren, hvar den kände käm-
pen med "stridshandsken"? Ah, redan afrenten -
Der tittar han fram bak Handelsbalkens 18 Kap
och ser på undelt på vara ifred som riddare betrak-
tad. Han var blott en "spisdoman, en ombudsman
åtminstone en redlig man, utan församlighet, utan
svak", med mera. Nåväl, bort med lauren - men
till Klappan! Öfverenskommelsen, litaga 119, mellan
Tallström och oss bestämde Tallströms skyldighet;
att till oss inkjetala den, vid avslutet till betal-

ning förfallna, tredjedelen af Berglön Lvanberg
och Båtskärsnäs sägtillverkning till
på best möjliga sätt realisera, mot att derföre
behörigen vid årets slut redovisa att tillhandahåll-
la det nödiga förlaget, hvarvid J. Tallström eger
att beräkna åtta procents ränta på de medel, som,
enligt aflemnad (märk aflemnad!) och granskad,
redovisning på vår andel sig belöper, mot att, godt
göra enahanda räntesats på försäljningsbeloppet
i vår utredning är visadt, huruom Tallström,
utan att begära någon ny fullmakt, fortsatte
med sitt förvattanskap för Båtskärsnäs för år
1878. För vår del hade vi ingenting emot en fort-
sättning, endast han fullföljde de åtagna för-
bindelserna - Men såka motsatsen inträffade -
Föreskrifven afbetalning uteblef; ingen redo-
visning aflemnades till oss. Tyra är efteråt, då
försäljningsräkningarna erhöles, finna vi,
att han det året gifvit 2 procents ränta minre
än han var förbunden att lemna, med mera i
samma väg. I 1879 - på samma sätt. Ingen reda-
visning. Tåret till är efteråt för vi läsa historien
om Tallström åtgärden. Emellertid hade en
af oss återflyttat till orten; oesterättlighets - till
ståndet kunde ej längre på fortfara. Tyra aftal
afhandlades. Tallström inlemnade sin egen-
händig skrifva pro-memoria, innehållande
hans anmärkingar, Berglön Lvanberg och Båtskärsnäs -

226.
Nytt kontrakt upprättades; först ett, för ett an-
nat. Tio först förklarar sig Lallström godkänna
vilkoren, men ber få slippa underskrifva strängt
bindande kontraktet; nästom beklädder af ständ
och derutom vare färdant, visserligen, fullständigt
afverflödig mellan personer, som ståte
till hvarandra i färdant förhållande som vi!
alla dessa pro-memoriar och kontraktshänkom-
ter äro under N:o 25 redan tio rätten inlemnade.
För att allt detta, nämnes i Lallströms försvars-
skrift ej ett ord om något färdant rätt aftal,
men der omtalas icke heller något annat aftal.
I stället uppräpas samma historia, som vid 1877
års slut. Då skildrade Lallström i sin inlägg
hur som vi fäkte förmå honom att förfara
de försälja och lät han sig jernväl förmå der-
till. Detta var allt. Men vilkoren? Lallström
komma aldrig ifråga - man gör som man vill.
Och nu, nu anhalles och tiggas om igen i vår
sida - menar Lallström - det han må gå på - vis-
serligen i ullstrumparna, och ju ifrigare tiggas
vi derom, ju mer det är vardet uppenbart, att
han vare den oumbärlige mannen, att allting
väl beställa! Och allt detta tungande, fastän
vi nogsamt kände, att Lallström ej vare syn-
nerligen "finskad af uppdraget". Det likväl
lyssna till dessa suppliken, hvilken medlåtenhet,
hvilken uppgifning! Läsom en pendant till Lall-

ströms frubandsteckning, der han sitter på sin
tron här hemma och tar smat suppliken - må det do-
tillåtas oss att teckna en annan bild, hur det går
till, då Lallström i utlandet uppträder som för-
säljare. Agenten förelägger för utländska köpmän
på hans pulpet en beräkning öfver Båtskärsnäs
färdtillverkning. Köparen: "hvad heter afskepparen?"
Agenten: Han heter Lallström, här står hans namn.
Köparen: "Lallström, jag känner ingen Lallström".
Agenten: Monsieur Lallström har varit bolagsman
i främman Bergman Hummel & Co. Köparen: "Bra,
men han är ej Bergman Hummel & Co; jag kän-
ner honom ej, ej hans märke, vill ej experimentera".
Agenten: Jag garanterar att han skeppar utmärkt;
jag garanterar för fullständigt lika god skepp-
ning som Bergman Hummel & Co - och derutom, till-
åt mig visa Bergman Hummel & Co priskeurant. Mon-
sieur Lallström följer för ofantligt mycket billigare.
Köparen: (efter mysken tukan) lät oss försöka; men
inga chikaner, vi garanterar för enahanda
skeppning som från Bergman Hummel & Co. Alla
travaruskeppningar, på gifna order, göras, nu
för tiden, på färdant sätt, att köparen, långt
innan han sett den vara, har köpt, påtecknar
betalnings skyldighet för densamma. Först och
främst af allt fordras därför att vinna färdtillverk-
ning och sedan att leverera det. Utan att ha varit
närvarande hvarken då vi förmånas hafva fram-

demnat våra supplicer till Tällström - eller lå
Tällström, själf eller genom sin agent, uppträtt
infär sina kännare, våga vi hoppas, att hvarje för-
nuftig människa, bekant med Tällströms och vä-
ra förhållanden, skall inse, hvilken af bilderna
är ett fantasifaster och hvilken som är tecknad
efter naturen. Men det der styggas aftalet vid 1880
års början? Nog spöka de der promemorierna, nog
spöka de der kontrakterna nog ser det gement
sannolikt ut - men ingen underskrift, inga vitt-
nen - således ingen fara! En riktigt genomheder-
lig systemman knallar sig hundra mil undan
och sätter en i omständliga rättegången beqväm
advokat i sitt ställe - och då måtte man väl
vara som i bombfritt hvärf, till och med fri för
spöken. O, nej - missräkning! De döda tala ibland
omvissheten bedrar än idag klakheten. Nog
troddes allt väl nedmylladt - men der står ju,
lifsefvande, ett vittne framför oss. "Men af fyra
kantrike skall - två gånger - skall Tällström er-
hålla $\frac{1}{3}$ del af färtjensten". Orden läsas i Tällströms
eggt lilla avis Nr 25 a. Sådant har aldrig förrut
kommit före. En splitter my ide. Och det harmo-
nierar på fullständigt med promemorian (Nr 25)
till och med, med Bergman Ivanberg's manu-
inunder. Ja! Bergman, Ivanberg's tala för till-
fället med en sådan värme och ädel uppfatt-
ning, att då vi stjer mycket klandrat dem, vi

bära bereda dem den tillfredsställelsen att höra,
omigen, hvad de en gång sagt: "Som meningen
är att genom ästadkommande af biladt rike, till
värendtlig män, söka bidraga att fortast möjligt
upphjelpa Båtskärsnäs sägare, och understök-
nades lifligaste önskan är, att, jäväd Herran
Bergman Hummel's, som Herr J. Tällström,
skulle någon gång erhålla ersättning för det be-
kymmer de haft i och för Båtskärsnäs färlag,
så föreslås, att den färtjenst, som blir förskildt,
på det bilade riket, fördelas sålunda att Herr
J. Tällström deraf åtnijuter $\frac{1}{3}$ del och Herran Berg-
man Hummel's samt understökade hvar sin
tredje del. En affär här ju lätt i längden
kunna gå, om den baseras på att alla, som der-
med arbeta, hafva hvar sin rättmätiga ersätt-
ning". Onekligen vackert, samt, ja kärande -
Banska riktigt köptes och skeppades också, år
1880, 3965 stycken bjeltkar och år 1881-82 47 stycken
1/2 re Tullkammarens hofåijande beris d: 15/ och
ganska riktigt tog äfven Tällström för sig för
besväret, det ena året tredje delen af vinsten
med 6000 Kronor och det andra året också tred-
je delen deraf med 6000 Kronor. Kanske dock
protokallet blifvit litet justeradt, sedan det
stälde sig till rättegång, och man junkat med
beloppet för endera året till 5000. - Men i
alla fall är det rätt behändiga sprattler för en

"sysloman" - och nog är man lika hederlig för
det. Vi tänka ej alldeles så. Antingen tog sys-
lomannen för sig hvad andras var - och om så
slår lagen stängt sådana "sysloman" på fing-
rarna. Eller också måtte syslomanne föta
berättigande till hvad han gjorde. Vi frukta
nästan, att det är det bästa för syslomanne
att, istället för att nu helt likgiltigt vända
ryggen åt, fnarare fly, fartast möjligt, till
det der - förbisedda aftalet, såsom till en
räddande engel. Kanske lejlkarne sjest för
lemnas igen och Kortvaden och provisionen
och färdtjänsten och hvem vet hvad mer kan föl-
ja i släptåg! På samma gång aftalet erkännes
skall syslomanne ej längre behöfva sucka och
klaga, att han lemnats alldeles utan "måga be-
stända färeskrifter". Eller gjorde vi någonting
under åren 1880 & 1881, hvarigenom vi både för-
verka vår rätt till andel i lejlkarvinsten? Jo,
vi vara för mycket godmodiga. Vi hade inga
andra nya ankyten än af sådan natur, som i
artikeln "hän och hjälp" i vår Utredning äro skild-
rade - uppghärligt till tjänst - för resten vänta,
tiga och tåla - tills vederläggningens timma
skulle slå. Moanne - lammet, som stod långt
nedanfär, stöfter den strida läckens lapp, ej
än en gång grumlade vattnet för vanger,
och därför var förfallen att atas upp. Vi

gå nu att behandla den af Tällström först be-
rörde frågan angående vårt yrkande på redo-
visning. Samma för som af Berglenn Fran-
bergsk. Redovisningsgarde äro lemnade af lem-
nas - till en tredje person och åt ingen annan
komma de att lemnas, nu som förr. Förar och
en annan, redbar sysloman än Tällström, är
sjest angelägen, att lemna ifrån sig sin redo-
visning, och stå väl med sina principaler.
Men här allihanda förök att komma undan
att göra reda för sig. Öfverenskommenheten af den
7 Febr 1877 säger dock bestämdt, att redovisnin-
garne skola vid årslutet aflemnas och rissli-
gen åt oss. Denna öfverenskommenhet är näm-
ligen undertecknad af Tällström och oss - och af
ingen tredje. Tällström erkänner sig som den
redovisningskyldige, oss såsom dem, hvilka haf-
va att göra denna redovisning. Det är sålun-
da obestriddt, att Tällström förbundit sig
aflemna räkenskaperna till oss och till ingen
annan. Och om fråga vare ej om sysloman, u-
tan om tjänsteman i statens tjänst, ja Köpman
eller hvad yrke som helst, är regeln alltid den-
samma, att den redovisningskyldige skall
aflemna redovisning åt den, som har rätt
att räkenskap göra. Af Tällströms anvisning
till oss, att gå och föka upp hans försägnings-
räkningar för 1881 på det ena eller andra stället

det eller att skicka någon viss person på denna
upptäckteresa, emna vi således ingalunda numera
betjuna oss, sedan vi sent omsider tagit ut ste-
get att genom lagens hjälp till sist komma till
vår rätt. Vi uppsepa, tvettom, vårt yrkande att
inom 14 dagar efter uttänket den 10 Jan 1883
på Lättströms redovisningar förval afver Bät-
skärans följtverkning, som Bätskärans näs lyjel-
skipping och det vid 10000 Kronors vite, ä. vart
med aktiebolaget Bergman Hummel & Co. gemensam-
ma, Kontor i kyrkostaden, afleverade. Hvad be-
tydde det för öfrigt om Lättström behagade visa
räkningarna åt H. Ö. Jönberg eller någon an-
nan, för öfrigt duglig, bokförare. Vårman att
jmföra bokförda poster med sina allegat och
bedömma hvilka åtgärder meddelat icke den
speciella kunskap, som gardas för att granska
försäljningsåtgärder. Hjelpve varo vi farlige
kritici, men för våra ögon fingo naturligen
inga försäljningsräkningar komma. Villare-
frägs det den sanna ögon så redligt, den sam-
vetsgranne "sysselmanne": är det rätt eller orätt
att, då man, enligt kontrakt af den 7 Febr 1877, å-
tagit sig att, i inkasserade fakturabelopp,
godtgöra samma ränta, för man själv präfar-
de, den 31 Dec enahanda är beräkna 2% minre
ränta är afverenskommet och sedan att förha-
sa redovisningen i fyra år, så att åtgärden lika

Länge skall kunna deljas, till sist bortglömmas?
Till så frågor, knaggliga att besvara, afver-
som till denna räntefrågas närmare bestämmande
skola vi senare återkomma. Nu kommer Lättström
till frågan om realiseringen och honom synes det
färdig hade han den verkställt, i enlighet med sin
förbindelse, på bäst möjliga sätt. Om vi låtas
realiseringarne från 1877 och 1878 tillvidare passera
utan fullständigare kritisk, så sker detta deraf
att vi hafva svårighet att hinna med allt, då
vi nu på en gång måste genomgå allt - i tiden
har allt en grans. Derutom skulle man kun-
na resonera som så att Lättström, som blef del-
aktig i vårt bolag på grund af sin bekantskap
med allmoget och därför hade förskildt på sig
att med den besörja omhyttad och seflera räk-
ningarna behärfde någon tid på sig för att kom-
ma in i nya förhållanden, för honom hittills
fullständigt främmande. Men huru försäljnin-
garne från 1877 efter ett par års erfarenhet tillfär-
des, nu med utslutande ögonmärke att hastigt
ä-
fä in pengar, det hafva vi i vår Uttiedning ä-
skäddigpart och ytterligare genom under 1000 in-
lemnadt extrakt ur Lättströms räkenskaper med
fakta bestrykt. Deraf inhämtas, att Bätskärns-
nas inventarievaror från 1878, utgjorde enligt
Bergbom, Tranberg & Co. räkenskaper - k. k. 16 VII - 1750.
Stols i bokfördt värde af 10: 160 831 734

Under 1879 tillverkades 1061 Stands, som
i tillverkningskostnad, enligt Öbergborn,
Lånberg & Böcker stod i Nr 78.83 + Stands eller 83638.63
tillsammans Nr 244470.36

På det att Tällstoms åtgärder måtte dees bättre
kunna bedömas, skola vi nu redogöra för huru
dessa poster, hvar för sig, realiserades. Vidare ska
la vi, för att tillägga ett kryphål, från inven-
tariet afräkna de 280 Stands, som varit deri upptag-
ne mer än hvad i verkligheten fanns. Från
upptagne lagret af 1750 Stands Nr 160 831.73
affäres således 280 Stands à Nr 90.87
25443.60

Återstår i alla fall 1470 Stands kostande Nr 135,388.13

Detta verkliga inventarium, kostande Nr 90.87

+ Stands gjalde Tällstom utan vidare till 59.78.

jäledes till underpris per Stands af Nr 31.09

eller med en effektiv förlust af Nr 45,702.30

Vi komma nu till realiseringen af 1061 Stands, som
gjaldes af årets tillverkning. Dessa kostades i till-
verkning + Stands Nr 78.83.

men gjaldes till 59.78.

jäledes till underpris per Stands af Nr 17.05,

eller med en effektiv förlust af Nr 20,212.05.

Den här förlust på 1879 års tillverkning är i själf-
va verket vida större. Man pågår nämligen
icke åstadkomma en tillverkning, och sedarne
na sälja den för att få igen samma pris,
som den kostar, utan man får de en måttlig

afkastning på sitt arbete och sina pengar. Re-
sultatet af de sex pågående årens försäljnin-
gar visade ett medelpris för Båtskärsnäs af Nr 97.154
Priset för 1880 var Nr 89.88 och de följande åren
ännu högre. Genom den förtidiga försäljnin-
gen tillskapades således en indirekt förlust
på 1061 Stands à Nr 10.25 + Stands eller 10,875.25
Genom sina försäljningsåtgärder har Tällstom
således för 1879 orsakat en förlust af 1470 Stands
i inventarium af Nr 45,702.30
direkt förlust af årets sålde tillverkning 20,212.05
samt indirekt derä 10,875.25
eller tillsammans Nr 76,489.60

jäledes en förlust på Öbergborn, Lånberg & B:
del af hälften eller Nr 38,394.80 och enahanda
belopp på vår del. Huru resultatet af Tällstoms
försäljningar måste blifva så stort, som möj-
ligt, inses lätt, om man ihågkommer följande
redan påpekade omständigheter. I vår Utred-
ning framhåller vi nämligen, huru om Täll-
ning framhåller vi nämligen, huru om Täll-
ning, i ifvern att sälja, sålt mera plankor,
ström, i ifvern att sälja, sålt mera plankor,
än som kunde åstadkommas och därför fått be-
tala skadestånd: å lanten + Lanko för 120 till Nr 180-
å lanten + Latta. För 1000 710-
å diverse lanten för rå och odestriktig vara 5447.48
Dessutom gjaldes lantens och bjelkarnas, som ej
funnas, hvilka varor måste köpas eller lånas
en åtgärd, som för följande är, då det lanta

skulle in natura återställas, medfärde ytterligare
färdigt tillfälle af varornas stegrade värde. Af
1879 års skeppningar sändes fartygen "Gerda", "M.
ma" och "Mest" i konsignation, således utan för-
utgående försäljning. Dessa fartyg medfärde
209,57 Standt och erhöles derför Fr 10.715:78 eller
Fr 51:13 + Standt, materiarande Kr 36:30, hvarifrån
dock ytterligare äro att afdraga Lällströms för-
säljningsomkostnader, så att till sist knappt
någonting står kvar. Under det sålunda för-
vararna erhöles minst möjligt, har Lällström
tillfört omkostnaderna en post af Kr 1590:83
för utländsk resa. Hvarken för eller nu har
Lällström fått något uppdrag af oss att resa
till Paris, utan har Lällström att sjelf påkos-
ta sina resor. Att resa till Paris för att der
attackeras vår dervarande balagsman för att
af honom få råd, huru som han fortast möj-
ligt skulle kunna sluddra bort våra varor,
var fullständig galenskap. Önskade Lällström
goda råd, så hade de kunnat erhöles och er-
höles också, för tilligare pris, på närmare håll
till och med i granngården på Näsby. Der
bodde nämligen vid denna tid den balagsman,
som nu har att taga reda på vederbärandes
improviserade infärder hit och dit. Af honom
fick Lällström både genom ord och handling
lära, hvad som var att göra; sälja eller icke

sälja. Af honom fick han höra, att ingenting
nu borde säljas; att, af hans, honom skildt
tillhörande, Björkfors sågtillverkning komme
icke en plankas att säljas samt att bästa sätt-
et att tillgodose sina färdingsägare, under
för handen varande förhållanden, var att be-
hålla trävararne till deras disposition, då det
gälde. Björkfors sågtillverkning lemnade också
i lager, utan att ens utbjudas, och fingo
staplarna ligga under tak till 1880. Men dy-
lika råd och dylikt exempel varo alltför simp-
la att följa. Den besvärlige skalmästaren måste
man göra sig fri och till Paris, ideernas
stad, dit måste det bära af. I fall, såsom
Lällström påstår, den andre af oss balagsmän,
som han der påträffade, gjorde honom tjen-
ster och underlättade hans förhållanden,
så behöfdes det minsann, för att göra följ-
derna af Lällströms ditresa med förhinder
lig föresats att realisera Båtskärsnäs tillverk-
ning, i förkommande fall, minst möjligt
ruinerande. I denna omständighet vill
Lällström, till tack, söka ett berättigande för
sitt tillvägagående, men hvilken icke i
minsta mån är att, såsom sådan, betrakta.
Om vi år 1877 afstulato åt Lällström realise-
ringen af Båtskärsnäs tillverkning, så sked-
de detta ingalunda derför, att vi egde syn-

merligen höga tankar om Tällströms förmåga
härutinnan. Långt derifrån! Vårt befruct-
tiv var att så ställa, att vi, så sällan som möj-
ligt, måtte behöfva se menniskor, så oeffter-
liga som Herran Bergbom och Tranberg i Com-
pani samt hvar för sig. Och Tällström själf
eftersträfvade ifrigt och - trentemat hvad han
sjelf påstod - kände sig naturligen oändligen
smickrad att framstå som den synlige che-
fen för en separat affär - med sina utländska
förbindelser. Kanke vi ej skola beskyllas
för alltför mycket uppskattande af oss själfve,
om vi inbillade oss kunna göra baken bätt-
re än Tällström; men gerna betalade vi åt
Tällström hans provision, blott arbetet utför-
des någonlunda drägligt. Det var mycket
pengar värdt att vara, för direkt leering
med de gamla, goda kunderne. Och denna
enklare omständighet begagnas nu af Tällström
att deraf neda sig styttan, att kunna klifva
riktigt högt upp och från alla håll synas
som den makelösa. Aftal skriftliga, munt-
liga, hvad betyder de, hvartil skulle de tjena
för en sådan man, som han, som stod öfver
all vanlig, menisklig ordning? Men styttan
hemma blott opålitligt fatfäste och snart
ligger man der. Vi komma nu till Täll-
ströms försök att bemöta vårt yrkande på

att han måtte förpligtas, att ikläda sig be-
talningsskyldighet för Bergbom, Tranberg
& Co skuld till oss samt i äfrigt åläggas full-
göra de förbindelser, som han sig iklädt.
Detta vårt påstående förmenas sakna grund
och konsevens" och det af i ögonen springan-
de skäl, som naturligen äro dess mer grund-
liga och konseventa. Det torde - detta är nu
Tällströms sätt att bevisa - nämligen icke ens be-
höfva påpekas att jag ingalunda kan, derför att
jag sedan år 1877 på vederbärande intressenters
begäran (!) försått tillverkningen från Bäck-
kärs ångpåg, åläggas ansvara för Bergbom, Tran-
berg & Co skuld - synnerligast som denna skuld
tillkommit långt före det jag åtog mig sagde för-
säljning". Det är samt det är för Tällström, o-
nödigt bevisar att påpeka ett sådant derför;
påpeka ett sådant skäl, som ingen annan men-
niska i världen än Tällström själf kommit fram
med. Vi hafva gjort vårt yrkande derför att
Tällström så oförripligen urett - itället för på
bäst möjliga sätt, på så mest möjliga sätt, utan
hänrytt sin kommittenters intresser, försått
både försäljningsbar och icke försäljningsbar till-
verkning. Och dess minre borde vårt yrkande
ifrågakomma, förmenas Tällström, då Bergbom
Tranberg & Co skuld tillkommit, före det han åtog
sig försäljningen. Hvad är detta för prat, utan

mening? Det var det just derför, att skulden
färfanns för än Lallström stog sig försäljning
gärne, som vi påyrkade och Lallström också för
beand sig, att, ti bejra med, för 1877 till oss in-
betala den vid års slutet färfallna $\frac{1}{3}$ del af Berg-
bom, Swanberg & Co skuld. Om Lallström, år 1878,
fartfar att utäfra maket och myndighet vid Bä-
skärnäs; göra utgifter för intressenternas räk-
ning och fartfar att inkassera enahanda in-
komster, som han af Bäskärnäs intressenter för
1877 sig betingat, innebar väl detta påtagligen
att Lallström även vare skyldig fullgöra af-
rens kommis ätaga färbundelser till oss,
att han, genom nytt aftal, blef från dem befri-
ad. För år 1878 var Lallström således färbunden
att till oss inbetala den andra, vid års slut-
et, färfallande $\frac{1}{3}$ del af Bergbom, Swanberg & Co
skuld. Vid 1879 års slut var Lallström ytterligare
färbundad, med både "grund och konsekvens" att
till oss inbetala den ärestående $\frac{1}{3}$ del af Berg-
bom, Swanberg & Co skuld. Och af tre tredjedelar
blir det oelstnidligen det hela. Någon annan,
någon säkrare "grund" behöfves väl ej för styr-
kande af betalningsskyldighet, ä Lallström si-
de, för Bergbom, Swanberg & Co skuld till oss. Men
den grof, som Bergbom, Swanberg & Co och Lall-
ström för oss gjort, deri synes det mer än trol-
ligt, att de själva få stupas, att den för, på tre

man hand, bestänka den lyckans opätthet
och den färitske grekens ord, som kanske ej varo
så alldeles färitske. Och uppkartad är den gro-
pen på en mark, der källspräng af skäl och
bevis storta till från alla håll. Y ake vär frill-
rikhet", men den abegripliga fäkerhet, hvari
vederbärarna lätit insäfra sig i hopp att "räk-
ningen skulle sparas till en viss person gätt ut
tiden" - gifva oss öfverflödande bevisning. Den
ytterliga lättsinnighet, hvarmed 1879 års försälj-
ningar gjordes han, hvarmed färfarande frä-
ga rörel, sålunda gifvit oss, jämte det nya an-
gård, nu ett andra skäl, lä kontraktet af 1877
utgår det färsta, att påyrka det Lallström skall
till oss betala eller ansvara för Bergbom, Swan-
berg & Co skuld. Om än Bergbom, Swanberg & Co gjort
bäst möjliga beak att, för sin enskilda del, slä
mynt af de skogs skiften, som för våra pengar
inköpts för Bäskärnäs gemensamma räkning
samt derigenom skaffat sig en icke så obetyd-
lig kapitaltillgång, så var dock blodtappnin-
gen på Bergbom, Swanberg & Co, orsakad af Lall-
ström åtgärder 1879, alltför grundlig för att de
kunde stå vid den och även för oss alltför de
riks för att Lallström gera kam gå in konse-
quenserna. En stor del af vår fandran hos
Bergbom, Swanberg & Co beror derpå att
Lallström, sedan verket ären 1880 och 1881 börja

299.
de gå med färdigast, förhållit oss de ärliga ut-
betäckningarna af vänta i vårt färlag och våra
vinstutdelningar i sågtillverkning och bjelke-
samt sparrar. Genom telegram från vårt kontor
i Stockholm af den 29 Nov. erfare, att Tällström
till oss inbetalt Kr: 30,000. att beräknas såsom va-
re de aflemnade den 31. förlidne Oktober, hur för-
helst dock efter det vår stämning kommit be-
derbörande tillhanda. Detta är ankligen en
god början i betäckningsväg. Lärskildt äro vi
förbundsne för det keens, som vederbörande
sjelfre just nu stuckit oss i hand för att gendrö-
ra deras egna, offentliga påståenden ioffän rät-
ta, angående faran af att till oss betala sina
skulder. Detta påstående var dagteknadt den
13 förlidne November, en bemärkelsedag, då en
stor skald föddes. Bergbom, Tranberg & Co. ville
också liket något minnesvärdt. Sedan vi i
det föregående, med hänsyn till motivet för
våra ansvarssökanden, visat att Tällströms en-
ständiga pekande på sitt eget "derför" var
alldeles i galeet vaderstreck pekadt, gå vi nu
att se till hur hans mästa bevisning låter. Det
"torde" - ordet torde förefallen var motprant så-
som ett synnerligens väl valdt och mycket, i
och för sig bevisande uttryck - "dock vara klart
- menar Tällström - för en hvar - att - Bergbom,
Tranberg & Co. skulda till Bergman Hummel & Co. att

245
deles icke när mig, - såvida - tillägges det vis-
ligen - icke styrkas kan, att jag skulle hafva
åtagit mig betäckningen af densamma till öm-
skänkt belopp. "Det är icke Tällström". En
skön själs beekännelse, må vi säga. Enligt haföl-
jande allegat d^e A⁷ är vandet styrkt, att vår
fardran hos Bergbom, Tranberg & Co. ä hos dem in-
vestående medel vid 1874 års slut, utgjorde Kr:
306,086:36, hvaraf Tällström egde en åttandedel;
fäledes af Tällströms egande kapital investod
hos Bergbom, Tranberg & Co. vid 1874 års slut Kr: 38,260:08.
Då vi nu, vid Tällströms då skedde utträde ur
firmam, togo dessa Kr: 38,260:08 för fullgodt och
derslikes för circa 30,000 kronor på Tällströms
andel af totalt o dregliga fardningar på annat
håll, så vill det vara en stregen lifoaskadning
sån att kunna gå ut med att tillfoga sina för-
dra balagsmän: en fädan fardran är alldeles ic-
ke mig! Der som vi ej, vid Tällströms sagde
utträde, ginga in på alla hans fardningar, ko-
tades vi - just af den, som aldrig processar -
med Kompromiss eller rättegång, och i vår däre-
rande affärsställning var det en omöjlighet, att
taga emot en fädan process, utan att riskera
allt, tillfölje den i allmänhet så stödda kredi-
ten. Ensamt dessa, för Tällström bekanta, för-
hållanden, borde väl finnas hafva ingifvit
Tällström den uppfattningen, att, vis- ävis Berg-

246.
honom, Swanberg & Co skuld till oss, det gäldade för
honorn att gå mycket långt för att om än själv
fredad för rättligt kraf. Men tillfredsställelse
hederns färdningar. Och detta desto mer, då han
sedermässigt själv, dessutom; utfärdar sig, att i verk-
ligheten betald skulden och till sist så illa hand-
lagt deras och vårt intresse att, utom detta läfte,
sådant borde ansetts nära nog en självskrifven
sake. Endast om det till punkt och pricka styg-
kes, att Sällström iklädt sig betalnings- skyld-
ighet för allt ihop - då får det "rätt" detta kraf
honorn - detta är och får bli Sällströms aföregrip-
liga mening. Men att sådana betalnings skyldig-
het Sällström åläge, hoppas vi, genom afverens kom-
mission af den 7. Febr 1877 och hvad vi i afrikt an-
färd, allegat N: 9. hafva styrkt. Sällström bär ej i
detta stycke skäligen färdra mer, utan förklara
sig nöjd. Nu fortsätter Sällström, förklarar våra re-
dan omnämnde försök att "färdra" honorn säga
och vår "anhållan" derom och så vidare - och så
har det fortgått "allt intill denna dag och der-
vid har han - Sällström - gått tillväga så sam-
vetsgrant som möjligt". Vi skola nu följa sam-
vetsgrannheten i spåren, i färdana förhållanden,
som ligga helt nära till, för att den hvar derom
kan taga med händerna och känna igen om det
är Jakob eller Esau. Låt oss exempelvis följa
Sällströms ränteräkningar. Kontraktet af 7. Febr

1877 bestämmes, för oss vi veta, att Sällström skall
i fakturabeloppen, som han inkasserar, godtgö-
ra samma ränta, som han är berättigad påföra,
eller 8% + år. Sällströms försäljningsräkningar
och extraktet derav (N: 20) visa, hur han gått till
väga. För 1877 har Sällström endast godtgjort
ränta efter 6%, men påfört 8%. Den godtgjorde
årsräntan uppgick enligt försäljningsräknin-
gen till Nr 2572.99. Således i strid med tydlig för-
hinder stoppat i egen ficka Nr 837.66. För 1878
godtgjorde Sällström ränta efter 7%, men på-
förde 8%. Den godtgjorde årsräntan uppgick
till belopp af Nr 3023.63. Således har Sällström
obehörigen tagit för sig, detta är, för mycket
ränta Nr 431.80. För 1880 godtgjorde Sällström
endast ränta efter 6% men påförde 8%. Ränte-
beloppet för året utgjorde: i sätillräkningen Nr 1634.66
å staf
å sparrar

298.49
607.69
tillsammans Nr 2540.84

Sällström har således, obehörigen, i detta stycke tagit,
för sig, af Båtskärsnäs Intressenter, det året Nr 846.95
Denna summa jämte de föregående uppgår tilsam-
mans till Nr 2,116.41, som, obestridligt, skola till
häftet till oss återbäras. Inledningar kunna för-
refinnas, att den, som får ligga ute med penningar,
som ställa sig dyra, behöfver tillgodogjorda vissa
fördelar, och ingen frimäktighet skulle ha oss gjat

248.
sig gällande, om vi belånit, något så när, på bygg-
ligt sätt för öfrigt, bekräftar. Men, är efter år, haf-
va vi af Bergbom, Franberg & Co. och Tällström belånit be-
handlade såsom personer, som ej hade någon rätt
att gälda, men på hvars bekräftad de hade rätt
att lefra - bäst dem behagade. Vid förnyadt genom-
gående af försäljningsräkningen för 1879 vill det
synas som om Tällström undanflyskat ränta i
sedan 1878 gärdiggande del af "Cecilia's" last Fr 738.10,
hvarom Tällström själv behagade upplysa. Historien
om Ångaren "Kils Sture" är genom vår Utredning kom-
men i dagen. Den är ytterligare kompletterad genom
värt till Patten nu ingifvande bekräftande af
Bergbom, Franberg & Co. inläga till Håradsrätten.
Men denna historia höres lika väl, om ej snara-
re hit, än till Bergbom, Franberg & Co. afdelning-
gen. Tällström var den, som köpte båten och gaf
Bergbom, Franberg & Co., utan pengar, på Kredit half-
parten deris för att de tillsammans, i all endågt
trygghet, kunde göra det bästa af affären på vår
bekräftad. Behöfde våra ångbåtar någon ved, kostade
de veden 4 Kr eller färre; behöfde vi spelfne ved
kostade den 8 Kronor fannem, men då "Kils Sture" be-
höfde den gällde den 1 Krona 43 äre + huggen, fram-
körd och omstaplad fannem ved och det ved från skog-
gen - icke ved af barkar från sägen! Och blott tred-
jedelen af den bark-ved, som i verkligheten ätgick,
blef verket godt gjort! Och dessutom var det vi, om-

nar Bergbom, Franberg & Co., som stå i förbindelse hos
dem, emedan de vara "så goda" och togo veden till
vara. Allt sådant är systemmannen i all orskuld
med om. Men så för Tällström nu också vara med
om - hvaras vi - att återbära ett och annat; såsom
för titet "Kils Sture" påförd ved af barkar för åren
1878, 1879, 1880 med Kr 2250.-

vidare med om, att, af samma anledning,
visserligen för åren 1881-1882 (sedan bristan-
de räkenskaper aflemnats och antagligen
befunnits vara efter samma system affat-
tade) återbära 750 Kr per år med 1500.-
Härtill kommer den lilla benäringen med
huggen ved från skogen, som visar, att Rät-
skarsnäs intressenten fått släppa till sin
vinet i hela veds Konto med eller något
dylikt 770.-

Dessa summor gåra tillsammans Kr 4,520.-
hvaraf hälften vår tillhörighet. Mot slutet af Täll-
ströms uppsatts förkommer följande märkliga
påståenden: "Bergman, Hummel & Co. hafva sig ju dock
bekant, att jag icke haft något annat, att skaffa
med det återopade mellan Handelsfirman Bergman,
Hummel & Co. och Bergbom, Franberg & Co. den 30 Dec 1871 up-
rättade Kontrakt, än att jag - Tällström - vid tiden
för Kontraktets ingående var delegare uti förutsag-
da firma. Och något fört har Tällström deri
utlat sig sålunda, att vi - Bergman Hummel & Co. -

250.
färgätit. De omständigheter som trunga oss att
till låga priser sälja, och hvilka omständigheter
även till stor del förorsakade den ofördelaktiga
försäljningen af Dättekärrnäs tillverkning. Huru
passiv - intet att göra med kontraktet. Tällström
deltog i ingenting, gjorde ingenting, han endast
"var" vår bolagsman vid tiden för kontraktets ut-
rättande. Lärningen är visserligen, som vanligt,
i fullständigaste motsats mot Tällströms påstående.
Den, som rättvisligen icke bort hafva det minsta
att med Bergbom, Lvanberg & Co affär beställa, det är
just den, som nu får hafva största andelen deraf.
Denna bolagsman förklarade, före sin afresa från
orten, hösten 1871, att han ej kunde tillåta, att vår
färmas inläst sig i någon parts affär med sådana
personer, som Herrar Bergbom och Lvanberg, som,
på det sätt som skett, brutit tro mot sina färra
husbönder, men knappast afrest - skedd, det oäk-
tadt, utpräglingen. För att sedermera fåka göra
det bästa af hvad, som ej vidare kunde i hufvud-
sak ändras, och möta hans åsikter, modifierades
det första aftalet, såsom Bergbom, Lvanberg & Co i sin
skrift antygt. Anledningen till denna modifika-
tion var helt enkelt den nu angifne. Den, som
medskrifver detta, har all anledning antaga, att
det just var Tällströms stöd för den, då för tiden
hänryps besträffade bolagsmannens åsigt, som gjorde,
att man bestäl sig från att handla tvärt emot den

bestfarnes vilja. Således är det just den personen,
som då för tiden endast "var" vår bolagsman,
som vi i väsendtligaste mån hafva att tacka för
tillkomsten af hela omlytet med Bergbom, Lvanberg
& Co, och dertill är ej förklaringen långsakt, då
vi erinra oss att Tällström, med naturens band,
var vid Lvanberg, såsom hans broder, fäst, och då
dessutom deras åsikter varo för nära bestämda.
Vid slika förhållanden skulle, menar Tällström,
han ingenting hafva rekut åt någondera hållet.
Sedan affären var gjord, var det också, såsom i
utredningen redan angifvits, Tällström, som stod
för huskällningen med Bergbom, Lvanberg & Co.
Redan hösten 1872 tillskrefva vi, från Stockholm,
Tällström allvarliga bref, framhållande det oer-
härda att Bergbom Lvanberg & Co, enligt hvad man
färmummit, påjat för våra pengar köpa skiften
och göra skogsafverkning för egen del i stället
för Dättekärrnäs Interessenters. Derpå för vi af
Tällström svar af sådan art som detta; "Om möjligt
att komma någon vadt med Bergbom, Lvanberg & Co;
de äro omöjliga att göra med; då i Kommen,
sjelfve, uppi, för i ordna med dem efter skör-
Men på samma gång Tällström färdade färdant tal,
gaf han dock ut våra pengar och lät dem gå
på. Och Tällström frågade icke i skunnighet
om omfattningen af blotta Bergbom, Lvanberg & Co.
operationer. Han visste, att de för år 1873 togo

för sig, peroration, Nr 13,000: samt att de för 1874 be-
räknade sig inkomst på Nr 20,000:-. Detta endast
på afverkning af inköpta fiske-skiften och skogsef-
fekter, - dessutom vinster i försälda varar med
Båtskärsnäs. Och för att dölja alla dessa konst-
grepp styttades bokslutena för Båtskärsnäs upp,
så att de, det oaktadt, skulle visa vinst. Men
detta kunde ej fartgå i längden. Till sist måste
hela Berglön, Lvanberg & K. "Surdeggen" falla
sammans! Emellertid - då pengarna nu en gång
vara bottenmade och det, utan motsvarande
skuldsedlar, åt fäderna personer som Berglön
och Lvanberg, hvad var vidare att göra? Och det
ta kallat Sällström för att icke göra oss någon
skada, "men väl att hafva färdökt, efter bästa
färmåga, främja våra intressen och bästa".
Hade Sällström sagt att han gjort sitt bästa
att främja Berglön, Lvanberg & K. intressen mot
oss - då hade han talat fanningens ord. Och
för hans välförhållande hade vi att af honom
öfvertaga hans andel Nr 38,260:08 i en areverse-
rad fudde, på så opålitligt håll, - och det
af en person, som ej ligger att upprepa att han
haft "intet" med kontraktet att skaffa. Laken
är honom icke. Han endast "var" vår lagomän
och det till och med, i egna ögon, kanske den
bäste bland lagomän. Och vi - menar Sällström
- hafva, märkligt nog, "förgåtit de omständig-

heter, som trunga oss att - år 1879 - till låga prö-
ser sälja" våra varar. Skj! Vi hafva sannoligen
ej förgåtit, att Berglön, Lvanberg & K. och Sällström
fått tillfälle få behandla sina färs principaler
och äfven lagomän för den senare, att de då va-
ro hårdt nära att gå under. Hade vi då haft i
behåll de hundra tusentals kronor som våra färd-
na affärsvännar" såsom de kalla sig själve, ta-
git för sig, hade, litet väl, som Björkfors sågtillverk-
ning fick ligga öfver, allt det andra också fått
göra den färdskap och en stor förmögenhet y endast
för oss, men för många af denna floddals inne-
vånare varit räddad. Men då vi nu måste af
sådan anledning realisera, få vi höra att det till
och med, äro vi, som på vinst fått stå för, att
Båtskärsnäs tillverkning färdes - och färdes få u-
selt. Och detta Båtskärsnäs var det enda, som
Sällström, för ej längre sedan varden skuldfri och
i reglerad ställning, behöfde färs. Per som Säll-
ström färdkar, hvad som här påstås, angäen-
de hans sätt att bevaka, i uppgifne detaljer, bo-
lagomännens intressen, få finnes ofaktiga be-
vis tillgängliga. Till dess kunna de vara öfver-
flödiga. Då vi samt talt om Sällströms brist på
de redovisningar hade vi äfven bär nämna,
att de redan erhållne äro i många stycken o-
fullständiga, försäljningsomkostnader och an-
dra utgifter, afvänder själva lasterna icke spe-

257.
cificerade och vid åtskilliga affären få komma
egens utgifter så de priser, hvartill lasterna för
sålts, för t.ex. åra lasterna, sålda till Levi & Co,
London, endast utgifne till den runda sum-
ma, som därför erhöles. Vi veta ej hvaför, för
skillett för denna betydande försäljning, priserna
ej blifvit utsatte. Om skulle det hafva synnerli-
gen intresserat, att för dessa priser, emedan vi
veta, att Tällströms Kontrakt med jagde hus upp-
gjordes till några kronor per tonfäst lägre pris än
hvad vi endast en eller annan vecka fört af
samme köpare betingat för andra dylika tillverk-
ningar. Vid en mängd af skeppningarne upp-
tagas i försäljningsräkningarna endast redovis-
ning för delar af last, alltså A^2 , nämligen
den jagade, till stufning använde, delar, icke
lasterna i sin helhet. Lyssnemannen Tällström
och förvaltnarne Bergbom, Swanberg & Co togo de
återstående delarne af dessa från Båtskärsnäs
föregjorde laster, så snart de utgjordes af bjelkar,
för sig enskildt till delnings, såsom vare det
deras enskilda, lastiga affär. Då Tällström un-
der tecknade 1877 års förlagskontrakt för Båts-
skärsnäs, trodde vi oss vara tryggade för fort-
sättning af Bergbom, Swanberg & Co enskilda
travareaffärer i Båtskärsnäs, men förändrin-
gen var endast den, att, sedan förläggaren kom-
mit i behörigt förstånd med sina klienter fort-

satte industrien i ännu större skala. Vid redovis-
ningarnes afslutande torde äfven kunna
orderbok, kontrakter och kommosententer, så att
någonting i verkligheten kan kontrolleras och ej
allting lea på lösa utgifter. Och hvad Täll-
ströms tillvägagående vid 1877 års realisering
rör, anse vi oss förskildt böra betona den om-
ständigheten, att, enligt vanlig kommersiell sed,
det är den bolagsman, som är vid sin firmas
kontor hemmarande, som är den för kusan-
ta ärenden afgörande personen. Tällström hade
jälledes, om han ville resa till utlandet för att
sälja Båtskärsnäs tillverkning att anhålla om
bermyndigande af den hemmarande chefen
för Kontoret i Nederkalix. Men det var just
den persons vilja, som Tällström icke frågade ef-
ter. Vår i utlandet vistande bolagsman gjorde
jedermera ingenting annat än hvad den hem-
marande skulle hafva gjort, om han träffat
Tällström derute, om än i färd med att sälja
Båtskärsnäs tillverkning, det nämligen att vi-
sa en med förhållanden obekant den tjänst,
han kunde. Vidare är det af rikt att ihågkom-
ma att det icke var den enda omständigheten,
vi klandrat, att Tällström under år 1877, trots
de nysa priserna, sålde trävarar, ty det gjorde
andra och äfven vi, men väl att han sålde Båts-
skärsnäs tillverkning, utan att fråga efter hemmar-

256.
ligande; att han fäledes fälde 1878 års inven-
tarier under inventariepris; att han fälde 1879
års tillräkning under tillräkningspris, att han
i betydlig skada fälde hvad, som icke fanns
och hvad som icke var skräppnings dugligt;
att tre af fyra laster fälles bort på måfå utan
att, på förhand, ens vara fälde. Den, som nu
i affären Bergbom, Tranberg & Co skickat sig, från
bådan till slut, jäsom i vår Utredning samt i af-
röstande afhandling, är vardet nödadt och bevi-
sadt, den samme mannen är det, som nu flutar
sin förvarsakrift med de redan citerade orden,
att vårt yrkande är ett "ranskapligt farter" af be-
modanden att "fas och nefas på honom inblan-
dad i denna odiäsa och allaredan förgylt rykt-
bara process, till ett redskap att vinna fördelar
på hans - hyggliga färdstas - medparters bekostnad,
och som till sist ankänner att från ett mål, som
allt ej rör honom", blifva helt enkelt skild. På
grund af hvad vi för och nu andragit och med
bevis styrkt, få vi deremot våldsamligen ankän-
na det Tället som måtte åläggas:

T² att, jäsom redan yrkats, vid vite af 10,000 Kronor
för den 25 Januari 1883, hafva tre års aflemnat-
gina, af förhållne redovisningar å färdtillverk-
ning, Bjeltkar och sparrar skräppade från Västerås
Vi att till oss ersätta den skada, som han genom
obehörig realisering af vår hälft i Västerås-

nas tillräkning är 1879 oss tillskyndat med
ett belopp af Kr 38,394.80

3° att Tället som måtte förpligtas att till oss, i den
mahn Bergbom, Tranberg & Co ej det mäktat eller vil-
ja verkställa, betala Bergbom, Tranberg & Co skedd,
rentligt vår till Rätten lunnade Konto Kurant, ut-
görande Kr 195,772.524, hvarifrån dock här, enligt,
under Litt A³, beilagde räkning afgå dels på lån
till Bergbom, Tranberg & Co lunnade, men under
färdet är återbetalde trävaror samt, efter rät-
tegångens början, gjord afbetalning af Kr 30,000.-,
likasom och Kr 782.69 eller vår hälft af staf + "Dis-
meth" som Bergbom, Tranberg & Co i färdtillräkning
upptagit samt Bergbom, Tranberg & Co utlägg af en-
skild natur för vår Hummel med Kr 2,225.-, dock
med afdrag för hvad, som må oss tillkomma på
grund af från Bergbom, Tranberg & Co och Tället som
erhållande redovisning öfver 1881 och 1882 års färd-
verksamhet samt öfver 1880, 1881 och 1882 års Bjelt-
skräppningar utöver hvad vi redan provisionellt,
i berist på dessa redovisningar, därför debiterat
jämt de där beaktande omseendiga ränta
4° att, derest de med Tället som ingående, på skrift-
liga som muntliga aftalen för något eller någ-
ra år från och med 1877 ej skulle mot förmodan
- anses fullständigt för honom till efterättelse,
mot hans beaktande bindande, Tället som, som
genom sitt underkännande af dessa aftal, hand-

hade i alto egenmäktigt, då några andra af
verenskommelsen icke finnas, och heller äro af
Sällskapsens företrädare - måtte åläggas, att, till
oss, för de är han följande handlat utan full-
maket från oss, till oss återbetala hälften af alla
de utlägg, som han utan vår auktorisation gjort
vid försäljningarna från Båtskärsnäs, dessa ut-
lägg, så som hans egna omkostnader ge-
nom telegram, porto, resekostnader, räntor och e-
gen provision, likasom och samtliga till agen-
terna utbetalade omkostnader och provisioner
samt konsignatörernas samtliga afdrag, likasom
och slutligen de i rakatten utgifne summan;
att enligt Sällskapsens uppgiften i försäljningsräk-
ningarna och för hvilka utlägg för resten, så räk-
ningarna afverkades, icke en rad till verifi-
kation belämnat oss gifne.

5° att Sällskapet måtte förpliktas att till oss
utbetala hälften af det Båtskärsnäs intressen-
ter för litet i fakturabeloppet godtgjorda
räntan, enligt förestående utredning, med
Nr 2116:14 samt utländska resan Nr 1590:83, Allegat A⁴.

6° att Sällskapet, som är funnen att vara i sak-
nad af de goda egenskaperna och den goda viljan,
som en handelsman eller ombudsman måste ega,
och tillåtett sig färdant, som icke är tillåtet,
måtte, för bestående fullgörande af sina förbind-
elser, hålla oss särskildt skadelöst med det yr-

kade intet af Nr 10,000: - , hvilket inte Sällskapet för
äfrigt förklarar sig "förlig som skyldig att ut-
betala endast vi framställa några lagliga grun-
der för detta yrkande" och hvilken följande af Säll-
skapets erkände betalningsskyldighet, genom hvad
vi följande andragit, redan är vorden satt till
och med utom tvist. Vites - bestämmelsen före-
kommer i Allegatet Nr 25e. Innan vi avsluta
denna afhandling, önska vi hafva fast det,
att, huru mycket talig vilja och egenmytta som
Sällskapet är visat i sina omlyften med oss och
till sist ännu gjort gemensam sak med Bergbom
Svanberg & Co för att föra traktigt, att vi, istället för
en fordran på Nr 195,772:52 endast egde ett rättvis
kräf på circa Nr 55,000: -, således ett försök att beräf-
va oss ett belopp, som endast ett fåtal skulle kun-
na tala vid att förbära, så skulle vi knappast
hafva varit så förtunga mot Sällskapet för den ska-
da, han oss gjort, dersom icke Sällskapet, vid sitt
utträde ur firmen år 1874, uppskattat oss på
färdant sätt, att vi fått, såsom i denna skrift re-
dan angifvits, afstått från fullt hvars andel i för-
dringar af obetydligt eller intet värde, enligt
allegat A⁶, hos O. R. Sundblad, P. G. Lampa & Co
m. fl., denna del representerande öfver 30,000 kro-
nor, vidare fått godkänna som riktig Sällskapets
1/8 del i Bergbom, Svanberg & Co följande fingrade
vinster för åren 1871-1874, uppgående enligt hos

följande allegat A⁵ i sin helhet till Nr 49559.56,
fästades på Färdströms del Nr 6194.94, samt flutit
gen öfvertaga Färdströms 1/8 del af vår därefterande
jordean hos Berglön, Lvanberg & Co med Nr 38260.08,
för hvars besittning vi nu på färdanda Kämpa
och det till och med, med Färdströms själv som
motsändare i Hederkalix den 5 januari 1883.

Bergman Hummel & Co

äfronsom i denna skrift öfveropade bilagor, hvilka
hade följande lydelse:

Litt A¹ Undertecknade, som genomgått Herrar Bergman
Hummel & Co boken, för hämed vitsorda att denna
framgår att Herr Bergman Hummel & Co, vid Hb: i
Färdströms uttråde av firmans Bergman Hummel & Co
vid 1874 års slut, ensamt öfvertogo firmans såväl
enskilda jordean hos Herr Berglön, Lvanberg & Co som
och deras förlagsjordean för Bäckkärsnäs, till sam-
mans uppgående till belopp af Nr 306.086.06. Heder
Kalix den 9 November 1882 C O Spöding. C Bröms
Wittna. Edv. Berg. & C. Brömsman

Litt A² Betrakt av Bäckkärsnäs Ingeägs Färdströms
nings Räkning 1880

	Kronor	Skillingar
2% <u>Tupgia</u> för Gustaf W. Petersson för Paris 9,986 Stk 2 1/2, 7"	793	50
2% <u>Hercules</u> för Tor Elfvall & Co Plymouth 37,686 Stk	3251	90
17/9 <u>Noctus</u> för Henard Drocagne & Co Caen		

14288 Länfat 3x9	2072	58
15/9 <u>Clara Maria</u> för T Walker & Co West Hartlepool		
7,868 Stk batters		
8,680 " för D ^{re} med "Skona"	1656	54
16,548		
29/9 <u>India</u> för Troyes & Co Cardiff	2293	92
24,597 Stk 2x6		
9/10 <u>Tyne</u> för J T Salvesen, Grangemouth	1427	97
14,494 Stk batters		
29/10 <u>Ellida</u> för Henard Drocagne & Co Caen	1836	88
945 Länfat 3x9"		
24,980 " 2 1/2 x 7"		
26/10 <u>Gefa</u> för Henar Corck & Co Newcastle	1147	86
10,458 Stk 3x9"		
12/11 <u>Primus</u> för Gustaf W. Petersson för	938	
11,65 Stk 2 tums		

Heder Kalix d 31 December 1880. Joh Färdström
Rätteligen transnumeradt, intygga: C Bröms & Co.
Bäckman

Litt A³ Herrar Berglön, Lvanberg & Co Credit
Till Karlsborg levererade trävaror

Stk	Dimensioner	Löpande fat	Rier	Sterling
	Lengdsk seeta	3x9 5		
3	3x11 5 27 fots	81		
1	26	26		
3	35	75		
5	24	120		

8	23	184	
10	22	220	
5	21	105	
8	20	160	
18	19	342	
13	18	234	
14	17	238	
14	16	224	
16	15	240	
12	14	168	
8	13	104	
8	12	96	
8	11	88	
10	10	100	
16	9	144	3604
		2949	
9	8	72	
7	7	49	
5	6	30	
209		1351	185
1	3x95 27 fots	27	
3	25	75	
4	24	96	
6	23	138	
2	22	44	
2	21	42	
7	20	140	
7	19	133	

6	18	108	
14	17	238	
4	16	64	
10	15	150	
4	14	56	
4	13	52	
9	12	108	
2	11	22	
3	10	30	
8	9	72	1595
			5199
5	8	40	
1	7	7	47
102			232 2'3" pr. J.
1	2 1/2 x 7 1/2 29 fots	29	
1	28	28	
1	26	26	
2	25	50	
8	24	192	
10	23	230	
4	22	88	
5	21	105	
5	20	100	
5	19	95	
13	18	234	
12	17	204	
11	16	176	
10	15	150	

10	14	140	
20	13	260	
22	12	264	
7	11	77	
11	10	110	
9	9	81	
		2639	2639
		56	
7	8	77	
11	7	30	
5	6	163	163
190			
1	2 1/2 x 6 1/2 to 23 foto	25	
3	22	66	
1	21	21	
3	20	60	
3	19	57	
7	18	126	
6	17	102	
8	16	64	
7	15	105	
14	14	196	
11	13	143	
19	12	228	
7	11	77	
7	10	70	
5	9	45	
		1383	1284
2	8	16	3923

2 3/2 L pr 1358

10

2

3	7	21	
1	6	6	
104		43	40
			203 2 2/3 L pr L=
2	2 x 9 5/8 24 foto	48	
4	23	92	
3	22	66	
3	21	63	
4	20	80	
5	19	95	
4	18	72	
3	17	51	
6	16	96	
5	15	75	
2	14	28	
1	13	13	
7	12	84	
4	11	44	
5	10	50	
6	9	54	
		1011	1011
			2 4/2 L pr 1320
1	7	7	3 8 11
1	6	6	
66		13	13 2 3/2 L pr 1358
	Prima		
1	3 x 9 5/8 29 foto	29	
2	26	52	
11	25	575	

28	24	672
33	23	757
82	22	1804
30	21	630
95	19	1805
125	18	2250
172	17	2924
189	16	3024
126	15	1890
98	14	1372
84	13	1092
108	12	1296
36	11	396
12	10	120
22	9	198
		20588 20588
7	8	56
3	7	21
2	6	12
1266		89

Secunda

113,95	23 fots	253
65	22	1420
20	21	420
100	19	1900
119	18	2142
165	17	2805
144	16	2304

115	15	1725
114	14	1596
114	13	1482
105	12	1260
60	11	660
46	10	460
29	9	261
		18698 18698
20	8	160 39286
10	7	70
5	6	30 260
1242		349 25 fots

Örtre ritakott meter mätt

1	3x9' 25 fots	25
12	23	276
23	22	506
24	21	504
15	20	300
23	19	437
30	18	540
53	17	901
62	16	992
69	15	1035
73	14	1022
64	13	832
90	12	1080
43	11	473
27	10	270

26	9	234						
		9427	9427	25 £ p. 807	58	8	2	
57	8	296						
23	7	161						
29	6	174						
724		637		631. 2 3/5 £	2	12	1	
				£	439	2	8	

ä 18 pr. £ 100 7904 40

Enligt Herrar Bergbom Frankberg & Co. specifica

tion
126 st. Bjelken skift 3959. 4. 11 ä 50/100
Kronor 9884 10

Nederkalis den 31. Dec 1882. Bergman Hummel & Co.
Litt A³ Herrar Bergbom, Frankberg & Co. kredit
återlämnat till Karlsberg

Stk	Dimensioner	Längd	fat	Priser	Sterling
	Pertia Metr	mätt			
	3 x 7 tom				
2	20 fat	40			
3	19	57			
9	18	162			
14	17	238			
33	16	528			
49	15	735			
80	14	1120			
87	13	1131	4011		
277					
	Quarta				

1	21 fat	21						
1	20	20						
4	19	76						
14	18	252						
17	17	289						
51	16	816						
53	15	795						
62	14	868						
74	13	962	4099					
277			8110					
				ä 3 £ pr. 100 £	23	9	3	
				ä 18 pr. £ 100	422	32		
				2 års ränta ä 6% & 1/3 räntetillägg	67	57		
				Kronor	489	89		

Nederkalis den 31. Dec 1881. Bergman Hummel & Co.
Litt A⁴ Extrakt ur Båtskärsmåns Årsräk-
nings-Räkning för 1879.

Stofgar
Egna Omkostnader
utländska resan & telegrammer under samma år.

Nederkalis d 31 December 1879 Joh. Lillström
Rätteligen extraheradt, intygga L. Möns & Co.
Bäckman
Litt A⁵ Extrakt ur Båtskärsmåns räkenskaper
för åren 1871, 1872, 1873, 1874

		Tjänsten	
1871 1872	<u>Debet Årsgäld Konto</u>		
	Den tjänsten, som Årsgälden upptager, är sålunda fördelad:		
	Bergman Hummel & Co: 3086.50		
	Bergman Lvanberg & Co: 3086.49	6172	99
1873	<u>Prästers Konto Debet</u>		
	Bergman Hummel & Co: $\frac{1}{2}$ ten af året		
	netto vinst 13305.77		
	Bergman Lvanberg & Co 13305.77	26.611	54
	<u>Stäfs Konto Debet</u>		
	Bergman Hummel & Co: $\frac{1}{2}$ ten i netto		
	vinst 2541.05		
	Bergman Lvanberg & Co: 2541.05	5082.10	31.693 64
1874	<u>Prästers Konto Debet</u>		
Dec 31	Bergman Hummel & Co: andel i vinsten 5846.46		
	Bergman Lvanberg & Co: 5846.47	11.692	93
	Kronor	49559	56
	Förluster	Förtjänster	
1875	Stäfs Konto Debet		7160 06
1876			0
1877			0
1878			0
1879	Prästers Konto Kredit	95.056	21
1880	Prästers Konto Debet		30.034 68
	Rätteligen extraheradt intygga: C. Bröms & Co Bäckman		

Åf afväntande uppgift öfver resultatet af Båtskärns drift till och med 1878 inhentat det allt intill år 1875, detta är inhägnadt, uppgjordes Båtskärns bokslut på ett färdant fätt att de skulle tillsammans hafva fartyget N: 49559.56. Men som denna fartygssumma endast var tillkommen genom att i deligen upptaga inventarierna i för hvarje år färdigt värde samt upptaga färdana inventarier som alla icke funnos till på kunde ett färdant fätt att låta Båtskärns fartygna icke i oändlighet fartygare. Allt reelt vinst under dessa år hade nämligen ingått i Bergman, Lvanberg & Co, som de Kalla enskilda trävarukonto, hvarom ingenting står skrifvit i öfverenskommelserna, lika litet som vi någonsin hert omtalas ett färdant fätt att handhafva andras egendom. Då, som jagott, detta ej i längden kunde fartygare, var det nödvändigt för Bergman, Lvanberg & Co att upptaga af den nu under åren 1876, 1877-1878 erhållande fartyget, på pass mycket på att de ariktiga moteringarne kunde förmaningom utjemnas. Detta är den egendomliga anledningen till att Båtskärns fartyg, efter att ungen till att Båtskärns fartyg, sedermera 5 års tid fartyg ha vinst fartyget, sedermera under 3 år lemnas på att hvarken vinst eller fartyget, och detta mentala färdhållande fartyg intill 1879, då den Kallssala förlusten

af Nr. 95,086:21 ändtligen visar punkten af ett jä-
dant fjäde. Oeder Kallix den 5 Januari 1882. Berg-
man, Hummel & Co.
Litt A⁶ Extrakt ur Bergman Hummel & Co.
Oeder Kallix Bakslut den 31^{sta} December 1874

Fördringar

af Bergman Swenberg & Co.

för vår fardens balanseras

Trans ——— Intressenter

för ——— ———

P. G. Lampén & Co.

för ——— ———

L. A. A.

för ——— ———

A. R. Sundblad

för ——— ———

H. Uppart Aktiebolag

för ——— ———

Nr 760,079:—

Rätteligen sträckeradt, intygga C. P. Krons & Co.
Bäckman

I anseende till den långt framskridna ti-
den uphöstes härefter sammanträdet för att
gräfsjande dag kllockan 10 för middagen fast-
sätts

Den 11 Januari

Nr 189.

PD. Vid uprop till fastatt handläggning af
det under sistlidne gårdag behandlade målet
emellan handelsbolaget under firma Bergman
Hummel & Co., Kärande, samt handelsbolaget
Bergman, Frankberg & Co. och Grosshandlanden
J. Tällström, Övrande, angående fardingsan-
språk med mera intälde sig parterna såsom
färdt.

Ingman ville till en början hafva anmärkt, att
ehuru enligt hans förmenande den af Kärande
bolaget emot Tällström riktade å gårdagen in-
gifna skrift innehålle högt obetydligt, som
på utgången af denna sak kunde inverka,
samt, så vidt han nu erinrade sig, han trodde
sig redan hafva i hufvudsak bemött densamma,
han likväl ville förbehålla sig att framdeles
få göra de ytterligare anmärkningar emot
densamma, hvartill han kunde finna sig be-
fogad, åberopande Ingman för det närvaran-
de endast till bemötande af hvad utaf veder-
parterna anfärs angående Tällströms ränte-
beräkning följande tvänne beif:

Oeder Kallix den 19 December 1877.
Oder D. Hummel. Stockholm

Rättskärnäs För det Kommande året måte
en liten förändring ske i den öfverenskomme-

Handelsbolaget Bergman Hummel & Co.

27
som träffades sistlidne februari. Det står i
den, att jag har att tillgodaräkna mig 8% ränta
för färlaget samt lika godtgörelse för med-
den som inflyta. Denna beräkning går icke ihop
för mig, emedan jag till Petersson betalar 6% ränta
och 2% provision. Jag vill därför hafva det an-
mär som jag betalar hvilket väl icke kan vara
obilligt.

Joh Lällström

Rätt utdraget ur Joh Lällström copybook
intygar. Eliel Bergman

Stockholm D 29 Dec. 1877.

Och Joh Lällström Kallie

B. B.

Dina skrivelser af 18de 19de af jemte den sednare
ätföljande uppgift, hafva ingått

Harad nu de 2de anmärkningarna beträffa
som du gjort mot fjolårets afverenskommelse
så för du för 1878 tillämpa samma som du
uppgift eller 6% ränta och 2% provision. De
penningar som sålunda lemnas i juni månad
drabbas af 10% i ränta och provision och vidkom-
mande räntebeträkningen i realiserade valuta
så må du redan för 1877 tillägga på så sätt som

färeslagits.

D. Hummel.

Rätt utdraget ur D. Hummels brefintygar Eliel
Bergman och Johansson

Bergman anförde i anledning häraf att skur
åberopade befeven utgjorde en särskild befevning
emellan Lällström och ena bolagsmannen Hum-
mel, hvarom Bergman aldrig egt någon känne-
dom, han likväl ville jemväl för sin del godkän-
na deras innehåll, hvaremedelstid han ville på-
peka, att de afverenskommelser som deri be-
fäst gjordes, endast gällt åren 1878 och 1879.

Härefter företogs behandling punktvis af de
särskilda i stämningen framtälda påståenden-
na.

Beträffande fjärta punkten i stämningen an-
förde Bergman, att han yrkade utbetomma
redovisning af 1881 års förvaltning af Båtekårs-
näs, afvensom att den aflemnade redovisning-
en för året 1880 vore afslutad, emär den-
samma icke omfattade de vid Båtekårsnäs be-
drifna bjelkaffärer, hvarom han yrkade att
svarendena måtte varda ålagadt redovisat af-
ven för skeppningen af bjelkarnas svarendene
uppräpade häremot, hvad af dem fänt anfäts,
eller att 1881 års redovisning framtä tillgå
på bolagets kontor, afvensom att bjelkaffärerne

27
vare en sak, med hvilken Bergman Hummel & Co
icke hade något att skaffa, samt att, innan visade
belifvit, att Bergman Hummel & Co egde någon del
i bjelkaffären, någon redovisning för desamma
naturligen icke kunde ifrågakomma.
Bergman åter ansåg sig genom hvad i de ingif-
na skiftena anförts hafva styrkt Kärande be-
lagets rätt till delaktighet i meranämnda bjelk-
skeppningar samt hänvisade i sådant afseende
dels till Bil N:o 1, punkten 4 och de der förekoms-
mande orden: "vår Bergman Hummel & Co's andel
i sågtillverkningen och bjelkorne", dels till de
der till N:o 6 intagna telegram, dels till bil N:o 8.
Varden härmed bekräftadt, att de skogsköps som
af oss belifvit hittills gjorda eller hädanefter kom-
ma att göras, skett och ske för Båtskärsnäs så-
väl som för Bergman Hummel & Co's gemensamma räkning" dels ändtligen
till de under bil N:o 25 upptagna förslag till kontrakt
emellan parterna. Ivarandens gemensamma här-
af att utfästelserna uti de under bil N:o 1 och 8
berörade kontrakt enligt hvad af förutnämnda
kontrakt tydligt framginge, med år 1876 uphö-
llt att gälla, hvad bestämmelserna ej vidare kan
de vara bindande, samt att i allt fall det åter
stode att visa, det skog, som inköpts för gem-
sam räkning, användts till bjelkorne, äfvensom
bestämda delagarna under N:o 20, att dessa
endast utgjort förslag till öfverenskommande

27
hvilka förslag aldrig genom båda parternas god-
kännande och underskrifter fått karakteren af af-
tal och sålunda icke eller vore bindande, anför-
ande Ingman ytterligare, sedan Bergman på af-
honom framställd fråga, hvad med ordet "skog"
borde förstås, förklarade detta ord lik betydande
med skogseffekter, att Bergman Brånberg & Co al-
drig ingått aftal, hvarigenom de skulle för-
stå sig rättigheten att för enskild räkning in-
köpa skogseffekter och *färdig och huggen timmer*.
Bergman ansåg det ligga i sakens natur, att
Ivarandens bekräftande af bjelkaffären för en-
skild räkning vare något helt och hållet obefogadt
enär ingenstades var vanligt, att förvaltare af
sågverk dröfve enskild skogspaffär eller handlade
med trävarueffekter, hvarjehande han påstod,
att Bergman Brånberg & Co användt verkets ar-
tare samt dess upplagsplatser och prämar för
sin enskilda räkning, och ville Bergman fram-
deles med vittnen styrka nu upgifna förhållan-
den.

Sedan Bergman härefter anfört, att, på sätt af
Bil Litt A² framginge, tillverkningen så användts,
att blott oaktadtliga delar af last sålts för sig,
hvilket förhållande han ansåg hafva berott
därför, att Ivarande bolaget efter att hafva
lastat partigen med bjelkar sålt sågadt vir-
ke till stufning och vid sådant förhållande na-

270
turligen icke kunnat eller förmodligen en-
värdadt sig om att för detsamma betinga sig
skäligt pris, så anmärkte endast Ingman, som
ansåg Bergmans senaste anförande i äfrigt i
ke förtjuna afseende, att det icke varit Bergman
Lundberg & Co. utan Tälstäm, som verkställt för-
säljningarna samt att denne ingalunda för-
bundit sig att icke sälja annat än Bäckens-
näs ängsags tillverkning.

Öb
Påträffande andra punkten i stämningen
anförde Bergman under återopande af de in-
gifna skrifterna, att Kärande bolaget afstätt
sitt omstända beloppet talftusen ett hundra
trettiosju kronor 31 öre endast emot vilkor, att
bolaget skulle få till visst pris afvertaga Berg-
man Lundberg & Co. hälft äfven af 1873 års tillver-
ning, men att då Bergman Lundberg & Co. icke up-
fyllt nämnda vilkor, Bergman Hummel & Co.
ansåge sig berättigad att återfandra beloppet
hvilket jemte ränta till den 31 December 1873 up-
gick till talftusen åttahundra sextio fem kronor
24 öre.

De svarandene bestred, att något sådant
vilkor, som det af Bergman återopade, varit
utfäst, återopade Bergman innehållit uti
den under Bil list I intagna skrifter, af
hvilken Bergman ansåg det framgå, att Kärande
bolaget förbehållit sig rätt till Bergman Lund-

berg & Co. hälft af tillverkningen, hvar
svarandena, hvilka för sin del icke ansågo de
skrifvelsen framgå, att något sådant vilkor an-
afstätt, då sin sida återopade de af dem in-
gifna bilagorna 1 a, 1 b, 1 c och 2, hvilken sistnäm-
da med originalskrifvelsen jämfördes och befanns
dermed afverensstämmande, hvilka skrifvelser,
såsom innehållande afverenskommelsen emellan
parterna, enligt deras förmenande utvisade, att
något sådant vilkor aldrig varit utfäst, erin-
rande svarandene derjemte, att enligt desam-
ma ärets ^{enberäkning} vinst, ~~afsett~~ den af Kärande bolaget
medgifna tilläkning, utgjort sextusen femtio å-
ta kronor 18 öre samt att omstända beloppet
äfven senare nämligen år 1875 blifvit ämgo af
Kärande bolaget affärst.

Bergman för sin del kunde icke finna, att de
af motparterna nu återopade bref i förevaran-
de fall vare af någon betydelse.

I afseende på tredje stämningpunkten återopa-
de parterna på ömse sidor, hvad af dem skrift-
ligen anförts.

Påträffande fjerde stämningpunkten gemmalde
Bergman och Ingman, under återopande af
den utaf dem ingifna bil sk 20 samman-
stämmande, att beloppet utbetalt af Bergman
Lundberg & Co. till Tälstäm, hvilken därför kre-
diterat skerstiön och hvilken vare villig att,

250
så snart den af Bergbom Cronberg & C^{mi} uthände-
gade förbindelse återfinges, beloppet utgifva.
Härvid företäddes bemälda Åkerström samt ut-
gaf, att han ej själf vändt sig till Åkeranderne
får beloppets utbetalande, men att han hem-
mat förbindelsen till Adolf Tärnqvist, hvilken
i sin sida för Åkerström utgivit, att han åter-
hemmat den till Åkerström utan att utgå beloppet
i anledning häraf anmärkte Tugman, att han
såsom derom saknande närmare uplysning
för det närvarande ville bestida, att ju må-
ligen förbindelsen finnes hos Åkerström, i hvil-
ket fall denne ingalunda bestred att utgifva
beloppet, hvilket han för öfrigt jurst på Å-
kerander bolagets anhängan innehållit, men att,
om detta inte vare förhållandet, Åkerström för
beloppets utbetalande gjorde förbindelsen
återfående, anseende emellertid Tugman, att Å-
kerström nu erkänt sig hafva af Bergbom Cron-
berg & C^{mi} upfunnit beloppet, derse sistnämnde
icke vidare hade något att skaffa med denna på
Bergman åter yrkade, att beloppet, utan af-
seende på, om förbindelsen återställdes, måtte till
Åkerander bolaget utbetalas, anhängande Berg-
man att framdeles i denna sak få höra Tärn-
qvist såsom vittne.

Såsom stöd för påståendet i förste punkten
stämningen öfveropade Bergman innehållit

uti bilagorna Ö och Z.

Häråfver härde gemmälde Åkeranderne, att de
aldrig kände några bjelkar af firmam Bergman
Hummel & C^{mi}, men väl af aktiebolaget med sam-
ma namn, hvilka bjelkar likväl sedermera blif-
vit återställda; att de med aktiebolaget hade
särskilda räkningar angående dylika lån
samt att leveranskontrakterna upgjorts med
aktiebolaget, äfvensom alla kvitterer ä åter-
ställandet af lånta bjelkar utfärdats af aktie-
bolaget, hvadan Bergbom Cronberg & C^{mi} i denna
sak endast hade att skaffa med aktiebolaget
Bergman Hummel & C^{mi} och icke med firmam
Bergman öfveropade härmat innehållit uti
bilagorna M och N (hvilken sistnämnda med
nu företedda originalet jämfördes och befunns
dermed öfvensstämmande) af hvilka fram-
ginge, att aktiebolaget icke hade någon räk-
ning med Bergbom Cronberg & C^{mi} samt att derse
sjelfve i sina redovisningar uptagit Bergman
Hummel & C^{mi} och icke aktiebolaget såsom den
der med hvilken de i afseende ä nu i fråga
varande ombyten haft att skaffa, och ansåg
Bergman genom nu föredagna handlingar
styrkt, att aktiebolaget med leveranserna ic-
ke hade något att skaffa.
Bergman sade sig icke vilja bestida, att i
deras redovisningar Bergman Hummel & C^{mi}

uppfärts i stället för aktiebolaget med samma
namn, men påstod, att sådant skett endast för
konsthens skull, liksom man i dagligt tal
männhet icke så noga skilde emellan aktiebol-
get och firmen Bergman Hummel & Co, samt
förklarade sig, med bolagets böcker kunna visa
att der finnes uplagdt ett särskildt timmer-
leveranskonto med aktiebolaget, anförande
Bergman slutligen, att bolaget icke styrkt
sig hafva lidit utgifna förlusten i lejskelas-
ten med "Besina" samt att, äfven om detta
vare styrkt, Kärnandebolaget i allt fall icke
sat, att förlusten upstått genom Bergborn Fran-
berg & Co's förvaltande.

Härde öfver sjätte punkten i stämningen, ge-
målde Bergborn till en början, att Bergborn,
Franberg & Co aldrig uptagit nyckenheten
af den ved, som ätgått till Ängaren Nils Sture
till 250 famnar, hvaremot Bergman öberopade
helt Lill G, hvars likhet med originalet Bergborn
medgafs, men påstod Bergborn, att verket blifvit
mer än tillräckligt godtgjardt för den till
Sture hemnade ved, emär, då inga köpare till
veden finnes, densamma vare utan värde och
i händelse densamma ej användts för Nils
Sture, dess bortskaffande skulle älskats
ett betydlig kostnad.

Bergman öberopade härfter helt R, äfven

han till bevis om vedens värde hänvisade till
den omständigheten, att enligt helt G Bergborn
Franberg & Co själve äsatt densamma ett pris
af tre Kronor famnen. Häremit gemålde Berg-
born, att de i förarande bolagets räkenskaper
uppfärda 250 famnar besträtt i huggen kartved
och icke i bakar, hvilken utgift besträds af
Bergman, som häremit öberopade helt Lill P
angående vedkonto under år 1877, deraf fram-
ginge, att under nämnde år ingen huggen
kartved levererats till Nils Sture.

Sedan Bergborn härfter förklarats sig icke
kunna yttra sig öfver, huru stor mängd ved
ätgått till Ängaren Nils Sture, skreds till behand-
ling af sjunde punkten i stämningen, och in-
gaf dervid Bergman ett skriftligt anförande,
som med deri öberopade beilagor hade följande
lydelse:

Promemoria med anledning af Bergborn
Franberg & Co Förteckning öfver skilnaderna i
ömsesidiga Konto Kuranterna.

Pro Memoria med anledning af Bergborn,
Franberg & Co uppsats, kallad "Förteckning öfver
de skilnader", som förkomma emellan våra
ömsesidiga räkningar; denna pro memoria
uppsatt för att styrka våra räk-
ningars riktighet
och ömsesidigheten af de deremot gjorda an-
märkningarna.

1876

Nr 320.679.06

Med detta faldto börjar vår inlemnade Nr 10.
med Bergbom, Cronberg & Co i dess debetsida, hvil-
ket faldto är af den bekänt genom gitta af
den 20 Maj 1876, Bilaga Nr 4. c. - i Nr 10. Ners Kredit
färekommer summan Nr 23.912.20. hvilken afser,
järom afven är angifvet, en särskildt aflom-
nad räkning i derse ombyten för att icke o-
nödigvis åka vidlyftigheten af hufvudräknin-
gen. Det är denna särskilda Nr 10, som Berg-
bom, Cronberg & Co låtas ignorera, då de påstå
en mängd ombyten under 1876 oss emellan fä-
kommit utan att de i vår räkning belifvit uppt-
tagre. Men denna färemämnde vår räkning
är i alla afvenstämmande med Bergbom,
Cronberg & Co egna räkningar, enligt deras fä-
tedde Nr 10, endast Bergbom Cronberg & Co de
från fänskilja de några få, poster, som de uppt-
tagit i sin räkning i vårt debet eller undan-
hallit oss i vårt credit, utan att det till vara be-
rättigade och om hvilka just tvisten nu gäller.
Det är nämligen Bergbom, Cronberg & Co påfä-
ringar i reklimationsväg af färmest för
höga färsäljnings omkostnader Nr 23.560. - som
af Bergbom, Cronberg & Co reklimationsräkning
i bogeringar, rabatter och färmestins timmer-
leverans med Nr 2258.29 samt ej oss godtgjord
ränta i Ork Burmans anvisning Nr 17.46 som

utgåra färmest i räkningarna. Till åskåd-
liggörande häraf beilagges Litt 5 ett af Bergbom
Cronberg & Co Nr 10 för år 1876 gjort omskilt, som
återupptager deras faldto med tilläts af oss på-
färde färemämnde reklimationsposter och hvaraf
de siddi, som vår Nr 10 upptager, nämligen
1/2 ten i Båtskärsnäs färlag Nr 119.234.804 samt
faldto vår färdian Nr 177532.064, framstä. På
färdant färmest upptar en färmest mellan Berg-
bom, Cronberg & Co och våra Nr 10 af

1877

Nr 16.206.31

Obehörigheten af dessa Bergbom, Cronberg & Co
påfäringar i reklimationsväg är genom vår
utredning och vårt bemätande af deras färmest
samt de till Pätten inlemnade Lewis Adagalagde
för att betaga Bergbom, Cronberg & Co färmest ut-
af att hafva belifvit obelägt behandlade, hafva
vi åstadkommit en vidlyftig, eljest nödig ut-
redning, hvaraf framgår att Pälstoms färmest
färsäljnings kostnader, som af Bergbom, Cronberg
& Co hållas som mönsterbildade, lyppa till till och
med högre belopp än våra. Hvad nu beträffar
Bergbom, Cronberg & Co i samma reklimations-
räkning i Nr 23560 ingående färdian för fä-
rmest för lågt beräknade kurser, så hafva vi icke
derpå inlåtit oss i motbevisning, då denna
anmärkning utgjorde endast en mindre del
af deras reklimationsräkning, men skulle i be-

tydande män hafva skat värt arbete. Men
när bevisning om obehärigheten af Bergbom
Lranberg & Co. anmärkningar mätel ju vara afven
flödigt, då vi förbragt Bergbom Lranberg & Co. egna
kvitterer under A. B. C. D. och E., hvaregenom
våra samtliga försäljnings omkostnader och den
ingående kursräkningen af dem blifvit god-
kända. Till all den bevisning, som vi redan
ästadkommit, och som, enligt vår uppfattning,
borde vara för ändamålet fullt tillfyllestgö-
rande, afven om vi icke hade egt i vår hand
Bergbom, Lranberg & Co. egenhändiga godkännan-
de af de omkostnader, som de, enligt sin rekla-
mationsräkning på Nr 23560: - bestida, äro vi
nu färdiga i tillfälle att framlemna ett nytt be-
vis ensamt för sig måste vara på tristen ifrå-
ga fullständigt afgörande. Vi återopra näm-
ligen under Litter I bilagde extrakt ur Bergbom
Lranberg & Co. egenhändiga bref af den 9 Maj 1878.
Af detta bref framgår nämligen att Tällströms
försäljningsomkostnader af dem erkännas
jäson sakande en man för lika omkost-
nader samt att de förklara att derest det
efter fyra års tid visar sig, att Tällströms
försäljningsomkostnader skulle tillsamman
uppgå till högre belopp än våra, så erkänna
de sig "både villiga och pligtiga att betala
som kräster". Dessa 4 ar förflöto med 1880.

Jämfärelse mellan Tällströms och våra för-
säljningsomkostnader är nämligen på giffran
genom allegat Litt A på grund af det under Nr
20 aflemnade extraktet ur Tällströms försäljnings-
räkningar fullständigt genomförd, visande den-
na jämfärelse att Tällströms angifne omkostna-
der för de fyra åren uppgått till Nr 49,015:88 samt
icke angifne, men antagliga, omkostnader till
Nr 2055:17, så deremot i andra fidan kostnader,
na i samma försäljningsbelopp till samma
försäljningsorter endast skulle hafva utgjort
Nr 48,905:88, derest vi försäljningarna utfört.
Med stöd af Bergbom, Lranberg & Co. afven åter-
ropade förklarande är det således vi, som skul-
le hafva att af Bergbom, Lranberg & Co. reklamera
ett belopp af lägst Nr 110:56, måjligen Nr 2165:73.
Efter denna utredning räkna vi på att tristen
i detta stycke skall af Bergbom, Lranberg & Co.
på stället, inför Rätt, förklarats jäson af-
gjord till vår fördel.
Nr 34:500.

utgörande af Nr 34:500 enligt Lransteins böcker.
För den händelse att Bergbom & Lranberg & Co. ej
skulle anses skyldiga att af detta belopp be-
tala, så är det för öfverflödigt, att det icke
lönar mödan att öfver ingå i vidlyftig ar-
gumentation och lemnas det öfver för
närvarande åsidos.

Nr 97:06
 som kallas af Bergbom, Cronberg & Co för "för
 högt prafört pris för 3x11^{te}". Hvarvid de äro an-
 märka att vi, på begäran, för att hjälpa Berg-
 bom, Cronberg & Co, som roro i behof af Kartflyk-
 nad, levererat ett minne parti 3x11^{te}, hvilket par-
 ti, enligt aflemnad räkning uppgick till beloppet
 af Nr 1934.64 och af Bergbom, Cronberg & Co och Lätt-
 stoms ängare "Kils Sture" från Karlsborgs last-
 plats afhemtades. Den utaf Bergbom, Cronberg &
 godtyckligt af praförde funman af Nr 97:06 har
 tillkommit genom att de icke för komplettering
 af sin last i verkligheten behaftat hela det antal,
 som de hos oss afhemtat utan hättit 32 stycken plan-
 kar denna groar på Båtskärsnäs Kaj och fardra
 att vi skola dem återtaga utan att begi sig om,
 om vi derpå ingå eller icke. Att förhållandet
 är fädant som vi uppgifvit inhemtas af besfältan-
 de extrakt, Lätt U, med Bergbom, Cronberg & Co be-
 af den 9 Maj 1878, deri de tala om att de skola de-
 sammas återföra, men det är vi och icke de, som
 hafva i detta stycke att bestämma och af räkne-
 skaperna kunna vi seke finna att plankarna blif-
 vit återställda. Hvaraf är fäledes obekäntheten af
 Bergbom, Cronberg & Co anmärkning härtill
 bevisad.

Nr 420.62.0
 Här spåkar åter för högt praförda förlaggspr.

visionen, nämligen för Columbias och Nevadas in-
 ter, men i detta stycke är fullständig utredning
 förebragt och dessa kostnader äro fädrare för högt
 än för högt beaktade. Således måste denna fä-
 nad beaktas.

Nr 55:—

som oss prafäres under rubrik ängaren "Kils Sture"
 bogsering af kanta ~~större~~ stjärnmar till Karlsborg.
 Enligt allmän skick och sed är den, som kanta
 erhåller skyldig att det kanta återställa och det
 på den plats, hvarest han sitt kanta erhållit. Af
 Bergbom, Cronberg & Co egen bekrifning på denna
 praföring framgår att det har gått en utgift
 för återställande till oss vid Karlsborgs lastplats
 af praförar, som de kanta till Båtskärsnäs. Det
 skall vara personer med fädan grad af ofär-
 skändhet, som Bergbom, Cronberg & Co, som kun-
 na göra oss en fädan praföring. I sin framande
 fäskift hafva de dessutom fäklarast att "Kils Sture"
 plågade fä göra en mängd tjänster för Båtskärs-
 näs utan att de därför plågade beaktas någon
 betalning. Någon anledning att de fäledes Båts-
 skärsnäs delegare för denna bogsering prafört,
 borde vi färefinns och att praföra oss fäskildt
 för kostnader att återställa, hvad de kanta, är en
 fädan absurditet att de med visserligen intet
 afseende kan fästas.

Nr 20:—

representerande färdant fardan för 8 dagars
prämbyra i Nr 780 & dag. Som Bergbom, Tranberg
sbc i sina påfäringar icke tillbakahållas utaf
måga konsiderationer kunna vi ingalunda
deras ord godkänna en färdan påfäring och är
härvid följedes intet afseende att färdas.

1878

Nr 782.69

Genom öfverenskommele, ledaga Nr 9, med jak-
tallstäm beaktades vi att i afbetalning af
Bergbom, Tranberg sbc skuld få afdräga netto-
summa af från Båtskärsnäs af af realiserande
staf. Detta beloppet utgjorde Nr 1565.38. Som
vi till hufvuden egde denna staf, upptaga vi det
halvaf beloppet eller Nr 782.69 som afbetalning
af Bergbom, Tranberg sbc skuld, men som de end-
sats att icke enligt natura med oss utan i Båtskärs-
näs räkenskaper i Stafs Konta upptagit hela net-
to beloppet af lasten per "Kismeth", så godkänna
vi att detta belopp till förenklings af räkningar
ne mellan af, oss påföres, då vi åtnäjes med dess
upptagande uti förlagsräkningen.

Nr 13.34,

påföres oss under färdan rubrik: "desamma
godtgjort af för deras häft af Båtskärsnäs pas-
toralier". Under Litt V bekläggas en utgift af
färdans pastor, som i föresvarande påteckning
utgåva summa, som tillhåra Båtskärsnäs förlags-
räkning och icke Bergbom, Tranberg sbc hufvud-

räkning med af, uppgående till belopp af Nr
7012.65. Chruken dessa påfäringar kunna vara
trifvelaktiga, så vilja vi icke desamma riktig-
het ifrågasätta i öfrigt, men de skola af Berg-
bom, Tranberg sbc vår hufvudräkning afföras
och Båtskärsnäs ångägs förlagsräkning tillföras,
dit de obestridligen höra. Läsom den färdta pas-
ten bland dessa utgifter för Båtskärsnäs jag, som
Bergbom, Tranberg sbc belagat oss enskildt påfö-
ra, är nu summan Nr 13.34 såsom pastoralier
för Båtskärsnäs. Men då alla andra och utgifter,
af hvad natur de än må vara, så öfrigt upptagas
och måste upptagas i Båtskärsnäs räkenskaper,
så kunna vi icke tillåta att denna och flera
påfäringar i vår hufvudräkning kvarstå.

Nr 28.904,

uppgifves vara en b Rånlunds skuld, enligt räk-
ning. Härmed menas troligen en Bergbom, Tran-
berg sbc hos Herr b Rånlund i Råneå egande
färdant fardan. Själ Bergbom, Tranberg sbc
måga fardan hos förenämnde person, så haf-
va de att vända sig till honom för att af få den
och icke till oss. Med denna enkla anvisning
hvars riktighet ingen torde ifrågasätta, borde vi
na visadt obehålligheten af denna påfäring.

Nr 384.78 & Nr 757.34

Dessa båda pastor tillhåra den under Litt V be-
made specifikationen i pastor, som Bergbom,

Swanberg & Co. hafva att affära till Båtskärnäs
färlagsräkning

Kr 33.300

Denna skilnad angifves bestå i att vi, vid må-
got tillfälle, godtgjort Bergbom, Swanberg & Co.
får mycket & något parti 3/11 tusen plankan-
Om få varit händelen, så anhålla vi att Berg-
bom, Swanberg & Co. behagade emottaga detta belopp
som en present, hvarigenom vi hoppas vara be-
friade från vidare bråk i detta stycke. För den
händelen åter att Bergbom, Swanberg & Co. skulle
följa ett annat illustert exempel för dagen och
neka att emottaga beloppet, få skola vi å an-
dra sidan, får att icke derigenom uttänja de
na rättgång, denna summa i Bergbom, Swan-
berg & Co. debet anteckna.

1879

Kr 2251.15

Denna summa utgår den första af de, enligt
hofsäljande allegat, Litt Z, Bergbom Swanberg
& Co. debet tillhörande poster, som de vilja för-
fallet undan komma genom att uppgifva, det
de därför stå i skuld hos Aktiebolaget och icke
hos firmen Bergman Hummel & Co. Genom red-
presenteradt allegat, Litt M, är deremot visadt
att Bergbom, Swanberg & Co. icke hafva någon lö-
pande räkning med Aktiebolaget Bergman
Hummel & Co. utan ingå de ombyten, som med
Aktiebolaget äga rum, i firmen Bergman

met & Co. räkning. Till stöd härför hafva vi af-
ven under Litt N färbragt extraktet ur Båts-
skärnäs egna räkenskaper, hvaraf inhämtas att
det är vi och icke Aktiebolaget, som deri äro upp-
tagne såsom hafvande till Bergbom, Swanberg & Co.
verksamhet rikesleveranser, och är sålunda be-
visadt att det som Bergbom, Swanberg & Co. upptagne
på angifven grund såsom skilnader i våra räk-
ningar, är fullständigt obehörigt. Förad nu sjelf-
va rifferbeloppet af ifrågavarande post i Berg-
bom, Swanberg & Co. debet rörer, få bifogas härjämte
under Litt A vår specificerade räkning af belopp-
et Kr 2251.15 samt Herr E. Håggmans vittnad,
att det är jämsämnade summa och icke Kr 2090.-
som Håggman uppburit, då vi för Båtskärnäs
räkning afvertogo de aftal om timmerleveranser,
som ifrågavarande räkning afser, och torde här-
med riktheten af denna påfäring vara bevisad.

Kr 26156.31 & Kr 19.28

Dessa summar tillhöra specificationen Litt L,
som vi visat vara våra färdingsbelopp och icke
hos Aktiebolaget. Förad nu särskildt beträffar
den lilla posten om Kr 19.28, som af Bergbom, Swan-
berg & Co. annämnas såsom hvad de kalla "Matte-
ningskostnader, enligt Ströms räkning", få bifog-
as under Litt Y äfven ett qvittor häru, som visar
att beloppet i verkligheten utgätt.

Kr 21455.68

är en inbetalning af 7 Lållthörn till af, som
på grund af förut åstadkommen beaktning i
verklig heter bekräftar tillhär vår räkning med Berg-
leom, Lvanberg sk: och ingen annans räkning med
dem.

Kr 3615:50

är en vår påfäring, som afven tillhär den
specifikation Lätt 7, som med rätta tillhär vår
räkning och icke Aktiebalagets.

Kr 1553:92

utgör en post, som afvenledes tillhär vår räkning
och ingen annans enligt specifikation 7.

Kr 2061:38

utgör en fskiltmad, som Bergleom, Lvanberg sk: kom
ma till derigenom att de påstå sig hafva åter-
ställt 100 stycken genom af lånte fterbjelkar, men
så är icke förhållandet. De lånte fterbjelkarna
hafva vi aldrig återfått och måste Bergleom, Lvan-
berg sk: föledes fta gvar skyldige för detta belopp.
De hafva likaledes lånt en post om 150 stycken
bjelkar och icke heller dem återställt, hvadan
de likaledes därför måste gvarsta skyldige. I
andra sidan tillhärde Bergleom Lvanberg sk: af
325 stycken fmalbjelkar, hvaför de i räkning
blifvit godtgjorde. Däremot, som dessa ombyttas
reglerade och förstå vi ej hvar annarslunda kan
ställas, då Bergleom, Lvanberg sk: icke återställt
likadan vara, som de lånt, utan en del annan

vara. Att hvad vi nu uppgifvit är afven emotstå-
mande med verkliga förhållandet inhemtas
af allegaterna Lätt 0 samt Lätt 0.

Kr 495:41 & Kr 743:37

tillhär de uti specifikation V förskammande
poster, som äro att upptaga uti Båtskärs nås
färlagsräkning samt föledes böra hånfrån
utgå.

Kr 1000:—

är Bergleom, Lvanberg sk: förvattararvode, som
vi eljest gerna godkännt till betalning, som
Bergleom, Lvanberg sk: fullgjort sina skyldighe-
ter, men som genom vår utredning och rät
bemötande är temligen fullständigt ådaga-
lagdt, att de det icke gjort; utan tvettom på-
att fått försunnat och motverkat vårt intres-
se, bland annat genom att bedrifva byelkkyg-
ningen för egen räkning, för hvars besörjande
afven enligt färlagskontraktet, Bilaga 1851, detta
arvode borde delvis utgå. Af denna anled-
ning räkna vi på att Bergleom, Lvanberg sk:
påföring af arvode för 1879 af Kr 1000:— är full-
ständigt obehörig.

1880

Kr 2819:06, Kr 2409:08 & Kr 3279:00

Dessa tre summor tillhär alla de i speci-
fikationen Lätt 7 förskammande uppgifter i
poster som med rätta fskola tillhär vår räk-
ning med Bergleom, Lvanberg sk: och icke någon

ammans med dem. Detta bevisas speciellt hvad
summan Nr 2219: 06 beträffas af alle gatet Litt A,
hvaraf synes att vi och icke Aktiebolaget äro
nyttagna såsom leverantörer af ifrågakommande
rökspartier.

Nr 7454: 574

är en af Fällstämman gjord inbetalning som äfven
färekommer i specifikation 7 och visserligen
tillhör vår räkning med Berglön, Tranberg & Co och
icke Aktiebolagets.

Nr 8635: 41

färekommer äfven i specifikation 7 såsom
tillhörande vår räkning med Berglön, Tranberg & Co

Nr 50: -

äfers en för Berglön, Tranberg & Co räkning gjord
börjning, hvaröfver biläggas bits ord genom alle-
gatet Litt A.

Nr 15.017: 34

Detta är en vår, enligt Berglön, Tranberg & Co
redovisning, tillkommande vinst i Båtskärs-
näs för 1880 och har visserligen sin rätta plats
i vår hufvudräkning med Berglön, Tranberg & Co
och icke i Båtskärsnäs förlagsräkning, ty
vinster pågå från sådana förlagsräkningar
afskrifvas och till delegaten utbetalas och icke
såsom Berglön, Tranberg & Co synas tillerna
värdeligen af dem behållas. Vi bifoga alle-
gat Litt A, hvarutaf vår uppgift i detta stycke

bits ordas såsom riktige
Nr 6000: -

Vår tredje del i vinsten utaf Båtskärsnäs ljetke-
affär för 1880, som vi varit tvungne att proviso-
riskt upptaga efter yttrande af Fällstämman,
men hvilken fiffra har att undergå den när-
mare bestämning som vi då fört äro i till-
fälle att göra, sedan vi erhållit Fällstämans bit-
tills af förhållne redovisning äfers 1880 års
ljetkeskiffring från Båtskärsnäs.

Nr 12.865: 24

representerar vårt vinstbelopp i 1872 års räk-
tillverkning Nr 12137: 51 samt ränta därå Nr 72793
(rätteligen 728: 24) hvarmed Berglön, Tranberg & Co
nu tala med följande ord "Desamma lika händes
löst påfört af för en summa som de kalla vinst
i Båtskärsnäs tillverkning för år 1872. Det är
nu för detta vinstbelopp, som vi två oss hafva
i vårt bemätande af Berglön, Tranberg & Co från
romat vid föra tinget, ästadkommit en full-
ständigt bindande bevisning. Det var detta
vinstbelopp, hvarom Berglön, Tranberg & Co befr,
Litt J, af den 23 Jan 1873 handlade på Berg-
lön, Tranberg & Co istället för att tala om vår
aförsynthet utlåta sig på det fallet att de
hafva ju all orsak att tacka & Co för den till-
räkning i quis som & Co behagat bevilja utan
att det till enligt kontraktet vara förlumndat

Och det var denna valuta af några vackra ord,
som de erbjödo oss i stället för den vi fordrade,
och hvilken valuta de enligt afbrud af fastsätt-
ningen af det transsumerade lerefvet inhem-
tas, vägrade att till oss lemna. Detta kallas nu
af Bengtson, Swanberg & Co att vara hänsynslöst,
men dermed föringas icke vår alestidliga
rätt till detta vinetellopp, hvaran det oannas
visserligen län i vår räkning gvarstå.

Nr 5403:40

är oss tillkommande ränta på förenämnde belopp,
hvilken räntepåföring visserligen är berättigad,
så det bevisats, att den påförde summan, hvar
räntan beräknats är riktig.

Nr 2947:01

är Bengtson, Swanberg & Co enskildta hushålls-
kostnaden, hvar till Bengtson, Swanberg & Co icke är
berättigade att af påföra lika litet som och Ben-
gton, Swanberg & Co fördragt något bevis att vi å-
tagit oss betala deras hushållskostnader.

Nr 2160.

I vår utredning under rubrik Län och hjälp är
visadt att denna förlust tillkommit derigenom
att Bengtson, Swanberg & Co icke fullgjort sin åte-
mas förbindelse att år 1881 på vären återställa
fäst lanta storhjellkar. Till stöd härför på-
förs allegat Lit C, hvaraf inhemtas att Bengtson
Swanberg & Co 1877 & 1880 lant 250 stycken hjellkar,

mätande kulikfat 7354:8.6 eller 29 kulikfat i me-
deltal, men först den 31 Augusti 1881 återställt
Kulikfat 5048:0.10 genom ett styckeantal af 325
småhjellkar, som således endast hälla 15 kulikfat
äfrerhufvud. Afrensom af detta allegat inhem-
tas att till följd deraf att Bengtson, Swanberg & Co
icke återställt de storhjellkar, de lant, skeppet Be-
finas lant icke kunde underenligt utföras. Vidare
är åkeropas allegat O II, som visar att den rabatt,
som vi fått lemna åt köparne af 'Befinas' lant
utgår den af oss utgifne summan Nr 2160:—

Nr 2250:—

utgår vår andel af Bätarkärens för litet godt-
gjord och till ångaren 'Nils Sten' levereradt bän-
ke och till stöd för denna påföring på vi åke-
ropa vårt myss inlemnade gummått i Bengtson,
Swanberg & Co föraromål samt våra nya inlemnade
allegatter Lit Q och Lit R, afrensom artikeln
i vår Utredning Bengtson Swanberg & Co reklama-
tion enligt räkning i Nr 8388:29 och dess underaf-
delning D.

Nr 55 & Nr 2000:—

Som vi erfarit att vår Himmels godkänner
dessa belopp till intagande i hans enskildta
räkning, för att kunna vi afren dessa till uppte-
gander i vår Kto Kto med Bengtson, Swanberg & Co,
och de icke afren mlyktas med vår firma.

Nr 19:67

Vi kända intet aftal om att de på Bergloms
Frankery & Co. order genom H. P. Wikström gjorda
prickningskontributer skola af oss betalas och
godkänna följedes icke denna påföring.

Kr 2000.-

är Bergloms, Frankery & Co. förvaltararvode för 1880,
hvarom gäller hvad vi här jämt andragit med
hänseende till förvaltararvodet 1879.

1881.

Kr 200.-

Detta äfven en Bergloms, Frankery & Co. utgift för
vår D. Hummel, som, ehuru icke äroande firmans,
af afven angifne skäl godkännes till upptagande
i Bergloms, Frankery & Co. räkning med oss.

Kr 747.30 & Kr 413.51

Deßa poster tillhöra de i allegat Litt V. upp-
tagna poster, som godkännes till upptagande
i Båtskärsnäs färlagsräkning, men icke i vår
hufvudräkning.

Kr 1000.-

Bergloms, Frankery & Co. förvaltararvode för 1881,
hvarom gäller det samma, som vi år 1879 andragit.

Kr 3647.77

Denna tillhör den under Litt L lemnade uppgift
å poster, som i verkligheten tillhöra vår räk-
ning och icke aktiebolagets, hvarom redan be-
visning förelagts.

Kr 750.-

Gränse till "Hills Fure", hvars behörighet är ge-

nom hvad vi här afven andragit, vid bedöman-
det af firmans Kr 2250, som rödde enahanda jak,
adagabagd.

Kr 12,000.-

Denna fifra representerar vår andel i 1881 års
vinst i Båtskärsnäs färgtimmerverkning, hvilken vi
till följd af leirstande redovisning varit tvungne
att provisionellt efter Fällstörns uppgift upptaga.
Denna notering har vid färdana förhållanden o-
villkorligen här sin plats, då sedermera Bergloms,
Frankery & Co. i vår räkning hafva att påföras för
hvad ytterligare må tillkomma, ifall vinsten
 varit större än Kr 12,000.- men i motsatt fall godt-
 göra för det belopp, hvarmed vinsten må under-
 stigas, enligt muntliga uppgifter fälunda an-
 tecknade, förenämnde Kr 12,000.-. Af Bergloms,
Frankery & Co. i förteckningen lemnade uppgift
 synes denna halva vinst endast uppgå till
 10,036.30 och skola vi i vår räkning godtgöra
 Bergloms, Frankery & Co. för skillnader i det fälunda
 af oss för högt beräknade vinstbeloppet eller Kr
 1963.70, dock ej förän vi erhållit del af detta
 bakslut och funnit den nu lemnade uppgiften
 vara med verkligheten öfverensstämmande. Hvad
 i öfrigt Bergloms, Frankery & Co. resonerat om
 att vi icke hafva tillräckligt stor färlagssumma
 hos dem innestående, beträffar, så är dermed vis-
 serligen intet afseende att fästa och det på den

grund att vi:
1° i Bergborn, Tranberg & Co redovisning för 1877,
hvori vi, efter det afslutning, ä varit hos dem in-
mestående förlagsbaldat verkställt till belopp af
Kr 47,528:10 dock upptages för en återstående vår till-
gång i verkets lösa tillhörigheter af Kr 36,294:63.
2° att Sällskapet genom Kontrakt af 1877, allegat N:o 9,
förbundit sig att beståda förlaget afven af vår häft
i Båtskärnsnäs.

3° att vi vid 1881 års fäst egde hos Bergborn, Tran-
berg & Co förmånen vår i deras förlagsräkning up-
tagen förklar en förskildt hos dem inestående
förklar på Kr 195,772:52, för hvars erkännande
vi nu måste anlita lagens hjälp.
Skammed kunde vara ådagalagd att bristande
förlag å vår sida icke är något hållbart skäl
för att förvägra oss utdelning af de på Båtskärns-
näs tillvarusäkrade uppstående vinster.

Kr 6000:-

utgörande den oss tillkommande $\frac{1}{3}$ delen af ä-
rets vinst i bejlskerpreringen från Båtskärnsnäs,
men hvars precisa belopp vi nu lika litet som,
med hänsyn till föregående årets bejlskervinst ä-
ro i tillfälle att anteckna, då vi afven i före-
varande fall sakna redovisning.

Kr 2256:49

Detta utgör en post för till Bergborn, Tranberg & Co
lånte 32 stycken bejlskar, som förkomma i upp-

gift Litt F och i verkligheten tillhåra vår räk-
ning med Bergborn, Tranberg & Co och icke Aktiebe-
get med dem, hvilket Bergborn, Tranberg & Co endast
får att intrasla frågorna obehäligt förbära.

Kr 12267:37 - Kr 14,975:80

Dessa summor representera skiljaktigheten i ränte-
beräkningen, hvilka jäfvalle genom den bevisning,
som här afven beifvit förelagt om alla våra
rättingars riktighet och endast komma att un-
dergå den modifikation i 1882 års räkning, som
kommer att bestå af att utaf ifrågakvaran-
de skilnaden mellan Bergborn, Tranberg & Co och vä-
ra Renta Kuranter, vi för enkelhetens skull god-
kännt att i vår räkning upptagas, för 1878 Kr 782:69
samt de enskilda utläggerna för Båtskärnsnäs un-
der åren 1880 - 1881 Kr 55:-; Kr 2000:- - Kr 200:-. Hvad
räntebereäkningen i afrikt rör, ja ja vi hän-
visa till hvad vi i Utredningens artikeln Rän-
taten i Bergborn, Tranberg & Co skuld hafva andra-
git samt till de samt till Rätten i jagde anfä-
rande åberopade beilagor. Af Allegatet Litt O^{III}
inbuntas, att vi sjelfve till en bankafdelning
inom länets hos hvilken vi beagrade en Kre-
dit af 250,000 kronor, därför fått betala samma
ränta som vi affandat Bergborn Tranberg & Co.
Af allegatet Litt O^{IV} bevisas att karaktären
verne, som af oss beagrade till åttiofem hundra
krantentals kronor i olika banker, dels inom

länet dels i hufvudstaden, ställa sig, om ej fullt,
 åtminstone i det närmaste lika dyra, som den
 räntesats, hvilken vi yrkat, att af Berglenn Fran-
 kberg & Co. erhålla. Af allegatet lit. ÖV inhemtas,
 genom Extrakt ur Rättskärnsnäs räkenskaper, att
 Berglenn, Frankberg & Co., sjelfve påfört oss såsom del-
 egare i sågverket, enahanda räntesats, som vi
 dem affordrat. Af förent till Rätten inlemnade
Litterans förlagskontrakt Nr 9 synes äfven att han
 betingat sig af oss samma räntefot, som vi påfört
 Berglenn Frankberg & Co. Af allegatet Nr 7 vår protest
 mot Berglenn Frankberg & Co. förent till Rätten inlem-
 nadt bevisas, att vi, på grund af sådana förhål-
 landen, som de ofvan anförde, sett oss tvungne
 att affordra dem denne samma räntesats och
 hvarigenom Berglenn Frankberg & Co. således belånt,
 både i god tid, och på berättligt sätt, derom un-
 derättade. Af allegatet Litt. N till Rätten in-
 lemnadt brev af Berglenn Frankberg & Co. af 24 Jan
 1878 inhemtas huru som de då förklarar: -- "Detta
 uaktadt skulle vi ju mer än gärna, om det var
 oss möjligt, betala hela vår skuld genast, men
 att det icke så är kan väl icke undras under
 nu rådande penningförhållanden". Och hvad
 som ej var möjligt 1878, blef ännu omöjligare 1879
 och 1880. Men för oss måste det belifva en möjlig-
 het, mer än en möjlighet en fullständigt verklig
het att under de sistnämnda penningförhållanden

na" anskaffa, till hvad pris som helst, det be-
 löpp, som Berglenn Frankberg & Co. förklarade sig ej
 kunna betala ut oss om som derafter. Och sedan
 allt är öfverständigt, så att Berglenn Frankberg & Co.
 genom föresatt affärsverksamhet hafva uttrikt
 att kunna sig fäse, våga de att betala oss den
 ränta, som vi sjelfva gått betala - delvis för deras
 skull åt andra, och göra allahanda förskök, att
 återlämna oss sjelfva kapitalet. Hederfullt den 9 Ja-
 nuari 1883 Berglenn Frankberg & Co.
 Litter S Hvar Berglenn Frankberg & Co. i pto ku-
 rant med Berglenn Frankberg & Co. Debet

1876			
Dec 31	An erkänd enskild skuld	Kr 16,325 75	
" "	ditto förlags skuld	Kr 103,605 57	
" "	" missföring	0 09 103,605 66	
" "	" obehörigen afförde försäkrings- kostnader enligt deras egen specifikation	33 60 -	
" "	" obehörigen affört:		
" "	ä bogsering för Tenen Monitor Frithiof	Kr 225 -	
" "	ä rabatt för Wenus ränta den	37 68	
" "	ä Transtens timmerverkning	67 64	
" "	ä ätts bogsering	530 -	
" "		Kr 1388 29	
" "	hvarifrån afgår af oss medgifven		
" "	rabatt för Thales bogsering	130 - 8258 29	
" "	ej godgjord ränta i Akt Rummans anvisning	17 16	
" "		Kr 8275 45	

Credent

1876				
Dec.	31	Per 1/2 ten i Båtskärns församling	Kr.	119 334 80
"	"	Saldo från föregående	"	177 532 06
"	"		Kronor	296 766 86

Undertecknade hafva granskat detta anslut och funnit att i enlighet dermed, de saldi utställas som Bergman, Hummel & Co i sin Konto Kurant upptagits, emellertid i Bergman, Lönberg & Co Konto Kurant tillfäras ofrånstående trene af Bergman, Lönberg & Co bestridde poster rörande försäljningskostnader, reklamlationsräkningar i Hantens timmer samt ränta af Oskar Burman & Söder Kalix den 8te Jan 1883. O. P. P. & Co Ljödning

Litt I Transumt. Söder Kalix & Båtskär den 9 Maj 1878

Herrn Bergman Hummel & Co Söder Kalix

Vi taga oss friheten härjante bifoga en afskrift af H. H. nämnda Konto i våra böcker utvisande vid 1877 års slut ett saldo oss till lant af Kronor 110349.94 öre. Vid genomseende af den räkning H. H. tillskänkt oss hafva vi funnit en skilnad i saldo från förtid är det vill från 1876 af Kronor 16206.33 öre. Denna summa härleder sig hufvudsakligen från att H. H. iske behagade motera den räkning vi förra våren ingäfs upptagande hvad vi ansåge våra affärs ifrån de försäljningsomkostnader som H. H. påfört under åren 1870, 71, 75 & 76. På vi emellertid gjort ett sammandrag ifrån Herr

Tallströms försäljningsräkning och uträknadt försäljningsomkostnaderna för sista årets skeppningar efter hvad H. H. under alla åren påfört, och derifrån afdragit alla de försäljningsomkostnader Herr Tallström påfört gertaltat saken sig så att om H. H. försält 1877 års skeppningar hade försäljningsomkostnaderna belifvit 6500 Kronor högre genom det sätt att påföra som H. H. alltid påfört, när vi nu hafva sådana fakta för ögonen, hvilket H. H. också belifva i tillfälle att se när vi hinna tillsända Eder afskrift af Herr Tallströms försäljningsräkning, så kan väl icke undas om vi endast begära att H. H. från vårt O. affära hvad vi i vår fjolårsberäkning upptaga såsom för högt påfört, det går ju an att upptaga ett särskildt Konto för denna summa och derifrån ärligen affära hvad vi i försäljningsomkostnader påföra mindre, hafva då icke H. H. på detta vis fått summan utjennad sedan vi eller Herr Tallström under fyra år realiseradt Båtskärns församling, då äro vi både villiga och pliktiga att betala hvad som kräver, men för kunna väl icke H. H. ens vilja att vi skola göra det. Räntan i vårt saldo från 1876 hafva vi godtgjort med 6% i enlighet med vårt kontrakt, men för alla de utlägg H. H. gjort under året med 8%.

Med all Höfaktning. Bergman, Lönberg & Co

22
Litt U. Nederkalie den 9 Maj 1878.

En afskrift af Herr Tattströms försättnings räk-
ning på 3/11 tums från Karlsborg lifogas, hvaraf sy-
nes på året hvar som är jänt derför, 32 stycken ligga
var för H A räkning på Båtskärns Råd, hvil-
ka skola utföras så snart det blir öppet vatten.

Lite V Uppgift a fäderna pastor, som icke till
höra Bergslags, Tranberg ab: enskilda räkning med
oss, utan Bätebarns färlagsräkning och derför
se icke i vår räkning kunnat upptagas.

	<u>1879</u>		
Byggnad af 3 ^{re} primar		Kr 495.41	
Højtebyggnad		<u>743.37</u>	" 1238.78

Nederkalix den 5 Jan 1882 Bergman Hummelst:
Undertecknade får härmed på begäran vitsorda,
att utgiftspraster af sådan natur som de förestå
ande bära upptagas i de respektive verkets förlags-
räkning som det angår och icke påföras verkets
egarne direkt. Nederkalix Dag som ofran C O Ljölén
C Emil Brundén

Litt. V. Henrik Bergbom, Tranberg sk.: Delect.

	1879			
Dec	31.	An H & J Lindqvist sangis 24te timmer in timmer af Häggman	13	32
"	"	" " Joh Tarsberg " 49 " " "	37	43
"	"	" Herr Häggmans resa fram och åter till Gnesten		
"	"	" närl och Pajala i vivere	91	50
"	"	" Skjuts för Cyding till Pajala	19	.
"	"	" Utbetalda järskatter af Häggman		
"	"	Till Joh Mattsson jussi, Perso	300	,
"	"	To johansson Antti . "	40	.
"	"	Kenn Park . "	50	.
"	"	P. A Österberg , ,	100	.
"	"	P Isaksson Yttivienikka .	150	.
"	"	J ^r Jenn Petri Kuivakangas	50	.
"	"	J Gyänä Mkala	200	.
"	"	Jon Bäckström, Pajala	500	.
"	"	M Ekman, Jarhois	200	.
"	"	A. Müller, Transtein	500	.
		Thunar	2251	15

Nederkalix, som afvann för aktiebalaget Bergman
Hummel & Co. för, i beaktning
att alla afvannande penningssummor, under den tid
gag förestod Nyborgs ångpåg för Herr Joh Marklunds i
Rusa räkning, af mig utbetalts för timmerutskifning
efter Tanea elf nedanför Kungis fars, och Muonid elf, af
hensom timmerköyr i sangis samt att Aktiebalaget
Bergman Hummel & Co. till Herr Joh Marklund återbetalat
desamma, intyggas under edsfärdigtelse i Neder Kalix
i Nyborgs ångpåg den 1 December 1882 E. Haggman
Lit Y

104

59

263

426 storkars flättning a 3 are	12.78
6 dagens vid komutläggning utaf Nordin	12.00
6 " " " af Anderson	12.00
1/2 " vid komparation utaf Nordin	1.00
1/2 " " " Anderson	1.00
1/2 " " " Nordin	1
1/2 " " " Anderson	1
stijts efter komjaren	1.50
1 dag binder af Nordin	1.00
Bättega i Båtskärnsås	6.00
2 dagar Nordin	4
1 natt " "	1
2 dagar " "	4
1 natt " "	1

Bekommit	59 28
	40
	19.28
S	13 -
	6.28

Tentionio kron 4, 28/ grittelas Nederkalix 19/2 1880
Christopher Nordin sangis bemärke Johan Anders An-
dersen sangis bemärke. Nro 274.

Litt Y Uppgift i sådana poster, som i verkligheten
tillräva vår räkning med Bergman Franberg & Co och inte,
enligt Bergman Franberg & Co förmenande, deras räk-
ning med någon annan.

Bebet

1879. Timmerfärs-katter gm E. Haggman enl räk-
ning af 31/12 79

Lagtimmer, bjelkar & spånar:
enligt räkning af 30/4 79 Kr. 12900.00
5/7 79 10713.18
3/12 79 3442.75

Flättningskostnader till stöm
Bjelkar lemnade till lån 275 stycken
1880 Stöms i Backgalls räkning i timmer
Räkning i 3255 st timmer
Bjelkar lemnade till lån, 138 stycken
Rankor & Båtens lemnade på lån
1881 Rankor lemnade på lån

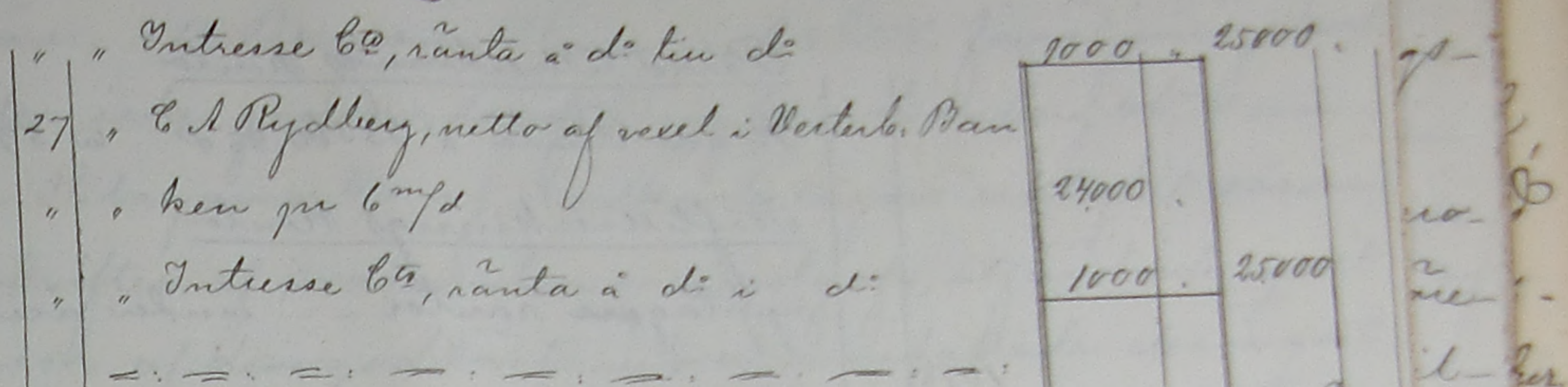
2251 15
26156 31
19 05
3615 50
2217 06
3279 52
2409 05
8635 11
3647 72
32232 88
lone del

Handelskatalog Bergheim Landung 1891

Nummer af per 31 December 1887		Sterling	
1887.			
Oct 7	Cheque of Traynor & Co of Gefina. Tilfredsættning så lydende Kassa anvisning under Traynor & Co af Gefina.	£ 127	8/6
		£ 120.	

Lux	Retrakt	Kassa Konto	Credit

1882			
Nov	6	Pr. C. A. Rydberg, netto af aktiesalagets	
"	"	" vessel, firmans accept bet Skandin-	
"	"	verna, per 6 m/d:	24000
"	"	Interesse 6 ^{te} , ränta i vessel i Wester- Banks, Luleå	1000
			25000
	16	" C. A. Rydberg, netto af vessel i Wester-	
		boatsmen to anchor, per 6 m/d:	24000

~~Dr. E. Wackman~~
Liu ÖV Extrakt ur Batekarsnäs Päkenskaper

1877		<u>Lågtimmers Konto</u>	
Dec	31.	9 månaders ränta på 35,000 kr. @ 8%	2100 00
		<u>Poortjärvi Timmer Konto</u> Debet fol 101	
		Ränta på året successiv utbetalningar @ 8% utgår	667 01
		<u>Juoksenki Affärens Konto</u>	
		Ränta - under året @ 8%	1088 77
		<u>Timmerflöttings Konto</u>	
Dec	31.	6 månaders ränta @ 8%	1108 00

Handelskatalog Bergheim Hamburg 1841

1878		<u>Bräddtillverkningens Konto</u>	
Dec	31.	1/2 års Ranta a 33560,88 @ 8%	1342 43
		<u>Städtillverkningens Konto</u>	
		nyttagnas räntor -- under året a 8%	454 02
		<u>Materialiers Konto</u>	
Dec	31.	Saldo af års räntebereäkning efter 8%	330 71
		<u>Bärskärs skogsaffärs Konto</u>	
Dec	31.	Räntesaldo a 8%	154 19

Rätteligen extraheradt C Bröms Cfr Åkerstäm
Egenhändiga namnteckningarne, intygga C E Bäckman
att Cfr att det Lvansteins Interresser besäijde
byggjet i Herrar Bergman Hummel & Co bcker benämmt
Tarnes skogsaffär och att detta Konto omfattar den del
deraf som Herrar Bergman, Hummel & Co öfvertagit
samt att detta Konto visar en betydande förlust; af-
vensom att anledning förefinnes dertill att denna
förlust delvis försakats deraf att Herrar Berg-
man Hummel & Co ensamt bestredt sådana orsak-
nader hvori Bergman, Lvanberg & Co bardt deltaga-
Cfr Åkerstäm
Egenhändiga namnteckningen intygga C Bröms
Cfr Berg
och anföres af Lvaranderna vid behandlingen af
de särskilda, att den af Bergman Lvanberg & Co in-
gifna förteckning öfver skulnaderna i parternas saks-
angafnyttagnas parternas
angående parternas a Skulntusen tvåhundrasex Kronor

31 års, att Bergman Hummel & Co försäljningskort
nader icke genom de af Bergman Lvanberg & Co in-
der Pitagama Ha-f, hvilka bitagars riktighet särom
afskrifter af Lvaranderna medgafs, utfärdade quit-
tenser af dem godkända, utan innehållade dessa quit-
tenser endast ett erkännande, att enligt uprättad
Kontokurant parternas mellanhandanden stode
så, som i quittenserna angifvits, hvaremot själva
Kontokuranternas riktighet så mycket mindre Kun-
de anses af Bergman Lvanberg & Co erkänd, som
några verifikat i utgiftsparterna icke blifvit för
Bergman Lvanberg & Co förtedde: sålunda rose
den i bitagan till Snyfförda parternas a tjugofem
senfemhundrasextio Kronor alldes för högt up-
tagen, hvilket delvis öfven berodde på kurskil-
nad. Bergman a sin sida vidhöll, att Bergman
Lvanberg & Co genom sina quittenser erkant rik-
tigheten af Bergman Hummel & Co påfäringar,
samt ansåg, det Bergman Lvanberg & Co öfverföran
genom det under till Tingifua bref, hvors likhet
med originalet af Bergman erkändes, förkunnat
sig att betala del af Bergman Hummel & Co på-
färda försäljningskassnader, hvaremot Bergman
anförelse, att deras löfte om betalning lemnats
endast under den i brefvet angifna förmått-
ning, att under en tid af fyra år på i fråga
varande löpp af föres skilnaden emellan
Bergman Hummel & Co och Lvansteins försäljnings-

210
kostnader, samt att då Bergman Hummel & Cⁿⁱ icke uppfyllt detta villkor, någon betalningspåkyl-
dighet för Berglorn Franberg & Cⁿⁱ icke eller förefun-
nes. Bergman emnade häremot, att genom Lit A
vare styrkt, det Tältstoms försämringskostnader,
i stället att vara billiga, varit betydligt stөр-
re än Bergman Hummel & Cⁿⁱ.

Ingman, som nu bestrid att ritsoord i bilagan
Lit A, återopade Ivarandernas bilaga Nr 3, der
af framginge, att i själva verket Tältstoms för-
sämringkostnader varit betydligt mindre än
Bergman Hummel & Cⁿⁱ, hvarefter och sedan
Bergman bestridit att afseende i bilagan Nr 3,
Bergman ansåg sig hafva till fulla styrkt sina
påståenden i denna punkt.

Beträffande parten trettiofyra kronor såväl af-
stod Bergman från anspråk på nämnda belopp
med afseende i parten nittiosju kronor ob öre
bestrida Ivaranderna, att densamma hade afse-
ende i de af Bergman anfärmälda 32 styckens
plankor, samt anförde, att det plankparti, hvar-
af de 32 utgjort en del, efter aftal emellan Tält-
stom och Bergman Hummel & Cⁿⁱ för Kärande
bolagets räknning försåts af Tältstom, hvadan
Berglorn Franberg & Cⁿⁱ med denna post ej hade
något att skaffa.

Bergman anhåll, att som Berglorn Franberg & Cⁿⁱ
genom det under Lit U återopade brev erkänt

211
att de hade om händer 32 stycken Kärande bolagets
tillhörige plankor, samt Berglorn Franberg & Cⁿⁱ up-
icke visat, att de desamma återställt, för desamma
med nittiosju kronor & 6 öre, Kärande bolagets
nu fordrade betättning för desamma med nittio-
sju kronor & 6 öre, hvaremot Berglorn vidhåll, att
boken rörde Tältstom och ej Berglorn Franberg & Cⁿⁱ.
I afseende i parten fyrahundratjugo kronor ob öre
öfveropade Bergman den af honom vid förra
rättegångstillfället inlemnade bilagan Nr 3, hvars
riktighet såsom afskrift Ivaranderna icke bestre-
da, men ansågo Ivaranderna genom nämnda
afskrift icke vara styrkt, vare sig att de omkost-
nader, som deri uptagits, verkligen blifvit gjorda,
ej eller att kursen blifvit riktigt beräknade.
Häremot återopade Bergman de af Berglorn
Franberg & Cⁿⁱ afgifna kvitenser, angående hvil-
ka Ivaranderna deremot hänvisade till hvad af-
dem följt anförts angående den betydelse, de rät-
teligen borde ega.

Beträffande parterna i kronor femtiofen och 20,
uplyste Berglorn, att uti den af honom afgifna för-
teckning af misstag kommit att skrivas till
Karlberg i stället för, såsom det rätteligen borde
heta "från Karlberg", anförande Berglorn, att Berg-
man Hummel & Cⁿⁱ till Karlberg länt penningar,
hvilka oaktadt uprepade tillrägelser icke blifvit
återställda, till dess ändligen, fjärde eller femte

gängen de återfordrades, svarandene belifvit i till-
gääll återbetänna desamma, men nödgats sjelf-
re med sin ängare bogera dem till Båtskärsnäs,
samt, beträffande nämnda, att beloppet deraf
ingalunda borde anses för högt, då motparterne
sjelfre debiterade tre Kronor.

Da Bergman förklarade sig, icke kunna utan
vidare godkänna Bergboms nu hafda upgift,
anhåll Bergbom att framdeles på densamma
styrka.

Beträffande posterna tretton Kronor 34 öre tretusen
åttahundra fyrtio Kronor 78 öre och sjuhundra
femtio Kronor 74 öre anförde svarandene, att
de icke kunde tillerkänna det af C O Sjöding
och C O Grunden i bilagan V tecknade intyg nå-
gon betydelse, utan att enligt deras förmenande
de två sistnämnda posterna vare pådana, att
desamma icke borde upföras i förlagskonto, så myc-
ket mindre som Bergman Hummel & Co icke egde nå-
gon förlagsfordran, utan likasom posten i tretton
Kronor 34 öre Bergman Hummel & Co enskildt påfö-
ras, återgäfvande Bergbom den af honom ingifna
bilagan Nr 18, hvilken till riktigheten godkändes
af Bergman, hvilken dock vidhöll, att posterna
borde upläggas i förlagsräkningen.

I afseende på posten fjugoåtta Kronor 95 öre anfö-
de Bergbom, att anledningen dertill, att Närke
bolaget påfört beloppet, varit den, att Bergbom,

Granberg & Co haft mångahanda ombyten med
nämnde Ränbom, hvilka ombyten alltid pålagat
uppgöras af Bergman Hummel & Co, men att de mu-
ke hade något emot att med Järningsanspråket
vända sig omedelbart emot Ränbom.

Beträffande posten trettiotre Kronor 30 öre anfö-
de Bergbom, att han icke ville emottaga beloppet såsom
någon gåfva af motparterna, i anledning hvaraf
Bergman förklarade sig skola därför debitera Berg-
bom Granberg & Co.

I afseende på posten tvåtusen tvåhundra femtio
Kronor 15 öre återgäfvade Bergman bilagan Litt X,
hvars riktighet svarandene icke ville bestrida,
men vidhöll svarandene att denna sak rörde
Aktiebolaget, ej firman Bergman Hummel & Co,
hvilket vare så mycket tydligare, som sjelfva räk-
ningen undertecknats i Aktiebolagets namn, icke
af firman. **Litt X**

I afseende på posterna från och med tiotusen fyrahun-
dratretton Kronor 14 öre till och med ettusen femhun-
dratretti Kronor 72 öre gjordes af Bergbom ena-
handla invändning som vid näst föregående post,
eller att de anginge Aktiebolaget, ej firman Berg-
man Hummel & Co.

Bergman återgäfvade i afseende på omförmälda
tjufveläns bilagan Litt C, emot hvilken Bergman
anmärkte, att det af J. B. Sjöberg och C. T. Sjöberg ut-
förlade intyg ingenting bevisade, då ju af det-

samma ingalunda framginge, att Bergbom Tranberg & Cⁿⁱ icke återställt de bjuvkar, som de möjligen på län bekommit, samt att Tsch Taulus intyg, såsom endast utgörande ett intyg om hvad andra personer för honom uppgifvit, icke eller utgjorde något bevis. Beträffande posterna fyrahundrannittiofem Kronor 41 öre och fyrahundrannittiofem Kronor 37 öre hänvisade parterna till hvad af dem vid behandlingen af posterna tretusenåttahundrannittiofem Kronor 48 öre och fyrahundrannittiofem Kronor 94 öre anfördes i afseende på posten ettusen Kronor anförde Tharanderne, att Bergman Hummel & Cⁿⁱ icke styrkt, att Bergbom Tranberg & Cⁿⁱ värdstäst försett egendomen, att de använt gemensam egendom för enskild nytta, eller att de på annat sätt förvärfvat sitt förvaltararvode, samt att, om Bergman Hummel & Cⁿⁱ skulle funnit, att de värdstäst förvaltningen, de ju kunnat framtaga den densamma, men att, då så icke skett, de måste anses hafva godkänt Bergbom Tranberg & Cⁿⁱs förvaltning. Bergbom Tranberg & Cⁿⁱ överopade hvad i detta afseende af honom skriftligen anfördes, samt ville särskildt göra upmärksamheten vid förut överopade bilagan till A², deraf framginge, att blott obetydliga delar af tillräckningen af Tharanderne satts och lastats på samma fartyg, deremot Ingman gennådde, att det varit fästäggarne och ej Bergbom Tranberg & Cⁿⁱ, som verkställt försäljningarna.

ne, samt, då Bergman påstod, att Bergbom Tranberg & Cⁿⁱ med fästäggarne afverenskommit om dylika försäljningar och att Bergbom Tranberg icke varit der till befogade, att de varit dertill lika berättigade som Bergman Hummel & Cⁿⁱ. Beträffande närtstående fem poster - från och med den i tvistensförhandlingen Kronor 6 öre till och med den i åttatusensexhundrannittiofem Kronor 41 öre - gjordes af Tharanderne enahanda invändning, som förut, eller att de röde Tharanderbolagets ombyten med aktiebolaget, återopande Bergman härvid ämno bilagan till N² 1 och 2. I afseende på präfereringen af femtio Kronor återopade Bergman bilagan till A, öfver hvilken Bergbom förklarade sig icke för det närvarande kunna gylla sig. Vidkommande posten femtontusenochjutton Kronor 34 öre anförde Bergbom, att Bergman Hummel & Cⁿⁱs förlagskonto blifvit för beloppet återbetadt samt att för att motvara deras andel i inventarierna detta varit nödigt. Bergman gennådde här, att Tallköttern itagit sig att fästägga verket allt, som behöfdes utöfver hvad Bergman Hummel & Cⁿⁱ hade innestående samt att enligt Tallkötterns promemoria minsterne skulle alligen utbetalas. Här gennådde Ingman, att det belopp, som Tharanderbolaget haft innestående, då Tallköttern

afvertog fjärläggarskapet, utgjort etthundrättesse
Kronor, att emellertid detta belopp betydligt
medgått samt att det därför vare i sin ordning,
att vinsterna Mediterabes fjärläggkontot, intill
dess beloppet uppginge till etthundrättesse
Kronor, och att Bergman Frankberg & Cⁿⁱ ej vare skyl-
dige utbetala något, så länge inventarierna ste-
ge till högre belopp, afven som att den af Bergman
åberopade promemoria vare utan att betydelse
i afseende å posten Sectusen Kronor åberopade
Ivaranderne, hvad i afseende å i fråga Komne
lejlighetsaffärenne jämt anfäerts -
Bergman åberopade bilagan Lit. F. N° 15, hvars
riktighet Ivaranderne icke ville bestrida endast
anmärkande, att uti den vid förra rättegångstill-
fället ingifna bilagan N° 15 ingenting förekom-
mit, som gifvit anledning till, att skeppningen
skulle ske från Båtkärsnäs -
Beträffande posterna å kalfturen ättahundra sex-
tio fem Kronor 24 öre, samt turen fyrahundra tre
Kronor 40 öre, tvåturen niohundra fyrtiosju Kro-
nor 01 öre och tvåturen etthundrättesse Kronor
hänvisade parterna till hvad af dem jämt an-
fäerts, åberopande Bergman i afseende å sist-
nämnda post bilagan Lit. G, i anledning
hvaraf, ^{hvaraf} hvilka icke ville bestrida riktigheten af
det i frågarörande transsumtet, gemmälde, att
jämt och främst ej vare stykt, att några lejlighets

belifvit lånade, vidare ej visadt, att, om några
lejlighets lånats, desamma icke belifvit återbetala
samt slutligen icke eller vare ådagalagdt, att
färdurten å Befina upkommit genom försam-
se från Bergman Frankberg & Cⁿⁱ sida -
I afseende å posten tvåturen tvåhundra femtio Kro-
nor åberopade parterna, hvad af dem jämt anfäerts,
Bergman med tillägg, att de i sina böcker icke på-
färt ängaren Nils Sture något rist samantal ved,
utan blott med en rund summa fyrahundra femtio
Kronor, godtyckt verket, hvarefter Kärande revisor
skulle ifyllt viderr 250 samantal, i anledning hvaraf
Bergman yrkade, att Kärande bolaget måtte förete si-
na böcker i original, hvilket yrkande han likväl,
efter det Bergman förklarar sig dertill villig, såvida
afven Käranderne i original föredde sina böcker,
i hvad de desamma åberopat, förklarade sig icke
fullfölja -
Beträffande parterna samtio fem Kronor och tvåtur-
sen Kronor ansåg Ingman genom ingifna handlin-
gar stykt, att parterna af Kärande bolaget godkän-
ta i afseende å posten nittio Kronor 67 öre anfäerte Berg-
man, att afvenskommelse med Kärande bolaget
ingåtts att till hälften hvardera bestrida pricks-
skatnaden emellan dels Kalix och Kopparanda och
dels Kalix och Luleå, men att om Bergman hummel-
Cⁿⁱ icke vidare ville rickännas afvenskommelsen,
Bergman Frankberg & Cⁿⁱ sål finge desamma rickännas

denna utgift.
Beträffande följande parter från och med ettusen
Kronor till och med sjuhundrafemtio Kronor öfver
des hvad samt anförts.

Sked afseende på parter, i hufvudsaken bekräftades
af Bergbom, att Bergman Hummel & Co följande
to liffrut krediteradt för tvåtusenfemtiosex Kronor
30 öre, att deras andel i inventarierna utgjort ättio-

fyra tusen niohundra nio Kronor 10 öre samt att
härvidt bolagets återstående vinst för år 1887 utgjorde

sjuhundra niohundra nio Kronor 64 öre, samt af Bergman
att tillstämmandet för året 1877 följande

förlagga Bergman Hummel & Co andel af den
som att den öfverlade fardian i etthundra
nitiofem tusen sjuhundra niohundra Kronor 50 öre
ännu vare långt ifrån styrt.

Angående parterna i sekturen och tvåtusen tvåhun-
drasemtiosex Kronor 49 öre hänvisades till hvad som
anförts, Bergman endast anmärkande, att de i pro-
memorian förekommade orden "i verkligheten till-

köras syntes innebära att vinst medgifvande, att
aftalen icke träffats med firmen Bergman Hum-
mel & Co.

Vidkommande parterna i sekturen tvåhundra sextio
sju Kronor 37 öre och fjortontusen niohundra niohundra
fem Kronor 50 öre öfverlade Bergman bilagor-
na Lit Ö^m, Ö^{iv} och Ö^v, hvilkas riktighet svaran-
derne för det närvarande icke ville bestrida, afven

som bilagorna N° 7 och Lit IX, hvilka svaranden
erkände vara riktigt afskrifna. Svaranden, som
ansågo sig redan fört ha för i hufvudsaken bekräftat
motparternes påstående i denna punkt, ville nu
endast erinra, att det för nu förvarande sak var
utan all betydelse, hvilken ränta i sina lån Berg-
man Hummel & Co fått betala, då Bergbom svar-
berg ej följande sig att betala högre ränta än 6
procent; att der, såsom af bilagorna Ö^v syntes,
Bergbom svarberg & Co beaktat åtta procent ränta,
sådant beaktat på aftalet med Tillstämmandet angående
förlaggarskapet; att om en gäldenär krädes på
sin skuld, men för tillfället icke var i stånd den-
samma infria, derför borgmännen ingalunda var
berättigad att ensidigt bestämmande räntefoten i
sin fardian, hvilket tillvägagående enligt deras för-
menande Bergman Hummel & Co i detta fall sökte
göra gällande; i sådant fall, och då någon gräns
icke kunde updragas, kunde ju borgmännen fardian
ända till etthundra procent, hvilket uppenbarligen ut-
vare orimligt; samt att, om Bergman Hummel & Co
velat, hafva åtta procent på sina penningar, det
ju ställt dem fritt att utlösa sin fardian, men
att, då så ej skett, det måste antagas hafva varit
i deras eget intresse att erhålla 6 procent.
Bergman öfverlade, att uti förlagskontraktet,
bilagan N° 1, icke utförts någon viss ränta i tra-
randenes skuld, samt ansåg vid sådant förhållan-

de borgenären berättigad att bestämma dets st
lek, hvilket svarandene fortfarande berättigad, fo
hvilket berättigande de funno ett ytterligare stöd
bestämmelsen, att skulden skulle inom tre år
ter kontraktstidens utgång betalas. ^{afvaktades af}
Sedan Bergman härfter anmärkt, att om från de
i deras räkning erkända salda afdrages det be
läggs i betyden Kronar, som Bergman Hummel
C^m erkant sig numera hafva emottagit, så skulle
i verkligheten för Kärandebolaget upstå en for
dran af omkring tjugutretusen Kronor samt at
till säkerhet för denna fordran Bergman Hum
mel & C^m egde inteckning, uti Båtskärsmäs för
tretioåtusen tusen Kronor så skedd till be
handling af åttonde punkten i stämningen, och an
märktes dervid endast i Rörhet af Tugman, att
Kärandene icke visat att Sällskapet vare skyldig
vare sig att betala förlusten i virkes försälfnin
g, hvilken förlust i Kärandenes först inlemnade
"Utteckning" upp gifvits utgöra etthundrasettioätt
tusen Kronor, men enligt den i går inlemnade
skriften upptagits till omkring nitthusetusen Kronor
hvilken sistnämnda berättigning Tugman icke e
der ville godkänna såsom riktig, ej eller att an
svara för betalningen af Bergman Tranberg & C^m
skuld, i hvilka afseenden Tugman ansåg bevi
ningsskyldigheten åligga Kärandene, viljande e
mellertid Tugman framdeles, der han så funno

nödigt, beivra Kärandenes vid detta rättegångs
tillfälle inlemnade anförande.

Näseende ä niöndes punkten i stämningen åber
gade Bergman det i Svaredebolagets skrift före
Kommunde kapitlet om kontraktsbrott, af hvil
ket han ansåg framgå, det något sådant icke
blifvit begånget, hvarefter Tugman anförde,
att hans hufvudman aldrig förbundit sig till
utgifvande af något vite, hvadan någon betal
ningsskyldighet från hans sida icke kunde
ifrågakomma.

Sedan härfter Bergman anhållit om uppsaf
med målet, samt att detsamma måtte till ur
tima ting under iustundande februari må
nad utsättas, från hvilken sistnämnde anhållan
han likväl, sedan motparterne hemställt, huru
vida icke ett längre anstånd kunde anses erfor
derligt, afstod, så tillsades parterna, att i an
seende till den långt framskridna tiden häre
rads Rätten i morgondagen ville meddela ut
låtande i saken.

Den 12 Januari
Å: 189

PD Uti det sistlidne gärdag under Å: 189 se
nast handlagda målet emellan handelsbolagen
Bergman Hummel & C^m, Kärande, samt Berg
man Tranberg & C^m, svarande, angående skuld
fordran med mera afsades nu i närvaro af

Broshandlanden och Riddaren J. A. Bergman
samt Carl Bergbom efter afverläggning följande

Beslut

Hvad först beträffar Kärnandebalagets yrkande
om äläggande för Bergbom Lranberg & Cⁿⁱ att
inom fjorton dagar afgifva redovisning af-
ver samtliga lejeltsköpningarna från Båtskärs-
näs, afvensom afver skippningen af så kallade
'kantingar' eller plankstark, så att då Bergbom
Lranberg & Cⁿⁱ berättigt, att Kärnandebalaget
egt någon del uti eller rätt till det virke af
dylikt beskaffenhet, som af Bergbom Lranberg
& Cⁿⁱ utskäppats, lemnas Kärnandebalagets yr-
kanden uti nu förelärande hänsenden utan
afseende.

Vidkommande åter yrkandet om skyldighet
för Bergbom Lranberg & Cⁿⁱ att inom sirt sag-
de tid aflemna fullständig redovisning af-
ver 1881 års sägtillverkning vid Båtskärsnäs
finnes Håradets Rätten skäligt förpligta Berg-
bom Lranberg & Cⁿⁱ i deras egenskap af förval-
tare utaf Båtskärsnäs sägrete att vid rite af
femhundra Kronor till sina meddelegare i
samma verk, balaget Bergman Hummel & Cⁿⁱ,
inom tre veckor härfter ä Kärnandebalagets
kontor aflemna fullständig, af erforderliga
verifikat eller styrkta afskriften deraf utfärdad
redovisning afver 1881 års sägtillverkning vid Båts-

skärsnäs.

Hvad flertigern angår yrkandet, det Tälletörns
mätte afvenledes inom fjorton dagar, aflemna
redovisning, varder på grund af hvad under rätte-
gången förekommit samma yrkande utan afse-
ende lemnadt; Och uppskjutes emellertid målets
fortsatta handläggning till sjunde rättegångs-
dagen af nästa i tingslaget infallande lagtima
ting, då parterna skola vid för stadgad påföljd
vid upprop inför Håradets Rätten sig infinna, be-
rande dervid ej mindre Bergman Hummel & Cⁿⁱ
än afven Bergbom Lranberg & Cⁿⁱ, vid rite af fem-
tio Kronor för dem hvar förte de handlingar,
hvarä de hvar för sig grunda sina under "Litt A"
och "Bilagor K. B." vid detta rättegångstiefälle
ingifva sammandrag och jämförelser emellan
Bergman Hummel & Cⁿⁱ å ena och Tälletörns
å andra sidan hafda omkostnader för för-
säljningen af Båtskärsnäs sägtillverkning.
Den på detta mål belöparde Kostnaden för
rättens sammanträdde, afvensom för stämningens
inkallande gäldas af Kärnandebalaget med
ett hundra ocherton Kronor 95 öre.

Enat beslutet, i hvad det afsåg Bergbom
Lranberg & Cⁿⁱ förpligtande att ä Kärnande-
balagets kontor aflemna redovisning för
1881 års förvaltning, anmälde Bergbom Lranberg
nåje, som han härvisades fullfölja i samman-

hang med ändringsökande i hufvudsaken.
 På den dag som afslutades
 På Konradts Rättens vägnar:

Robert Luvvack

P. M.

Obs. till Rättens i protokollet.
 68-78-103-120-124-127-131-138
 279-281-288-289-326-328-317-323

Lösn 500
 till 100 100
 till 81 Kronor

Lika skjuts åter
 Vagnlegas
 Färg- och brorenimningar
 3de Rensdags från Nida Helix
 till Pitea stad
 En förrättning

Efter fördelning med 4te andra mål

Handelsbolaget Bergsman & Sönderberg

iskild dombok
 is Håstehug med
 slag uti tings-
 den den 6 November

s särskild dom
 de, då sednatt
 laget under fir-
 de, samt Handels-
 Johan Sallström
 bolaget, Hä-
 angående
 i det att ne

43 74		
8 70		
3 .		
i Ne		
des Helix	30 .	85 44
	43 74	
	8 70	
	3 .	
	30 .	
	10 .	95 44
	Jona	180 88

Utdrag af Serskild dombok
hållen å 1886 års Håsting med
Neder. Kalix tingslag uti tings-
huset i Kyrkostaden den 6 November.
§ 3.

I. D. Uti det under § 4 uti Rättens serskilda dom-
bok för den 28 Juni 1884 antecknade, då sednatt
handlade mät emellan handelsbolaget under fir-
ma Bergman Hummel & Söner, Kärands, samt Handels-
bolaget Bergman Swanberg & Söner jemte Johan Fallström
Suarande, och dels emellan det senare bolaget, Kär-
ands och det förre bolaget, Suarande, angående
fordringsanspråk meddelades om, efter det att ne-
däntiende kassaböcker utgick:

1884 Jan 17	An. Resa från Piteå stad till Ne- der Kalix 14,8 mil	43 74		
	Vagnleja för 14½ mil i 60 öre milen	8 70		
	Färj- och bropenningar	3 -		
	3 ^{de} Resedagar från Piteå till Ne- der Kalix	30 -	85 44	
	Lika skjuts åter	43 74		
	Vagnleja	8 70		
	Färj- och bropenningar	3 -		
	3 ^{de} Resedagar från Neder Kalix till Piteå stad	30 -		
	En förrättning	10 -	95 44	
		Juna	180 88	
	Efter fördelning med 1 ^{de} andra mil			

Handelsbolaget Bergman Swanberg & Söner

Lösen 500
Höjden 100
Juna 81 Kronor

Jen. 17	An. eller en tredjedel af förberörda summa	60 30
Juni 26	Skjut, vagnseleg, färjpenningar och rese- kostnad lika med föregående	170 88
	Tre förrättningsdagar	30 200 88
	Efter fördelning med 2 ^{de} andra mål: $\frac{1}{3}$ del	
	i skjut, vagn- och färjpenningar samt resekostnad eller	56 96
	af oförbrukade trene förrättningsdagar	
	beläper på detta mål två och en tredje delidag	23 34
1886 Nov. 6	Skjut, vagnseleg, färjpenningar och re- sekostnad samt förrättningsdag lika med de under den 17 Januari 1884	180 88
	Efter fördelning med 3 ^{de} andra mål eller en tredjedel af sittuanda summa	60 30
	Fem förrättningsdagar för utarbeteande af utslag	50
	Summa Kr.	250 90

Neder Kalix den 6 Nov. 1886

H. J. Kramer

1886 Okt 17	An. Tillat Herrar C. P. Bergbom och P. A. Swan- berg samt Grosshandlaren J. Lallström	3 -
	Skjut till Kåbign 4 mål för 2 ^{de} hästar	80
	Skjut lika åter	80

Neder Kalix som ofoan P. Kr. 4, 60

J. A. Oquist, O. Lindbäck

blifvit förordagne, och efter det att parterna i god
tid underrättats derom, att utslag i målet komme

att denna dag afkunnas, följande
Utslag

Hvad i målet förkommit har Rätten, som ej ak-
tat nödigt att, på sätt parterna i målet medgifvit,
dervid anlita i gällande handelsakttymer och väken-
skapsföring serskildt kunnigt biträde, i afseende på
tagit.

Vid betraktande således af hvad i målet förkom-
mit har Rätten till en början inhemtal, att haf-
vendehäraden Bergbom, Hummel stfne och Gen-
häraden Berghom Swanberg stfne sedan den 30-
December 1871 äro egare till halffparten haar af Böt-
skärnsås ängsäg med alla dess tillhörigheter, inven-
terier, sågtimmerförlag och tillverkningar; att genom
kontrakt af sittuanda datum och är dels Berg-
man, Hummel stfne, som redan förut förlagt
driftkostnaden för Bötshärsnäs säjwerk, ihälett
sig att fortfarande i sex års tid, räknadt från
1871 års början förlägga säjverket mot rätt att
beräkna 6% årlig ränta å redan utlagda och
der utläggande förlag, samt att realisera den
timmerverkning mot tillgodorjundande af 2% provi-
sion, förutom till agenter utgående provisioner
samt ersättning för deras och sina egna, van-
liga försälpningskostnader, med det tillägg dock,
att serskild afserenskommelse, kunde göras
innan det löpande årets slut om afseende på
af Berghom, Swanbergs stfne hållet i timmerverkning.

gen, hvar till Bergman, Hummel *etfni* alltid skulle
hafva förtädesrätt mot i orten för dylika tillverk-
ning allmännast gängbara priser, dels Berghom
Lauberg *etfni*, som för sägverkets skatande af-
vensom för skattel och aflättning af Bergman
Hummel *etfni* andel i sågtillverkning och bjelkar,
skulle ega att från och med 1877 års början af
Bergman Hummel *etfni* upphäva ett årligt arv
de af ett tusen kronor, dels båda kontrahenter
na förbandit sig gent emot hvarandra, Berg-
man Hummel *etfni* att årligen till sågdriften
anskaffa 20000 sågtimmer mot de priser de
sjelfva betalde med tillägg af ränta och kost-
nader och att icke efter kusten emellan Bät-
skärsnäs och Fornäälvens utlopp eller från
den utfallande Kerraajoki och Seivits vattendrag
köpa sågtimmer eller trävaror, och Berghom
Lauberg *etfni* att hvarken sjelfva eller genom
andra eller tillsammans med andra under
någon form uppköpa eller drifva köpenkap
med någon sort för export afsedda trävaror
från skatte - frälse - och kronomarker, som
omgifva Kalix och Långis elfuars samt deras
biellfuars floddalar, i hvilket afseende blifvit
bestämdt, att Kalix elfuars floddal skulle an-
ses upphöra med salinien emellan Vänaflä-
dens och Bätshärens hemmans områden
samt Långis floddal vid salinien för Långis

by, äfvensom åtagit sig att på så sätt betala den
skuld hvari de vid kontraktstidens slut höllde
till Bergman Hummel *etfni*, att $\frac{1}{3}$ del deraf med
upplupen ränta skulle erläggas hvar och ett af de
nästföljande 3 åren, hvaremellan de säkerheter,
som Bergman Hummel *etfni* ställt, enligt kontrak-
tets 5te punkt, skulle i mån af resterande skuld
från af Bergman Hummel *etfni* innehafvas, och dels
slutligen stadgats, att den af kontrahenterne, som
hvarisigen bröte mot kontraktet skulle till den
andre vid anfordran utbetala 10000 kronor; att, i
enlighet med den i förenämnda kontrakt gjorda
tilläggbestämmelse, i fråga om Bergman Hum-
mels rätt att realisera Bätshärens tillverk-
ning, samma dag, å hvilken kontraktet kom-
mit till stånd Berghom Lauberg *etfni* genom
upprättadt salubref till Bergman Hummel *etfni*
till bestämda priser försält sin hälft uti Bät-
skärsnäs tillverkning, deruti inbegripet hälft-
ten icke allenast af allt hvad som då redan
var sågadt utan och af allt det, som komme
att försägas intill den 30 September 1877, att le-
vereras fritt vid sidan af fartyg, jakter eller
främar i den mån sådana till Bätshärens
låttoplats anlände; samt att Långis och
ström från och med 1877 till och med 1881 till-
handahållit Bätshärens sågverk nödiga förlägar
och försält dess tillverkningar.

Skad om först beträffar hufvudkärnålet, så
enär, i fråga om det i förste stämningssamman-
ståndet yrkande, att Berghom Swanberg *etfne* eller J. Tall-
ström måtte förpliktas att till Bergman Hummel *etfne* af-
lemna de redovisningar öfver, ^{fondernas} ~~andras~~ namn, i Båtskärs-
näs bedrifna skeppningar af hugget eller handlagadt
virke eller af Båtskärsnäs sågverks tillverkning, af hvilka
Bergman Hummel *etfne* voro i saknad, Rätten sedan genom
den 13 januari 1883 afgjadt beslut beordrat berörda yrkande,
såvitt det vid rättsgångstidpunkten den 10 januari blifvit
närmare bestämdt, beror dervid.

Andra stämningssamman-
ståndet innehåller yrkande, att
Berghom Swanberg *etfne* måtte åläggas att till Bergman
Hummels *etfne* kredit i Berghom Swanbergs *etfne* böcker
återföra de förras vinstheloppet å 1872 års sågtillverkning, ut-
görande 14137 kronor 31 öre eller jemte ränta till den 31
December 1873 14865 kronor 24 öre med den ränta deraf
och det provisionstillägg, som Bergman, Hummel *etfne*
tillkommer för deras afsejda fordringar hos Berghom Swanberg *etfne*.

Vid utveckling af grunderna för detta stämningssamman-
ståndet har Bergman Hummel *etfne* hufvudsakligen anfört, att
sedan genom gynnansamma förhållanden vid af Berg-
man Hummel *etfne* verkställd realisering af 1872
års tillverkning vid Båtskärsnäs en vinst deraf af 14137
kronor 31 öre för Bergman Hummel *etfne* uppnått, och
Berghom Swanberg *etfne* gjort framställning derom, att
af förkommen anledning Bergman Hummel *etfne*
måtte, de förra till goda, afslå från berörda vinst, Berg-

man Hummel *etfne* väl funnit för gadt att till denna
framställning lemna bifall, men dock förbehållit sig
att för följande är så tillgodsijuta i förslagskontraktet
utafsejda förmansträtt att köpa Berghom, Swanbergs *etfne*
hälft i Båtskärsnäs tillverkning till allmänna gångbara
tillverkningspris; samt att, ehuruval Berghom Swanberg *etfne*
i sine räkenskaper för år 1872 påfört Bergman Hummel
etfne delat det sålunda återgifna vinstheloppet, Berghom,
Swanberg *etfne* dock vägrat att med Bergman Hummel
etfne ingå köpsfaktel, angående sin hälft af tillverkningen
för år 1873, hvarför Bergman Hummel *etfne* påfördat
beloppets återförande i deras kredit, men Berghom Swan-
berg *etfne* enständigt det vägrat.

Nu emedan i denna tvistefråga annat förhållande
icke är vordet lagligen utredt, att att, sedan Berghom
Swanberg *etfne*, på sätt här öfven är nämnt, genom
salubref af den 30 December 1871 å Bergman Hummel
etfne mot bestämda priser öfverlåtit sin hälft af allt virke
som då var vid Båtskärsnäs sågadt och kommit att
sagas intill den 30de September derpå följande år, Bergman
Hummel *etfne*, på föraledande af derom gjorda fram-
ställningar af Berghom Swanberg *etfne* att till de sedare
afslutna skrifvelser af den 10 December 1872 och den 11
januari 1873 beviljat i skrifvelserna närmare omformad
de påförföringarna i förberörda sågtillverkning,
uten att, såvitt af öfrigaörande skrifvelser eller af
hvad eljest i målet förkommit, framgår, annat vil-
kor dervid fastslås, att att i den sedare skrifvelsen

förutsett, att icke en del byggnadskostnader och andra
för sig förseelsen förmående kostnader berättas på densam-
ma; ty som Bergman Hummel *et al* icke, mot Bergman
Luanbergs *et al* bestridande, gittit styrka att dylika kost-
nader af ett eller annat slag vid ifrågasatt tid drab-
ber på sig förseelsen vid Rättshärens, men deremot Berg-
man Hummel *et al* icke allena, enligt hvad i mi-
niet är upplyst och ostriktigt, i 1872 års räkning med
Bergman Luanberg *et al* gattskriftat dem såsom or-
den lyde: "fristillökning å 1872 års sättilverkning
12137 kronor utan och, på sitt Bergman Luanberg *et al*
upplyst och af Bergman Hummel *et al* är bestrid-
sadt, efter att hafva i sina efterföljande räkningar
för åren 1873 och 1874 påfört Bergman Luanbergs *et al*
delat samma fristillökning, åter ur delat i 1873 års
räkning afsett densamma; alltså och med i öfrigt
fästadt afseende å den af Bergman Luanberg *et al*
lemnade, i vederpartens sida överlagda upplysning,
att fristillökningen 12137 kronor genom upptagande i
Rättshärens räkenskaper kommit hela verket och icke
enbart Bergman Luanberg *et al* till del, påföra Rätten
skäligt Bergman Hummel *et al* tillägg i denna
stämningsspunkt att ogilla.

Beträffande yrkandet i tredje stämningsspunkten,
att att Bergman Luanberg *et al* måtte äläggas att ur
Rättshärens räkenskaper åtminstone från och med år 1876 af-
föra alla verket påförda hushållskostnader, så att deras helsta
belopp jämte ränta ställas i Bergman Hummels *et al* kredit

hos Bergman Luanberg *et al*, så är genom af parterna å ömse sidor
vid Rätten öfverpröfadt, sammanstämmande uträkningar ur Rättshärens
räkenskaper utredt, att ifrågasatt hushållskostnader, upp-
gående för år 1876 till 1325 kronor 85 öre, för år 1877 till 1488 kro-
nor 75 öre, för år 1878 till 1781 kronor 84 öre, för år 1879 till
847 kronor 83 öre, för år 1880 till 949 kronor 78 öre och för år
1881 till 1210 kronor 95 öre, utgjorts, enligt af Bergman, Luan-
berg *et al* till Rätten ingifven, af Bergman Hummel *et al*
till riktigheten obestridd förteckning deröfver, dels af kost-
håll att vid såväl använda biträden och byggnadsare och
dels af utgifter för vid dylika verk sedvanlig gästfrihet att
skäppare och verket beträffande resenärer; Och när det
till stöd för ifrågasatt stämningssatzen öfverpröfadt
stadganden i fördragskontraktet af den 30 December 1871,
hvarigenom Bergman Luanberg *et al* åtagit sig att mot ett år-
ligt arvode af 1000 kronor förvalta sågverket samt därtill sköta
Bergman Hummels *et al* andel i sättilverkningen afseende
som deras bjuder samt bestyre afslutning deraf och, i
bort af vidare bestämmelser derom, att heröfver arvode skul-
le innefatta ersättning jemväl för oförordade under-
hushållskostnader-konto i verkets räkenskaper upptagna
kostnader och utgifter, han anser hafva medfört förplig-
telse för Bergman Luanberg *et al* att enamma dem betra-
da; ty som Bergman Hummel *et al* icke ens påstätt,
mindre visat, att ifrågasatt kostnader och utgifter upp-
tagits till högre belopp än hvad de verkliga utgjort,
eller att vara sig kosthållningen åt af verket anti-
tade biträden och arbetare eller den af framtiden

beck förordade representationskostnad varit all-
hörligt dyr, pröfvar Rätten, med fästadt afse-
ende jemväl deraf, att under de föregående år, un-
der hällka parterne varit samegare af Båtskärs-
näs sägverk, dylika hushållskostnader utan an-
märkning från Bergman Hummel och i sids
blifvit verket påförde, skäligt att ifrån denna
stämmingstalen agille.

Fjerde stämningpunkten efter yrkande, att som
Bergbom Swanberg och i sin ordning i
sägverks under år 1877 för P. Kariniemi mot-
red part i 1000 kronor men i verkligheten
endast hälften deraf eller 500 kronor, Bergbom
Swanberg och i sin ordning i sin ordning i
för hällka betalningen af återstående hälft för-
hållits, ofördrägligen mot quitta, som borde Bergman
Hummel och i sin ordning i sin ordning i
kronor jemte ränta.

I afseende i detta stämningyrkande, har Berg-
bom Swanberg och i sin ordning i sin ordning i
A. Törnquist och C. F. Åkerström under år 1877
med P. Kariniemi afslutat kontrakt om köp af
ett parti timmer, samt Törnquist och Åkerström
i Bergbom Swanberg och i sin ordning i sin ordning i
räkning mot afäreskommen afträdessumma af
1000 kronor afseende samma kontrakt, samt säg-
verkets dåvarande förläggare J. Tälbström jemte
vid kontraktets afslutande till Törnquist utbetalt

500 kronor, men deremot i afseende på att Åkerström
skulle infinna sig för att lyfta på honom åläpan-
de andel af köpesumman, i sina räkenskaper
krediterat Åkerström för andra hälften deraf
och emellertid påfört sägverket hela afträdessumman,
så har Bergbom Swanberg och i sin ordning i
sägverkets räkenskaper upptagit densamma såsom
i alla utbetald; Och enär Bergbom Swanberg och i sin ordning i
silunda onedgifvit riktigheten af det till stöd för
stämmingyrkandet åberopade förhållande eller att
de, efter att hafva, för Båtskärsnäs sägverks räkning,
af förberräde A. Törnquist och C. F. Åkerström mot
en afäreskommen afträdessumma af 1000 kronor
under år 1877 fått afseende ett af de sista nämnde
af P. Kariniemi inköpt parti timmer, i verkets
räkenskaper för samma år upptagit hela afträ-
dessumman såsom utbetald, ehuru i verkligheten
endast den på A. Törnquist belöpande halften
deraf utgifits; Att så och utan afseende på
hvad Bergbom Swanberg och i sin ordning i sin ordning i
stämmingstalen invändt, finner Rätten densam-
ma så till vida lagligen grundad, att Rätten
härigenom förpligter Bergbom Swanberg och i sin ordning i sin ordning i
vid vite af 50 kronor, inom tre månader här-
efter, hos Bergman, Hummel och i sin ordning i sin ordning i
quitta af innehåll, att C. F. Åkerström blifvit till
fullt förnöjd för sin andel i afseende förberräde
afträdessumma, 500 kronor jemte den ränta deraf

hvarstiden han må vara lagligen berättigad.
I senaste stämningssammanträdet yrka Bergman Hummel och
än Bergman Ivarberg och öfverlämnade de förre
en dem i bjelklasten per "Sefina" ådragen förlust af
2/60 kronor, som skall hafva uppkommit derigenom
att Bergman Ivarberg och öfverlämnade i fullgörande af för-
bindelse att återställa till dem af Bergman, Hum-
mel och öfverlämnade parti bjelkar.

Till närmare utveckling af denna stämningssam-
manträdet har Bergman Hummel och öfverlämnade hafva utskickat en
fört och sökt, delvis äfven med vittnen, styrka, att
Bergman, Ivarberg och öfverlämnade af Bergman Hummel och öfverlämnade
till lins bekomma under år 1879, 100 styck bjelkar samt
under år 1880 150 stycken eller ialles 250 styck-
ken, innehållande, då hvarje bjelke i medeltal hål-
lit 29 kub. fot, tillsammans 7354 kub. fot, hvilket ant
bort vara sednast under våren 1881 återställt; att Bergman
Hummel och öfverlämnade för leverans af sistnämnda tid bortslutat
på England, jemte andra trävaror, äfven förberörda bjel-
kar; att då skeppet "Sefina", som varit befraktadt
för den bortslutade lasten, vid tiden för leveransens
fullgörande ankommit till hamnen i Kalix, Bergman
Ivarberg och öfverlämnade på så sätt tillvägagått vid fullgörande
af den åliggande skyldighet att återställa de lanta
bjelkarne, att de aflemmat, i stället för bekomne 250 styck-
ken storbjelkar, 315 stycken småbjelkar, måtande
hvar och en endast 15 kub. fot, eller tillhopa 4899
kub. fot, samt 10 stycken sekunda bjelkar, måtande

158 kub. fot; att då de af Bergman, Ivarberg och öfverlämnade
nade bjelkarne, utom de 10 sekunda bjelkarne, varit oan-
vändbara till lastfyllnad, hvarstiden öfverlämnade de utlänte bjel-
karne varit afredda, mått tagas de sekunda bjelkar,
som varit att tillgå, samt att allt detta haft till följd,
att Bergman Hummel och öfverlämnade mått till köparen af lasten
i form af rabatt utställa ett skadestånd af 150 pund
st. eller 2/60 kronor.

Härå hafva Bergman, Ivarberg och öfverlämnade gennämnt, att de
icke af handelsbolaget Bergman Hummel och öfverlämnade utan
af Aktiebolaget med samma namn lånat de bjelkar,
som karamålet afser; att det icke heller varit han-
delsbolaget Bergman Hummel och öfverlämnade utan förnämnda
aktiebolag, som bortslutat "Sefina" ifrågasatt trä-
varulast; samt att, i allt fall Bergman Hummel och öfverlämnade
icke förebragt minsta bevisning derom, att den skade-
ständssumman som för ordresförlust utgjordes af "Se-
fina" last mått utgifvas, just beläpt sig på de
bjelkar, som Bergman, Ivarberg och öfverlämnade påslutit hafva
af dem lånat och icke återställt, en bevisning, som
dock, enligt Bergman Ivarbergs förmenande, bort
vara så mycket nödigare, som rabatten ju möjli-
gen kunnat hänföra sig till andra i "Sefina" in-
lastade bjelkar.

Nu emedan, emot Bergman Ivarbergs och öfverlämnades be-
traktande, icke är ordet lagligen styrkt, att de 250
stycken bjelkar, om hvilka är fråga, af handels-
bolaget Bergman Hummel och öfverlämnade utlämnats till Bergman

Svanberg *etfne*, utan fastmura de sednämnda uttago, än aktiebolaget Bergman Hummel *etfne* varit den verkliga långsifveran, synes sinna stöd af öfvermått i målet förkomme omständigheter och särskildt af det förhållande, att, enligt hvad framgår af Bergman Hummels *etfne* till Rätten ingifna och af den öfveropade transsumt ur Berner & Nilsens i London kontokorant med aktiebolaget Bergman Hummel *etfne* per 31 December 1881, nämnda aktiebolag varit säljare af förberörda trävarulast i "Sefina"; Ty som i öfrigt och i aut fall, på sätt Berghom, Svanberg *etfne* anmärkt, ingen bevisning blifvit förbragt derom, att det skeddast mer den oaktadt, uppgående till 2293 kronor 65 öre, som, enligt nyssnämnda transsumt, säljaren af trävarulasten måst vidkännas, till någon del hänfört sig till bjelkar, som Berghom, Svanberg *etfne* af lastens säljare lånat, men icke återställt, påstår Rätten skäligt lemna ifrågavarande stämningstelan utan vidare afseende.

Sjätte stämningpunkten innehåller yrkande, att från Batskärsnäs sågverk till ängaren "Nils Sture" levereradt bränsle mätte, från och med år 1878, i verkets räkenskaper godtskrivas dess delegare, efter beräkning af, om af 1000 famnar, åtminstone 750 famnar ärligen, till pris af tre kronor per famn, samt att, då berörda bränsleleverans i räkenskaperna upptagits till endast 250 famnar ärligen, Bergman, Hummel *etfne* ytterligare mätte godtgöras halfva värdet

af 500 famnar eller 750 kronor för hvarlora af åren 1878, 1879, 1880 och 1881 jemte ränta.

Rätten finner, till en början, att, enligt i målet uppteckade Bräntillverkningskonto i Batskärsnäs sågverksröskaper för år 1877, omständade inkomstpost af 750 kronor för "ved till ängaren Nils Sture", icke blifvit beräknad efter något visst femtal ved, utan uppteckats utan angifven beräkningsgrund; Och emedan ej visadt är, att det bränsle, som under derpåföljande 4 år till nämnda ängare utlemnats utgjorts af, såsom i stämningen påklagats, 250 famnar ved, utan genom hvad i målet vidare förkommit antagas där, att ifrågavarande till ängaren Nils Sture utlemnade bränsle utgjorts af behud och annat ofullt från sågen, hvilket i uttammare ej mera obetydligt skiljaktigt, ty som, mot vederpartens bestridande, icke heller är avgjaldadt, att dylikt bränsle under åren 1878, 1879, 1880 och 1881 till ängaren Nils Sture utlemnats till högre värde än 750 kronor ärligen, verkar Bergman Hummels *etfne* häromål i denna del lemnadt utan vidare afseende.

Härnäst kommer i ordningen den 7de punkten i Bergman Hummels *etfne* stämning, innefattande, bland annat, yrkande, sådant det blifvit under rättegången bestämdt, att Rätten mätte till betalning af Berghom, Svanberg *etfne* fastställa en af Bergman Hummel *etfne* den 31 December 1881 afslutad räkning af de parternas mellanbeskrifade, slutande med

ett saldo, Bergman Ljunberg stfne till last, \pm 195772 kro-
nor 52 öre, löpande med 6% ränta och $\frac{1}{3}$ provisionstillsäg-
g, dock med den förändring i detta saldo, som kunde upp-
stå i följd af parternes eller förnämde den 31 De-
cember hafda omräkningen med hvarandra; men enär
bedömsandets af berörda stämningssyftande är till
stor del beror, utom af det slut, som här ofvan aförande
tvistefrågor erhållit, till såvidt de äro hänförliga till
ofwannämde räkning, afwän af utgången af den
genstämningstalen, som Bergman Ljunberg stfne i
målet fört, har Rätten af näden att först öfvergå till pröf-
ning och afpröfande af berörda genstämningstalen i
de tvistefrågor, hvilka, i enlighet med deras under
rättegången erhållna utveckling, uppdelas i följande
fem punkter.

1° att Bergman Ljunberg stfne, som, enligt åtagande
i förnämnda kontrakt af den 30^e December 1871, för-
satt tillverkningen vid Båtskärsnäs sågverk för åren
1873, 1874, 1875 och 1876, måtte, enär de uti afgifna re-
dovisningar öfver försäljningskostnader upptagit
till utländska agenter utgående provisioner till öf-
verordifast högt belopp, varda ålagdt att till intres-
jenterna i sågverket utbetalade hvad de för mycket
debiterat eller det belopp, som skulle under rättegå-
ngen närmare utredas.

2° att enär Bergman Ljunberg stfne uti samma
redovisningar öfver försälda skeppslaster af Båtskärs-
näs sågverk utgjort verkintressenterna prisen

derför, som till största delen betalts i utländska
myntslag, efter kurs, som betydligt understigit de vid
tiden för penningarnes inflytande i Stacksolms børs
noterade, de måtte förpligtas gottgjöra verkintres-
senterna den vinst, som på detta sätt innehållits och
för hvilken skulle under rättegången närmare
redogöras.

3° att enär Bergman Ljunberg stfne; redovisningen
öfver nio stycken under sommaren år 1874 från
Båtskärsnäs såg afskeppade trävarulaster, utgjorde
tillhopa 788.913 st. Petersburger Standards, gottgjort
sågverksintressenterna ett pris, som med cirka 2 1/2
sterling per standard understiger de under segla
är vid försäljningar till utlandet allmänna er-
hållna, de måtte förpligtas gottgjöra sågverksintres-
senterna berörda öferskjutande pris skillnad.

4° att enär Bergman Ljunberg stfne uti ifråga-
varande redovisningar tvärtemot gällande praxis
tillgodoräknet sig försäljningsprovision, icke i tillä-
behållningen af försälda trävaror, utan i deras
bruttobelopp, den måtte verda ålagdt att gottgjöra
sågverksintressenterna på detta sätt sig tillkomma-
de penningbelopp, enligt i målet skunde ut-
redning, och

5° att enär Bergman Ljunberg stfne liksom
gottgjort sig 1 1/2% ränta på alla i varuförsäljning-
arna lemnade reketter afwänom i försäljnings-
omkostnaderna, inklusive den försäljnings-

provision, de jemväl måtte läggas till verksamhets-
terna redovisa berörda sig obehörigen gadtgjorda pen-
ningbelopp.

Beträffande denna stämmingsdelan, i hvar den
nåder sig mot ifrågavarande redovisningar för åren
1873, 1874 och 1875, så emedan Bergman Hummel *et cetera*
i målet uppställt af Bergman Swanberg *et cetera* uttalar
gittener af den 31de December 1874, den 25de Maj 1875
och den 30 Maj 1876, enligt hvilkas flera och oför-
tydliga lydelse Bergman Swanberg *et cetera* churu med
reservationer, som dock ej afsett här omstända sak,
godkännt med Bergman Hummel *et cetera* afslutade räk-
ningar för åren 1873, 1874 och 1875, i hvilka ostridigt
ingår genom förevarande stämning kländrade redovis-
ningar för sittstående tre år; Ty som, hvad an-
går redovisningen för år 1876, de deri förekomman-
de debiteringar, hvilka äro föremål för omstända
kländret, upptagits enligt hvad i målet är upplyst,
efter enhandas beräkningar och grunder som debi-
teringarne i förenämnda tre, af bolaget Bergman
Swanberg *et cetera* till riktigheten godkända redovisning-
ar, hvar till kommer, i fråga om stämmings förete-
moment, dels att påförde provisioner till utländska
agenter icke nämnvärdt afvika från de dylika
provisioner, hvilka äro upptagne i Svarende J.
Sallströms i målet förestädda försäljningsräkningar
och dels att, på sitt Rätt varit i tufälle att der-
om göra sig underkunnig, ifrågavarande provisions

omräkningar äro ungefärligen öfverensstämmande med
sådana omräkningar för andra sägverk i dessa orter, hvil-
ka på enhandas sätt låta genom försäljningsgiffuare för-
sälja sina produktioner; att i fråga om andra
stämmingsmomentet, det till stöd för deri framställda
yrkande vid Rätten åberopade intyg, rörande af
veckelmäklare i Stockholm noterade kurser, såsom
endast afseende tre månaders vecklar, icke kan ut-
göra norm för beräkning af vecklar mot trävaruskepp-
ningar, hvilka i regeln förfalla först efter sex må-
nader efter skeppning på England och fyra måna-
der efter skeppning på Frankrike; att, i fråga om
fjärde stämmingsmomentet, kländrade påföringar af
försäljningsprovision på brutto- och icke på netto-
beloppet af försälda laster låra, enligt hvad Rätten
 varit i tufälle inhemta, ega stöd i utländska agen-
ters vanligt följda debiteringssätt, hvilket och ty-
nes vara skäligen grundadt i det gifna förhål-
lande, att det måste anses vara aflåtarens och
icke försäljningsförmedlarens fel, om reletter för or-
dresstridiga eller oriktigt kländrade varor behöfver
medgifvas, och att följaktligen aflåtarens missgrepp
vid skeppningarne icke böra inverka på förmedla-
rens eller agentens rätt att uppbära provision i det
kontraktsenligt betingade, fulla värdet af de
varor han sålt; och att, i fråga om femte stäm-
ningsmomentet, såändt är, att reletterade belopp
måste till lastemottagaren utbetalas sednast vid

skräppningsveclarnes förfallatider, men Berghom, Swan-
berg ~~efte~~^{er} icke förebragt bevisande utredning derom,
att dessa förfallatider inträffat så sent, att någon
räntebetalning icke bort förekomma, eller att de så-
som reahetter upptagna beloppen utbetalats först
följande år; Alltså och utan att afseende ej mindre
i hvad Berghom Swanberg ~~efte~~^{er} anfört till vinnande
af sådan ^{ut}redning af förenämnda, af bolaget ut-
färdade tre quittens, att desamma ej skulle an-
ses innefatta godkännanden af deri omförmälda
räkenskaper för respektive åren 1873, 1874 och 1875
utan allenast erkännanden, att bolaget medfäst en-
derättelse om räkningens resultat, än och i bola-
gets yrkande om bolagets Bergman Hummel ~~efte~~^{er}
äläggande att med verifikater styrka utbetalde, Bät-
skärns sågverk påförde försäljningsprovisioner till
utländske agenter, pröfvar Rätten rättvist att bo-
lagets Berghom Swanberg ~~efte~~^{er} stämningstalen, i
^{nu}omhandlade delar, att ogilla.

Rätten är således oförhindrad att nu fortsätta
afpröandet af bolagets Bergman Hummel ~~efte~~^{er} återstä-
ande obetäckta stämningstalen, hvars 7^e punkt, utom deri
framställda yrkande, att Rätten måtte till betalning
af Berghom Swanberg ~~efte~~^{er}, på sätt här ofvan är
nämndt, fastställa en af Bergman Hummel ~~efte~~^{er}
den 31 December 1881 afslutad räkning ofver parter-
nes mellanhandanden, slutande med att sålde, Berg-
hom Swanberg ~~efte~~^{er} till last ä 193772 kronor 52 öre

tillika innefatta det påstående, att bolaget Berghom Swan-
berg ~~efte~~^{er} måtte förpligtes till Bergman Hummel ~~efte~~^{er} er-
lägga den ytterligare gäld, hvari det kommer att haf-
ta till sittnämnda bolag, sedan 1882 års omhyften e-
mellan bolagen hummel regleras samt fullständiga
redovisningar i öfrigt af Berghom Swanberg ~~efte~~^{er} och
Swananden Tallström afgifvats eller sedan afgifves o-
fullständiga sådana kompletterats.

Beträffande alltså denna stämningsspunkt fin-
ner Rätten till en början dess sedvare del, såsom
för tidigt väckt, ej kunna till pröfning upptagas.

Hvad åter angår dess förra del och först det
till bolagets Berghom Swanberg ~~efte~~^{er} debet uti ifråga
varande räkning eller kontokurant, hvilken löper
från den 1^a Januari 1876, öfverförda belaus ä 320679
kronor 6 öre, så enär bolaget Berghom Swanberg
~~efte~~^{er} genom ofvanöfveropade, den 30 och 31 1876 utfär-
dade quittens, ^{vid gälden} att enligt sittnämnda dag med
bolaget Bergman Hummel ~~efte~~^{er} uppgjord räk-
ning ofver omhyften för år 1875, Bätiskärns
verktintressenter samt bolagets inbetalda skuld
utgjorde vid 1875 års slut tillhopa 320679 kronor 6 öre,
deri dock inginge en af bolaget Berghom Swanberg
~~efte~~^{er} utgifven och uti dess hölft af Bätiskärns
ängrag och Rodd kommen inteknad revers
ä 10000 kronor, samt derjämte medgifvit, att berörda
saldoskuld skulle få afseföras uti derpå föl-
jande års löpande räkning med bolaget Bergman

Hummel *etfne*, finner Rätten berörda debetpost vara rätteligen påford.

Beträffande här efter de i omständiga kontokuranten i 1880 års konto påforda poster: "vinst i Båtskärs-
näs tillverkning för år 1872-1885 kronor 24 öre, hälften af Båtskärsnäs hushållsomkostnader för 1876-
66½ kronor 92 öre, dito för år 1877-744 kronor 37 öre,
dito för år 1878-640 kronor 92 öre dito för år 1879-423 kro-
nor 91 öre, dito för år 1880-474 kronor 89 öre, förlust
i lasten "Gefina" 3160 kronor, brände till "Sture"
för kvartdera af åren 1878, 1879 och 1880 750 kronor,"
jämte i dessa poster beräknad ränta och ränte-
tillägg 7911 kronor 76 öre, så följer af den utgång,
som tvistefrågorna i andra, tredje, femte och sjätte
punkterna af Bergman Hummels *etfne* stämningss-
talan genom Rättens härnämnda meddelade utlåtande
nedan erhållit, att samtliga dessa poster skola ur
kontokurantens debet afföras och bolagets Bergman
Hummel *etfne* med år 1881 ingående saldoshuld
minskas med den motvarande beloppet 28134
kronor ett öre.

Haad angår kontokurantens öfriga delar,
till så vidt de gjorts skrivne genom Bergbon Swau-
bergs *etfne* i målet ingifna moträkning, på sätt
serskild förklaring öfver haad förmenats haf-
va i kontokuranten den för mycket påfordt eller för
liten godgjorts närmare angifna, finner Rätten till en bör-
jan, att Bergman Hummel *etfne* vid tillgångstillfället

den 11^e Januari 1883 medgifvit, att Bergbon Swaenberg *etfne*
borde i kontokuranten godtgöras för hela den under
den 31 December i kontokuranten omförmälda förvälj-
ningsräkning i släp till Karlsborg, eller med 1565 kro-
nor 38 öre, i stället för förut upptagna endast half-
va beloppet 782 kronor 69 öre, för under den 1^a Mars
1880 i moträkningen debiterade posten "P. A. Swau-
bergs bolag *etfne* - 55 kr., för den 1^a Augusti sam-
ma år dessammastädes påforda post "D. Hummels
förlikning med Joh. Risto 2000" samt för den 31^a
December 1881 liksom påforda post: "Joh. Ristos
räskostnader i mål mot Hr. Hummel 200 kr." Och
heror derwid.

Vidkommande återstående ur Bergman Hummel
etfne kontokurant härleda tvistefrågor, så enär, i
fråga om af Bergbon Swaenberg *etfne* framställt anmärk-
ning mot i kontokuranten påfordt saldo från år 1876
177532 kronor 6 öre, berörda anmärkningar, som gå derpi-
ut, att det påforda saldot borde minskas med 16206
kronor 31 öre, enligt haad oförtydligt framgår af de
i målet åberopadt, af Bergbon Swaenberg *etfne* till
bolaget Bergman Hummel *etfne* den 9 Maj 1878 afstild,
till riktligheten medgifvit bref, hufvudsakligen här
rörer derifrån, att Bergman Hummel *etfne* vägrat
att efterkomma Bergbon Swaenbergs *etfne* yrkande
om nedställning i de förväljningskostnader, som
Bergman Hummel *etfne* påford Bergbon Swaenberg
etfne för åren 1873, 1874, 1875 och 1876; ty som den

af bolaget Berghom Swanberg & Söner i målet förda stäm-
ningstalen, i hvar den jemväl afseende vinnande af
medelättning i berörda försäljningsomkretsader, blifvit
genom Rättens kärofsan meddelade beslut i alla
ogillade, alltså och med afseende på den utredning
i öfrigt, som denna tvistefråga erhållit, pröf-
var Rätten rättvist att, med ogillande af bolagets
Berghom Swanberg & Söner ifrågasattade anmärkning,
fastställa det uti kontokurantens från år 1876 till
den 1de januari 1877 inbetalade saldo, 177 532 kro-
nor 6 öre.

Som bolaget Bergman Hummel & Söner afstäm från
närmare utredning om beslagsheten af den i kon-
tokuranten under den 1de januari 1877 påförda,
af vederparten bestridda post: "Haparanda export-
bolag påför saldo enf. Svanteins bok, 34 kr. 50 öre",
här berörda post ~~den~~ kontokurantens debet afföras.

Enär, ifråga om anmärkingen mot den i
kontokuranten under den 31 December 1878 på-
förda post 3 x 11 tusen plankor, 1974 kronor 64 öre,
eller att derifrån borde afgå 97 kronor 6 öre, så-
som för högt påfördt, Bergman Hummel & Söner
icke, mot vederpartens bestridande, styrkt, att de
34 st plankor, hvilka skulle representera anmärk-
ta skilnaden, och om hvilka vederparten gjort er-
kännande enligt bref af den 9 juni 1878, äro till
ifrågasattade post hänförliga, attlar Rätten skäl-
ligt föreskrifva, att från förvarande i konto-

kuranten påförda post skall afföras anmärkte skil-
naden, 97 kronor 6 öre.

Bolagets Berghom Swanberg & Söner yrkande om min-
skande af i kontokuranten debiterade belopp för år
1877 med 420 kronor 62 öre, såsom för högt påförd
försäljningsprovision för "Columbias och Nevas" luster,
varder af enahanda skäl som de vid bedömandet
kärofsan af anmärkingen mot det i kontokuranten
till 1877 års början påförda saldo anförda, af Rät-
ten ogilladt.

Yrkandet af bolaget Berghom Swanberg & Söner, att
i kontokuranten för år 1877 bolaget måtte godtgöras
55 kronor för ångaren "Nils Stures" bagering af
lanta tomprämar från Karlsborg och med 30 kro-
nor för prämhysa är icke, mot vederpartens bestrid-
ande, med bevisning beledsagadt, hvarvid detta
yrkande af Rätten lemnas utan afseende.

Angående bolagets Berghom Swanberg & Söner yrkande,
att värda i kontokuranten godtgjorde, för år 1878 med
13 kronor 34 öre, utgörande vederpartens "hälft af Bit-
skärnsås pastoratier" med 3841 kronor 78 öre, utgörande
"hälften af årets silyggneskonto", och med 75 kronor
94 öre, utgörande "hälften af under året inköpta inwen-
terier enligt Bitkärnsås inwentarietbok", för år 1879 med
495 kronor 41 öre utgörande "hälften af byggnadskostnad
för under året byggda prämar", och med 745 kronor 37
öre, utgörande "hälften af byggnadskostnader för 3de under
året uppförda husbyggnader", och för år 1881 med 747 kronor

30 öre, utgörande "hälften af årets husleghusskattnader", och med 413 kronor 54 öre, utgörande "hälften af under året inköpte inventariupersedlar", så enär Bergman Hummel *et cetera* medgifvit, att alla dessa fordringsposter så från förvaltningsen för Bäckhärnsås öfverföres till deras räkning med Bergbon Swanberg *et cetera* heros deruid.

Enär bolaget Bergbon Swanberg *et cetera* fränträdtt yrkandet att i kontokuranten för år 1878 warda gadtgjordt för C. Nilunds skuld enligt räkning 28 kronor 95 öre, heros deruid.

Angående anmärkningarne mot i kontokuranten för år 1878 deliterade poster, nemligen under den 13^e April "Sägtimmer, bjelkar och sparrar, enligt särskild specificerad räkning 13392 kronor 62 öre," under den 5^e Juli "dito 10312 kronor 12 öre," under den 31 December "dito 3442 kronor 95 öre," under samma dag "Timmerförskatter genom E. Håggman, enligt lista 2251 kronor 15 öre," under samma dag "Bjelkar och Ståttens på låm" 3615 kronor 50 öre" och under samma dag: "Plattningsskattnader för Sängisturet, enligt Ströms räkning 19 kr. 28 öre," så enär, mot bolaget Bergbon Swanberg *et cetera* invändningar att, på sitt bolaget och såht visa, dessa påföringar harröra från ombytet, som bolaget haft, icke med handelsbolaget Bergman Hummel *et cetera* utan med aktiebolaget af samma namn, handelsbolaget Bergman Hummel *et cetera* icke lagligen styrt påföringarnas befoghet, attar Ritten skälighet förskrifva, att så väl ifrågasättande i kontokuranten påförda poster jemte ränta derä som

och i sammanheng dermed bolaget Bergbon Swanberg *et cetera* under den 31 December 1879 gadtgjorde poster: "Ser för Sällström inköptt a timmer 21458.68" och dito a bjelkar 155392 skola, såsom tillförentys rörande tredje mans rätt, derifrån afskiljas, parterne slutaget att der om vidare särskildt tviste, i händelse af befoghet.

I fråga om bolagets Bergbon Swanberg *et cetera* yrkande, att bolaget mitta i kontokuranten gadtgöras arvade för förvaltningen af Bergman Hummel *et cetera* hälft uti Bäckhärnsås sägverk jemväl för åren 1879, 1880 och 1881, med 1000 kronor för hvardere året, så enär genom omständande emellan parterne ingångna kontrakt af den 30 December 1871 bolaget Bergbon Swanberg *et cetera* tillförsäkrats ett årligt arvade af nämnda belopp för berörda förvaltning från och med år 1872; ty som Bergbon Swanberg *et cetera* afven under åren 1879, 1880 och 1881 bestridt förvaltningen af Bäckhärnsås sägverk, samt vid sådant förhållande och de öfrare enkomma förvaltningsarvade, så vidt visadt är, icke i laga ordning dömts förverkad, Bergman Hummel *et cetera* skenat allt berättigande att, på sitt som skett, spenmäktigt söka fränhånda sin vederpart detamma, påstår Ritten rättvist ilägga bolaget Bergman Hummel *et cetera* att, för hvardere af åren 1879, 1880 och 1881, i kontokuranten gadtgöra bolaget Bergbon Swanberg *et cetera* merberörda förvaltningsarvade 1000 kronor. Angående anmärkningarne mot i kontokuranten för år 1879 deliterade poster, nemligen under den 13^e

April 3253 st. sågtimmer enligt specificerad räkning 3113 kronor 47 öre, under den 31 Augusti "Ströms och Flack-Zells räkningar å timmer 2175 kronor 55 öre," under den 31 December "180 st. bjelkar på lån enligt specification 2409 kronor 8 öre," under samma dag "planhorbattens, planchetter, på lån, enligt specification, 8635 kr. 41 öre," så enär, emot bolagets Bergbom Swanberg ~~efn~~ invändningar, att, på sätt bolaget och såht visa, dessa påföringar härröra från omlegten, som bolaget haft, icke med handelsbolaget Bergman Hummel ~~efn~~, utan med aktiebolaget af samma namn, bolaget Bergman Hummel ~~efn~~ icke förmått lagligen styrka, påföringarnes beslagshet, aktar Rätten skäligt förskrifa att såväl ifrågavarande i kontokurantens påförda poster jemte räntor därå, som och i sammanhang därmed bolaget Bergbom Swanberg ~~efn~~ under den 31 December gadtgjorde poster. "Per C. C. Bergman inbetalt 989 kronor 35 öre" och dito J. Sallström 7454 kronor 57 öre "skola såsom tillräckventyrs rörande tredje mans rätt, derifrån afskiljas, posterne obetaget att derom vidare verkildt tvista, i händelse af beslagshet.

I kontokuranten under sistnämnda dag påförda post: "Ångaren Riso, 2de rasor till Båtskärsnäs" är, mot bolagets Bergbom Swanberg ~~efn~~ bestridande, icke lagligen styrkt, hvar och ena af dessa poster skall ur kontokuranten aföras.

Angående dernäst följande anmärkningar, att i

kontokuranten under den 31 December 1880 påförts 15,017 kronor 34 öre och under den 31 December 1881 reservationsvis 12000 kronor, utgörande bolagets Bergman Hummel ~~efn~~ häft af vinternas under berörda är i Båtskärsnäs sågaffär, så enär upplyst och ostridigt är, att berörda vintandelar, af hvilka den för år 1881, enligt bolagets Bergbom Swanberg ~~efn~~ uppgift, rättligen utgör 10036 kronor 30 öre, gattskifvats bolagets konto i sågverkets förlagsräkningar för samma år, ty som med afseende å hvad i denna tårtefråga vidare förkommit, vintandelarnes upptejande derstädes, synes skäligen grundadt, helit förlagsmedlen för bolagets verksamhet, enligt hvad framgår af edliga af förda villniet C. A. Lundhs intygande, ej varit större, än att, med främräkning af gattskifvats värden för bolagets häft i skogskiften, sågprodukter och materialier, deraf vid 1881 års slut återstått endast 579 kronor 64 öre, aktar Rätten skäligt, att ifrågavarande anmärkning bifalla, i följd hvar af anmärkta poster 15,017 kronor 34 öre och 12,000 kronor skola ur kontokuranten aföras.

Vidkommande anmärkningen mot i kontokuranten under den 31 December 1880 påförda post: "vår andel i vinsten å årets bjelkskeppning enligt uppgift cirka 6000 kronor" och under den 31 December 1881 påförda post: "årets vinst å skeppningen af fjrhugget virke cirka 6000 kronor, så emedan genom hvad Bergman Hummel ~~efn~~ i fråga om dessa poster anfört och

såkt styrka icko, mot vederpartens bestridande, innefattar laga bevis derom, att bolaget Bergman Hummel & Co. under ifrågasvarande är heft några med vederparten gemensamma skeppningar af lifelkar och fgrhuggat virke, och än mindre derom, att någon minst tven större eller mindre belopp a sådana skeppningar uppställt, eller minsta jemväl dessa poster, såsom obestyrkta, ur kontokurantens utgå.

Bolaget Bergman Hummel & Co. ^{yrkande} ~~yrkande~~, att bolaget måtte i kontokurantens kredit för år 1880 gadt göras "hälften af prichningskastredor tven N. P. Wikström 19 kronor 67 öre varder, såsom obestyrkt och af vederparten bestridit, af Rätten lemnadt utan afseende.

I fråga om anmärkningarna mot de i kontokurantens under den 31 December 1881 debiterade poster: "Faktura a 3 x 11 t från Karlborg 2219 kronor 70 öre" och "dito a dito af Björkfors timmerhugg 1428 kronor 7 öre," så enär, mot bolagets Bergman Hummel & Co. invändning, att, på sätt bolaget och såkt visa, dessa påföringar härröra från omhyllan, som bolaget heft, icko med handelsbolaget Bergman Hummel & Co., utan med aktiebolaget af samma namn, bolaget Bergman Hummel & Co. icko lagligen styrkt, påföringarnas befogahet, efter Rätten skiligt förskrifas, att såväl ifrågasvarande i kontokurantens påförda poster, som och i sammanhang dermed bolaget Bergman Hummel & Co. under samma dag gadt gjorda post: "325 st. lifelkar 2255 kr. 74 öre, skola, såsom tillägsulgrs rörande

trede mans rätt, ur kontokurantens afföras, posterne obelagat att derom vidare särskildt tvista, i händelse af befogahet.

Anziende slutligen anmärkningen mot i kontokurantens beräkning ränta tven 6% och $\frac{1}{3}$ räntetillägg a debiterade poster, i fråga såväl om bolagets Bergman Hummel & Co. förlegsskuld som annan bolagets enskilda skuld, så enär förlegsskontrakts och punkt bestämmelser räntan a förlaget tven 6% ränt icko visadt är, att bolaget i öfrigt utteit ränta derutöver, profvar Rätten skiligt att, med bifall tven berörda anmärkning, förskrifas att ränta får beräknas efter allenast 6% a de räntepåförda fordringsposter, som komma att i kontokurantens kvarstå enligt Rättens häröfvar meddelade beslut i tvistefrågorne, och som på så sätt af Rätten fastställas tven betelning af bolaget Bergman Hummel & Co., att det sålde, som sålunda uppkommer emellan kontokurantens debet och kredit skall inbelauceres i parternes löpande räkning med hvarandra för år 1884.

Bolagets Bergman Hummel & Co. i åttonde punkten ~~och~~ dess stämning mot Guaranda J. Fallström medtade delen, ^{och den} ~~och den~~ som blifvit under rättegångens närare utvecklad, uppdelas i följande fyra upskend. 1^a att Fallström, hvilken under år 1879 och derpå följande år, delvis utan dera bolagets medgifvande, för dess räkning verkställt närkeförändringar af Rättens timmerhugg, dervid tilläggat, särskildt under först-

nämnda är, på sådant sätt, att Kärande bolaget till-
skyndats förluster till belopp af 38394 kronor 80 öre,
Sällström måtte förpligtas godtgöra bolaget berörda
belopp.

2° att enär, genom Sällströms berörda, egenmäk-
tiga försärande bolagets Berghom Swanberg ställ-
ning wardt i hög grad vacklande och bolagets fördrän-
ning har den temligen osäker, Sällström måtte, derest bo-
laget Berghom Swanberg ställ ej måktar betala Kärande
bolaget sin skuld, enligt omständiga kontokurant,
19377 1/2 kronor 52 öre, warda ilagdt att derför, dock
med vissa under rättsegngen närmare angifna be-
lopp, såsom för egen skuld ansvara.

3° att derest de med Sällström, på sätt Kärande bo-
laget sökt visa, ingånga så skriftliga som muntliga
aftal, angående ifrågakörande virkesförsäljningar, för nå-
got eller några år från och med 1877, icke, mot
Sällströms bestridande, skulle anses för honom fallstän-
digt hindrande, Sällström, som i så fall måtte anses
hafva utan fullmakt bedrifvit virkesförsäljningarne, mät-
te förpligtas till Kärande bolaget återbetala hälften af
alla derwid gjorda tillägg, antingen desse afsett ha-
es egna omkostnader af allhandla slag och provisioner el-
ler omkostnader och provisioner till agenter, eller med-
gifna rabatter; och

4° att Sällström måtte förpligtas till Kärande bolaget
återbetala hälften af Bälshärsuäs sägnerksintresken-
ter i fakturabeloppen i Sällströms försäljnings-

rekningar för till godgjorda räntor 2116 kronor och af
kostnaderna för en utländsk resa 1590 kronor 83 öre.

Till så vidt nu dessa yrkanden stöja sig på Kär-
ande bolagets påstående, att Sällström delvis verkställt i-
frågakörande, af honom till verkligheten åbetridda och
i målet närmare utredda virkesförsäljningar, utan att
dertill hafva egt Kärande bolagets medgifande, så enär
Kärande bolaget uttryckligen i målet förklarat att det ej
haft något annat, att Sällström, afseu efter år 1877, för
hvilket är försäljningar af Bälshärsuäs timmerverk uttri-
digt enligt kontrakt emellan parterna af den 7 Fe-
bruari samman är, varit honom uppdraget, för-
satt med försäljningar af sigtimmerverkarna för de der
efter följande åren, endast hvar efterlefaat de såväl
skriftliga som muntliga afdel, hvilka enligt Kärande
bolagets förmenande, skola hafva derom tillfallet samt
af i målet i öfrigt inlypne omständigheter framgä, att
samtliga försäljningarne från och med 1878 —
och Sällström hvarken gathänt de vilkas för
churu Sällström hvarken gathänt de vilkas för
deras uppdragande åt honom, hvilka Kärande bo-
laget väl påstätt, men, mot Sällströms bestridande,
ej förnätt styrka hafva blifvit afställda, eller gittel
a sin sida förbringa beaktning om de af ho-
nom, såsom afställda, påstätt vilkas, under hvilka
hans försäljningar sig stagit — endast följ, och till
Kärande bolaget om deras bedrifvande genom
Sällström egt fallstänligt hinder, ohinderadt
från dess sida, är efter år ende till och med 1881

fortgå, finner Rätten berörda, till grund för stämmings-
yrkandena sagda påstående ej följande, iföljd
hvar af och då således hela grunden för häsonialets
i tredje momentet framställda yrkande fallit, vidare Rät-
tens yttrande, i anledning af detta yrkande, ej erfordras; och
emedan i öfrigt, i fråga om häsonialets 1° mom., Hä-
rands kollegiet icke gittat styrka, att Sallström uti ifrå-
gavarande skuldomsyrkanden gått vidare än honom
beträdd varit, eller tillvägagått försumligt eller trolöst
och på så sätt vällat Härande kollegiet skada; i
fråga om yrkandet i andra momentet icke är visadt,
att Sallström iklädt sig betalningsansvar, såsom för
egen skuld, för större eller mindre del af Härande
kollegiets fordran, enligt dess här ofvan bedömda kon-
tokurant med kollegiet Berghom Swenberg *etfme*; samt,
i fråga om yrkandena i fjärde momentet dels Hä-
rande kollegiet afstätt från yrkandet om godtgörelse
med hälften af Rätshärens sågverks intressenter i fäk-
turabeloppen i Sallströms försäljningsnärning för litet
godtshärfva räntor, i hvar yrkandet afser åren 1877
och 1878, dels, med afseende på samma yrkande för
de öfriga åren, icke är visadt, att Sallström godtshärf-
vit läge räntor, än hoartill han varit förbun-
den, och dels Härande kollegiet icke heller styrkt,
att den af Sallström under år 1879 för försäljnin-
garns bedrifvande förelagda utländska resa varit onödig
eller att därför påförda omkostnader 1590 kronor 83
öre äro oskäligt höga, profvar Rätten rättvist Hä-

rands kollegiet stämmingstalen mot Svarenden Sallström
i alla delar ogilla.

I nionde och sista punkten af sin stämmings-
talen har Bergman Hummel *etfme* framställt yrkan-
de, att antingen Berghom Swenberg *etfme* eller J. Sall-
ström måtte läggas till Bergman Hummel *etfme* ut-
betalda, åtminstone för en gång, det i merberörda e-
mellan Bergman Hummel *etfme* och Berghom Swen-
berg *etfme* ingångna kontrakt af den 30 December 1871
fästtällda skadestånd af 10,000 kronor, hoartill den
af kontrahenterne gjorde sig förfallen, som bröte
mot kontraktets bestämmelser och hällst skadestånd
skall hafva, i Svarendens sida, meningslösa ge-
ver förverkats; allen beträffande detta yrkande,
till så vidt det är riktadt mot Berghom Swenberg
etfme, under rättgjunga närmare utvecklad och
slutligen fullföljd samt grundadt på omständigheter
af beskaffenhet att kunna till verkliga bratt mot
kontraktet hänföras, så churuval Berghom Swenberg
etfme medgifvit, att de under utvare af åren 1872 el-
ler 1873 inköpt ett skogsrike vid Wänerfjorden
inom det område, hoarest, enligt kontraktets tred-
je §, ^{de} icke egt att under någon form drifas köpa-
ska med någon sort för export afsedda trävaror,
afvenom att de till föra derifrån afskedd timmer
till Rätshärens och der försäga deltaga, liksom
som hvar Berghom Swenberg *etfme* invändt derom, att
berörda afskedd från kontraktet varit beredd af en-

skildt aftal emellan Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~ J. Lill-
ström i Bergman Hummels ^{och} ~~och~~ vägar, vinner stöd af
ett i målet förordadt af Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~ till Bergman
Hummel ^{och} ~~och~~ i Stockholm den 11^e Mars 1873 afslutat af
Bergman Hummel ^{och} ~~och~~ till riktigheten ostridigt som-
marst bnf, deri redogöres för aftalet med J. Lillström
och för afverkningens anseende vid Båtskärsnäs;
samt, i fråga om det kontraktsbrott, som Bergman
Hummel ^{och} ~~och~~ såht föra Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~ till
last derutinnan, att de icke skola hafva i kontrakt-
enlig tid erlagt stödade afslutningar i sin förlags-
skuld, så emedan icke är tillförlitligen utredt, att
Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~ brutit i sin berörda betel-
ningsskyldighet, om hvilken för öfrigt en stor del
af de stridigheter emellan parterna uppkommit, som
utgöra föremål för denna vätläggning, pröfvar Rätts,
som finner Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~ hafva varit af
kontraktet oförhindrade att, med deri närmare an-
gifna inkränningar, fritt för egen del idka kö-
pen och med trävaror, afven om af i målet vun-
na upplysningar framgå, att deras af Bergman
Hummel ^{och} ~~och~~ skadade uppköp af plankstocher
från Nattjärvi med flere hemman skett med Berg-
man Hummels ^{och} ~~och~~ samtliga för Båtskärsnäs såg-
verks intressenters gemensamma näring, skäligt
lemna Bergman Hummels ^{och} ~~och~~ påstående om
kontraktsbrott i nu omförvalda delar utan vidare
afseende; Men enär ifrågakommande kontrakt uttryck-

ligen innehåller den bestämmelse, att Bergman
Hummel ^{och} ~~och~~ alltid under förlagstiden skulle ega
företärrätt att, enligt derom upprättade särskild af-
verenskommelse, afvertaga Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~
häft i timverkningen vid Båtskärsnäs mot i orten för dy-
lik timverkning allmänt gånghara priser; ty som i
målet är upplyst och ostridigt, att Bergman Hum-
mel ^{och} ~~och~~, efter att hafva fått tillgodogjorda sådan före-
trädesrätt för år 1872, uti till Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~
afslutna bnf af den 10^e December ^{och} ~~och~~ den 11^e Janu-
ari 1873 präghat uppjörande af särskildt aftal om
afvertagande af Bergbom Swanbergs ^{och} ~~och~~ andel i
1873 års timverkning mot priser som öfvereligit de
för 1872 års timverkning betingade; men Bergbom
Swanberg ^{och} ~~och~~ uti afslutna svarsskrifvelser af den 23
Januari 1873 afslagit berörda framställning under
förklarande, såsom orden lyda, att "vi omöjligt
kunna afserlata innevarande års timverkning till
något bestämt pris" och under påpräkan, att tim-
verkningen skulle säljas för egarens gemensam
om räkning; attli och då Bergbom Swanberg ^{och} ~~och~~,
hvilke ej ens påstätt, mindre styrkt, att de af
Bergman Hummel ^{och} ~~och~~ erbjudna priser för 1873 års
timverkning understigt de i orten så allmänt
gånghara, genom att sålunda hafva undandragit sig
uppfyllandet af förberörda kontraktbestämmelse,
brutit mot kontraktet i fråga, finner Rätts, som
lemna stämningsskandal mot J. Lillström, såsom

afseende, utan att afseende, Bergbom Swenberg ^{och} ~~och~~
icke kunna undgå att, hvar till de och hvar för
sig, till Bergman Hummel ^{och} ~~och~~ utgifva för kon-
traktbrott stödadt skadestånd, 10000 kronor.

Beaktande slutligen Bergbom Swenbergs ^{och} ~~och~~ stäm-
ningsrättshand om Bergman Hummels ^{och} ~~och~~ fallande
till enahanda skadestånd, varder det samma, såsom
skadeståndet i hand i målet förkommit, lemnadt
utan afseende; Likasom och Rätten lemnar utan
att afseende parternes alla, utom stämningarna,
mot hvarandra gjorda yrkanden så ifråga om
ansvar som annat; Blifvande rättegångskostnaderna
parterne emellan quittad, i följd hvaraf de hafva att
ej mindre vidhållas den förskallade utgifvande se-
den dömda ersättningar till vittnen och nämnden, än
och qdtt göra Rättens särskilda ordförande rese- och
traktamentskostnader, efter fördelning med tvänne andra
med, afseende Ejendingsmannen J. A. Öqvist, för
parternes kallande till detta tingsammanträde, en-
ligt i protokollet intagne påminningar, med 20 kronor
90 öre till den förre, och 4 kronor 60 öre till den
sednare. Är och den som afseende.

På Hålands rättens vägnar.
K. J. D. Emanuel

Emot föreslående utslag hafva såväl Håland-
kärändene som Genhårandene inom rättens tid
erlagt vad, till fullföljd hvaraf de ega att sin

inläga om ändrings såkande till Kongl. Majts och Rätts
Trea Hof Rätt tvefaldt ingifva sist innan klackan till
a Nittionde dagen från utslaget datum, som, den da-
gen lihuäl oräknad, blifver fredagen den fjerdde/4/
nästkommande Februari månad; fogar och dervid
en af tvänne vederhäftige män utgifva löfteskraft,
deruti de, en för begge och begge för en, borgar för
den kostnad och skada den vädjande kan hän-
nas skyldig att gälda sine vederparten, hvilka utan
stämning eller annan kungörelse, ega att i ofse-
nämnde dag inlägan till bevarande mottaga.

Wälja parterne heldre penningar eller silfver eller
guld till säkerhet för kostnad och skada ställa och ställa
det hos Konungens Refallningshögskola in, eller i taka
händer; då vare och det för borgar giltigt, när Some-
nen det försäkrat blifver. Försummes något af hvad silver-
da är vordit föreskrifadt, skall den vädjande blifva
sitt vad och hela emot utslaget förlorat, hvilket i si-
den händelse kommer att för laga kraft vunnit an-
ses. Vill åter den vädjande sitt vad ej fullfölja, kan
göra det vederparterne inom hälften af den tid
som de eljest skulle till Hof Rätten komma; gör
kandet ej och komma vederparterne det njute de be-
talning för sin kostnad; betyger

På Rättens Embets vägnar.
K. J. D. Emanuel